

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

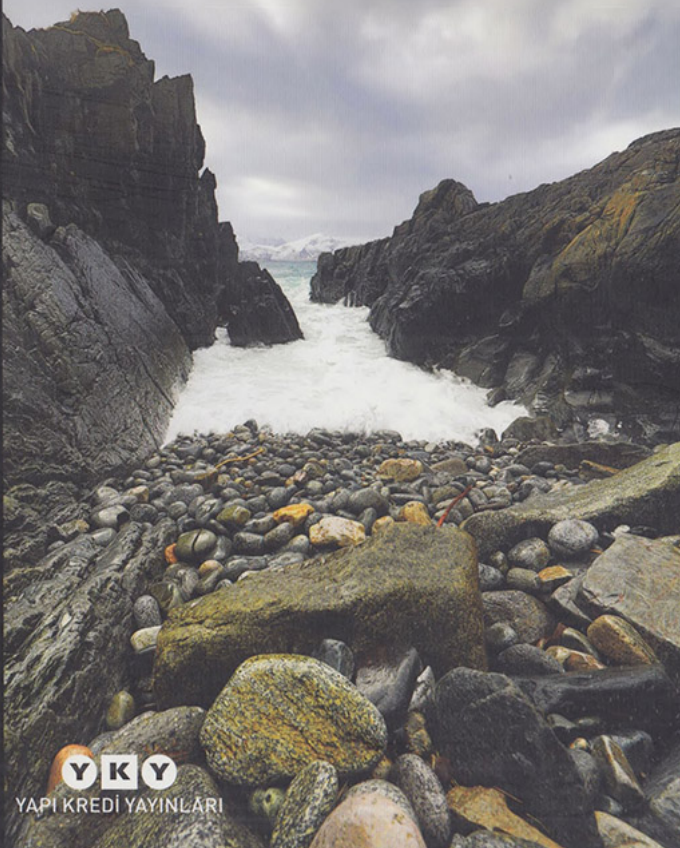
- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Roy Jacobsen

Beyaz Deniz

ROMAN

Çeviren: Deniz Canefe

YKY

YAPI KREDİ YAYINLARI

“Bir adada yaşamak aramaktır.”

Yıl 1944... Çocukluk adası Barrøy'e geri dönen Ingrid, artık sadece onu ağırlayan bu ıssız kara parçasında denizin ve gözyüzünün güçlerine kafa tutup kışa hazırlanıyor; ağları seriyor, çitleri onarıyor, denizi ve kuşları gözlüyor. Her karışını tanıdığını sandığı Barrøy'ü bu kez genç bir kadının algısıyla yeniden anlamlandırırken kara kış onu yalnızlıkla, korkularıyla ve beklenmedik bir aşkla sınıyor.

Norveç'in yaşayan en önemli yazarlarından Roy Jacobsen, büyük bir beğeni kazanan *Görölmeyenler*'in devamı niteliğindeki *Beyaz Deniz*'de tabloyu daha da büyütüyor ve ülkenin kuzeyindeki küçük bir adada yaşayan Barrøy ailesinin hikâyesini İkinci Dünya Savaşı'nın son yıllarına taşıyor. Ödüllü yazar Jacobsen'in içe işleyen yalın anlatımı, okurunu yine ustalıkla ve incelikle sarsıyor.

Ingrid doğduğundan beri aramıştı, böğürtlenleri, yumurtaları, kuş tüylerini, balıkları, deniz kabuklarını, ağa asılacak taşları, koyunları, çiçekleri, tahtaları, pirinci... bir adalının kafası ve elleri neyle uğraşırsa uğraşsın gözleri durmadan arar; adaların, denizin üzerinde dolaşan huzursuz bakışlar en ufak bir değişiklik görünce oraya çivilenir, en önemsiz işaretleri algılar, ilkbaharı daha gelmeden görür, karları daha girinti çıkıntılar beyaza boyamadan tanır, hayvanları ölmeden, çocukları düşmeden önce fark eder, beyaz kanat yığınları altındaki denizde görünmez balıkları görür. Adalıların çarpan yürekleri gözleridir.

ISBN 978-975-08-4404-1

18 TL

9 789750 844041

BEYAZ DENİZ

Roy Jacobsen 26 Aralık 1954'te Oslo'da doğdu. Norveçli romancı ve öykücü. Edebiyat dünyasında ilk kez 1982'de *Fangeliv* (Tutuklu Yaşam) adlı kısa öyküler derlemesiyle tanındı; bu kitabıyla Tarjei Vesaas Ödülü'ne layık bulundu. Ayrıca Norveç Edebiyat Eleştirmenleri Ödülü'nü aldı ve 1991'de *Seierherrene* (Fatihler) ve 2004 yılında *Frost* (Don) adlı romanlarıyla Norveç Konseyi Edebiyat Ödülü'ne aday gösterildi.

Çocukluğu Oslo'nun yakınlarında Groruddalen Vadisi'nde bir banliyö kasabasında geçti. Değişik işlerde çalıştı ve 1982'de ilk kitabı yayımlandıktan sonra da çalışmayı sürdürdü. Ancak 1990'da bütün zamanını yazarlığa ayırmaya başladı. 1991'de yayımlanan *Seierherrene* romanında, hem annesinin geldiği topraklar hem de kendisinin Groruddalen'deki çocukluğu önemli temalar olarak ele alınır. Bu romanda Norveç kültüründe "büyük sınıf yolculuğu" denilen ve yirminci yüzyılda birkaç nesil içinde Norveç toplumunun büyük bir bölümünün üst toplumsal katmanlara geçmesi biçiminde yaşanan olgu, belki de diğer tüm Norveç edebiyat eserlerinden daha doğrudan bir şekilde ele alınmıştır. Romanda, bir aile ve iki neslin görüş açısından, son seksen yılda sıradan insanların yaşam koşullarının nasıl değiştiği, bir çiftçi ve işçi toplumunun nasıl büyük bir hızla endüstri sonrası, eğitilmiş, teknik bir topluma, fırsatlarla dolu bir refah toplumuna dönüştüğü ve bu sırada yurttaşlara nasıl yeni yaratılmış bir henlik duygusu sunulduğu anlatılır. Kendini bu şekilde kanıtlayan Jacobsen, İşçi Partili eski başbakan Trygve Bratteli'nin biyografisini yazmak üzere seçildi. Jacobsen aynı zamanda "Norwegian Academy for Language and Literature" üyesidir.

Eserleri: *Fangeliv* (kısa öyküler) (1982, Tutsak Yaşam), *Hjertetøbbel* (roman) (1984, Yürek Sıkıntısı), *Tommy* (roman) (1985), *Det nye vannet* (roman) (1987, Yeni Sular), *Virgo* (roman) (1988), *Det kan komme noen* (kısa öyküler) (1989, Birileri Gelebilir), *Ursula* (çocuk hikâyesi) (1990), *Seierherrene* (roman) (1991, Fatihler), *Fata Morgana* (roman) (1992), *Den høyre armen* (kısa öyküler) (1994, Sağ Kol), *Trygve Bratteli. En fortelling* (1995, Trygve Bratteli'nin Biyografisi), *Ismael* (roman) (1998), *Grenser* (roman) (1999, Sınırlar), *Fugler og soldater* (kısa öyküler) (2001, Kuşlar ve Askerler), *Det nye vinduet* (kısa öyküler) (2002, Yeni Pencere), *Frost* (roman) (2003, Don), *Hoggerne* (roman) (2005, Ormancılar), *Marions slør* (roman) (2007, Marion'un Peçesi), *Vidunderbarn* (roman) (2009, Harika Çocuk), *De Usynlige* (roman) (2013, Görülmeyenler), *Hvitt hav* (roman) (2015, Beyaz Deniz), *Rigels øyne* (roman) (2017).

Deniz Canefe 1956 yılında Ankara'da doğdu. Yükseköğrenimini Hacettepe Tıp Fakültesi'nde ve Oslo Üniversitesi Tıp ve Felsefe bölümlerinde tamamladı. Norveç'te on üç yıl tıp doktorluğu yaptıktan sonra İngilizce ve İskandinav dillerinden çeviriler yapmaya başladı. Ola Bauer, Thor Heyerdahl, Ingvar Ambjørnsen, Karin Alvtegen, John Steinbeck, Ernest Hemingway, George Orwell, Norah McClintock ve Cecelia Ahem, eserlerini Türkçeye taşıdığı yazarlardan bazılarıdır.

*Roy Jacobsen'in
YKY'deki kitapları*

Harika Çocuk (2013)
Görölmeyenler (2016)
Beyaz Deniz (2019)

ROY JACOBSEN

Beyaz Deniz

Roman

Çeviren
Deniz Canefe

YAPI KREDİ YAYINLARI

NORLA

Bu kitap NORLA tarafından verilen çeviri desteği ile yayımlanmıştır

Yapı Kredi Yayınları - 5280
Edebiyat - 1507

Beyaz Deniz / Roy Jacobsen
Özgün adı: Hvitt Hav
Çeviren: Deniz Canefe

Kitap editörü: Devrim Çakır
Düzeltili: Ceren Kınık

Kapak tasarımı: Nahide Dikel
Sayfa tasarımı: Mehmet Ulusel
Grafik uygulama: Arzu Yaraş

Baskı: Elma Basım Yayın İletişim Hizmetleri San. Tic. Ltd. Şti.
Tevfikbey Mah. Halkalı Cad. No: 162/7 Küçükçekmece / İstanbul
Telefon: (0 212) 697 30 30
Sertifika No: 12058

Çeviriye temel alınan baskı: Cappelen Damm, Norveç, 2015
1. baskı: İstanbul, Ocak 2019
ISBN 978-975-08-4404-1

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2016
Sertifika No: 12334
Copyright © CAPPELEN DAMM AS 2015

Bu kitabın telif hakları Kalem Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır

Bütün yayın hakları saklıdır
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0212) 252 47 00 Faks: (0212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: <http://alisveris.yapikredi.com.tr>

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://mantey.org>
PEN International Publishers Circle üyesidir.

I

Usta içeri girdi, kızlara balık temizlemeyi bilen var mı diye sordu, beklenmedik bir morina akını gelmişti. Ingrid ringa fıçısından kafasını kaldırdı, bakışlarını dans eden kar taneciklerinin kararmış tahtalarda gözden yittiği iskeleye çevirdi, ellerini önlüğüne kurularak, ustanın peşinden tuzlama odasına gitti, kaya tuzu dolu bir el arabası ve temizlenmiş balıklarla dolu tezgâhın başında dikilen bir adamın yanında durdu. Birbirlerine baktılar. Adam başıyla tezgâhın üzerinde duran bıçağı işaret etti. Bıçak küçük bir baltayı andırıyordu.

Ingrid bıçağı sağ eliyle tuttu, yıkama leğeninden kaygan bir morina yakalayıp tezgâhın üzerine yatırdı, boynunu kesti, solungaçlarını açtı, ensesinden karnına kadar kılıcından ayırdı, kesdiği aşağı kadar uzattı, kuyruğu kesip attı, sağ tarafta da aynı şeyi yaptı, kılıcığı sol eliyle yakaladı, paslı bir fermuar gibi çekip çıkardı; kanlı tezgâhın üzerindeki balık beyaz bir kuş kanadına benziyordu, yıkanıp tuzlanmaya, fıçıya yatırılmaya, kurutulup yıkanmaya, yığınlar yapılmaya, bu yoksul kıyıları sekiz yüz yıldır yaşatan fildişi beyazı altın olarak satılmaya hazırdı. Yüzyıllar önceden kalma bir el yazmasında önce balığın geldiği, insanın denizlerde gezgin bir konuk olduğu yazıyordu.

“Kılıcığa bakayım.”

Ingrid baş parmağıyla işaret parmağı arasında açtığı yarayı gizlemek için kılıcığı sağ eline aldı. “Tertemiz.”

Burada ne kadar gerekirse kalabileceğini de ekledi, insan sonbaharda hiç bilemezdi...

“Tamam ama eline eldiven tak.”

Ingrid balığınsıyla karışıp kocaman bir damla oluşturan ve yere düşen kana bakarken adam arkasını dönüp yürüdü, gıcırıltılı kauçuk çizmeleriyle ofise girdi.

Niye ellerine eldiven takmadığını düşündü. Geldiği yerde kızlar balık temizlemezdi çünkü. Buralardan uzaklaşmak istiyordu, en çok da Barrøy’e geri dönmek istiyordu ama hiç kimse bir adada yalnız başına yaşayamazdı ve bu sonbahar orada ne hayvan ne insan kalmıştı. Barrøy boş ve ıssızdı, Ekim’den bu yana büyük adalardan bile görünmez olmuştu, dolayısıyla Ingrid de kalamazdı orada.

Günde on-on iki saat balık temizledi, iki tuzlamacıdan uzak durdu; arkadaşı Nelly ve savaş nedeniyle karadan buraya gelmiş iki genç kızla birlikte kaldığı buz gibi tavan arasında geçen bir haftanın ardından geceleri uyuyamaz oldu. Uykularında ağlamıyormuş gibi yapıyorlardı; ringaların pullarını ayıklıyor, kesiyor, tuzlayıp fıçıya basıyor, üzerini kapatıyor, kahve içiyor, tuzluyor, uyuyor, yemek yiyor, her akşam soğuk suyla yıkıyor, haftada bir kez aynı soğuk suyla saçlarını yıkıyorlardı. Işıltılı ringa pulları gibi parlayan yıldızlarla dolu gökyüzünün altında çeşmeden pas kırmızısı bir su akıyordu ve Ingrid erkek gibi morina temizliyordu.

İkinci haftanın ortasında tuzlamacılarından biri ortadan kayboldu, Nelly Ingrid'nin yanına gönderildi. Ertesi gün hava bozmuştu, tekneler adalardaki koylara sığındılar. Ertesi gün de gelmediler. Üçüncü sabah, sonunda yağmaya başlayan kar ortalığı yatıştırdığında teknelerde tek bir kaya balığı bile yoktu.

Ama herkes durmuş onları bekliyordu, bütün köy kıyıya dikilmiş, evlerine bir kez daha sağ dönen erkekleri karşılamayı bekliyordu. Ardından yine bozan havalar, karaya çekilmiş tekneler, tükenen yakıtlar, yem yapmaktan başka bir işe yaramayan avlar –ki bu bile, buralardan uzak dünyalardaki fiyatlara fazlasıyla bağlıydı; takımlar toplanıp asıldı ve sonbaharın tuhaf macerası bitti.

Ingrid'yle Nelly tuzlanmış balıkları yığdılar, kötülerini ayıkladılar, bir önceki yığının en altında kalanların yeni yığında en yukarı koyulmasına özen gösterdiler. Ardından ringa balıklarının sonu geldi, iki yabancı genç kızın işine son verildi, çabaları için ellerine az bir para tutuşturuldu. Birbirlerinin yüzlerinden pulları ayıkladılar, birbirlerinin saçlarını soğuk suyla yıkadılar, kuruladılar, taradılar, başlarına mavi beyaz kurdelelerini takıp daha önce kimsenin görmediği giysilerle gülerek buharlı tekneye binip gittiler.

Aynı buharlı tekneyle bir de mektup geldi. Mektup Ingrid nin halası Barbro'dandı. Hastanede kalıyordu, mektubu doktor gibi okunaksız yazan bir hastabakıcı kaleme almıştı, Ingrid bu yazıyı sökebildi ama anlamını çıkaramadı. Halası kuzeye gelemiyordu çünkü kırılan uyluk kemiği iyileşmemişti, ayrıca o sıralarda kuzeye giden hiçbir taşıt yoktu ama Noel'den önce geri dönmeyi

istediğini yazdırmıştı iki kez. Barbro elli dokuz, Ingrid otuz beş yaşındaydı; o gece erkenden uykuya daldı ve hiç düş görmedi.

Sabah da erkenden uyandı, çatlak tahtalardan sızan rüzgârla sallanan tavan lambasına gözlerini kısarak baktı. Iskele direklerinin arasında homurdanan, uğuldayan denizi ve Nelly'nin soluklarını dinledi. Nelly bir insan gibi uyuyordu, burada bir tek Nelly'nin uyku sesleri olması gerektiği gibiydi, geceler böylece birbirini kovalayıp durmuştu ama artık dayanılacak gibi değildi.

Ingrid kalktı, çinko leğende yüzünü yıkadı, bavulunu buldu, topladı, yeni yıkanmış giysilerini giydi, bir şey yemedi, kahve pişirmede. Pis kokulu iş giysilerini yanına aldı, dar koridordan aşağıya, Almanların çöp yaktığı konserve fabrikasına indi, hepsini fıçıya attı, iskeleye insanlar gelmeye başlayana kadar orada durup alevlere baktı. İnce bir kar yağıyordu.

Yeniden yukarı çıktı, yine de kahve pişirdi, cezveyi eli yanana kadar bir kaşıkla karıştırdı, bir fincana kahve doldurdu, huzur içinde ölmüşe benzeyen Nelly'nin başucundaki iskemleye oturdu. Balikhane duvarına vuran gölgeler ona ustanın ofise girdiğini, karanlıkta yeni bir günün başladığını anlatana kadar bekledi, ayağa kalktı, bavuluyla aşağı indi, parasının ödenmesini istedi.

Usta incecik açılmış bir kurşun kalemi masaya koydu, şaşırmış görünüyordu, beklenmedik bir zamanda geldiğini, Ingrid'nin ona gerektiğini, akşam yeni avlar geleceğinden emin olduğunu söyledi. Ingrid hem vazgeçilmez hem de gereksizdi elbette. Parayla adam çalıştıranların her zamanki dolandırıcılığıydı bütün bunlar ama Ingrid'nin dayanabileceğinden fazlasıydı, tavanı ve duvarları gökyüzü olan bir adadan geliyordu o; parasını hemen şimdi istediğini yineledi, açılması gereken bütün dolaplar açılana, kâğıtlar karıştırılana, parasını istemesi beklenmedik bir saygısızlıkmiş gibi ustanın zaman çizelgesi karşısındaki anlaşılmaz iç çekişleri kesilene, buruşuk paralar binbir özenle sayılana kadar sabırla bekledi: Ödeme gününde köle değil de efendi acınacak durumdaydı sanki.

Buzlu yoldan köy bakkalına indi, Margot açana kadar bekledi, kendisine gerekenleri aldı, kahve ve tereyağından artan parayla Margot'un el arabasını kiraladı, ne Margot'un ne de onun söyleye-

cek sözü vardı bugün. Satın aldıklarını el arabasına yükledi, sonbahar boyunca sızlayan bir yara gibi iskelede yatan sandala götürdü.

Sandaldaki karları kürekle boşalttı, erzakı ve bavulunu içeri koydu, el arabasıyla geri gitti, aşağı dönerken tuzhanenin kuytusuna oturmuş sigara içen iki Alman askerinin önünden geçti. Başından beri orada oturmuş ona bakıyor olmalıydılar.

Merdivenden inip sandala bindi, halatı çözdü, küreklerin başına oturdu. Askerlerden biri iskeleye gelip ona bir şeyler seslendi, ellerini ve sigarasını havada salladı, kış ortasında kızıl bir göz gibi parlıyordu sigaranın ucu. Ingrid kürekleri suya indirip soran bakışlarını ona çevirdi. Asker söylediklerini yineledi ama duyulmuyordu, kar hızlanmıştı, sandal kayıyordu, asker gözden yitti.

Ingrid ince uzun Gråholmen boyunca kürek çekti, kayalıklardan bir kürek boyu uzaklığını koruyordu fiyort boyunca. Görüş tümüyle kapalıydı, deniz ağır ve durgundu.

Son kayalığı kerteriz alıp sandalın burnunu açığa çevirdi, kıyı şeridiyle akıntılar arasında açısını koruyarak yaklaşık bir saat sonunda Oterholmen'e ulaştı. Ada sandalın önündeydi, oysa arkasına alması gerekiyordu. Rotasını değiştirdi, kayaların ve çırpıntılı kıyı şeridinin arasından yeni bir açıda kürek çekmeyi sürdürdü, Oterholmen gözden yittikten yaklaşık yarım saat sonra Barrøy'e ulaştı.

Eşyalarını karaya çıkardı, kayıkhanenin kapılarını açtı, sandalı babasının yıllar önce yaptığı kaydıraktan içeri çekti, sırtını dikleştirdi; çevresine, yukarıya, adanın kambur sırtına çökmüş gri yığının ortasındaki evlere baktı. Açık havalarda on beş-yirmi mile kadar görüş uzaklığı vardı, oysa şimdi ince bir süt katmanı altında kara kutular görünüyordu yalnızca, ışık yoktu, kardan iz yoktu.

Taşıma çubuğunu omzuna attı, eşyaları astı, yukarı yürüdü. Yanmış parmaklara benzeyen ağaçlarla çevrili kutular yapılarla, evine dönüştü. İçeri girdi, odadan odaya dolaştı, lambaları açtı, hem mutfağın hem salonun sobasını yaktı. Orada kalamadı yine de. Yeniden dışarı çıkıp kayıkhaneye indi, geldiğinde yapmamış gibi kapılar kapalı mı diye baktı, kancaları denetledi. Kaygan, yosunlu kaya yığınları, yeşil denizde bulutların ışığı. Oterholmen belirip kayboldu. Tek bir tekne yoktu. Tek bir kuş yoktu. Bakışlarını yapılardan yana çevirdi, bir tanesinin iki sarı gözü vardı şimdi, ardından ikinci kez yukarı yürüdü, bu kez en azından üç yürüme izi vardı yokuşta.

Mutfak biraz ılınmıştı. Ingrid kat kat kışlıklarının yarısını çıkardı, kahve çekti, cezveyi ocağa koydu, yiyecekleri kilere yerleştirdi, biraz daha yakacak getirdi, bu sırada kahve hazır olmuştu. Kalın kazağını da çıkardı, pencerenin kenarındaki koltuğuna oturdu; batıdaki gölgelere, Moltholmen, Skogsholmen adalarına, Lunde kayalıklarına, bir türlü aydınlanmak bilmeyen günün derinlerinde uzanan uykulu deniz şeridine bakarak kahvesini içti. Henüz hiçbir şey yememişti. İşe nereden başlayacağına karar vermek için çevresine bakındı. Ocağın ya da masanın altı mı yoksa kilerin yanındaki raflar mı?

Ayağa kalktı, tezek kasasını çekip çıkardı, gazeteleri parçalamaya girişti, kâğıt parçalarını buruşturup küçük topaklar yaptı, yerde minik bir kartopu yığını oluşturdu. Topaklar devrildiler. İnsanları, hayvanları, fener ışığı, fırtınaları, inadı, çabaları, yaz ayları ve zenginliğiyle tam bir toplum olan eski Barrøy'ü anlatan bir gazeteyi yeniden üst üste yığdı, topakları çıralarla ve tezek parçalarıyla destekleyerek ateşlemeye hazır duruma getirdi. Bir adada bir evi yakmak daha önce hiç kimsenin aklına gelmemişti, Barrøy'ün doğusunda, Karvika'da birtakım yıkıntılar vardı ama hiç yangın yeri yoktu ve birden kafasındaki bütün kuşkular silindi: Karvika'yı terk edenler bunu isteyerek yapmışlardı, bir felaket nedeniyle değil; yalnızca bıkmışlardı, aynaya bakmış, eşyalarını toplamış, yola çıkmışlardı. Bu dayanılmaz bir düşünceydi.

Eline bir lamba aldı, kuzey odasına gitti, ardından güney odasına, Barbro'nun doğudaki odasına baktı, küçük yatağı, lazımlığı, komodini; Eylül'de patates toplamaya geldiğinden beri görmediği solmuş okul resimleri asılı duvarıyla kendi çocuk odasına geçti; ev küçülmüş, kapılar alçalmış, pencereler daralmıştı; bu duvarlara boya gibi yapışmış insan kokularının yerine yalnızca ağır, ıslak toprak kokusu geliyordu. Parmak uçlarını oyuncak boncukların üzerinde dolaştırdı, annesiyle babasının yatağına oturdu, annesi burada ölmüştü.

Barrøy'ü Lars devralsın, demişti, son sözleri bunlar olmuştu. Sen dolaş, gençsin, zekisin, sırtını denize ver, beni örnek al...

Ingrid hayır, demişti.

Yeterince güçlü değilsin demek.

Güçlüyüm, demişti Ingrid ölüm döşeğindeki annesine.

Ertesi ilkbahar Barrøy boşalmıştı. Lars Lofoten'den geri gelmedi, hayatının aşkını bulduğunu yazıyordu. Ingrid Barrøy'ü canının istediği gibi yönetebilirdi, tekneyi ve adamları bildiği gibi çalıştırdı, savaş çıkana kadar yıllar böyle birbirini izledi; doğan her güneşle, patlayan her fırtınayla, kestikleri her hayvanla, doldurup satamadıkları her kuştüyü çuvalıyla Ingrid ve Barbro giderek daha yalnızlaştılar. Bir adada, Lars'ın süslü yazısıyla yazdığı mektupları bekleyen biri genç, biri orta yaşlı iki kadın. Bir gün bu mektuplara birtakım yeşil karalamalar eklendi, bunlar Lars'ın üç yaşındaki oğlu Hans'ın imzasıydı. Ingrid'nin yaşamındaki en uzun üç yıl. Şimdi savaş başlayalı dört yıl olmuştu, Hans'ın Martin adında bir kardeşi olmuştu; Martin'le birlikte halaya ve babaanneye gelen karalamalar da arttı ama onlar yanıt yazmıyorlardı, biri hep erteliyordu, öteki yazmayı bilmiyordu.

Ingrid kuzey odasına gitti, burada uyumaya karar verdi çünkü yerde mutfığa açılan bir kapak olduğundan sıcak yukarı çıkıyordu. Yorganları vurup silkeledi, yatağı hazırladı, yeniden aşağı indi, ılık kahvesini içerken Barbro'nun mektubunu bir kez daha okudu, buruşturup yerdeki yığının arasına attı.

Ama yığını tutuşturmadı.

Sobaya atmak için odaya gittiğinde dedesinin odasına açılan kapının aralık olduğunu gördü. Tokmağı tuttu, kapatacaktı ama bunu biraz önce yapmıştı, bu kapıyı kapamıştı ve şimdi açık duruyordu, hiç kıpırdamıyordu, evin içinde rüzgâr yoktu.

Hiçbir koku yoktu, ayak sesleri, mırıltılar, bir kedinin sesi yoktu, yalnızca hem dışarıda hem içeride zayıf bir esinti duyuluyordu. Odanın duvarından lambayı indirdi, içeri girdi; yatakta, yatağın altında, dolaplarda ve kapağını açıp baktığı sandıkta kimsenin bulunmadığına iyice emin oldu. Sandık kapağının üzerine oturduğunda süregelen sessizlik öyle kulak tırmalayıcıydı ki çığlık atmadan edemedi.

Ardından sessizlik geri döndü.

Üstünü giyindi, yağan karların arasında yürümeye başladı, durdu; evlere, samanlığa, iskelelere, deniz kıyısındaki kayıkhaneye bakarken birden onu adada tutan bütün bu şeylerin aslında hiçbir şey olmadığını anlayıp şaşırdı. Kar birazdan yağmura dönecek, ada kahverengi, deniz de rüzgâr çıkmazsa gri olacaktı.

Bahçelerin arasından güneye yürüdü, kapılardan kaçındı, çocukluğunda yaptığı gibi çitlerin üzerinden atladı. Ama artık çocuk değildi. Güney burnuna gitti, durup fener kalıntılarına baktı. Savaş patlak verdiğinde babasının dinamitlerinin son kalıntılarıyla feneri havaya uçurmuşlardı. Göz alıcı renklerde kırık camlar, paslanmış, kıvrılmış demir direklerin üzerinde siyah saçlar gibi ziftli yosunlar, yanmış bir güle benzeyen parafin tankı. Bir zamanlar kıyıda buldukları, deniz geri almasın diye vidalarla ve kazıklarla sabitledikleri bir ağaç gövdesinin üzerine oturdu. Bu yerinden kımıldamayan kemik beyazı devin bir gün bir değeri olacağını, belki de bir hazine ettiğini sanıyorlardı, oysa otuz yıldır üzerinde hiç kimsenin oturmadığı bir bank olmaktan öteye geçmemiştir.

Üşümeyi bekledi Ingrid, batıdaki kayalıklar boyunca kuzeye doğru yürürken tek bir iz görmedi, denizin ıssız uğultusu dışında hiçbir şey duymadı, yeni rıhtımın ve üç iskelenin önünden geçti, yapıların en azından biri gereksizdi; sabah Nelly'yi uyandırır, bir ses duysa, Nelly'nin gülümsemesini görseydi düşünceleri alçalıp yükselirken balıkhanede kalmayı sürdüreceğini, ölü morinaların kılçıklarını çıkarmayı sürdüreceğini anladı.

Ingrid yeni iskelede durmuş, ıslak saçlarını topluyor, topuzu açıldıkça aynı şeyleri yapmayı yineliyor ve niye acımadığını merak ediyordu. Yun kazağının kolunda bir delik gördü, ne zaman açıldığını hatırlayamadı. Bankın üzerindeki uzun bir kutuda büyüklüklerine göre dizilmiş ağ kurşunları duruyordu. En büyüğünü aldı, elinde evirip çevirmeye başladı, çocukluğunda her şeyi ısırarak Lars'ın diş izlerini gördü. Tırnaklarının içinde balık kanı vardı hâlâ. Kazağındaki delik, sabah bavuluyla aşağı inerken merdivende takıldığı bir çividen olmuştu. Masanın üzerindeki rafta her boydan kasnaklar, bıçaklar, kancalar, mantarlar ve iğneler vardı, Barbro'nun iğneleri.

Tabureyi çekti, pencerenin altındaki demir kancanın önüne oturdu, bir iğneye iplik geçirdi, ağ örmeye girişti. Bir saat sonra on beş delikli üç kulaç ağ örmüştü. Serin havada elleri yumuşak ve becerikliydi. Kurt gibi acıkmıştı, gecenin karanlığına çıktı, eve döndü, hava konusunda yanılmıştı; yağmur yerini is gibi hafif ve kuru bir kara bırakmıştı ve Ingrid artık korkmuyordu.

Ingrid karnını doyurdu, uyudu, uyandı, hâlâ korkmuyordu. Yavaş yavaş yemek yedi, giyindi, soluk Kasım güneşine çıktı, kayığı denize indirdi. Rüzgâr yine hızlanmıştı, güneybatıdan esiyordu. Kürek çekerek burnu döndü, güneye, metrelerce yüksek dalgalara yöneldi, boğazı geçip bir zamanlar Lars'ın orada bir kayalığa çaktığı demir kazığa gitti, kayıktan inmeden ve alabora olmadan ağ halatının ucunu kazığa bağladı. Boğazdan Moltholmen'e kadar dalgalarla boğuştu, kuzeni oraya da bir kazık çakmıştı ve bir de şamandra bağlıydı, yine kayıktan inmeden ve alabora olmadan ağ halatını kancanın gözünden geçirip gerisingeri Barrøy'e kürek çekti. Seksen-doksan kulaç olacağını düşünmüştü, oysa yaklaşık yüz elli kulaç gerekiyordu, halat kısa gelmişti.

Ağlamaya başladı, halatın ucuna bir tahta parçası bağlayıp denize bıraktı, yeni bir halat getirmek için dalgaları sırtına alıp kuzeye, yeni iskeleye kürek çekti. Deniz hırçınlaşmıştı. Kayığıyla dalgalarla boğuşarak geri döndü, tahta parçasını buldu, halatları birbirine ekledi, elindeki uçla yeniden Barrøy'e kürek çekti; iliklerine kadar ıslanmış, sıcaklamış ve yorulmuştu ama boğazı geçen bir halatı vardı artık, keskin soğuklar bastırana dek, belki daha da uzun süre, bir-iki ağ atıp çekebilir, her havada kayığa binmek zorunda kalmadan balık tutabilirdi.

Kendini kuzey akıntısına bıraktı, kayığı karaya çekti, denizin yatıştığını, kımıldılarının dindiğini gördü, oysa yükseldiğini düşünmüştü ve korkmamayı sürdürüyordu.

Evde yukarı çıktı, sobanın yanındaki bankta uyudu, uyandığında akşam olmuştu, üşümüş ve uyuşmuştu. Kalktı, ateşi yaktı, yemek yaptı, karanlıkta ağ örebilir miyim diye düşündü, vazgeçti, yanındaki kitaplardan birini açtı, içi boştu.

Giyindi, yeni iskeleye gitti, iki ağ aldı, güneye, boğaza çektiği halata gitti, ilk ağı karanlık dalgaların arasına sessiz bir örümcek ağı gibi gerdi, ikinciyle ucundan birleştirdi, onu da gerdi. Halata

gerilmiş iki ağ, pek bir şey sayılmaz; halatı on beş kulaç uzattı, bağladı, eve döndü.

Anne babasının yatağında çırılçıplak, uzun uzun uyudu, yeni bir sabaha uyandı, ağları topladı, taze morina balığı pişirebildi, ardından dışarı çıktı, bir ağ daha ekledi. Üç. Sayıyı dörde, beşe de çıkarabilirdi. Geçen kıştan kuru balığı kalmıştı, bodrum patates doluydu, tütsülenmiş alabalık ve bir fıçı dolusu ringa balığı vardı. Reçeli, unu, kahvesi, şurubu, kuru bezelyesi, tereyağı ve şekeri vardı. Şimdi bir de taze balığı olmuştu. Gazete kâğıdı yığını artık mutfakta, yerde durmuyordu, ocağın altındaki tahta sandığa, yakacak odunların yanına koyulmuştu. Bulutlar aralandı, iki uçak belirdi, büyük adanın kuzeyindeki kaleden silah sesleri duydu, bulutların açıklığı yeniden kapandı.

Ertesi sabah ağlarda sekiz morina ve bir koca mezigit vardı. Yine taze balık ve balık ciğeri yedi, gerisini tuzladı, sıcak mutfakta oturup çevresine bakınırken aklına bir şey geldi, ayağa kalktı, ahırın üzerindeki samanlığa, kuştüyü çuvallarına bakmaya gitti. İlkini üzerindeki etikette *Barroy. 1 kilo. 1939* yazıyordu. Çuvalı açtı, elini bir yaz gününe daldırdı. Çuvalı kapadı, ikinciyi açtı. Bunun üzerinde *1937* yazıyordu. Kayıkla köye gidip kendine bir kedi almayı düşündü.

Eve döndü, su kaydattı, yıkandı, tırnaklarının diplerini öyle fırçaladı ki kıymık oldu; saçlarını yıkadı, burup sıktı, ensesinden aşağı bıraktı, sıcak suyun karnından, kalçalarından, bacaklarından akıp leğene dökülüştüğünü hissetti. Kurulandı, giyindi, mutfak masasına oturup aynı kitabı açtı. Yine içinde hiçbir şey yoktu. Ama şimdi Nelly gibi uyuyacaktı.

Yattı, kediye düşündü. Yakında Barbro gelecekti. Barbro'yu düşündü. Ve Suzanne'yi.

Suzanne Igrid'nin kızı gibi olmuştu. Ama daha on dört yaşına gelmeden hem Ingrid'yi hem Barroy'u terk etmiş, üstelik bunu gönüllü yapmıştı.

Ingrid yeniden kalktı, salona gitti, babasının aklını yitirdiği bir anda satın aldığı komodinden mektupları buldu. Suzanne'nin düzgün elyazısı başkentten geliyordu. Önce varlıklı bir aileye hizmet etmiş, ardından oldukça büyük bir santralde telefonlara bakmıştı. Ingrid yavaş yavaş, sallanarak, sözcüklere tempo tutarak okudu, başını salladı, mektupları yeniden çekmeceye koydu; adadan ayrı-

lacağı gün bulabildikleri en güzel giysileri giydirdikleri Suzanne'yi getirdi gözünün önüne. Heyecanlı, coşkun, cam gibi kırılğan Suzanne yalnızca değerli varlığını değil, adanın birikmiş bütün parasını da götürmüştü; bu güzel bir manzara değildi.

Ingrid lambayı üfleyip söndürdü, tavanarasına çıktı, Nelly gibi uyumadan önce Barbro'yu düşündü, Margot'a rehin bıraktığı, Roma rakamlı cep saatini geri almaya karar verdi, bir adalının bile saatin bir kuruluşundan ötekine geçen iki günü birbirinden ayırmaya ihtiyacı vardır.

Ingrid Barroy'de kalmaya başlayalı saat düşüncesinin bile silineceği kadar uzun zaman geçmişken en dıştaki ağa bir fok girdi.

Ağı karaya çektiğinde fok ölmüştü. Küçük bir foktu, belki bir yavruydu. Kartal için orada bıraktı. Ama ağa çok zarar vermişti, kurtarabilmek için halatı kuzeye doğru sürüklediğinde gözüne karların üzerinde yatmış, yüzgeçlerini belli belirsiz kıvıldatan bir fok daha çarptı. Yaklaştı. Fok, bir siyah, bir beyaz gözle ona bakıyordu. Önceden de adaya fok geldiği olmuştur ama genelde utangaç davranır, insan yaklaştığında denize kaçarlardı. Bu fok yorgun ve hasta görünüyordu, ölmüş foktan daha büyük sayılmazdı.

Ingrid ağları bıraktı, yerden bir taş çekip aldı, foka vurup öldürdü. Moltholmen'den iki kartal havalandı, bağırarak üzerine geldiler. Ingrid kolunu havada sallayınca kartallar görkemli kanatlarını çırparak uzaklaştılar, kayaların üzerine kondular, Ingrid'den yana bakıp bağırmaya başladılar. Birinin kafası neredeyse bembeyazdı, öteki daha kahverengi ve daha ufaktı.

Ingrid foku temizlemeyi düşündü ama nasıl yapılacağını bilmiyordu, ayrıca babası fok etine dikkat etmek gerektiğini söylerdi, içinde kurtçuklar olabilirdi.

Yoluna devam etmek istiyordu ama ağı kaldırdığında karların altında gözüne kahverengi bir kumaş çarptı, keçeyle benziyordu. Yırtık pırtık kazağı kaldırdığında üzerinden talaş topakları döküldü. Kısa paçalı bir don bir sicimle tutturulmuştu ve o da talaş doluydu. Hiç böyle giysiler görmemişti. Sopasının ucuyla kaldırdı, çamaşır gibi astı. Yeni iskeleye gitti, kancaların arasına ağları serdi, yosunları, otları temizledi, kurutup ileride kullanmaya karar verdi çünkü o zaman fıcılara doldurmak daha kolaydı. Yeni ağ germeyi düşündü ama birkaç gün tuzlu balık yiyebilirdi. Hafif hafif yağan karda eve yürüdü. Balık askılarının üzerinde bir adam durmuş ona bakıyordu, tek ayaklı bir adam. Adamın arkasında iki kartal foklardan birini parçalamak üzereydi. Adam durmuş onları izliyor-

muş gibi de görünüyordu, nereye baktığını anlamak olanaksızdı ve adamın kafası yoktu.

Ingrid eve girdi, yemek yapıp yedi, mutfağın, ambarın, girişin yerlerini sildi, tavanarasına kadar merdivenleri temizledi, yün iplik buldu, kazağındaki deliği dikti; deliği balıkhane duvarındaki bir çivinin değil, balık bıçağının açtığını anladı. Yarın ekmek, yufka, patatesli pide yapacaktı, hamur işleri günü olacak, içeriyi yaşanan bir evin kokuları dolduracaktı.

Samanlığa gitti, bir çuval yün buldu, temizleyip havalandırma-ya girişti. Çıkrığı da mutfığa getirmişti, günün geri kalanını yün eğirerek geçirdi. Ritim. Duvarlarda nem damlacıklarının belirmesi çok uzun sürmedi. Islak toprak koktu. Salonda soba yakmayı bırakmıştı. Takvim yemek masasının duvarında bir çiviye asılıydı; yakında getireceği kedi, ihtiyacı olmayan duvar saati, lanolinle kayganlaşmış parmaklarının arasında koşturan ip ve ne zaman bakışlarını pencereye çevirse balık askılarından ona bakan yabancı.

O adamın bir korkuluk gibi orada durmasına alışsa mıydı yoksa kumaşı parçalayıp denize atsa, toprağa gömse ya da yaksa mıydı?

Karanlık çökmeden önce giyindi, gidip baktı, buza çivilenmiş gibi asılı duruyordu. Fokların yattığı yerde, karların üzerinde şimdi iki karanlık leke vardı. Kartallar ortalıkta görünmüyordu. Ama seslerini duyuyordu, ayrıca bir başka kuşun daha sesini. Yürek gibi atan kozmik toz bulutları onu ağların kurumuş, toplanmaya hazır beklediği yeni kayıkhaneye kadar izledi, kuş sesi eve kadar peşinden geldi ama ardından gece bastırdı, iskeledeki adam görünmez oldu.

Bir adada yaşamak aramaktır. Ingrid doğduğundan beri aramıştı, böğürtlenleri, yumurtaları, kuş tüylerini, balıkları, deniz kabuklarını, ağa asılacak taşları, koyunları, çiçekleri, tahtaları, pirinci... bir adalının kafası ve elleri neyle uğraşırsa uğraşsın gözleri durmadan arar; adaların, denizin üzerinde dolaşan huzursuz bakışlar en ufak bir değişiklik görünce oraya çivilenir, en önemsiz işaretleri algılar; ilkbaharı daha gelmeden önce görür, karları daha girinti çıkıntıları beyaza boyamadan önce tanır, hayvanları ölmeden önce, çocukları düşmeden önce fark eder, beyaz kanat yığınları altındaki denizde görünmez balıkları görür. Adalıların çarpan yürekleri gözleridir.

Ama Ingrid o sabah dışarı çıkıp havada bugün de köye gitmeyeceğini gördüğünde ne kadar uğraşırsa uğraşsın asla bulamayacağı bir şeyi arıyormuş duygusuna kapıldı. Bu henüz bir yanlış yapmadan yanlışlık duygusuna kapılmak gibiydi. Hep aynı bulut örtuleri gökyüzünde bir yerlerde kayıp duruyor, huzursuz denize eğik düşen damlalar bırakıyorlardı, görünürde hiçbir şey yoktu.

Güneyden batı kıyısına yürüdü, ne fok buldu ne de giysileri. Giderek artan huzursuzluğu kendisiyle yüksek sesle konuşmaya götürdü onu, er ya da geç bir sesin duyulması gerekir, isterse insanın kendi sesi olsun, bütün adalılar bilir bunu. Artık şu kediye alma zamanının geldiğini söyledi kendine, bu yabancı sesle irkildi, cümleyi yineledi, önemsiz ve yatıştırıcı bir şey gibi söyledi; bunun üzerine içini bir huzursuzluk kapladı, kendi adasında yolunu yitirdiği ya da başka bir adaya düştüğü duygusuna kapıldı. Veya daha da kötüsü, bulunduğu adada yalnız olmadığı duygusuna.

Kartalların fokları ne kadar çabuk parçaladığı dikkatini çekmişti, yerde taze karların bir çırpıda örttüğü, ardından soluk bir iz gibi yeniden ortaya çıkan kanları görmüştü. Hızlandı, bir yosun yığınının arasından geçti, daha çok giysi çıktı karşısına; yırtık pırtık, kahverengi, ıslak, oyuncak bir bebeğin içine doldurulmuş gibi talaş

topaklarıyla dolu ama başka türlü, sanki başka insanlara, başka alışkanlık ve yaşamlara aitmiş gibi eskimiş giysiler. Hepsini karlara yaydı; üç tam takım, bir hırka, bir ceket. Giysileri birbirlerine uya-
cak biçimde bir araya getirmeye çalıştı, bir büyük insan, iki biraz
daha küçük insan ortaya çıktı; geriye yarım bir insan ya da tek bir
giysi kaldı ve hepsi erkekti.

Giysileri hep yanında taşıdığı fileye doldurdu, adanın kuzeyine
götürüp yakacaktı. Ama çok ıslak ve ağırlardı, donmuş toprağa da
gömülemezlerdi, bu yüzden balık askılarına serdiği adamın yanına
astı ve adayı bir kez daha dolaşmaya karar verdi. İlk giysileri bul-
duğu koyda kartalları gördü yine, beyaz kafalı dev ile daha ufak,
kahverengi olan denizde bir kayanın üzerine oturmuş kanatlarını
açıp kapatıyor, gagaları ve pençeleriyle bir av için dövüşüyorlardı
sanki.

Ama orada bir kaya yoktu, bütün o bölge yüz kulaç derinlikte
suydu yalnızca ve kaya dalgalarla hareket ediyordu.

Burun yönünde koşarken birden durup döndü, dürbünü ge-
tirecekti ama bir taşa basıp kaydı ve bir kaya daha gördü, oysa
orada da hiç kaya olmaması gerekiyordu ve bu kaya da hareket
ediyor, bir kütük ya da bir balina sırtı gibi bir an belirip bir an
gözden yitiyordu, onun üzerinde de öfkeli kuşlardan gürültücü
bulutlar vardı, bir yayılıp bir toplanıyor, dalyor, gagalıyor, tüy ve
ses karmaşasında kavga ediyorlardı, sonra hepsi birden müthiş bir
kar bulutunun içinde kayboldu.

Ingrid ellerini gözlerine götürdü, var gücüyle seslendi. Ama mi-
desi bulanıyor, kalbi deli gibi çarpıyordu, diz üstü çökmesi gerekti,
soluk alamaz oldu, ne gördüğünü anlamıştı.

Yüzünü ıslak karla ovdu, eve koşmaya başladı, başka giysiler
çıktı karşısına; iki gömlek, bir ceket, gri, yırtık pırtık bir pelerin...
Bahçelerden geçerken onları da peşinden sürükledi, hepsini balık
askılarına astı, eve girdi, bütün lambaları, salondakileri bile, yaktı.

İki sobayı da tutuşturdu, giysilerinden sular damlarken durup
pencereden balık askılarına serili, rüzgârda sessizce çırpınan başsız
orduya baktı. Biri tek bacaklı, biri tek kollu, biri yalnızca gövde,
çırpınan ceketlerden biri kolsuz... Onları kurumaları için asmıştı,
böylece yakılabileceklerdi. Ardından aslında yırtık pırtık, değersiz
olsalar da kişisel eşyalar oldukları için topladığının farkına vardı.
Peki ya o talaş topakları?

Isveç iskelesine gitti, dürbünü buldu. Kara, sertleştirilmiş de-
riden yapılmışa benzeyen ve çekince açılan ağır bir silindirin çev-
resindeki pirinç halkalarla iki küçük vidadan oluşuyordu dürbün.
Bahasının görüşü çarpıttığını düşündüğü için bunu kullanmaya
asla cesaret edemediğini hatırladı ve şimdi de aslında ona ihtiyacı
olmadığını düşündü, ne gördüğünü biliyordu.

Dürbünü bıraktı, parmaklarını ısınana kadar iki kuru ağla ova-
ladı, onları karda arkasından sürükledi, halatı ilkinin ilmeğinden
geçirdi, mantarları dalgalara bıraktı, ağırlıkları birer birer, kayalara
çarpmamasına dikkat ederek bağladı, bir sonraki ağı ekledi, onu
da çekti; iki ağı, her zamanki gibi karadan on beş kulaç. Bakışla-
rını ağlardan ve denizden kaldırıp Moltholmen'e çevirdiğinde ilk
cesedi gördü.

Halat elinden kaydı, kendini denize attı, ucunu yakaladı, karaya
çıkıp bağladı, avuçlarını dizlerine koydu, sırtını dikleştirdi, koyun
açıklarına baktı, hep aynı şeyi görüyordu, üstelik bunu dn de
görmüştü, yine de Nelly gibi uyumuştu.

Eldivenlerini birbirine vurdu, ısırıp çıkardı, adamın kayalara
yarı yarıya tırmanmış yattığını gördü, ayakları denizin içindeydi,
sanki biri onu kazığa bağlamıştı. Ama deniz alçalıyordu, birazdan
kuru yerde yatacaktı, kuşlar onun farkına varmazlarsa yeni bir gel-
git onu oradan alıp daha ileri sürkleyinceye kadar öyle yatacaktı
ama kuşlar şimdiden görmüşlerdi, çığlıklar atarak inişe geçiyor,
kahverengi silueti gagalayıp parçalıyorlardı, Ingrid başını çevirmek
zorunda kaldı.

Kuzeye, kayıkhaneye yürüdüğü sırada aklına iki kez samanlığa
gittiğ geldi, bir keresinde kuş tüylerine bakmak için, bir kere de
bir çuval yn getirmek için; orada da bir şey görmüş ama gördü-
ğnn farkına varmamıştı, ayrıca sayısız kere eve girmişti ama evin
arkasındaki bğrtlenli bahçeye gitmemişti, kışın hiç gitmezlerdi
oraya, kim kendi evinin çevresini dolaşmayı düşünürdü ki?

Koşmaya başladı, balık askılarını, bataklığı geçti, işliğın kapısını
açarken bir an duraksadı, içeri girdi, bir tezgâhın üzerine çıkıp ken-
di evini dinledi, kulaklarında kalbinin atışlarını duyarak bir odadan
Ötekine koştu, durdu, yeniden dışarı koştu, evin çevresini dolaştı,
karların altında belli belirsiz izleri gördü, sanki biri bir çuvalı s-
rkleyerek bahçeden geçirip samanlık köprüsünden çıkarmıştı.

Yukarı çıktı, bütün kapılar içeriden sürgülü m diye baktı, yeni-

den aşığı koştı, evin çevresini dolaşıp ahıra girdiğinde merdivenlerde su damlaları gördüğü, tavanın su sızdırdığını, tamir edilmesi gerektiğini düşündüğü geldi aklına. Merdivenleri tırmandı, soluk ışıktaki eski koyun postlarının altından iki ayak çıktığını gördü. Postları kenara ittiğindeyse orta yaşlı bir adam çıktı karşısına; keldi, sıksa, kireç gibi beyaz yüzünde sakallarının mavi gölgesi vardı. Ölü bir adam. Ama biri gözlerini kapamış, ellerini göğsüne kavuşturmuştu, yatmış dua ediyormuş gibi görünüyordu.

İçeride ilerlediğinde iki kuştüyü çuvalı ve eski bir at örtüsünün altında gözüne bir adam daha çarptı. Üstündekileri yana çektiğinde adamın da aynı kahverengi paçavralardan giydiğini, kollarından, bacaklarından talaş topakları çıktığını gördü; rütbelerle ve madalyalarla dolu bir üniforma, bir Alman üniforması giymiş bu adamın da yanakları çöküktü, keldi ve sıskaydı ama yüzünde sakal gölgesi yoktu, çok gençti ve yaşıyordu.

Ingrid diz çöktü, adamı dürttü. Adam tepki vermedi. Pantolundaki bir yırtıktan sağ bacağının üst tarafında derin bir yara görünüyordu, yaranın kenarları şişmiş, kalın, mavi dudaklara dönüşmüştü. Ingrid parmaklarını bastırınca kan aktığını gördü ve uzaklardan bir inleme geldi kulağına. Adamın ellerinden biri ateşte yanmışa benziyordu ama bütün parmakları yerindeydi; ötekini tırnakları yoktu, o da kapkaraydı.

Ingrid üniformayı sıktı, süzülen damlaların tadına baktı, tuzlu su değildi, öyleyse adada yabancı bir tekne olmalıydı, bakmadığı tek yerdeydi büyük olasılıkla, Karvika harabelerinde. Karvika harabelerinden korkuyordu Ingrid, hep de korkmuştu.

Adamı doğrultup oturttu, diz çöktü, ellerini adamın göğsünde kavuşturdu, şaşılacak kadar hafif olduğunu fark etti, sürükleyerek samanlık kapısına götürdü, eşiği aşırđı, bahçeden çekerek mutfağı soktu, divanın üzerine yatırdı, üzerini battaniyelerle örttü.

Fıçıdan kepçeyi aldı, adamı doğrulttu, çatlak dudaklarına su döktü. Adam kıvrandı, inledi. Ingrid adamın başının altına bir yastık yerleştirdi, bir huni getirdi, geçirtinceye kadar ağzından içeri itti. Adam yanmış göz kapaklarını açtı, huniyi onun elinden çekmeye çalıştı.

Ingrid bu çılgın bakışlara karşı kepçeyi çekmedi.

Adam başıyla onayladı, birkaç yudum içti, öksürdü, yaralı ellerini incelemek, sonra da Ingrid'ye ya da Tanrı'ya göstermek ister gibi önüne getirdi; kara göz boşluklarından akan isli gözyaşları pürüzsüz, genç yüzünde tutunacak yer bulamadan akarken kömür gibi izler oluşturuyor, adamı hiçbir zaman bir insan olmamış ve asla da olamazmış gibi gösteriyordu.

Ingrid tırnaksız eli tutarak oturdu, odada gözlerini gezdirdi, yalvaran bir titreyiş hissetti elde, sanki adam ölmeye hazırlanıyordu. Dehşete kapıldı, ölgün bedeni silkelemeye girişti, hayır, hayır diye çığlıklar attı, kepçeyi kapıp adamı daha fazla su içmeye zorladı, daha çok geçirtti. Bütün bunlar adamı gevşetmiş, çığlıklar atan

bir bebeğe dönüştürmüştü. Bu sırada sıcak mutfağa yayılan koku giderek daha dayanılmaz oluyordu.

Ingrid ayağa kalktı, yemek odasına gitti, konserve ve reçel kavanozlarıyla dolu rafların karşısında dimdik durdu, bir kavanoz kuşburnu ezmesi kaptı, içindekileri bir bardağa boşalttı, sıcak suyla karıştırdı, derin bir soluk aldı ve adamı sulu, kırmızı çorbayı içmesi için zorlamaya girişti. Adam öksürdü, tükürdü, boğulmamak için yutmak zorunda kaldı, birkaç koca yudum aldı, yeniden geçirdi, ardından birkaç küçük lokmayı yuttu, Ingrid yudumlarını sayabiliyordu. Ardından bayıldı ama yuttuklarını kusmamıştı bu kez.

Ingrid bardağı masaya koydu, yüzünü kazağıyla kuruladı, iki hıçkırık duydu, bunlar kendi hıçkırıklarıydı, duvarlarda yansırken inanılmaz yüksek gelmişlerdi kulağına. Ardından adamın soluk aldığına emin oldu, üzerine bir battaniye daha örttü, kar fırtınasına çıktı, gözlerini karanlığa dikti.

Hiç çıkış yolu yoktu.

Aşağı indi, sandalı denize indirdi, kürek çekerek kuzey burnunu döndü, burada rüzgârı karşıdan alıyordu, Barrøy'ün kuytusuna sığınarak köpüklü dalgaların arasından ağların güneyine ilerlediğinde rüzgâr sesleri kulağına taşıdı, Moltholmen'de sürülerle kuş vardı.

Büyük bir çabayla boğazı geçti, karaya sıçradı, suya bıraktığı sandal taşlara çarpıyordu. Sandalın halatını bileğine doladı, bir kürek kaptı, çığlıklar atan kuşlara doğru savurdu. Yüzünün yerinde lacivert bir boşluk bulunan, karnı kılçığına kadar yüzülmüş bir morina gibi açık, elleri gagalanmış kemik uçlarına, ayakları yanmış odunlara benzeyen ölü belirdi karşısında. Küreği sandala fırlattı, ölüyü kaldırıp kazıktan kurtardı, yosunların üzerine koydu ama sandala almadı. Halatı bir bacağına doladı, sandala atladı, dümen suyuna giderek daha vahşi dalışlar yapan kuş bulutları arasından çekerek ilerledi ama artık rüzgârı arkadan alıyordu, yolu uzun sürmedi, çok geçmeden yeni iskelenin kuytusuna gelmişti, halatı çözüp iskelele çıktı, oradaki musluğun borusuna bağladı. Adamı su yüzeyinin üzerine çıkardı, bir sarkaç gibi başaşağı astı.

Beyaz kafalı kartal iskelede evcil bir hayvan gibi yanında otuyordu, kartala doğru bir tekme savurdu, hayvan tekmeyle savuşturdu, Ingrid bir daha tekme attı, bağırdı, bu arada ipi elinden kaçırdı, yeniden yakaladı, sıkıca bağladı, bir olta sapı buldu, tembelce yana çekilen kuşa doğru deli gibi savurdu. Yeniden musluğun başına koş-

tu, halatın son metrelerini de çekip adamı iskele taşlarının üzerine çıkardı, yüklüğün kapısını açtı, ölüyü içeri sürükledi ve pantolon paçalarından birinin boş olduğunu fark etti.

Kapıları kapadı, iskeleye, çeşmenin üzerine, çatıya yerleşmiş bağırıp çağıran kuş yığınının bağırdı, sandala geri döndü, kürek çekerek kayıkhaneye döndü, sandalı karaya çıkardığında ağladığının ve bunu uzun süredir yaptığının farkına vardı. Sırılsıklam kazağıyla yüzünü sildi, yokuşu çıktı, mutfağı yanık dumanı gibi dolduran kokunun içine girdi ve kuşburnu ezmesi bardağının boş olduğunu gördü. Kazağını çıkarıp attı, yüzüne bir örtü doladı, battaniyeleri kaldırdı, adamı soymaya girişti.

Üniformanın altında aynı kahverengi yırtık pırtık çamaşırlar, talaş topakları ve ıslanıp hamura dönüşmüş kâğıda benzeyen ne olduğu belirsiz gri bir yığın vardı. Bunu adamın üzerinden tabaka tabaka soymaya girişti, güneşte yanmış bir sırttan derileri soyar gibi kumaş, deri, is, küf tabakaları çıkardı, hepsini sobaya doldurduğunda alevler söner gibi oldu. Daha çok odun attı, sıcaklık yükselirken adam insan sesine benzemeyen bir sesle çığlıklar atıyordu ve Ingrid kusmak zorunda kaldı.

Ardından işini sürdürdü.

Adam karşısında kara, pembe, sarı, mor, yeşil, kavruk bir dünya haritası gibi çıplak kaldığında Ingrid bir leğene ılık su doldurdu, adamın yaralarla kaplı olmayan yerlerini yıkamaya girişti acımasızca. Adam inliyor, çırpınıyordu. Ingrid'nin onun üzerine oturması gerekti, adamın üzerindeki iç çamaşırları mı yoksa yanık deri mi olduğunu anlayamadığı şeyleri soydu. Adam yeniden bayıldı, ölü gibi yatıyordu ama soluk alıyordu. Ingrid yıkamayı sürdürdü, sonunda işini bitirdi.

Kalan kumaş parçalarını sobaya doldurdu, güney salonuna gitti, bir yorgan ve yeni bir ot şilte buldu, şilteyi adamın altına, yorganı üstüne yerleştirdi, kapıları, pencereyi açtı, elindeki bütün tencere-lere su doldurdu, mutfağı fırın gibi ısıttı, bu sırada sürekli adamı yokluyor, ölmediğine, yalnızca uyuduğuna emin oluyordu.

Kendi giysilerini de çıkarıp yaktı, deliler gibi yıkandı, kuru giysiler giydi, pis koku eskisi kadar keskindi. Adamın üzerindeki örtüyü çekti, yeniden yıkamaya girişti, yer yer morina karnı gibi kaygan ve beyaz, ince tenini ovaladı; pudra ve yanık merhemi, iğne ve iplik buldu, iğneyi mum ateşinde ısıttı, adamın açık yara-

sını dikmeye girişti. Zayıf beden dalga dalga titriyordu ama nabızı ve iniltileri düzenliydi; Ingrid iğneyi bırakıp yarayı dağladığında inlemeler de tümenden kesildi.

Pencereleri kapadı, odaya girdi, komodinin üzerindeki aynada kendine baktı; tanınmayacak duruma gelmiş, katılaşmış dudaklarını yaladı, mutfığa geri döndü; bir adama, bir şişmiş, sudan derileri kabarmış, yine de titremeyen ellerine bakarak öylece oturdu kaldı. Yeniden gözlerini açtığı anda ışısız bir mutfakta, sönmüş bir sobanın dibinde, karnını bacaklarına çekmiş yerde yatar buldu kendini, dışarı sessizdi.

Ingrid sırt üstü döndü, yanındaki sedirden gelen sakin ve düzenli solukları dinleyerek yatmayı sürdürdü, kör pencere camlarının arkasında kara gece vardı.

Yabancı biriymiş gibi ayağa kalktı, adamın yorganını açtı, durup bir süre baktı, yeniden örttü, sobayı tutuşturdu, giyindi, onları buraya getirmiş olması gereken tekneyi aramaya gitti, beklediği yerde buldu. Karvika'da, alçak bir burnun üzerinde oval, kirli beyaz bir teknenin tahtaları ve metal silindirleri duruyordu, teknedeki çok sala benziyordu, büyük olasılıkla merkez adadan dürbünle görülebilirdi, en azından gün ışığında ve açık havada. Şimdi karanlıktı ama yıldızlı bir geceydi, dolayısıyla yakamazdı, yukarı çekip gizlemeye de gücü yetmedi.

Oturdu. Hava sakindi. Hiç kuş yoktu. Ayağa kalktı, tankların diplerinde tıplar olduğunu gördü, açmayı başardı, tekneyi yeniden denize itti, üzerini taşlarla doldurdu, ayaklarıyla daha da ileri itti, suyla dolan tekne beyaz bir bulut gibi battı, yüzeyde yalnızca suda yansıyan soluk yıldızlar kaldı. Eldivenlerin unutmuştu, parmaklarını kımlıdatamıyordu.

Eve döndüğünde bir kez daha soyundu, pire ayıklar gibi bedenindeki lekeleri birer birer inceledi, teni kızarıp kabarana kadar keselendi, hem üşümüş hem sıcaklamıştı, odaya gitti, gözlerini aynaya dikti, yüzü kuru, bedeni ıslaktı. Kurulandı, yine yeni çamaşırlar buldu, ocağa patates ve balık koydu, uzun süre kaynattı, hepsini ezip püre yaptı, içine ciğer de ekledi ve yedirmek için adamın başına oturdu.

Adam uyuyordu.

Ingrid elini yaranın üzerine koydu.

Adam derisi soyulmuş göz kapaklarını açtı, kara bir denizdeki denizanalarına benzeyen göz bebeklerini Ingrid'e çevirdi. Ingrid kaşığı gösterdi, adam başıyla onaylayıp ağzını açtı, ağzına giren kaşığı emdi, içindekileri yutmayı başardı. Ingrid onu kaşık kaşık besledi, sonra sıcak kuşburnu şurubu verdi, adam öksürerek içti, biraz daha içti, ağzı yemek doluyken kendinden geçti; Ingrid adamın yuzunu sildi, sonra elini alnına koyup ateşini yokladı, boğazına dokunup nabzına baktı. Okşamayı andırmaya başlayacak kadar uzun süre tuttuğu elini geri çekti, baktı, sonra adamın yanağını iki kez okşadı, bunu yapmamak elinde değildi. Ardından kalan yemekleri kendi yedi, yukarı çıktı, üzerindikilerle yattı.

Ingrid bir suyun kulaklarından içeri akıp düşüncelerini sözcüklerle doldurduğu duygusuna kapılmıştı. Kuştüyünün ağırlığını, kendi bedeninin sıcaklığını hissediyordu, elleri artık ağrıyordu, kızarıklık bile değillerdi, boğazı kurumuştur, sesi çatallanmıştı, hiçbir şey söylemiyordu, yabancı sözcükler yerdeki bir kapaktan yukarı çıkıyorlardı.

Doğrudur, ayaklarına terliklerini geçirip aşağı indi ama mutfığa girmedi, onun yerine üzerine bir hırka giyip yakacak getirmek için dışarı çıktı. Gökyüzü griydi, hafiften kar yağıyordu sessizce, denizde hiç tekne yoktu ama kuş sesi hiç kesilmiyordu, bir de içeriden gelen haykırış.

İçeri girdiğinde burnuna dolan kokudan adamı bir kez daha yıkaması gerektiğini anladı, yavaş yavaş hazırlık yaparken adam ateşten bulanıklaşmış gözleriyle ona bakıyor, böylesi genç bir adamdan beklenmeyecek kadar kalın bir sesle yabancı bir sözcüğü yineliyordu ama şimdi en azından insan sesleri çıkarıyordu.

Ingrid sonunda ona bakmaya cesaret ettiğinde adam yalnızca tırnakları eksik elini uzattı, öteki elini gizledi. Ingrid adamın yanına oturdu, elini tuttu, gözleri kapanana kadar öylece oturmayı sürdürdü. Ardından adamı insan gibi yıkadı, uzun zamanını aldı. Ağladı, yemek yedi, bekledi. Dışarı sessizdi, kar giderek hızlanıyordu, adam sakın bir uykuya dalmıştı.

Daha fazla erteleyemeyeceğine karar verince yüzüne üç kat örtü doladı, dışarı çıktı, elinde bir bıçak ve babasının eski yelken bezlerinden biriyle adanın güneyine yürüdü, sesleri izledi, ilk Rus askerini buldu, adamdan geriye Moltholmen'de bulunduğu kadar daha çoğu kalmamıştı. Kuşları kovaladı, yelkenden bir parça kesti, adamın üzerine örttü, kenarlarına ağır taşlar koydu ve bir kadın bulsaydı ne yapardı acaba diye düşündü.

Bir sonrakini durup hareket eden kayalara baktığı burunda buldu. Onun da üzerini yelken beziyle örttü. Üçüncüsü ağları bağladığı yerin hemen güneyindeydi. Onu da yelken bezi ve taşla

örttü, denize hiç bakmadan halat boyunca yürüdü ve dördüncüyü İsveç iskelesinin yakınında buldu. Okulda kahramanlık öyküleri okuduğundan beri insanları kurtarma düşleri kuran Ingrid şimdi ölülerini kurtarıyordu. Solucanların ve kuşların içini boşalttığı insan kalıplarını. Onları neyin denize döktüğünü merak etti; dedesinin odasında kulakları nereden geldiğini anlayamadığı seslerle dolu dururken bir geminin karaya vurduğunu, bir felaket olduğunu düşündü.

Kayıkhaneye gitti, sandalı denize indirdi, kalıntıları hasır bir sepete doldurdu, çekip iskeleye getirdi, kuş fırtınalarının arasında kaldırıp yeni iskeledeki yüklüğe soktu, eski çuvallarla örttü, havalar uzun süre yumuşak giderse neler olacağını ve bir kadın bulursa ne yapacağını düşündü.

Eve döndü ama mutfağa girmedi, delirmek üzereydi, babasının eski Krag tüfeğini buldu, dedesinin yatağından bir hasır aldı, dışarı çıktı, doğruca karların üzerine yattı, yüklüğün kuşlardan kapkara olmuş çatısına nişan aldı, ardı ardına ateş etti, tüfeğini doldurdu, dubalardan birine konmuş beyaz kafalı deve doğrulttu namluyu. Kara bir kanat havaya yükselip kayboldu, martı, kuzgun ve kargalardan bir bulut çığlık çığlığa gri gökyüzüne yükseldi, aniden durup yeniden dalışa geçti. Ingrid tüfeğini doldurdu, ateşledi. Küçük kartallardan biri daha tek kanadını havaya kaldırdı, iki kuzgun, bir karabatak. Ingrid rüzgârın batıdan estiğinin, silah seslerinin köyden duyulabileceğinin farkına vardı, ayrıca değerli yüklük çatısını da paramparça etmişti. Cephanesi bitene kadar ateş etmeyi sürdürdü, ayağa kalktı, yere serdiği hasırın üzerindeki karları silkeledi.

Mutfağa girdiğinde adam ayağa kalkmıştı, incecik, çöp gibi bacaklarının üzerinde cırılçıplak ayakta dururken yalnızca tırnakları eksik eliyle masanın kenarından destek alıyordu, öteki elini bir utanç işareti gibi arkasına gizlemişti – korku dolu gözlerle bakıyordu Ingrid'ye.

Ingrid tüfeği gösterdi, yalnızca bir tüfek, kargalara nişan alıyordu, sonra aklına yüzünü örten kat kat örtü geldi, hepsini açtı, adama oturup ona yanık elini göstermesini söyledi.

Adam anlamışa benzemiyordu.

Adamı hafifçe iterek sedire oturttu, elini yakaladı. Bu, bir elden çok, tırnaksız beş kısa parmağı olan kara bir ayak gibiydi. Hasırın üzerindeki kömür kırıntılarını bir bezle sildi, bezi ocağa attı,

merhem ve gazlı bez buldu, adamı merhemledi, adam pencereden dışarı bakıp sessizce ağlarken sargıları güzelce bağladı.

Yanılmıyorsa rüzgârın batıya döneceğini söyledi, o zaman kayıkla gidip neler olduğunu anlayabilirdi, yardım getirebilirdi... Adam sabahdan kalma bir yankı gibi yineliyordu o yabancı sözcüğü, şimdi Ingrid'nin kulağına *anne* dermiş gibi geliyordu.

Yeniden masanın başına oturdu, adamın kendisine bakmasını bekledi, eliyle kendini gösterip Ingrid dedi, adı Ingrid'ydı. Adam başıyla onayladı, sargılı eline baktı. Ingrid yeniden bakmasını bekledi, eliyle gösterip adını sordu. Beyaz sargılı yumruyu göğsüne götüren adam Alexander dedi. Ingrid başıyla onayladı, Alexander, dedi, gülümsedi ve Ingrid diye yineledi; Ingrid ve Alexander, yadsınamaz bir şeyi vurguluyordu. Yeniden ayağa kalktı, kuşburnu ezmesi ve sıcak su karıştırdı, bardağı adamın önüne koydu, adamın sargılı ellerinin arasında bardağı yakalayıp içmesine, sargıyla ağzını silmesine baktı, bir kez daha büyük bir ciddiyetle Ingrid dedikten sonra, öteki sözcüğün anne anlamına geldiğini sandığını söyledi.

Alexander, dedi adama.

İki elinin de iyileşeceğini söyledi, en azından işe yarar duruma geleceklerdi.

Adam anlamaz gözlerle çevresine bakınıyordu.

Yineledi. Adam başıyla onayladı, ellerini yorganın üzerine bıraktı, kalın bir buz tabakasını andıran pencere camına baktı. Ingrid yine balık ve patates pişirdi, kaşığı tutabilecekmiş gibi görünmediği için adamı yine kendisi besledi. Kendi karnını doyurdu, kahve değirmenini çıkardı, dizlerinin arasına yerleştirdi, adamın yüzünde ilk kez solgun bir gülümseme belirdi mutfığa yayılan çekilmiş kahve kokusu ve değirmenin sesiyle. Ingrid hiç bu kadar beyaz dişler görmemişti. Adamın paçavralarının üzerine giydiği üniforma aklına geldi, hemen ona sorular sormaya girişti ama adam hiçbir şey anlamıyordu.

Adama bir şeyler söyletebilmek için zorladığında mırıldanır gibi bir şeyler dediğini duydu. Sözler Almanca gibi gelmiyordu kulağa. Nereden geldiğini, kaç yaşında olduğunu sordu, yanıt olarak başka sözcükler söyledi adam, bunları da yineliyordu, bunun üzerine söylediklerinin "Anlamıyorum" anlamına geldiği sonucuna vardı.

Adamın Alman üniforması giymiş olmasının pek çok açıklaması olabilirdi. Örneğin ne gibi?

Ingrid ayağa kalktı, cezveye kahve doldurdu, kahve kara bir bataklıkta bir hava kabarcığı gibi yükselene kadar bekledi, kabarcığı patlattı, cezveyi kaldırdı, ocağın kenarına iki kez sertçe vurdu, iki fincana kahve doldurdu ama bir tanesini adamın önüne koymadı. Kendininkini dudaklarına götürdü, içti, gözlerini adamdan ayırmadan kahve istiyor mu diye sordu, adam yanıt verdi sonunda:

“Da, spasiba.”

Ingrid kupayı yakaladı, bir kez daha sordu istiyor mu diye. Adam sinirli ve yorgun gözlerle sağına soluna bakınıp iki sözcüğü yineledi, ardından bir de cümle ekledi, bu da kulağa Almanca gibi gelmiyordu.

Fincanı adama verdi.

Adam beyaz sargılı bir yumru koydu masanın üzerine ve fincanı devirdi. Ingrid özür diledi, masayı sildi, yeniden kahve doldurdu, sedirde adamın arkasına oturdu ki adam ona yaslanabilsin. Sonra fincanı adamın dudaklarına kaldırdı. Adam başını çevirdi, şaşkın gözlerle Ingrid'ye baktı, birkaç yudum içti. Ingrid adamın ağırlığını hissediyor, burnuna o iğrenç koku doluyordu. Kesik soluklar alarak böylece oturdular bir süre. Sanki Ingrid daha önce kadın olmamıştı hiç, başka bir ada daha olduğunu bilmenin geri kalan her şeyi önemsizleştiren duygusuna bıraktı kendisini ilk kez.

Rüzgâr doğuya döndü, hava açıldı. Ama Ingrid sandalla bir yere gitmedi. Bıçağı ve babasının eski yelken beziyle adayı dolaştı, kuş sürülerini izledi, beş yeni adsız yığın buldu. Parçalanmış, yapış yapış olmuş bu torbalar bir zamanlar yaşam ve acı barındırmışlardı. Yumruk büyüklüğündeki göz çukurları kobalt mavisi bir zarla örtülüydü, denizin ve tuzların yeşerttiği kemiklerin üzerini süngerimsi, maya rengi bir hamur kaplamıştı, etleri çürümüştü, her yanlarını yosunlar ve solucanlar sarmıştı.

Üzerlerini örttü, örtülerin kenarlarına taşlar dizdi, kuzeye doğru uzun yoldan yürüdü, kızağı getirdi, hepsini yeni iskeleye çekti; cesetleri kuş bulutlarının arasından çekip çıkarırken bunu adayı hayvanlardan kurtarmak için mi yoksa ölümlere karşı gözü kapalı yerine getirilmesi gereken bir görev olarak gördüğünden mi yaptığını hiç düşünmüyordu.

Saçmayı yanına almıştı, düzenli aralarla kürekleri denize daldırıldığında ve havaya ateş ettiğinde kuş sürüleri dört bir yana saçılıp mantar gibi bulutlara yükseliyor, sonra yine aşağı iniyor, Ingrid ve salın çevresinde içine işlenemez çılgılık ve kanat yığınları oluşturunurlardı –en azından şimdi rüzgâr silah seslerini denize sürük-lüyordu.

Eve gitti, soyundu, giysilerini yaktı, o kara bakışların karşısında hiç utanmadan uzun uzun yıkandı. Daha dün ya da bu sabah bu bakışlara asla doymayacağını farkına varmıştı.

Yeni giysiler giydi, yemek yaptı, birlikte yediler; Ingrid bir sandalyede oturuyordu, sediri ve adamın bedenini özlüyordu. Kahve yaptı, sessizce içtiler, sonunda Ingrid kalkıp tavanarasına çıkmak zorunda kaldı. Babasının eski giysilerinden buldu. Adamın üzerinde bunları denemeye girişti. Adam Barrøy'de bir martı yavrusuna, bir balıkçıya, bir kayıkçıya, bir çiftçiye, bir temizlikçiye benzedi.

Yavaşça güldüler, adam kendini gösterdi, Aleksander, dedi, ona baktı, Ingrid dedi; bu yeni sözcüklerden hiç bıkmıyordu, Ingrid de öyle. Ingrid onu yeniden soydu, yaralanmamış, mermer beyazı

ayaklarının tırnaklarını kesti, yeniden yıkadı. Bu sırada ikisi de kendi dillerinde konuşuyor ve söylenenlerin hepsini anlıyorlardı.

Karanlık bastığında tüfeğiyle ve yelken bezi kalıntılarıyla yeniden dışarı çıktı, bulacaklarını buldu, eve döndü, soyundu, bir takım giysiyi daha yaktı, adamın karşısında durdu, bedenindeki her bir lekeyi ovaladı. Saçlarını ve bedenini yeniden bol sularla yıkadı, saçlarını tarayıp ördü, adam hiçbir şey söylemiyor, gözlerini ondan ayırmıyordu; yemeklerini yedikten sonra Ingrid ayağa kalkıp yürümesini istedi, en azından birkaç adım yürüyebiliyor muydu?

Adam titrek bacaklarla ayağa kalktı, tökezleyerek pencereye yürüdü, ardından yemek odasına yöneldi, döndü, yüzünü buruşturdu, çıplak ayaklarına baktı. Ara kapıya yürüdü, pencereye geri döndü, kendi yansımasına baktı, geriledi, döndü, şaşkın gözlerini Ingrid'ye çevirdi. Ingrid kalktı, sargılı elinden tutup adamı koridora götürdü, merdivenleri çıkardı, kuzey odasına soktu ve geri kalan yaşamı boyunca ayrılmamak üzere onunla yattı.

Ingrid güney odası duvar panelinin bir parçası gibi görünen kapının arkasındaki dolaba gizlenecek bir yer yaptı, kuştüyünden bir yuva gibiydi. Artık sağlam yürüeyebilen adamı karanlıkta dışarı çıkardı, tuvaletini bitirene kadar dışarıda onu bekledi, aralık kapıdan konuştuklarını duyuyordu. Bahçelerin arasından güneye yürüdüler, Ingrid onun ağladığını duydu. Gökyüzünü işaret edip mevsimini şaşırmış gökkuşağı şelaleleri gibi dökülen kuzey ışıklarını gösterdi, karada gözüken kapkara gölgeler gibi dağların adlarını söyledi; su, rüzgâr, kar, henüz ortalıkta görünmese de ot demeyi öğretti ve her şeyin adını söylemeyi sürdürdü; yosun, tekne, balık, kedi...

Bir akşam adamı alıp samanlığın arkasına götürdü, ölünün üzerine serdiği örtüyü çekip kim olduğunu sordu, Alman üniformasını cesedin üzerine koymuştu.

İki büklüm mummyaya hiç bakmadan iki kez Alexander diye mırıldandı adam. Ingrid şaşkın gözlerle ona baktı.

Adam, Sasja, dedi.

Ingrid üniformayı kaldırıp arkadaşıyla ikisinin adı aynı mı, diye sordu. Adam telaşla başını sallayarak onayladı, soğuğu anlatmak ister gibi titredi, Ingrid ısınmak için üniformayı çalmaları gerektiğini söylediğini tahmin etti, aynı anda talaş topaklarının da sıcak anlamına geldiğini anladı, ayrıca adamın köle olduğunu gösteriyordu bu. Rus musun, diye sordu, adam *da*, dedi ama ancak Ingrid soruyu üç kez yineledikten sonra. Ingrid asker misin, diye sorunca hem evet, hem hayır, diye yanıtladı. Ingrid kendini hiç bu kadar güzel hissetmemişti, soru sormayı bıraktı.

Adamı salın arkasındaki tahtaya oturtan Ingrid adayla Moltholmen arasındaki boğazdan kürek çekerek geçerken adam orada endişeli bir kara sürüngeni gibi oturuyor, iki yandan ağları topluyordu. Ağı gümüş gibi parlayan dümen suyunda sürüklediler, kaldırdılar, ne

yaptıklarına hiç bakmadan iskeleye çektiler. Ama artık kuş yoktu. Ingrid onu avutmaya çalıştı.

Eve gittiler, birbirlerini soyup yıkadılar, karı kocaların yaptığı gibi kuzey odasında yattılar. Çocukluğu, anne babası, Barbro, Suzanne, Lars, özlediği ya da kendi eliyle bozduğu şeyler bir kez bile aklına gelmedi Ingrid'nin. Eksikliğini çektiği hiçbir şey yokmuş gibi geliyordu ona.

Tavandaki çıkıntılara bakarak yarın sandalla gidip yemek satın alacağını, bir kedi bulacağını ve neler olduğunu öğreneceğini mırıldandı.

Kolunun hareketinden adamın başıyla onayladığını hissetti.

Anlıyor mu diye sordu, anladığına karar verdi.

Kedi, deyip miyavladı. Adam *koshka* dediğinde Ingrid onun gülümsemesini parmak uçlarında hissetti. Ne duyarsa duysun saklanması için hazırladığı yüklükten çıkmamasını, silah sesi ya da çığlık duysa bile Ingrid kapıyı açıncaya kadar içeride ölü gibi yatmasını, birkaç saat, en fazla yarım gün süreceğini söyledi. Adam *spasiba* dedi, “kedi”, “saklanma”, “su” ve “kapı” diye ekledi.

Ingrid sonunda dümeni kaldırdı, kar fırtınasında karaya doğru kaymaya başladığında hazırlıklı olduğunu sanıyordu, Barrøy'ü hem ceset kalıntılarından hem de orada birinin gizlendiği kuşkusundan kurtarma umuduyla doluydu, ancak işgal güçlerinin gerçekleştirebileceği bir umuttu bu, kurtuluşu düşmanın elindeydi.

Çarşının karşısına demirledi, iskeleye çıktı; yalnızca alışılmadık bir sessizlik değil, önemli bir şeylerin acımasız bir elle koparılıp atıldığı duygusuna kapıldı. Nöbetçiler, arabalar, atlar; ne olduğunu bulup çıkaramadığı bir şeyden kaynaklanan bir boşluk.

Dükkânda Margot'tan İngiliz uçağının bir Alman asker sevkiyat gemisini güneyde, birkaç mil ileride batırdığını, ölenlerin sayısının yüzlerce, belki binlerce olduğunu öğrendi.

“Yaa?” dedi Ingrid.

Margot olanları adanın kuzeyindeki kaleye mal teslim eden oğlundan öğrenmişti.

“Askerlerle mi?”

“Öyle diyorlar.”

“Almanlar mı?”

Margot evet, dedi, yüzünün anlatımı değişti, sorgulayıcı oldu, Ingrid artık kendini hazırlıklı ve güçlü hissetmiyordu, okulun arkasındaki kışla boşaltıldı mı, diye sordu. Margot askerlerin çoğunun kaleye taşındığını, radyonun, tutsak kampının, topların orada olduğunu söyledi ama kumandan bugün buradaydı bir nedenle.

Ingrid Jenny'yle Hanna'nın yine kedileri var mı, diye sordu.

Margot başka da bir şeyleri yok zaten, diye yanıtladı. Konserve fabrikasının kuzeyinde gri bir kulübede kalan bu ana kıza Ingrid çocukluğundan beri ringa tuzlamıştı.

Ama dışarı çıkıp okulun arkasındaki kışlaya giden yolu tırmanmaya başladığında üniformalı bir nöbetçi tarafından durduruldu. Sorumluyla konuşmak istediğini söyledi Ingrid. Asker kırık dökük bir Norveççeyle bunu yapamayacağını söyledi.

Ingrid, Tote Tote, deyip adama iki kez parmaklarını gösterdi.

Asker bir sigara yaktı, Ingrid'e iyice yaklaştı, tehdit eder gibi birtakım hareketler yaptı, Ingrid'nin tek bir sözcüğünü anlamadığı bir yığın soru sormaya girişti.

Ingrid hem parmakları hem sesiyle Tote Tote, demeyi yineledi.

Asker yere baktı, soluk aldı, açıklığın öteki ucandaki bir barakaya yöneldi, sonra geldi, Ingrid'yi neredeyse soluğunu kesecek kadar sıcak bir ofise götürdü. İçeride görkemli bir çalışma masasının arkasında yarı yarıya gizlenmiş, orta yaşlı bir subay oturuyordu. Açık renk bıyıklı, kocaman, masum gözlü, yüzünde boylu boyunca pembe bir yara izi olan adam gereğinden büyük bir kaşığı haşlanmış bir yumurtaya batırmak üzereyken bir yandan da telefonla konuşuyordu.

Başını kaldırıp Ingrid'e baktı, sinirli bir hareketle bir sandalyeyi işaret etti.

Ingrid oturdu, büyülenmiş gibi kaşığa baktı, adamın kıllı yumruğunun arasında bir gemi pruvasını andırıyordu. Subay onlara aldırmadan telefonla konuşmayı sürdürdü, asker söyleyeceklerini söyleyip çıktı.

Sonunda telefonu kapayan subay kaşığı öteki eline aldı. Ingrid Tote Tote sözcüklerini yineledi, yine parmaklarını da kullanıyordu ve nerede yaşadığını, yardıma ihtiyacı olduğunu söyledi; subay onun söylediklerini anlamış gibi yaptı, bir rahatsızlığı savuşturmak ister gibi başını sallayıp *ja wohl*, dedi, başlarına bir felaket gelmişti, *eine riesige Katastrophe. Die Leichen sind überall auf den Inseln.*

Ingrid yine hiç olmayan bir şeyi aradığı duygusuna kapıldı, bedenini bir soğğun kapladığını hissetti, gitmek için izin istedi. Subay gözlerini kırıştırdı:

“Selbstverständlich, ich hab’ Sie nich eingeladen.”

Soğğa çıktığında aşağı, tekneye doğru yürümeye başladı, ama bakkalı ve konserve fabrikasını geçince kuzeye doğru sert bir dönüş yaptı, Hanna’yla Jenny’nin sıcak, kül rengi mutfağına girdi, selam verdi, kedi yavruları varmış diye duyduğunu söyledi.

Hanna evet, deyip Ingrid’den oturmasını istedi, dinlen biraz, çok iyi görünmüyorsun, dedi.

Ingrid nasıl görüldüğünü soracaktı ama burada da bir şey söyleyemeyeceğinin farkına vardı. Bütün yaşamı boyunca tanıdığı bu insanlara da güvenmiyordu sanki, başka bir adadan gelmiş gibiydi onlar. Hanna oralarda, Barrøy’de çok yalnız değil misin, diye sordu.

Ingrid yalnız olunmaz mı, diye yanıtladı, o yüzden bir kedi istiyordu.

Bir süre onların yanında kalsa daha iyi olmaz mıydı, Barbro geri dönene kadar?

Ingrid Barbro’nun geri döneceğinden emin olmadığını söyledi.

Hanna ne diyeceğini bilemez gibi ona baktı, yan odaya seslendi.

Jenny’nin sesini, kapıların açılıp kapandığını duydular. Burası yeni silinmiş, temiz bir evdi. Hanna bu kedi yavrusunu tutmalarının nedeninin sırtındaki çapraz desen olduğunu söyledi. Ingrid en azından bir kahve içmez miydi?

Ingrid insanların kahvelerini içip bitirmeyi sevmediğini söyledi.

Jenny sepetin içinde bir kedi yavrusuyla geldi, sepete ince ağ sermişti, yavru patisini ilmeklere daldırabiliyordu. Ingrid yavruyu avcuna alıp adı ne, diye sordu.

“Sen ne istersen koy adını” diyen Jenny de Ingrid’yi incelemeye girişti, birkaç gün onlarda kalmayı istemez mi, diye sordu.

Ingrid gülümsedi, hayır, deyip teşekkür etti, çıktı, hızla bakkala yollandı; yine de bir umut, bir insan bulunabiliyordu dünyada ve şimdi tezgâhının arkasındaki Margot bekliyordu onu. En azından satın alacağı şeyler vardı, saatini de rehinden geri almak istiyordu, Margot para yerine kupon alabilir miydi şimdilik?

Margot kupon ne işime yarar ki, diye sordu.

“Ama saatini al senin olsun, çalışmıyor zaten.”

Depoya gitti, saati getirdi, çuval bezine sardı, sarkaçları da bir peçeteye sarıp hepsini kasaya, öteki eşyaların yanına koydu. Ingrid iki kez rahatlamış, korkunç mide bulantısı geçmiş olarak iniyordu yokuştan aşağı. Tekneye tırmandı, içinde kedi duran sepeti sandalın arkasındaki iki tahtanın arasına bir taht gibi yerleştirdi ki gözünün önünde bulunsun.

Rüzgâr güneybatıdan esmeyi sürdürüyordu, kürek çekmesi gerekiyordu, yolun ilk bölümünü çapraz geçip sonra ilerlemeye başladı, deniz hiç bu kadar büyük, gün hiç bu kadar kısa olmamıştı: aşırı hızlı kürek çekti, kan ter içinde kaldı, daha da hızlandı, dalgalar sandalı dövüyordu. Oterholmen'in kuytu sularına gelince kürekleri bırakması gerekti, yeniden kuzeye sürüklendi, bir kez daha hızla kürek çekmeye başladı, kedi yavrusu dalgalarla ıslandıkça bağıriyordu. Ingrid giderek sertliği azalan dalgaların arasında manevralar yaparak sonunda Barrøy yakınına geldiğinde kapkara bir gece çökmüştü.

Elinde sepetiyle koşarak yukarı çıktı, mutfığın, salonun lambalarını yaktı, sobayı tutuşturdu, sonra merdivenleri tırmandı, soluğunu tutup dolabın kapağını açarken kediyi bir kalkan gibi önünde tutuyordu.

Üzerine düşen ışıktaki bir çuval gibi yığılmıştı adam. Ingrid hiçbir şey söylemeden durdu. Adam kediyi aldı, *koshka* deyip gülümsedi, burnunu kedinin minik burnuna sürdü.

Ingrid ona Alman mısın, diye sordu, *Deutsch?*

Bir şey anlamamıştı.

Ingrid bağırarak bombalanan geminin Alman asker taşıma gemisi olduğunu söyledi, adamın ellerinden birinin sargısını çözmüş olduğunu gördü, dişleriyle çözmüş olmalıydı, derisi iyileşmeye başlamıştı, tırnakları minnacık, pembe deniz kabuklarına benziyordu, Ingrid bağırarak kendisinin de anlamadığı bir şeyler söyledi, yeniden dışarı çıktı, sandalı karaya çekti, eşya dolu sandığı yukarı taşıdı, mutfakta oturdu, telaşlı ellerle yün bir halat ördü, tavandaki delikten aşağı sallandırdı. Kedi yukarı doğru birkaç adım tırmandı, bir pençesine asılı kaldı, kendini yere bıraktı, oturup miyavlamaya, patileriyle halata vurmaya girişti, bu sırada Alexander gülümseyen, soru dolu gözlerle Ingrid'ye bakıyordu. "Kedinin adı Alexander mi?"

Ingrid yukarı odaya çıktı, halatı daha aşağı indirdi, kedi pençelerini geçirince onu kaldırıp Kuzey odasına kadar çekti, kedi çevresine bakındı, Ingrid onu yeniden mutfığa indirdi, yukarı çıkıp aynısını yineledi, kedi sonunda bir merdiveni olduğunu anlayınca Alexander pembe elleriyle sessizce alkışladı.

Ingrid kedinin adının “Koshka” olacağını söyledi.

Alexander onu düzeltti, sözcüğü iki kez kendisi yineledi, sonunda Ingrid doğru söylemeyi başarınca evet, evet, dedi.

Ingrid ona Rus mu yoksa Alman mı olduğunu sordu.

Alexander kollarını ona dolayınca Ingrid'nin gözünün önüne yine o aşırı küçük yumurta ve kocaman kaşık geldi, çığlık atıp Alexander'ı yumruklamaya başladı. Alexander onu sedirin üzerine devirdi, çıkıp üstüne oturdu, Almancaya hiç benzemeyen bir dilde bir şeyler söyledi. Ardından şarkı söylemeye başladı, bir çocuk şarkısıydı ve bu da kulağa Almanca gibi gelmiyordu. Ingrid'nin yanına uzandı, kulağının dibinde aldığı soluklar sonunda Ingrid'nin soluklarına karıştı, ikisi de başka bir şey söylemediler.

Ingrid parmaklarını kısa, siyah saçlara geçirdi, kokladı, buruna sabun kokusundan başka koku gelmedi, Alexander'ı öptü, odun getirmesi gerektiğini söyledi, Ingrid'nin gücü kalmamıştı, ölmüştü; Alexander anlamış mıydı ne dediğini, ölmüştü.

Alexander gülümsedi, üzerine bir gömlek giyip dışarı çıktı, her kim olursa olsun sanki hep orada yaşamış gibi odun ve tezekle geri döndü, sanki hep orada yaşamış gibi ateşi yaktı. Durup Ingrid'ye bakarken göz kamaştırıcı güzellikte genç bir erkek heykeli gibiydi, Ingrid'nin soru olduğunu tahmin ettiği bir şey söyledi, Ingrid başıyla onayladı.

Alexander yemek yapmaya girişti, bir yandan aynı çocuk şarkısını mırıldanırken bir yandan hamur yaptı, tabak genişliğinde yufkalar açtı, içlerine soğuk, haşlanmış balık parçaları ve tereyağ doldurup katladı, tombul bohçaları bir tepsiye dizip fırına sürdü.

Ingrid'nin yanına oturdu, içeriyi yabancı bir koku kaplarken Ingrid onunla canının istediği her şeyi yapabiliirdi. Konuşmadan karınlarını doyurdular, tavanarasına çıktılar, ilk fırtına güney duvarını dövmeye başlayana kadar birlikte yattılar.

Ingrid artık kalkmalarına gerek olmadığını söyledi, hiç kimse gelmezdi.

Uyudular, neredeyse bütün gün yattılar, ertesi gece havayı dinlediler, kalktılar, karınlarını doyurdular, kediyle oynadılar; fısıldanması gereken şeyleri bile bağırarak söyletiyordu fırtına onlara.

Hava yatıştığında Ingrid bir saati tamir edebilir mi diye sordu.

Alexander evet, dedi, aletleri var mı diye sordu.

Ingrid ona aletleri önceden gösterdiğini söyledi, hatırlamıyor muydu?

Alexander soran gözlerle baktı.

Ingrid alet sözcüğünü ve nerede durduğunu yineledi. Alexander hevesle başını salladı, güldü, yorgana sarınıp aşağı indi, bir daha yukarı çıkmadı.

O zaman Ingrid de kalktı, neyle uğraştığına bakmak için aşağı indi. Alexander mutfakta çıplak duruyordu, yorgan ayağının dibindeydi. Saati batı duvarına çaktığı bir çiviye astı, sarkaçları zincirlerinden tutup çekti, durup bekledi, yavaşlayan rüzgâr sesinin arasından saatin tiktaklarını duydular. Akreple yelkovan dokuza çeyrek kalayı gösteriyordu ama geceydi. Alexanden dönüp Ingrid'ye baktı, saati kaç ayarlayacağını sorar gibiydi. Ingrid olduğu gibi kalabileceğini söyledi. Yine yukarı çıktılar ve hiç kimse gelmedi.

Kürek çekmenin pek çok yöntemi vardır ama Alexander hiçbirini beceremiyordu; kürekleri, bağları, kazıkları öfkeyle çekerken Ingrid kış tahtasına serili koyun postunun üzerinde oturmuş ona gülüyordu. Alexander'a açıkladı, karanlıkta güçlkle seçilen kayaları, adaları gösterdi. Alexander öğrenmeye çabalıyor, küçük bir çocuk gibi övülmeyi bekliyordu, Ingrid de onu övüyor, her geçen gün daha da güzelleştigini, dayanılmaz güzellikte bir çocuk olduğunu düşünüyordu.

Ingrid boğazdan Kaz Adası'na kürek çekmesini, adanın dışından güneye dönmesini söyledi, orada akıntı zayıflıyordu. Alexander'ın parmakları çok kısaydı, kürekleri yerlerine takıp pes etti. Yer değiştirdiler, Ingrid tekneyi adanın çevresinden dolaştırdı, dağın içinde doğal bir liman oluşturan bir girintiye soktu, tekneyi bir kazığa bağladı, Alexander'a bir şey göstermek istediğini söyledi.

Kıtırtılı, karla kaplı yosunların üzerinde yürüyerek bir zamanlar yeni topraklar taşıyarak oluşturdukları yerde alçak bir bölgeye girdiler. Burada adını çadır koydukları samanlık vardı. Ingrid kapıyı açtı, Alexander'ın içeri girmesini istedi. Eski, tozlu samanların üzerine oturup denizi dinlediler. Ingrid bundan sonra havanın giderek sakinleşeceğini, er ya da geç birilerinin geleceğini söyledi, o zaman burası Alexander'ın gizlenme yeri olacaktı. Alexander'ın anladığı bir sözcüktü bu. Burası başka bir ada, dedi Ingrid, gelenlerin yanında köpekler olacak, dedi; Alexander bunu da anladı.

Denizi dinlediler.

Alexander bir elini Ingrid'nin bacağına koydu, sesinde itirafları ya da pişmanlıkları andıran yeni bir tonla konuşmaya başladı, giderek heyecanlandı, ellerini havada salladı, Ingrid'ye sarılıp göstermeye çalıştı; Ingrid ona kaç yaşında olduğunu sormadığı için seviniyordu.

Ingrid yaralı elini yakaladı, yüzüne götürdü, Alexander'ı konuşmaya bıraktı, söyledikleri giderek daha çok ikna çabasına benzer olmuştu, bunları da anlayamadığına seviniyordu; Alexander güçlerini geri kazanmak, unuttuğu, sonsuza dek yitirdiğini sandığı bir şeyi yeniden bulmak üzereydi; Ingrid'nin içini yeni bir bezginlik

kaplamıştı, Alexander'sız katlanamayacağını bildiği bir karanlığın başlangıcını hissediyordu.

Eve dönerken Alexander'ı kürek çekmeye zorladı, otururken öyle yerleşti ki o görmeden ağlayabilirdi. Alexander yine de gördü, kürekleri bıraktı, önce hiç ses çıkarmadan oturdu, sonra ellerini Ingrid'nin omuzlarına koydu, öylece bekledi. Ingrid yanağını sarıya dayadı ama arkasını dönmedi, hiçbir şey söylemedi. Alexander kürek çekmeye geri döndü.

Ertesi akşam yine denize açıldılar.

Ingrid ona düğüm atmayı, balığı ağdan almayı, kanını akıtmayı, kesip içini temizlemeyi gösterdi, zorlayıp kıyıdaki sığ sulara girmesini sağladı ve ıslak eldivenlerin nasıl sıcak tuttuğunu, bir salın dalgalara karşı nasıl ileri itilebileceğini, küreklerle itilerek kıyıya vurmasının nasıl engelleneceğini gösterdi. Üşümek mi yaralanmak mı istiyorsun, sana kalmış, dedi. Şimdi Alexander'ın saçları gür, kuzgun karası bir yığındı, Ingrid parmaklarını onun saçlarına gömebiliyordu, o gece gözüne uyku girmeydi. Alexander'sa Nelly gibi huzurlu bir uykuya dalmıştı, bu da Ingrid'yi daha çok korkutuyordu.

Yataktan kalkıp dışarı baktı, deniz yağ gibi parlak uzanıyordu. Yorganları, şilteleri, giysileri paketlemeye girişti, erkeğini Lofoten'a balığa gönderecekmiş gibi erzak hazırladı, Alexander'ı uyandırdı, fısıldayarak giyinmesini söyledi.

Alexander soran gözlerle ona baktı.

Ingrid küreklerle geçti, boğazı aştı, güneye döndü, Kaz Adası'nın girintisine soktu sandalı. Birlikte samanlığa gittiler, gün doğana dek samanların üzerinde yattılar. Ingrid her akşam yemek ve suyla geleceğini söyledi, vedalaştı. Alexander onu tuttu, tekrar yattılar, vedalaştılar. Ingrid sonunda küreklerin başına geçtiğinde denizde sürüklenen bir gemi kalıntısıydı sanki.

Eve döndüğünde hemen ortalığı toplayıp arkalarında bıraktıkları izleri temizlemeye girişti. Aynaya baktı, yüzünü isle kararttı, bir pencereden öbürüne koştu, bir kuzeye, bir doğuya baktı, kimse gelmiyordu.

Kendini aptal gibi hissetmişti, yüzünü yıkadı, ortalığı topladı, kedi Koshka'yla oynadı, kuzey odasında uyuyamazdı artık. Dür-

bünü yeni iskeleye çevirdi, annesiyle babasının güney odasındaki yatağına yattı, hiçbir şey göremediği Kaz Adası'na baktı, gece onu körleştirene kadar gözünü kırpmadı.

Adalar ertesi sabah da parlak aynanın üzerindeki pas lekeleri gibi görüldüğünde Ingrid kendini daha da aptal hissetti, güneye kürek çekti, Alexander'ı sandala bindirip denize açıldı ki dalgalarda deniz tutması nasıl olur görsün. Bu ikisini de çok güldürdü. Alexander'ı karaya çıkardı, dengesini yeniden kazanmasını bekledi, yine açıldılar. Balık tuttular, avlarını temizlediler, Ingrid onu karaya çıkarıp eve kürek çekti, sandalı çevirdi, geri döndü, sandalı kazığa bağladı, karanlık çökene kadar samanlıkta Alexander'ın yanına yattı; yenisinden başlayan rüzgâr hafif bir esintiden ibaretti ama denizin çok dalgalı olduğuna karar verdi, yeni bir gün daha doğana kadar orada kaldı, sonra inceden yağmaya başlayan karların altında eve kürek çekti, ikinci kez soğuk bir eve geri döndü, günün geri kalanını orayı yaşanılır bir hale getirmeye çabalayarak geçirdi.

Saatin sarkaçlarını çekti, akrep ve yelkovanı çevirdi, kediyle oynadı, yemek yaptı, yün eğirmek istiyordu ama olmadı. Dürbünü alıp güney odasında yattı, Kaz Adası'nda günün silinmesine baktı, geriye yalnızca gri deniz, kuşların tek tük kırıptıları kaldı, sonra onlar da silindi.

Kalktı, giyindi, kar fırtınasında adayı dolaştı, hiçbir şey bulamadı, eve döndü, kahve pişirecekti. Yerde ayağı tökezledi, salıncaklı koltuğun üzerine yığıldı, uyudu, çocukken okulda çizdiği bir çam kozalağını gördü düşünde. Dinlenmiş, gergin uyandı, tavanarasına çıktı, eski resim defterini, boya kalemlerini buldu; gururlu bir yüzle kürsüye bir çam kozalağı koyup öğrencilerden bunu çizmelerini isteyen öğretmenin onlara benzerini hiç görmedikleri dev bir tohum deposu bu, dediğini hatırladı. Ingrid'nin kozalağı bir salyangoza benzemiş, öğretmen de gülmüştü. Ama ardından bütün öteki çocukların kozalakları da az çok salyangoza, deniz kabuğuna benzemişti. Ingrid yukarı çıkıp giysilerini çıkarmadan yattığında Alexander'a ortadan kaybolmadan önce bir şeyler yazdırmaya karar vermişti, çünkü ortadan kaybolacaktı kesinlikle, gitmek zorundaydı, başından beri Ingrid'nin yaptıklarının amacı buydu. Yazdıklarını okuyabilir miydi bilmiyordu ama bir gün anlardı mutlaka.

Yılın bu döneminde yaşayan her şey ölmek isterdi, hayvanlar ve insanlar kendi içlerine çekilir, giderek ufahlırlardı, doğa dilsizleşir, yalnızca denizin sesi kalır, yakarılar hiçbir şeyi aydınlatamazdı. Ingrid balık askılarındaki paçavraları indirip kayıkhanedeki balık kasalarına doldurduğunda, elinde yaşamla ölümü ayıran son bir talaş yumağıyla öylece dururken bir motorun tıkırtılarını duyunca sonsuza dek yitirdiğini sandığı bir sakinlik çöktü içine.

Eve gitti, saçlarını karıştırdı, yüzünü yine isle kararttı, başına bir başörtü örttü, tezek sandığıyla dışarı çıktı, bakkalın eski yük teknesinin burnu dönüp yeni iskeleye yanaştığını gördü.

Sandığı bıraktı, gözleri yerde ayak izleri arayarak ağır adımlarla aşağı doğru yürüdü, hiçbir iz yoktu. İskele kıyısında yürümeyi sürdürdü, yumurta yiyen subayın kenarda durmuş ona baktığını gördü. Kaptan halatı iskeleye attı. Ingrid halkaları geçirdi. Subayın arkasında üniformalı iki er duruyordu; onların da arkasında duran komiser Henriksen savaştan önce de pek insan sayılmazdı, savaşa katılınca daha da beter olmuştu, neyse ki hiç köpek yoktu.

Subay iskeleye çıktı, eldivenli ellerini karnının üzerinde kavuşturup titredi, burun kökündeki kırmızı yara izi daha da kızarmıştı, iyiliksever gözlerinde aynı iyiliksever bakışlarla adının Hargel, Teğmen Hargel olduğunu söyledi, iskelede ileri geri yürümeye başladı, bu sırada Ingrid kayıkhanenin kapılarını açıp kış ışığını cesetlerin üzerine düşürdü. Adam içeri baktı, *mein Gott*, dedi, arkasını döndü, askerlere bir şeyler seslendi. Askerler birer birer ağızlarında maskele-riyle karaya çıktılar, iki sedyeyle ceset kalıntılarını taşımaya giriştiler.

Ingrid onlara vincin nasıl çalıştığını gösterdi.

Ölüleri tekneye aldılar, içerideki sedyelere yatırdılar, üzerlerini örtüp beyaz bir toz sıktılar. Sonra aynı tozu demir bir tepsile karaya çıkardılar, kayıkhanenin yerlerine, iskeleye ve vince de sıktılar, eski karların üzerine daha beyaz bir kar yağmış gibi görünüyordu.

Ingrid subayın söylediklerinden, eldivenleriyle gösterdiklerinden ve çıkardığı üşüme seslerinden buraları yıkamak için birkaç gün

beklemesi gerektiğini anladı. Paramparça olmuş tavandan damlayan damlaları gördüğünde, bir daha buradan içeri girecekse bile bunun için ilkbaharı ya da yazı beklemesi gerektiğini anlamıştı; Henriksen'e döndü, samanlıktaki cesedi anlattı.

Henriksen, subay ve iki asker onunla yukarı çıktılar. Ingrid cesedin üzerine üniformayı ve atın örtüsünü örtmüştü. Hargel ışık istedi. Ingrid kancaları açtı, samanları kaldırmakta kullandıkları kapağı açtı. Askerler cesedi yerden çekip incelemeye giriştiler. Hargel onları kenara itti, bir doktor gibi diz çöktü. Ingrid başını yana çevirdi, kulağına *Frost, ertrunken, Gewalt...* gibi sözcükler çalınıyordu.

“Bunu burada mı buldun?” diye sordu Henriksen.

“Evet.”

“Yaşıyor muydu peki?”

“Evet” dedi Ingrid, oysa bulduğunda adam ölmüştü.

Henriksen niye kimseye haber vermediğini sordu.

Ingrid haber verdiğini söyledi, Hargel'e döndü. Hargel şimdi ayağa kalkmıştı, Ingrid Norveççe adamın Alman olduğunu sanmadığını söyledi, çünkü ötekilerle aynı paçavralardan giymişti, üniforma yalnızca örtülüydü üzerinde...

Komiser onun söylediklerini Almancaya çevirdi, Hargel Ingrid'yi işığa çekti, dikkatli gözlerle baktı, ancak Henriksen çevirdiği zaman kulağa ürkütücü gelen bir şey söyledi.

“Üniformayı giymemişti” diye yineledi Ingrid.

“Niye haber vermedin?” diye sordu bir daha Henriksen.

Ingrid sağır mısın sen, diye sordu.

Henriksen kızardı, Hargel ilginç bulmuş gibi bir birine bir öbürüne bakıyordu. Ingrid aynı şaşırtıcı sakinliğiyle hava çok kötü olduğu için adadan daha önce ayrılamadığını söyledi.

Askerler ölüyü sedyeye yatırıp dışarı taşıdılar. Ötekiler çayıra çıktı, Hargel elindeki üniformayı bırakmamıştı, bununla işi bitmemişti, ceplerini ters çevirdi, parçalanmış kâğıtlar buldu, rütbelerle ilgilendi, tek camı kalmış bir gözlük çıkardı, gözlerini kısıp bu camdan baktı.

Ingrid kahve istiyorlar mı, diye sordu.

Hargel aksi aksi hayır, deyip Ingrid'ye bu subayın rütbesini biliyor mu diye sordu.

Hayır.

Hiç albay görmemiş miydi daha önce?

Hayır.

Bir cümle daha söyledi, Henriksen neye hayır dediğini sordu.

Ingrid, Alman rütbelerini bilmediğini söyledi.

Hargel'in kafası karışmış gibiydi, Ingrid'ye silahı var mı diye sordu.

Ingrid başıyla onayladı, içeri girip Kragen'i, saçmayı ve tüfeği getirdi. Hargel bunları inceledi, silah bulundurmanın yasak olduğunu söyledi, silahları tekneden geri dönen askere uzattı.

Ingrid hep silah bulundurduklarını, kartal, tavşan, tarla faresi vurduklarını söyledi.

Hargel, "Sen de kullanabiliyor musun?" diye sordu.

Evet.

"Bunu da mı?" derken tüfeği gösteriyordu.

Evet.

Başını salladı, Henriksen'e bir şeyler söyledi, Henriksen Ingrid'den cephanesini de getirmesini istedi.

Bütün bir savaşa yeter bunlar, diye çevirdi komiser Ingrid iki kasa mermiyle gelince.

Ardından Almanca daha uzun bir açıklama geldi, Ingrid Henriksen'in bir anda ne kadar ihtiyar gözüktüğüne şaşırdı. İki büküm öne eğilmiş, soluğu tıkanan, öksüren soluk bir gölgesi kalmıştı yıllarca elinde tuttuğu otoriteden geriye. Bu ne anlama geliyor diye merak etti.

Hargel Ingrid'ye iyice yaklaştı, eldivenini çıkardı, parmaklarından birine tükürdü, yanağına sürdü, ise baktı.

"Die Frauben haben Angst" diye mırıldandı filozof bir tavırla, sonra parmağını üniformasına sildi. "Eine Beleidigung."

Yeniden Henriksen'le konuşmaya başladı; Ingrid *Feuer* ve *Radio* gibi sözcükler duyunca hiç beklemeden radyosu olmadığını söyledi, bir tür hazırola geçip Hargel'in ona bir soru daha sormasını bekledi. Burada yalnız mı yaşıyordu?

Evet, halam hastanede, erkekler Lofoten'de.

Yalnızca sen mi?

Evet.

"Neyle yaşıyorsunuz?" diye sordu güneydeki beyaz bahçelere bakarak.

Ingrid soruyu anlamamıştı.

Bütün savaş boyunca burada mı yaşamışlardı?

Ingrid hep burada yaşadıklarını söyledi.

Hargel bakışlarını yapılarla gezdirdi, içinde *schreckliche Armut*, geçen bir cümle söyledi. Henriksen gülümsedi. Ingrid onlara kalyıkhanede bir şey göstereceğini söyledi, aşağıya peşlerinden geldi, topladığı giysileri gösterdi, onları da istiyorlar mı diye sordu.

Bunlar tutsak giysileri, dedi komiser.

Ingrid dinliyordu.

Hargel bunları nerede bulduğunu sordu.

Ingrid giysileri bulduğu yerleri birer birer saydı ama Almancaya çevrildiğinde kimse ilgi göstermedi. Hargel yeniden dışarı çıktı, iskeleye doğru yürürken aklına bir şey geldi, dönüp seslendi. Komiser Ingrid'ye döndü, tüfeğin onda kalabileceğini ama saçmayı ve Kragen'i, ayrıca mermileri de almaları gerektiğini söyledi.

Ingrid başıyla onayladı, gemide yalnızca tutsaklar mı vardı, diye sordu. Henriksen salak mısın sen, diye yanıtladı. Asker geldi, Ingrid'ye iki kâğıt teslim etti, bir tanesi *Verordnungen zür Zivilisten in der Besatzungszone...* ötekini daha önce hiç görmemişti. Kâğıtları katladı, onlarla iskeleye yürüdü, halatları çezecekti ama durduruldu. Hargel güvertede cesetlerin arasında durmuş ona sesleniyordu.

“Haben Sie keine Tiere?”

“Nein.”

Hargel başını salladı.

“Und wie viele Boote?”

“Dört” dedi Ingrid.

Hargel yine başını salladı, parmağıyla işaret verdi. Ingrid halatları çözdü, onlar boğaza doğru geri geri gidip rotayı köye çevirene kadar yine hazırola durup bekledi. Niye cesedi samanlıktan yeni iskeleye indirmediğini ve üniformayı yakmadığını düşünüyordu. Ona niye bir sandal buldu mu diye sormamış ya da bir sandal aramamışlardı acaba? Sandal olmadan kimse bu adaya sağ ulaşamaz. Konuşmayı kafasından geçirdi, karda görmediği ayak izlerini düşündü, duyduğu sözcük *Gewalt* mıydı yoksa *keine Gewalt* mı, *ertrunken* neydi? Sonunda onlar ne demiş, kendisin ne anlamış olursa olsun geri döneceklerini anladı, Henriksen'in tavrıyla da ilgiliydi bu.

O akşam Kaz Adası'na gitmeye cesaret edemedi, hava çok açık, karanlık çok ışıklıydı. Dürbünü aldı, güney odasında yattı, gözlerini adalara dikti, artık hiçbir şey görünmediğini, şimdi adaya gidebileceğini düşündü ama yattığı yerden kalkmadı, uyudu.

Beyaz tozu koydukları tepsiyi orada bırakmışlardı. Ingrid tozu bir torbaya doldurdu, samanlığın yerlerine döktü. Şafak sökerken Karvika'ya gitti, oturdu, geminin battığı suların derinlerine dikti gözlerini. Hiçbir şey göremiyordu, sular iyice alçalana kadar bekledi, yine de bir şey göremedi.

Ama gündüz olmuştu, sandalla gidilemeyecek kadar aydınlıktı.

Kayıkhanedeki paçavraları Kuzey Burnu'na taşıdı, yaktı, külleri denize attı. Hava dönmüştü. Kendini bir dürbünün içinde buldu. Biri ona bakıyordu. Akşam çöktüğünde kararlılığı iflas etmişti. Salı suya indirdi, Barrøy'ün kuytusundan güneye, Kaz Adası'na giderek artan bir tempoyla, soluğu tıkanarak kürek çekmeye başladı, girintide salı karaya çekti, çayırı koşarak geçerken iki ayak izini görünce tökezledi. Üzeri ince bir buz tabakasıyla kaplı ıslak, kara delikler ona bakıyordu, ikisi de samanlıktan uzağa, kuzeye doğru gidiyordu; biri apaçık ayak iziydi, öteki çekiştiriliyora benziyordu. İzlerin peşinden kuzeye gitti koşar adımlarla. Sonunda anlamıştı, Alexander paniğe kapılmış, yüzmeyi denemiş, başaramamış ama yine de sağ kalmıştı.

Birden geri döndü, hızla koştu, kapıyı çekip açtı.

Uyuyormuş gibi görünüyordu Alexander, ama Ingrid onu dürtünce uyanmadı, sıırılsıklamdı, giysileri buz tutmuştu. Soluk sesleri, hırıltılar duyuyordu Ingrid. Ateşini yokladı. Alexander bir şey söyledi, kıvrandı, bir kolunu havada salladı ama gözlerini açmadı.

Ingrid çılgılık attı, Alexander'ı şilteden yere yuvarladı, şilteyi dışarı, karların üzerine koydu, Alexander'ı ayaklarından dışarı çekti, üzerine bir örtü örttü, çekiştirerek salın durduğu yere götürdü ama sala çıkarmayı başaramadı. Yeniden şilteden yere yuvarladı, şilteyle yorganı dümen çubuğuna tutturdu, Alexander'ı oturttu, kollarıyla onu kucaklayıp ellerini arkasında kavuşturdu, ayağa kalktı, Alexander'la birlikte salın içine yuvarlandı, kafasının çarptığını hissetti.

Alexander'ı yorgana sarıp kabarmış denizde kürek çekerek adaya geldi, salı İsveç iskelesine bağladı, Alexander'ı çıkardı, eve kadar çekmeyi başardı, sonra bayıldı.

Kendine geldiğinde Alexander yatmış ona bakıyordu. Ingrid bunları daha önce de yaşadığını düşündü. Kendini çok sıcak hissediyordu, tehlikeli ölçüde sıcak. Alexander bir şeyler mırıldandı, ıslak gözleri kapanmak üzereymiş gibiydi.

Ingrid ayağa kalktı, Alexander'ın giysilerini çıkardı, kuruladı ama yıpranmış bedeni alev saçıyordu. Tavanarasına çıktı, resim defterini ve kalemi getirdi, Alexander'ın eline tutuşturdu, avuçlarıyla onu ovaladı, yumrukladı; yüzmeye kalktığı için bir budala, biraz beklemeye bile dayanamayan bir çocuk olduğunu, ona güvenmediğini söyledi. Gitti, yeni yorganlar getirdi, ovalamayı, vurmayı sürdürdü, sonunda kendinden geçti ve onu üç gün sonra orada buldular.

||

Ingrid beyaz odada gözlerini açtığı anda anlamıştı Barrøy'e geri dönmesi gerektiğini. Aklını yeniden bulmak için, erkeğini yeniden bulmak için, çocukluğunu ve yaşamını yeniden bulmak için gereken her şey Barrøy'deydi, yine de bu düşünce öylesine yabancıydı ki, bunu kafasına başkaları sokmuş gibi geliyordu ona.

Beyaz odada gözlerini ilk kez açmıyordu, bir hafta önce ilk kez açtığında pencereye gitmiş, yeni ütülenmiş çarşafı andıran karla kaplı topraklara, sıra sıra askerler gibi dizili ağaçlara, tam ortalarında, kara bir diş gibi durmuş, süslenmeyi bekleyen kusursuz çam ağacına bakmıştı. Hastanenin içinde de dışında da Noel geliyordu çünkü.

Doktorlarla, hemşirelerle, temizlik için her gün odasına gelen yaşlı adamla konuşuyordu. Yaşlı adam işinden utanıyor, yalnızca karısı hasta olduğundan, para gerektiği için yaptığını söylüyordu. Her zaman odadaki tek sandalyeye oturur, aynı çam ağacına bakarak bu kadın işini yapmanın sorun olmadığını söylerdi, her şeye karşın hastanedeki kaçıklar bile rıhtımdaki iş arkadaşlarından daha iyi davranıyordu ona. Kahve çekirdeği çuvallarını bir geminin karnından çıkarıp sallantılı merdivenden indirmek, oradan depoya götürmek için çok yaşlı olduğundan rıhtımdakiler ona hiç rahat vermiyordu. Oysa vinci bozanlar da o salaklardı, ihtiyar düşmeden önce olmuştu bu.

Ingrid ikisi de hastanede yattıkları halde kendisinin deli olmadığını biliyordu, çünkü ihtiyarın deli olduğunu anlıyordu. İhtiyar yıpranmış, kambur, neredeyse kel bir gölge gibiydi; temizlik yapmaya değil, ortadan kaybolmaya geliyordu odasına ve Ingrid bunu biliyordu.

Yatağından kalktı, elini adamın omzuna koymak istedi çünkü ihtiyarın kocaman elleri dedesininkiler gibiydi. Ama denizin sesi oradaydı hep, asla bir daha temiz olmayacaktı, göz kapaklarının arkasında şimşekler titreşti ama ihtiyar şimdiden parmak uçlarını yakalamayı başarmıştı, bir çocuğun yetişkin birinin elini tutması

gibi tuttu Ingrid'nin parmaklarını; Ingrid hem tatsız hem güzel bir duyguya kapıldı, ihtiyar güvenebileceği bir insandı.

Ingrid beyaz odada gözlerini açtığı anda ona dehidre olduğunu söylediklerini hatırladı, bunun ne anlama geldiğini bilmiyordu, aç kalmıştı, yıpranmıştı, unutması gereken bir şeyler geçmişti başından, yine de bunların geri dönmesi riski vardı, bu yüzden Ingrid'nin buna dayanmayı öğrenmesi gerekiyordu, burada kararı onlar veremezdi, unutmak ve anımsamak aynı şeyin iki yüzüydü, bu yüzden buradaydı Ingrid.

Yemek yiyor, ilaç içiyor, kauçuk boruları sıkıyor, ne dediklerini anlıyor mu diye sorduklarında gözlerini açıp kapatıyor, anne baba-sının, dedesinin adlarını öğreniyor, ona iğne batırdıklarında ay diye bağırıyor, diz kapaklarına küçük, kauçuk çekiçlerle vurduklarında başını sallıyordu... Perdesiz pencereden karların arasında kara bir yılan gibi kıvrılan bir elektrik kablosu görünüyordu, kablo onun bulunduğu binadan kûlah biçimindeki çam ağacına gidiyordu, Ingrid gri bir kış günü orada yirmi üç ışık noktası saymıştı, kentte elektrikle aydınlatılan tek Noel ağacı buydu, en tepesinde parlayan yıldız birden sönüvermişti.

Daha çok yemesi gerektiğini söylediler, yedi.

Koridorda yürümesini, ayaklarını sürümemesini söylediler, ihtiyar değildi, ayaklarını sürmesi için hiçbir nedeni yoktu. Merdivenleri inip çıktı, günden güne gözüne tanıdık gelen insanlarla konuştu, ince giysilerin içinde üşüdü. Yardım istemeden odasını bulabildi, yattı, uyudu, sessiz ve düşünceli bir mumya gibi odasında oturmak isteyen ihtiyarı içeri aldı.

“Baksana!” dedi ihtiyar birden pencereye dönüp. “Artık kıyamet koptu işte!”

Ayağa kalktı, bir çığlık atıp koştu, koridorda bir çığ gibi uzaklaşıp gözden yitti, Ingrid yatağından indi, ayaklarına terlikleri geçirdi, pencereden baktığında karlarda yürüyen iki adamın bir merdiven taşıdıklarını gördü. Merdiveni ağaca dayadılar, biri aşağıda merdiveni tutarken öteki yukarı tırmandı, yıldızın lambasını değiştirdi; ışığı yanınca yıldız iki adamı ve merdiveni bir harfe benzetmişti ama bu Ingrid'nin harfi değildi. Bir endişe dalgası kapladı içini.

Doktora ihtiyarı artık odasında istemediğini söyledi, dedesine benziyordu. Doktor ihtiyarın zararsız olduğunu söyledi, kendisine de Ingrid'ye de bir zararı dokunmazdı.

“Beni korkutuyor ama.”

“Niye?”

“Ölü çünkü.”

Doktor dedesinin ne zaman ve nasıl öldüğünü sordu.

Ingrid anlatırken doktor oturduğu yerde başını sallayarak dinliyordu. Sonunda Ingrid'nin sesi boğuklaştı, bir bulamaca dönüştü, içindeki huzursuzluk kayboldu, doktor bunu görebiliyordu, Ingrid de doktorun görebildiğini görüyordu, hepsi buydu demek. Ama doktor bir konuyu açıklığa kavuşturduğu zamanlarda hep yaptığı gibi ayağa kalkıp dışarı çıkmadı, huzursuz bir yüzle oturmayı sürdürdü, çünkü, dedi, itiraf etmesi gereken bir şey vardı.

Ingrid merakla ona baktı.

Ingrid'nin cesetler konusunda anlattıklarına inanmamıştı, hiç kimse bir gemi enkazı görmemişti, doktor onun hayal gördüğünü düşünüyordu ya da bir psikoz geçiriyor olmalıydı, en iyi olasılıkla bir kâbus gördüğüne karar vermişti ama dün çalışma odasında oturmuş eski gazeteleri karıştırırken şunu bulmuştu, NTB'den (*Norsk Telegrambyrå*).

Kopuk bir sayfa çıkardı, Ingrid'nin kucağına bıraktı. “27 Kasım'da, Rosø'de İngiliz uçakları tarafından ateş edilen Alman gemisi enkazı... Rigel adındaki Alman buharlı gemisi battı, sağ kalanlar İngiliz uçaklarının cankurtaran sandallarına ve kurtulup karaya çıkanlara da ateş ettiklerini anlattılar... Bu da İngiliz uçaklarının Alman gemi enkazlarına nasıl planlı bir şekilde ateş ettiklerinin bir kanıtı.”

Haber ancak altı-yedi santim uzunluğunda, üç santim genişliğindeydi, 7 Aralık'ta yayımlanmıştı, üç hafta önce. Kaç kişinin öldüğü konusunda hiçbir şey yazmıyordu, Rusların da adı geçmiyordu. Ingrid Ruslardan söz etmemiş miydi?

Ingrid denizdeki akıntıları, rüzgârları, Rosøy ve Barrøy arasındaki bütün adaları, kayalıkları gözünün önüne getirdi.

“Çok uzak, millerce ötede...”

“Ne?”

Ingrid yanıt vermedi.

Yalnızca bu haber vardı, dedi doktor, her yeri aramıştı ama yine

de bunun Ingrid'nin gördüğü ve yaşadığı şeylerin gerçek olduğunu gösterebileceğini düşünüyordu.

Ingrid uzun süre ona baktı.

Doktor, "Ne demek istediğimi anlıyor musun?" diye sordu Ingrid'ye.

Ingrid, "Beni bulduklarında yalnız mıydım?" diye sordu.

Doktor evet, dedi ama kararsız görünüyordu, yine Ingrid'nin düşüncelerinin karışmaya başladığından endişelenmişti. Oysa öyle olmamıştı, Ingrid onu bulduklarında Barrøy'de kaç sandal olduğunu sormak istiyordu ama doktorun bir adalı olmadığını görebiliyordu. Doktor onun sormasına gerek kalmadan Ingrid'ye, dosyasında yazdığına göre, adaya rutin bir görevle giden Komiser Henriksen ve Teğmen Hargel tarafından bulunduğunu söyledi.

Ingrid dosyasını görmek istedi.

Doktor hayır dedi, oturduğu yerde parmağıyla dosyaya vurarak yine yirmi üç ışığı ve bir yıldızı parlayan Noel ağacına baktı Ingrid'yle birlikte, ardından yine de dosyayı açtı, isterse okuyabileceğini söyledi, Ingrid'nin aklından zoru yoktu, annesi gibi değildi, annesini de o tedavi etmişti; şimdi tersine her şey Ingrid'nin başka pek çok kişi gibi, örneğin Almanlar bütün toprakları ateşe verince Finnmark'tan kurtardıkları insanlar gibi savaşın acılarını çektiğini gösteriyordu; durmadan tekneler dolusu insan geliyordu güneye, böyle pek çok insan görmüştü şimdiden, bu duruma doğrudan doğruya savaş diye bir tanı koymak gerekirdi aslında, o zaman hasta kayıtlarında yazılanlar biraz olsun gerçeği yansıtırdı.

Ingrid, Teğmen Hargel'in tam adını okudu; Emil Albert'ti ve adamın o salak yumurtasıyla gördüğü zamankinden çok daha başka bir şeyle yaşamına sızdığının farkına vardı ama bunun ne olduğunu bilmiyordu. Ayrıca doktora Rusları da anlattığını anladı ama kendi Rus'unu anlatmamıştı; bunun yerine hastaneye geldiğinde nasıl görüldüğünü sordu, sorusunu yinelemesi gerekti. Doktor mırıldanarak yanıtladı:

"Çok hırpalanmıştın, belki düşmüşsündür, bir merdivenden..."

Deniz temizlenmeyecekti ama gözlerini yakan kıvılcımlar ve o yabancı harfler silinmişti, Ingrid'nin canı acımıyordu. Gazeteyi geri vermedi, bir can simidi gibi sarıldı ona, oysa Alman askerler yazıyordu, Ruslar konusunda tek söz yoktu. Ama cesetleri aldıkları sırada Henriksen'den duymuştu, onun sözleri de güvenilir

değildi ama Ingrid tutsak giysileri bulmuştu, soğuktan korunmak için talaş topları doldurulmuş giysiler; ne adları ne ülkeleri ne de yüzleri olan insanlar, bir tanesi dışında. Bu düşünce de dışarıdan kafasına sokulmuş olabilirdi, şayet içinde Alexander'ın yüzünü görüyor olmasaydı; sonunda onun yüzünü açıkça gözünün önüne getirebiliyordu.

Ingrid'nin güçlü olduğunu, çabuk iyileşecekmiş gibi görüldüğünü söylediler, ayrıca gerek çalışanlar gerekse hastalar gerçekten öyle düşünüyormuş gibiydiler. Hasta değil de orada çalışan biri gibi görüldüğünü söylüyorlardı.

Asla gülümsemeyen doktor ona sıra dışı bir kadın demeye başlamıştı, bu sözün anlamını öğrenmek için sorması gerekmişti Ingrid'nin. Doktor bir an çekingenleşmiş, kulağa öyle havalı gelen şeyler mırıldanmıştı ki Ingrid kadın sözcüğüne odaklanmayı yeğledi; bu onu gülümsetti, alışkın değildi böyle şeyler duymaya, onun için utanmış gibi başını eğdi, belki de gülümsediği sırada elinden düşen kurşun kalem almak için eğilmişti.

Doktor ne yazdığını sordu.

Ingrid mektup yazmıştı, doktora göstermek istedi. Doktor başını salladı, Ingrid'ye çok yakında hastaneyle ilgisi olmayan bir yaşama geri döneceğini söyledi, yine de mektubu aldı. Mektup bir zamanlar Ingrid'ye kızı kadar yakın olan, sonra da onu terk eden Suzanne'ye yazılmıştı.

Doktor kurşun kalem istedi.

Ingrid kalem verdi. Doktor birtakım notlar aldı, mektubu okumayı bitirdi, Ingrid'nin sevdiği insanlara karşı çok sert olduğunu söyledi, yine hiç gülümsemedi, ardından birkaç yazım yanlışını düzelttiğini ekledi.

Ingrid gülümsedi, yazım yanlış yapmadığını söyledi, okula gitmediği günlerden beri hiç yanlış yazmamıştı. Doktor yeniden kâğıdı aldı, onaylayıcı birtakım homurtular çıkardı, Ingrid'nin sıra dışı bir kadın olduğunu yineledi, kendi yazdıklarını silip mektubu katlarken ayrıca zeki olduğunu ekledi ama düşüncelere değil sezgiye dayalı bir zekaydı bu ve doktorun kafasını karıştırıyordu.

Ingrid yüksek sesle güldü, doktora asıl deli sen misin yoksa, dedi.

Doktor hâlâ gülmüyordu ama oturduğu yerden de kalkmıyordu bir türlü, Ingrid'yle konuşmak istediği bir şey daha vardı: Ingrid'ye verilmek üzere ona biraz para gönderilmişti, bir de Ingrid'nin kö-

yünün papazı Johannes Malmberget'den gelen bir mektup vardı. Ingrid'yi kızdırmaktan ya da kafasını karıştırmaktan korktuğu için daha önce vermemişti. Görünüşe bakılırsa papaz bu parayı Ingrid'nin babasından ödünç almış olmalıydı ve şimdi babasının ölümünün üzerinden bu kadar uzun yıllar geçtikten sonra nasılsa hiç kimse hatırlamaz diye düşündüğü için özür dileyen papaz, borcunu ödemek istiyordu.

Doktor bütün bunların gözüne kuşkulu görüldüğünü söyledi.

Ingrid gözlerini yumdu. Savaş patladığında genç karısı ve neredeyse yetişkin çocuklarıyla ortadan kaybolan ihtiyar köy papazı da geçmişte yaşamına karışmış bulanık ve gizemli bir figürdü. Şimdi Ingrid onun yeniden gözden kaybolduğunu görüyordu. Gemi batığında ölenlerin sayısını öğrenmek istedi.

“Çıldırılmışsın sen” dedi doktor. Ve sordu: “Hangi gemi?”

“Rigel.”

“A, anladım... Yok, ölenlerin sayısını asla bildirmezler.”

Üstelik bütün bunlar aslında Ingrid'nin unutulması gereken şeylerdi.

Ayağa kalktı, yatağın başlığına elini koyup durdu, Suzanne'nin geri gelmesini istiyorsa Ingrid'nin bu kadar sert bir mektup yazmaması gerektiğini yineledi. Üstelik ihtiyar Ingvaldsen'in odasında oturmasına da izin vermeliydi, çünkü Ingrid giderse ihtiyarın gidecek başka hiçbir yeri kalmayacaktı; ayrıca hiçbir şeyi hatırlamıyordu zaten, bu da iyi bir şeydi.

Ingrid ihtiyara ne olduğunu sordu.

“Kendisine sor” dedi doktor.

Ingrid'nin ona baktığını görünce ekledi:

“Kent bombalandığında karısını, üç oğlunu ve bir kardeşini yitirdi, onları harabelerin arasından kendisi çıkarmış, o zamandan beri burada.”

Ingrid açıklaması pekâlâ bu olabilir diye düşündü ama daha fazlası olmalıydı, bu kadarı yeterli olmadığından değil ama her zaman ya bundan fazlası olduğu ya da hiçbir şey olmadığı için. Düşüncelerini tam dile getiremiyordu ama kendi kafasında çok açıktı. Doktora bunları anlattığı için teşekkür etti; ihtiyar o kocaman elleriyle, asla Ingrid'nin gözünün önünden gitmeyen o ellerle canı istediği kadar odasında oturup dedesine benzemeyi sürdürebilirdi.

İngrid beyaz odada gözlerini açtı, pencereden ağaçtaki yirmi üç ışığın ve yıldızın kara bir Ocak göğünde eridiğini gördü, sonra da tümünden söndüler. O kadar yavaş söndüler ki gerçekten silindiler mi emin olamadı, sanki görmeyi sürdürüyordu ama Ocak ayı gelmişti.

Yağmur camları dövüyordu, karlar erimişti, havalandırma deliğinden hiç kesilmeyen bir uğultu geliyordu. Yatağından indi, kapağı kapatmak için ayak ucuna kalkmıştı ki kapı açıldı, Ingvaldsen tıraşlı kafasında bir yara bandıyla içeri girdi, pencere kenarındaki sandalyeye oturdu, artık orada olmayan ışıklara baktı. İngrid gidip kafasındaki yara bandını söktü, buna ihtiyacı olmadığını söyledi, kafasında yara yoktu, yaralı olan düşünceleriydi, sinirleriydi. İhtiyar kurnazca gülümsedi, bunu çok iyi bildiğini söyledi ama yine de isteyince ona yara bandı veriyorlardı, iyi insanlardı buradakiler.

İngrid bandı yeniden yerine yapıştırdı, doğru duruyor mu diye sordu.

“Evet, evet” dedi ihtiyar parmak uçlarıyla yerinde mi diye yoklayıp, sonra yine yüzünü cama yapıştırdı, ellerini iki yana koyup gözlerini sulara dikti.

“Görecek bir şey yok” dedi İngrid.

“Olmaz olur mu?” dedi ihtiyar. “Ben görüyorum şimdi.”

“Neyi?”

“Kendimi.”

İngrid ona sırtını döndü, yatağın kenarına oturdu, kendini arkaya attı, bedeni öteki taraftan yere sarktı, sağ kolunu yukarı kaldırdı, ipe çekti, kapı açılıp da bir hemşire içeri girene kadar öyle kaldı. Hemşirenin adı Eva Sofie'ydi. İngrid, kahve içebilir miyim, diye sordu kendisini bile şaşırtan bir sesle.

“Burası lokanta değil” diyen Eva Sofie dışarı çıkmak üzereydi ki komodinin üzerindeki kahvaltı artıklarıyla dolu tepsiyi gördü, aldı; dışarı çıkarken İngrid'nin nöbet odasına gidip kendine kahve alabileceğini söyledi.

İngrid teşekkür etti, yine yerinde yatmayı sürdürerek aynı yabancı sesiyle Ocak'ın yedisi olduğunu söyledi. Eva Sofie durdu, sessizce gülümsedi, pencerenin yanında asılı panoya gitti; tepsiyi sol elinin parmakları üzerinde dengeleyip İngrid'nin hatırlaması, unutmaması gereken günlere, saatlere ve ayrıntılara bir çarpı koydu. İngrid'ye yalnızca eskiden kim olduğunu değil, şimdi de kim

olduğunu anlatan, böylece kendisine katlanmasını sağlayan yaşam, çözülmüş bir çapraz bulmacayı andırıyordu.

Eva Sofie evet, evet, ne iyi diye mırıldandı, ipe bağlı kurşun kalemi bıraktı, peşinde Ingrid'yle dışarı çıktı.

Ingrid nöbet odasından iki fincan kahve aldı, içeride oturan dört kişi güler yüzlü ve konuşkandı, hepsini tanıyor, adlarını biliyordu. Koridordan iki elinde birer fincanla geri dönerken bedeninde bir dans vardı sanki. Sırtını 27 numaralı kapıya döndü, kalçasıyla itip açtı; bir an sonra önündeki duvarda, koridorda kırmızı bir parıltı gördü, korkunç bir gürültü ve kırık cam fırtınasıyla aynı duvara doğru savruldu.

Ingrid eskisi kadar beyaz odasında yeniden gözlerini açtı ama şimdi yüzükoyun yatıyordu, sırtından ve ensesinden cımbızla çekip çıkardıkları cam parçalarının yaraları acıyordu. Ardından küçük, kara, çapraz dikişlerle onu yamamışlardı, karşı karşıya tuttukları iki aynadan görmüştü bu dikişleri, doktoru aynıydı.

Doktor, “Beni duyuyor musun?” diye sordu, Ingrid evet der gibi gözlerini kırıştırdı.

Doktor özenle düşünülmüş ayrıntıları birer birer anlattıkça Ingrid neredeyse dayanılmaz bir açıklıkla hatırlıyordu her şeyi. Ancak bütün bunları anlattıktan sonra bir kar küreme aracının kente düşen bombalar arasında patlamamış bir tanesine denk geldiğini söyledi. Hastanenin bir bölümü yerle bir olmuştu, iki ölü, on bir yaralı vardı.

Ingrid yastığına haykırdı.

“Kar yağmıyordu!”

Doktor Ingrid'nin karşısında bir sandalyeye oturdu, Ingrid kafasını kaldırıncı onu görebiliyordu. Küçük bir çocuğu avutur gibi, sesinde ender duyulan bir onaylamayla karları küremek için değil, bir arabayı çekmek için geldiklerini söylediğinde Ingrid nin ense-
sindeki ve sırtındaki yaralar birden iyileşmeye başladı.

Yüzünü yeniden sert, beyaz kumaşa gömdü, tertemiz yastığın içine konuşur gibi Ingvaldsen'i sordu, doktorun sessizliğinden ihtiyarın ölenler arasında olduğunu anladı, yeniden gözlerini yumdu.

Sandalye yakınına çekildi, büyük eller başını kavradı, yeniden yukarı bakmak zorunda kaldı Ingrid.

Doktor gözlerini incelerken Ingrid de onunkileri inceledi ve dünyanın en doğal şeyiymiş gibi biliyordu ki, adamın adı Falc Johannesen'di, yalnızca Falc diye çağırılmak istiyordu; Erik Falc adındaki ağabeyi de doktordu ve onunla karıştırılmak istemiyordu çünkü ağabeyi bir Alman'a dönüşmüştü ve doktor bunu aşağılayıcı bir şey gibi söylemiş, neredeyse gülümsediği bir gün itiraf etmişti bütün bunları Ingrid'ye.

O sırada başını ellerinden bırakan doktor, şimdi büyük olasılıkla daha başka şeyler de hatırlamaya başlayacağını mırıldandı.

Ingrid başını salladı, karşı çıkacaktı ama Barrøy'deki mutfak tezgâhının önünde, yerde kendine geldi, Alexander'ın elini hissetti, ona doğru uzanmıştı, bir soru sorar gibi omzuna dokunuyordu. Eli yakaladı, ayağa kalktı, birlikte yukarı çıktılar, kuzey odasında yan yana yattılar, birbirlerinin soluklarını dinlediler ve birlikte oldular. Uyudular, uyandılar, artık ateşleri düşmüştü. Ama yatmayı sürdürdüler, söylenecekler bitmişti, ne itiraflar ne ikna çabaları ne yalvarmak vardı. O son günde sessiz bir anlaşma mühürlenmişti.

Ingrid kalktı, yemek yaptı, yediler, birlikte yatıp uyudular.

Niye Kaz Adası'nın yüksek samanlığında beklemeyi başaramadığını sormak istiyordu Alexander'a. Ama bedenleri alev alevdi, saatlerce yan yana yattılar, onları neyin beklediğini biliyorlardı. Alexander yataktan yavaşça çıktı, giyindi, aşağı indi, yemek hazırladı, delikten yukarı seslenip Ingrid'den kalkıp giyinmesini istedi, söylediklerini yanlış anlamaya olanak yoktu.

Tek bir hareketi bile gözden kaçırmamak için her şeyi yavaş yapıyordu Ingrid. Düğmeleri birer birer ilikleyerek giyindi, kemerini bağladı, saçlarını öne attı, karanlıkta işini bilen parmaklarıyla üç ırmağa ayırıp ördü, süpürgeyi andıran uçlarını öpüp kendisine özgü bir hareketle arkaya attı.

Aşağı indiğinde Alexander oturmuş, Alman askerin silahlara el koyduklarında Ingrid'ye verdiği kâğıtlara bakıyordu, okuduklarını anlıyormuş gibi görünüyordu, Ingrid içeri girince başını kaldırdı.

Ingrid bir kez daha sordu:

“Deutsch?”

Hayır anlamında başını salladı Alexander. Ingrid, Alman işgalindeki topraklarda Almanca bilen bir Rus'a rastlamak, Almanca bilen bir Rus'a rastlamaktan çok daha olasıdır, dedi yüksek sesle.

Yemekleri bitince Ingrid bulaşıkları yıkamak, alıştığı türden başka işler yapmak, bir zamanlar olduğu gibi davranmak istiyordu ama Alexander onu durdurdu; Leningrad, akademi ve mühendis dedi, bunları daha önce de söylemişti ama o an bu sözleri sarsılmaz bir inanç gibi içine kazındı Ingrid'nin. Oturdu, okul günlerinden kalma resim defterini masaya koydu, defterde deniz kabuğuna benzeyen kozalaklar, çiçekler, tekneler, dağlar vardı. Alexander 22 yazdı, bu yaşı ya da doğum yılı olabilirdi, ikisi de aynıydı nasılsa

ve yolu biraz daha uzatmanın olanaksızlığına karşın Ingrid ondan daha fazla yazmasını istedi.

Alexander kurşun kalemı sol eline alıp kaldırdı, hedefe yöneltilmiş bir ok gibi tuttu, ucunu kâğıda koydu, Ingrid'nin ne anlama geldiğini bilmediği işaretlerle bir satır yazdı ağır ağır, ardından bir satır daha. İnsan anadilinde böyle yazar, diye düşündü Ingrid. Alexander kalemı hepsinin üzerine çapraz bir şekilde bırakırken tüm yazdıklarını silmek istiyormuş gibiydi.

Defteri kendine çeviren Ingrid her satırın aynı işaretlerle yazılmış olduğunu gördü. Alexander yalnızca birbirine benzemekle kalmayan, tam birbirinin aynı olan üç kısa satır yazmıştı. Ingrid bunun ne anlama geldiğini sordu.

Alexander güldü, defteri yana itti. Ingrid oturduğu yerden gözlerini ayırmadan ona bakıyordu, sonunda başını pencereden yana çevirmek zorunda kaldı. Havanın hafif bulutlu, denizin kıpırtısız olduğunu gördü, işaret buydu işte. Alexander'ın kalemı bırakış biçimi değil. Alexander anlamıştı.

Tavan arasına çıktılar, kıpırdamadan yan yana yattılar.

Kalktılar, birbirlerini giydirdiler, çanta toplandı, Ingrid ona elindeki paraları, kuponları, bir bıçak ve bir pusula verdi, akıntılarla gitmesini, dalgalarının yönünü ve ritmini okuyarak ilerlemesini, dört ya da beş saatte karaya ulaşabileceğini anlattı. Artık hem kürek çekmeyi hem yelken kullanmayı biliyordu. Bu gece hava çok durgun olduğundan kürek çekmesi gerekiyordu.

Ayrıca bütün bunları ona şimdi anlattığını çünkü o uyurken gideceğini umduğunu da söyledi ama bunu anlamadığı iyi olmuştu, yoksa yapardı. Ingrid de deftere bir şeyler yazdı, kâğıdı koparıp katladı, üzerinde Hans'ın gömleğiyle bir deniz kurduna benzeyen Alexander'ın cebine koydu. Kâğıtta Alexander'ın, yürüyerek bir ülkeyi, bir kıtayı geçmek, bir gün çocukluğunun geçtiği evin kapısını açıp annesine sağ olduğunu gösterebilmek için burada yazanları anlayan iyi insanların yardımına ihtiyacı olduğu yazıyordu. Alexander her şeyi kendisi yapacaktı, Ingrid'nin paralarını ve bir sandalını çalacak, o uyurken ortadan kaybolacaktı ama bunu yapmak Ingrid'nin elinden gelmedi. Alexander'ın da öyle. Bu yüzden şimdi dışarının sessizliğinde birlikte yürüyüp kayıkhaneye iniyorlardı. Sandalı denize indirdiler, Alexander'ın gülümsemesi gecenin içinde beyaz bir kamaydı. Bir adada zaman düğümlenir, kımıldamadan

durur. Söyleyecek sözleri yoktu, sandalı açığa ittiler; görkemli dolunay ışığında Ingrid bir kez daha uzakta, Kassiopeia'nın, gri kuş tüyleri arasında kaybolan elektrikli dikenli telinin altında belli belirsiz görünen kara silüetindeki dar boğazı gösterdi. Pusuladaki dereceler, akıntılar, karaya yaklaşınca yönünü değiştiren dalgalar...

Alexander başını sallıyor.

Birbirlerine dokunmaları olanaksız, Alexander tekneye biniyor, dümene ilerliyor, hırpalanmış ellerindeki kürekleri Ingrid'nin ona öğrettiği gibi bileklerini kullanarak yerlerine yerleştiriyor, kürek çekmeye başlıyor, kürekleri bırakıyor, bir şey sesleniyor, kürek çekmeyi sürdürüyor. Ingrid'nin sesi yok, kendi de görünmez olmuş, rüzgâr bir salyangozun içinde dinleniyor. Ingrid bütün gece orada kalıyor, hiçbir şey olmuyor, hiçbir şey olmamış.

Kendi saygın adından nefret eden doktor, daha önce de gözyaşı görmüştü, sefillik sınavını verdiğinden beri başkaca pek bir şey görmemişti aslında. Ne kadar zaman geçmişti üzerinden? O kadar geriye gidemiyor, bir doktorun hem hatırlaması hem unutulması gerekir. Bu yüzden Ingrid'nin biraz olsun kurumuş gözlerle ona bakması için geçen bütün süre boyunca orada oturmayı sürdürüyor. Ingrid içinin çoktan boşalmış olduğunu sanıyordu oysa.

Kör bomba patladığında, o karsız günde pencerede duran Ingvaldsen değil de ben olsaydım keşke, diyor Ingrid.

Erik Falc ne masallara ne Tanrı'ya ne de kehanetlere inandığını söylüyor ama Ingrid'nin sağ kalmasını ve yaşamaya devam etmesini bir işaret olarak alması gerekiyor, çünkü hiçbir yaşam anlamsız değildir, yalnızca yaşıyor olmanın bile bir anlamı vardır ya da buna benzer sözler söylemeye çabılıyor. Ingrid bunların güzel sözler olduğunu düşünüyor ama bütünüyle anlamsızlar; bu yüzden kendisinden kaynaklanmayan bir küçümsemeyle doktora bakıp kendisinin olmayan bir sesle, duymaya katlanabildiği bir sesle soruyor: Komiser Henriksen ve neydi adı, şu subay, Albert Emil Hargel tarafından bulunduğu kendisini öldürmeye mi kalkışmıştı?

Eric Falc şaşırmış gözlerle Ingridye bakıyor, bilmediğini söylüyor ama aslında, diyor, böyleyse de hiç şaşırmazdım.

Ingrid neye şaşırmayacağını soruyor.

Kendisini öldürmeyi denemesine.

Ingrid bunun ne anlama geldiğini soruyor.

“Benimle dalga geçiyorsun” diyor doktor.

“Hayır” diyor Ingrid.

“Ama bir daha kalkışmayacaksın böyle bir şeye” diye bir sonuca varıyor doktor ve bunu çaresiz bir umut değil de bir güvence gibi söylemeyi başarıyor.

Ingrid, “Öyleyse benim yaşamımı o iki adam mı kurtardı?” diye soruyor.

Doktor bunu da bilemeyeceğini söylüyor ve Ingrid sonunda en önemli soruyu soruyor: “Mutfak masasında bir resim defteri bulmuşlar mıydı?”

Şimdi doktor hiçbir şey anlamıyor.

Ingrid gözlerini yumuyor, karanlığın içinden günleri çekip çıkarıyor. Hastaneye geldiği günden o ana kadarını biliyor ama eski odasının duvarına asılı, ezbere bildiği karmaşık kare bulmacadaki boş sayıların gösterdiği geriye kalan üç günde, üç satırlık Rusça yazının bulunduğu resim defterini saklamaya zamanı kaldı mı, hatırlamıyor.

Günleri yeniden sayıyor, bir belirip bir kayboluyorlar. Öyleyse Barrøy’de olmaları gerek, diye açıklıyor Doktor Falc. Ingrid’ye hep söylemişlerdi geri dönüp o günleri aramak zorunda olduğunu. Ingrid hafiflemiş bir soluk almayı deniyor ama doktor, niye Alexander adadan ayrıldığında ona yardımcı olmak için birlikte gitmediğini soruyor.

Ingrid yüzünde örümcek ağları hissediyor, o zaman Barrøy’ü boş bulup kuşkuya kapılacaklarını söylüyor, geride kalmasının nedeni savunmak...

Doktor, neden bu olamaz, diyor.

Ingrid yere bakıyor, hayır, diyor ve en kötüsü de bu.

“Ona güvenmediğin için mi gitmedin?”

“Evet” diyor Ingrid, yeniden saklanabileceği için rahatlıyor.

Doktor elini omzuna koyup yüzüne bakıyor, dışarı çıkıyor, nöbeti bitmeden önce geri dönüyor.

“Yarın son dikişleri alacaklar. Cuma günü gidebilirsin, mültecileri taşıyan bir gemide sana yer buldum.”

Eva Sofie dikişleri alıyor, ikili aynalarla Ingrid'ye beyaz tendeki küçük, pembe çaprazlarla kaplı sırtını, ortak çabalarla tek bir saç örgüsünün ya da birbirine doladıkları iki örgünün arkasına gizledikleri tıraşlı ensesini gösteriyor ve Ingrid'nin sütyen kullanması gerektiğini söylüyor, en azından güneye giden yolculuk sırasında, erkeklerin yanında olduğu zamanlarda, çünkü o tekneleri görmüş, her şey felaket bir durumdaymış.

Eva Sofie'nin aklına bunlar banyoda günlük duş sırasında gelmiş: Her sabah Ingrid ve aynı bölümden daha yaşlı iki kadın, uzun, kır saçları keteni andıran Ada ve Signy, üç kat aşağı indiriliyor, yılan gibi boruların geçtiği duvarları yankılı, yerleri fayans kaplı soğuk, beyaz bir odada soyunuyor, dört bir yandan üzerlerine fışkıran aşırı sıcak suda yıkanıyorlar. Su yağmur gibi yukarıdan da geliyor. Eva Sofie buna köpürtücü diyor ve dört dakika suyun altında dayanmalarının, her yandan sular fışkırırken dansözler gibi döne döne oldukları yerde kalmalarının ne kadar önemli olduğunu anlatıyor. Onlar yıkanırken Eva Sofie biri kırmızı, biri mavi iki vanayı çeviriyor, iki direksiyonlu bir şoför gibi suyu yönetiyor; sabunlanmalarını, bacak aralarını, koltuk altlarını ve saçlarını gerektiği gibi yıkamalarını, ardından yeni yıkanmış, kaskatı havlularla tenleri kızarıp kabarana kadar kurulanmalarını denetliyor. Ada'yla Signy, Ingrid'den daha utangaçlar, bu iyi geliyor onlara, ne o soğuk banyoya ne de sıcak suya alışabiliyorlar ama içeride üçü birlikteler, üç kadın küçük kızlar gibi kıkırdaşıp gülüşüyorlar.

Kendisinin temiz bir insan olduğunu sanan, adası ölüme yakalandığından beri kendi kokusunu almaz olan Ingrid'yi kollarını başının üzerine kaldırmaya, parmaklarını tepesinden bulut gibi yağın ışık tacına karşı açmaya zorluyor bu fışkıran, köpüren, tüylerini diken diken eden sular. Eva Sofie'nin istemediği kadar çok piruet yapıyor; dört dakika tamamlandığında Eva Sofie kırmızı vanayı çevirince Ingrid biraz da korkuyla karışık bir çığlık atarak kendini buz gibi sudan dışarı atıyor.

Eva Sofie Ingrid'nin göğüslerinin kendisinininkilerden daha büyük olduğunu bu duşlar sırasında görmüştü.

Başından beri birbirlerine biraz uzak dursalar da Ingrid'nin öneriye hiç itirazı yok. Eva Sofie savaşa ona karşı yapılmış kişisel bir saldırı gözüyle bakıyor, savaşta en büyük kayıpları kendisinin verdiğini düşündüğünü gizlemiyor, çünkü hem sevgilisini yitirmiş hem de sekreterlik eğitimi bu cehennem yüzünden suya düşmüş. Eva Sofie'nin savaşın başlarında cephenin kuzeyinde yitirdiği adamı herkes görebilir, çünkü üniformasının göğüs cebinde, saatinin, dişlenmiş kurşun kaleminin ve rujunun yanında bir de onun bir resmini taşıyor; görmek isteyenlere de, şimdiden görmüş olanlara da gösterip duruyor. Çimenlerde, ağlıyor mu gülüyor mu belli olmayacak kadar uzaklarda durmuş genç bir adamın bulanık bir fotoğrafı. Eva Sofie'den on yaş büyükmüş, Eva Sofie Ingrid'den bir yaş büyük, çocuğu yok, bunu da söylemeden geçmemek gerekir çünkü savaş yüzünden başına gelen felaketlerden birini daha belirtmek için Eva Sofie sık sık sözünü eder.

Eva Sofie ender olarak nöbetçi olmadığı zamanlarda bombalamalardan sonra yarı yarıya tamir edilmiş evinde elenmiş un, şeker, hastane mutfağından aldığı ya da çaldığı fındık fıstık kırıntılarıyla kekler yapar, bunları işe getirir, iğne yaparken takındığı aynı yüz ifadesiyle herkese dağıtır. Hastalar ondan hoşlanır ama korkarlar, çalışanlar artık ona alışmıştır. Fındıklı, üzerleri yanmış buz kristallerini andıran kaba şekerle kaplı kekleri de güzeldir, tatlıdır.

Şimdi getirdiği sütyenin biraz dar olduğu ortaya çıkmıştı. Eva Sofie'nin ikisinin ölçüleri arasında çok da fark olmadığı varsayımını haklı çıkaracak kadar azdı bu darlık ama yine de Ingrid hemen takamazdı, çünkü sırtındaki yaralar hâlâ acıyordu. Sütyeni koydukları küçük, mavi bavulu da Eva Sofie evinden getirmişti; sekiz köşesinde pirinç kaplamalar olan bavulu çevreleyen kemer açık kahverengiydi.

Ayrıca Ingrid'ye hastaların hastanenin bir ucundan ötekine götürülecekleri zaman üzerlerine giymeleri gereken gri beyaz keçe abalardan bir tane, Ingrid'nin ne işine yarayacağını anlamadığı ama yine de aldığı birkaç önlük, bir kazak, dört çift çorap, beş başörtüsü, bir yün yelek, kendisi için çok eskidiğini söylediği ama yepyeni görünen iç çamaşırları verdi ve cuma sabahı Ingrid, onu uğurlamaya gelen Ada ve Signy dışında hiç kimsenin ona

yakıştığını düşünmediği giysilerle karşısında dururken ağlıyordu Eva Sofie.

“Niye ağlıyorsun?” diye sordu Ingrid.

“Bilmem ki” diyen Eva Sofie kapağında çocuk resimleri, bir Noel ağacı, bir de oyuncak at olan teneke bir kutu tutuşturdu eline. İçinde kurabiyeler vardı, bavula sığmadığı için Ingrid’nin kolunun altında taşınması gerekiyordu.

Yolun ilk bölümünü otobüsle yük arabası karışımı bir taşıtla geçtiler, Ingrid hastaneye de aynı arabayla getirilmediyse ilk kez motorlu bir taşıta biniyordu. Şimdi hatırlamıştı; üç kadın daha vardı ama onları çıkaramıyordu, üzerindeki giysileri de unutmuştu.

Kederli, yanık, umutsuzca yeniden ayaklarının üzerinde doğrulmaya çalışan kenti ilk kez görüyordu. Yarım metre kar örtüsünün altında kubbeli bir araziye andırıyordu. Ingrid, iki hemşire ve onun bineceği gemiden bir hastayı almaya gelen Doktor Erik Falc, bir zamanlar ana cadde olan bir yoldan geçtiler. Ingrid, doktorun genelde hastaları almaya gitmediğini biliyordu.

Doktor onun bavulunu taşıırken rüzgâra karşı başını eğmiş, şapkasını tutuyordu, Ingrid'ye yüzüne yağın karlara aldırılmıyordu, alışkındı böyle havalara. Kafasında iki başörtü, üzerinde Eva Sofie'den aldığı kalın yelek, ayaklarında üç çift çorabın üzerine giydiği kocaman botları vardı.

İskelenin kenarında durdular, çırpıntılı sularda gemiyi görmeye çalışıyorlardı ki Erik Falc önce fotoğraf çektireceklerini söyleyiverdi. Ingrid ona baktı, ikisinin de yüzleri soğuktan kıpkırmızı olmuştu, onun için yüz çizgilerinden bir şey okumak olanaksızdı. İki hemşire başka yerlere bakıyorlardı.

"Bu kılıkta mı?" diyen Ingrid giysilerini gösterdi.

Doktor başıyla onayladı, ileriki köşede onu bekleyen bir fotoğrafçı olduğunu söyledi, bir anısı olsun istiyordu. "Benden mi?" diye sordu Ingrid.

Doktor evet demeyi başaramadı.

Hemşireleri orada bıraktılar, camları buğulanmış bir kapıdan dar, yeşil boyalı bir dükkâna girdiler. İçeride bir duvarda üzerinde boş bir çiçek vazosu duran bir tezgâh, ötekinin önünde gürleyerek yanan siyah bir soba vardı. Tezgâhın arkasında bir perde çekilip açıldı, dağınık siyah saçlı, gömleğinin kollarına kırmızı lastik geçirmiş genç bir adam çıktı, doktorla selamlaşmak için elini uzattı ama yanında duran Ingrid'ye belli belirsiz kafasını eğerek selam verdi yalnızca.

Onlara arkadaki duvara çivili bir kartona yapılmış, gün batımında çiçekli elma bahçesi resmini gösterdi. Ellerini goblen kaplamalı, ayakları ve kolları oymalı bir koltuğun arkasına koymalarını istedi. Aralarında koltuğun arkası kadar açıklık olacaktı. Ingrid üzerindeki abayı, kalın yelege, başörtüleri çıkarıp örgülerindeki buzları silkerken fotoğrafçı sehпасının arkasına geçmişti. Ingrid odaklanmak için başını kaldırdığı sırada Erik Falc, koltuğun arkalığının üzerine eğilip kulağına her şeye karşın Ingrid'nin şanslı olduğunu fısıldadı, en azından aşkı yaşamıştı, doktor bunu da yaşamamıştı.

Ingrid onun soluğunu hissediyordu, flaş patladığı sırada ona dönük duruyordu, Erik Falc'sa kameraya dönmüştü bile. Fotoğrafın yeniden çekilmesi gerekti.

Tüm dikkatleriyle onlardan istenen yere bakarlarırken giysilerindeki karlar erimiş, elma bahçesine akınaya başlamıştı, damlaların tıptırtısını dinlerken patlayan flaş bütün sesleri bastırdı, kulaklarında yankılandı, ardından üçüncü bir flaş patlamasıyla gözleri iyice kamaştı. Fotoğrafçı sırtını doğrulttu, alt dudağını ısırıldı.

“Bir tane daha çekeriz, değil mi?”

Erik Falc Johannesen başıyla onayladı. Ingrid Barrøy hiçbir şey düşünmüyordu. Yeniden merceğe gözlerini diktiler, son patlamayı beklediler, fotoğrafçı küçük beyaz ellerini çırpıp bravo diye bağırdığında birbirlerine bakmadılar. Üzerlerini giyinip gitmeye hazırlandıklarında da bakmıyorlardı birbirlerine.

Ama Erik Falc fotoğrafçıya teşekkür edip ödeme ve teslimat konusunda birkaç şey söyledikten sonra onları rahatlatan karların arasına çıktıklarında doktorun dili çözüldü; rüzgâra doğru haykırarak Ingrid'yi güneye götürecek geminin kaptanının tam bir çetin ceviz olduğunu, neredeyse bir buçuk yıldır Finnmarklı mültecileri güneye, kıyı boyunca çeşitli kentlere taşıdığını, Ingrid'nin sert koşullara karşı hazırlıklı olması gerektiğini, havanın şimdiden berbat olduğunu söyledi. Ayrıca Ingrid'nin evine ulaştığında ona bir mektup göndermesini umduğunu mırıldandı; yine hiç yazım yanlışlı olmasın, diye ekledi, yüzünde belli belirsiz bir gülümsemeyle.

Ingrid başıyla onayladı. Doktor evinde onu bekleyen var mı sorusunu yineledi.

Ingrid, “Olmaz mı?” yanıtını verdi bir kez daha.

En fazla yirmi metre boyundaki gemi aslında balina gemisiydi ama daha çok yüzen bir depoya benziyordu. Bavulların, sandıkların,

kutuların, mobilyaların, çuvalların ve şiltelerin arasında ayakta duran, yatan, oturan, dolaşan irili ufaklı insanlar üzerlerine giydikleri kat kat giysilerden neredeyse kımıldayamaz duruma gelmişlerdi. Güvertede top ayağına monte edilmiş bir sırığın üzerine örtülen muşamba uçlarından kenarlara tutturulmuş, böylece bir tür çadır oluşturmuştu ve kenardan görünen çizmelere bakılırsa altında on kişi yatıyor olmalıydı. Bir adamın yüzüne sayısız tokat atıp onu çığlık çığlığa güverteye deviren bir Alman askerin çevresinde korkunç bir kargaşa çıkmıştı. Kaptan dümendenden koşarak geldi, askere saldıracakmış gibi görünüyordu ama kendini durdurdu, Alman onu görmezden geldi, yalnızca çabucak eğildi, çığlık atan adamı ayaklarından yakalayıp mal yüklemede kullanılan bir ağın üzerine çekti, kaptana Almanca gürleyerek bir şeyler söyledi. Kaptan açıkça aşağılayarak ona sırtını döndüğünde iskelede Eric Falc ve yanındakileri gördü.

Kırk yaşlarında, kırışmış, gür siyah saçlı, aynı ölçüde gür çikolata kahverengisi sakallı, soğukta kafası açık dolaşan bir adamdı. Alman'ı bir kez daha duymazdan geldi, doktora dönüp çaresizce ellerini iki yana açtı.

Erik Falc olanları anlamıştı, belli belirsiz başıyla onayladı.

Kaptan omuz silkti, geminin burnuna yürüdü, vincin kancasını aşağı indirdi. Asker ağın dört köşesini kancaya taktı, çırpınan adam iskeleye çıkarıldı, hemşireler onu ağların arasından çıkardılar, ayağa kaldırdılar, üzerine Ingrid'ninki gibi bir aba atıldılar. Adam bitkin bir şekilde onların kollarına yığılmıştı, burnu ve kafasında bir kesik kanıyordu. Erik Falc adamın yaralarını muayene etti, birkaç soru sordu. Adam hayır der gibi başını salladı. Hemşireler adamı arabaya götürdüler.

Bir an sonra Alman asker iskeleye tırmandı, üniformasındaki kolları silkeledi, doktora rulo yapılmış birtakım kâğıtlar verdi, öfkeyle bağırıp çağırdı, kışla yönünde en yakındaki barınağa doğru yürüdü.

“Demek en azından teknede nöbetçi olmayacak” diye mırıldandı Erik Falc kâğıtlara bakarak. “Bu da bir şeydir.”

Ingrid duymamıştı.

Diz üstü çökmüş, askerin tırmandığı merdiveni arıyordu ama sular alçalmıştı, güverte yarım metre aşağıdaydı ve basamaklar buz tutmuştu, bir çocuk sesi haykırdı.

“Aşağı inemiyor! Aşağı inemiyor...”

Ingrid ayağa kalktı, bavulunu ve teneke kutuyu iskelede duran ağların üzerine yerleştirdi, kendisi de yanlarına geçip durdu, Erik Falc'ın çaresiz, inanmaz karşı çıkışlarına kulaklarını tıkadı, ağı kancaya geçirdi, kaptana seslenip onu aşağı indirmesini istedi.

Kaptan seslenip ciddi misin, diye sordu. Ingrid evet, diye bağırdı. Kaptan gülümsedi, vincin başına geçti, Erik Falc ağların iyileştirdiği hastasının çevresinde yükseldiğini gördü. Ingrid parmaklarını en üst deliklere geçirip sıkıca tutundu, bir çuval gibi havaya kaldırıldı, teknenin üzerinde savruldu, yavaş yavaş güverteye indirildi, bu sırada çevresine toplanıp ağdan çıkmasına yardım eden çocuklardan bir sevinç çılgılığı yükseldi. Ingrid o anda resim defterini güney odasında, dolap duvarının arkasındaki gizlenme yerine, yorganla şiltenin altına sakladığını ve bunu yaparken yanında kimse olmadığını hatırladı.

Başka bir şey daha hatırlamıştı. Çocukken adadaki iskelede amcasının teknesiyle gelen babasını gördüğünü, babasının ondan iki-üç metre aşağıda, güvertede durmuş ona gülümseyerek kollarını uzattığını, şimdi atla bakalım, dediğini hatırlıyordu. Üç yaşında, dört yaşında, beş yaşında... atlıyordu. Her zaman. Ve babası her seferinde onu yakalıyordu. Bu iki anının birbirleriyle bir bağlantısı vardı.

Ama parmakları soğuktan kaskatı olmuştu.

Paltosundaki karları silkeledi, kaptana keçe eldiveni var mı diye sordu. Kaptan bir an düşündü, kaptan köşküne girip gözden kayboldu, pencerelerden birini açtı, iki kaba, ağır, keçe eldiven attı aşağı. Eldivenler balık kanı ve tuzdan katılaşmışlardı ama sıcak ve kuruydular. Ingrid eldivenleri giydi; ellerinden birini yukarıda durmuş, Ingrid'nin, içinde birikenleri anlatmaya başladıktan sonra pek çok kez uyandığında karşısında gördüğü bakışlarla ona bakan Erik Falc'a selam verir gibi havaya kaldırdı. Başka hiç kimseye böyle içini açmamıştı Ingrid ama hiç kimse kusursuz değildir.

Erik Falc eldivenli sol elini kalça hizasına indirdiğinde neredeyse ona el sallıyormuş gibiydi, bu sırada bakışları limanın dalgalı denizinin açıklarına çevrildi, öteki elini şapkasına götürdü, arkasını döndü, teknenin ve insanların üzerine pudra şekeri gibi dökülen bir kar fırtınasının içinde gözden kayboldu. Kaptan halatları çeken küçük oğlanlara seslenip halatları güverteye öylece yığmamalarını, güzelce sarmalarını söyledi. Bunu söylemekten bıkip usanmıştı, gören de hayatlarında deniz görmediğini sanacaktı bu veletlerin.

Salthammer balina gemisiyle yolcu teknesi karışımıydı, Ingrid'nin yeri ağların konulduğu barakanın en dibinde, soluk alırcasına ağlayıp duran genç bir anne ve onun ağlamayan dört çocuğunun yanında, iki kat ren geyiği postunun üzeriydi. Sızıntı yapan yerler çaputlarla, çuval parçalarıyla, eski giysilerle tıkanmış, hepsinin üzerini buz tutmuştu, güvertenin en ucu da buzluydu ama mutfağın üzerine düşen yer biraz sıcaktı. En içte iki yaşındaki Ante ve dört yaşındaki Mikkel yatıyordu, sonra ayaklarını birbirlerine dayamış beş yaşındaki Ellen'le sekiz yaşındaki Sara ve ağlayan anneleri Anja vardı; Ingrid en dış bölümde, babanın yerini almıştı. Iskelede karaya çıkarılan onların babasıydı.

Aile bir haftadır gemideydi. Ondan önce Finnmark vadisinde bir toprak kulübede kalmışlardı üç ay. Noel zamanı orası oturulamayacak duruma geldiğinde vurulacaklarını bile bile aşağı, bir Alman garnizonuna gitmişlerdi. Vurulmak yerine bir kamyonla üç yüz kilometre uzaktaki yakılıp yıkılmış Hammerfest'e getirilmiş, orada Salthammer'e bindirilmişlerdi. Bir ay boyunca üzerlerindeki giysileri hiç çıkarmamışlardı, sonra üç gün önce Risøyhamn'da askeri bir kaleye geldiklerinde hepsi banyo yapmıştı.

Ingrid duş muydu, diye sordu.

Anja başıyla onayladı.

Babaları ilk yıkımı orada yaşamıştı, çocuklar her zaman kendilerini toplarlar, dedi Anja her heceyi vurgulayan sert lehçesiyle. Yetişkinler için daha zordur. Risøyhamn'da bitleri temizlenmiş, sıcak yemek yemişlerdi. İnsanlar soğuktan donarken bitlere bir şey olmaması tuhaf deyip yine ağlamaya başladı; üç minik parmağını keçe eldivende açılan bir delikten çıkarıp ağzına sokan Mikkel'e sarıldı, Mikkel Ingrid'ye gülümsedi.

Burnuna pis bir koku gelen Ingrid Mikkel'in altını değiştirdi mi, diye sordu. Anja Mikkel değil, dedi, Mikkel temizdi ama Ante günde iki kere kakasını yapıyordu ve altını değiştirmemişti. Ingrid iki yaşındaki bebeği soyması gerektiğini söyledi. Anja hava

çok soğuk diye karşı çıktı. Ingrid yine de yapması gerektiğini söyledi.

Küçük oğlanın bacak arası kızarmış, şişmişti, kakası karnına ve sırtına kadar çıkmıştı, kocaman kara gözleriyle bakıyor, hiçbir şey söylemiyordu. Ingrid su sızıntılarını tıkadıkları çaputları hiç kullandın mı, diye sordu Anja'ya. Anja evet, dedi. Ingrid onların tuzlu olduğunu söyledi. Anja anlamamıştı.

“Tuz” diye yineleyen Ingrid bebeği örtüp beklemesini söyledi.

Kalkıp güvertenin ön tarafına gitti, kaptan köşkünün kapısını açtı, gemide bebek bezi var mı, diye seslendi içeri. Kaptan döndü, Ingrid'ye tuhaf tuhaf baktı.

“Evet, evet, gel. Kamaraya git.”

Ingrid gıcırtilı tahtaların üzerinde yürüdü, kamaranın kapağını kaldırdı; nemli, kustumuk kokulu karanlığa indi üç basamak merdivenden. Burada bebekli anneler ve yaşları üçle sekiz arasında değişen beş öksüz çocuk yatıyordu. Ingrid bebek bezi var mı, diye sordu. Kimse yanıt vermedi. Yeniden sordu, kimseden yanıt yoktu. Bebek bezine ihtiyacı olduğunu yineledi. Genç bir anne ayağa kalktı, yüzünü ışığa uzattı, ne halt etmeye buraya geldiğini sordu.

Ingrid sorusunu yinelerken ağlamak üzereydi. Sessizce o kadar uzun süre bekledi ki sonunda eline bir bez tutuşturuldu. Nerede sıcak su bulabileceğini sordu. Bir kahkaha duyuldu. Bir ses bağırdı: mutfakta.

Ingrid güvertede geldiği yoldan geri döndü, mutfığa gitti, burası da çocuk doluydu, sıralara, masalara doluşmuşlardı ikişer ikişer. Biraz büyük oğlanlar o girer girmez ayağa kalktılar, selam verecekmiş gibi görünüyorlardı. Sabitlenmiş masayla duvar arasına sıkışmış, kafasını arkaya çevirmiş uyuyan, siyah giysili, iri yarı, yaşlı kadının ağzı açıktı, dişleri yoktu. Gürleyen ocağın üzerindeki ızgarada dev bir çaydanlığın kıvrık ağzından dışarı beyaz buharlar çıkıyordu.

Ingrid bu su mu, diye sordu.

Oğlanlardan biri hayır, kahve dedi. Ingrid ona sıcak su gerektiğini söyledi. Oğlan arkadaşına baktı, arkadaşısı kalktı, küçük bir lavabonun üzerindeki musluğa eğildi, yanındakinin eline bir tencere verdi, musluğu açtı, tencereyi doldurup ocağın üzerine, çaydanlığın yanına koydu, sabitledi.

Ingrid bekledi. Çocuklara nereden geldiklerini sordu. Mehavn. Vardø. Honngingsvåg. Komagfjord. Tappeluft. Gamvik. Havøysund.

Snefjord. Gjesvær. Rolvsøy. Skarsvåg... İhtiyarın üzerindeki örtü kayıp yere düşmüştü, tencereyi ocağa koyan oğlan eğildi, örtüyü aldı, bir kere silkeledi, yine ihtiyarın üzerine örttü. İhtiyar kafasını yana çevirip burnunu çekti.

Ingrid ihtiyarın kim olduğunu sordu.

“Jadviga bu, komşumuz, Rus.”

Su ısınmıştı.

Ingrid tencereyi dökmemeye çalışarak giderek daha çok sallanmaya başlayan güverteye çıktı, barınağa geldiğinde Anja'ya kenarlardaki paçavralardan koparmasını söyledi. Anja ona baktı.

“Tuzlu ama.”

Ingrid güldü, yine de yapmasını söyledi.

Anja kahverengi bir çuval parçasını koparıp alınca deniz şelale gibi içeri dolmaya başladı. Ingrid açıklığı geyik derisiyle tıkamasını söyledi, çuvalı aldı, tenceredeki suya batırdı, yattığı yerde soğuktan ağlayan oğlanı sildi, mavi bavulu açtı, Eva Sofie'nin verdiği sütyeni çıkardı. Anja'nın ağlaması neredeyse kesilmişti, Ingrid'ye bunun ne olduğunu sordu. Ingrid sütyeni geri koydu, önlüklerden birini çıkardı, kenarından ısırp yırtarak iki şerit çıkardı, bunları beşer kez katladı, küçük oğlanın bacakları arasına üst üste koydu, bebek bezini bunların çevresine dolayıp bağladı. Anja bezi düzeltti, bebeğin eski giysilerini giydirip örtünün altına soktu - bu sırada Ingrid'nin aklına pencerenin kenarında yeni uyanmış, zayıf bir vızıltı çıkaran, kıl gibi ince altı bacağıyla havayı döven bir sinek geldi. Sineği parmak uçlarıyla yakalamış, inceledikten sonra pencereyi açıp dışarı atmıştı ve bütün bunlar Komiser Henriksen ve Teğmen Hargel onu bulmadan hemen önce olmuştu. Gri bir sis örtüsünün altından tekneyi seçebiliyor, bağırışları duyabiliyordu, karların altında küçük bir teknede iki adam kayar gibi yaklaşıyordu karaya, onun adasına... Ama Ingrid niye “darbe yemişti”?

Anja bir elini onun koluna koydu.

Ingrid çocuklar denize dayanıklı mı, diye sordu.

Anja evet, dedi; oysa *Salthammer*'e binene kadar hiç deniz görmemişlerdi. Ingrid kurabiye kutusunu açtı, her birine birer kurabiye verdi, bunlara Serina kurabiyesi dendiğini söyledi. Kurabiyelere uzun süre baktılar, sonra çabucak yiyip bitirdiler, daha istediler. Ingrid sabırlı olmalarını söyledi, kutuyu Sara'ya verdi, kurabi-

yelerden onun sorumlu olduğunu söyledi, ayağa kalktı, yeniden dışarı çıktığı sırada koca bir dalga vurdu. Hava açılmıştı, karadan uzaklaştıkça rüzgâr sertleşiyordu; tam arkalarından gelen ısıricı bir kuzey rüzgârıydı bu.

Erkekler güvertede durmayı sürdürüyorlardı, öbek öbek toplanmış sigara içiyor, sövüp sayıyorlardı. Ingrid kaptan köşküne girdi, kaptan durmuş yukarıyı dinliyordu, Ingrid'yi görünce yukarıyı işaret etti, küçük bir oğlan gibi heyecanla titreyen cam seslerine benzeyen gürültünün ne olduğunu biliyor mu diye sordu ona.

Ingrid, evet, dedi.

“Şeytanın ta kendisi” diye bağırdı kaptan. “Buz.”

Karşılarında deniz göz alabildiğine açıktı. Tekne ileri doğru bir atılım yaptı, dalgalar yeniden onu geri çekti, tavandan gelen metalik ses daha da yoğunlaştı; güvertede bağlı olmayan eşyaların ve aletlerin tangırıtıları, makinelerin düzensiz vuruşları arasında kaptan sövgüler savurdu, Ingrid'ye daha önce hiç tekneye bindi mi diye sordu.

Ingrid, evet, dedi.

Kaptan yarı evcilleştirilmiş bir geyik gibi gülümsedi.

“Evet, anlamıştım zaten.”

Başka bir şey söylemeden dümeni Ingrid'ye bıraktı, pencere camına eğildi, dosdoğru batıda, uzaklarda bir fenerin dolaylarındaki yeşil alanı işaret etti, Ingrid'ye üç kez yeşil alanı görebildi mi diye sordu, kesin bir evet yanıtı istiyordu. Ingrid'den hıçkırığa benzer bir ses çıktı. Kaptan dışarı koştu.

Birkaç dakika geçmemişti ki soluk soluğa geri geldi, fenere doğru baktı, başını salladı, genzini temizledi, dümeni kaptı, teknedeki bütün salaklara söylenmeye başladı, köylü bunların hepsi, diyordu; şimdi deniz parmaklıkları aşar aşmaz buzları kırmaya başlamışlardı, bak, diyen kaptan arkalarındaki camı işaret etti, ince, gri bir tabakaya dönüşmüştü cam.

Ingrid tekne yardımcısı yok mu, diye sordu.

Var, dedi Kaptan; yeğeni Ole vardı, Ole denizciydi ama şimdi makine dairesinde, oranın sıcaklığına sığınmış çocukların başında duruyordu. Çocukların hepsi Ingrid'nin geldiği komünde çiftliklere dağıtılacaklardı tarlalarda çalışmak için. Büyük bir işlemdi bu, ülkenin büyük bir bölümünden insanları buraya taşıyorlardı. Omuzları çöktü, başını eğdi, neyse ki iyi bir kış geçti, dedi.

“Daha tanışmadık bile” diye kesti sözlerini. “Magnus Mannvik... Reine’den.”

“Ingrid” dedikten sonra mırıldanarak Reine’de akrabaları olduğunu söyledi Ingrid. Bir kuzeni vardı orada, hatta bir tanesi daha oradan denebilirdi, adlarını söyledi, kaptan onları tanıyor mu diye soracaktı ki hoşuna gitmeyen bir şey çarptı gözüne. “Siz hiç uyumuyor musunuz?”

“Yooo...”

Kaptan ilk kez farkına varmış gibi Ingrid’ye baktı, yeleğinin ucunu yakaladı, yankılı bir kahkaha attı. “Tam bir hanımefendiymiş, köylünün teki gibi görünüyordun oysa. Demek istiyorum ki... şu giysilere bak.”

Ingrid onun hareketlerini, gözleri kan çanağına dönmüş bir adamın telaşlı çırpınışlarını, yüzdeki denetimsiz kasılmaları, kırmıldamadan duramayan elleri gördü, uyumazsa işlerin kötüye gideceğini söyledi.

“Şimdi gidip yatmamı mı istiyorsun sen?” diye bağırdı kaptan.

Ingrid en son ne zaman uyuduğunu sordu.

“Kessene şunu sormayı...”

Dümen vurdu, aynı hızla sakinleşti, Risøyhamn a uğradıkları yolunda bir şeyler mırıldandı. Korkunç bir dalga karşılarındaki güvertenin üzerinden aştı, dalganın dibine vurdular, uzak uğultular ve artan tangırtılarla yeniden yukarı çıktılar. Bir sonraki dalgada yan yattıklarında kaptan sövgüler savurdu, dümeni Ingrid’ye bıraktı, kapıyı hızla açıp gözden kayboldu.

Ingrid yürümesi olanaksız güvertede bir örümcek gibi bir o yana bir bu yana savrularak ilerlerken bağırarak bir şeyler söylediğini, kollarını havada salladığını, iki kişiyi çekip ayağa kaldırdığını, neredeyse sürükleyerek arkaya götürdüğünü gördü, sonra hepsi gözden kayboldular.

Ingrid amcasının ve babasının teknelerinden tanıdığı ritmi yeniden bulmaya çalıştı ama bu çok daha büyük bir tekneydi, koşullar bambaşkaydı; dümen çekiştiriyor, ellerini zorluyordu, pervaneler sudan dışarı çıkıyor, makinelerden çılgın çığlıklar geliyordu. Arkaya doğru savruldu, dümeni ters yöne çevirdi, pervane yeniden suyu yakaladı, tekne dalgaların üzerine yükseldi.

Kapı hızla açıldı.

“Şimdi deliler gibi buz kırıyorlar orada, salaklar.”

Kaptan Ingrid'yi yana itti, bir eliyle kordonu tuttu, Ingrid'nin bakışlarını yakaladı, doğrulmasını bekledi, sakın bir şekilde konuşarak sağ elini onun elinin üzerine koymasını söyledi. Ingrid başını çevirdi, tekne yeni bir dalganın dibine doğru çekildiği sırada parmaklarının altında sert kemikleri hissetti, kaptan kordonu kendine çekti, pervane sudan çıkmadan önce makine yavaşladı, suya yeniden değer değmez kordonu bıraktı, üç büyük dalga boyunca bunu yineledi, bu sırada Ingrid'nin eli onunkinin üzerindeydi. Anladı mı diye bakıyordu Ingrid'ye soran gözlerle. Ingrid mekanik bir şekilde başını salladı, evet, demek istiyordu ama bunun yerine ağzından, "Yapamam ki" sözü çıktı.

"Ne?"

"Yapamam!"

Kaptan ne diyeceğini bilemeden ona baktı.

Ingrid kendini kurtarıp dışarı koştu, parmaklıklara asılı kaldı, ayakları güvertenin üzerinde sallanıyordu. Üzerine bir dalga vurdu, elbisesi suların üzerine yayıldı, makinelerden yeni bir çığlık yükseldi, durup yeniden çalıştılar, kaptanın suratı belirli tepesinde.

"Canı cehenneme, ben de sen denize alışkınsın sanmıştım!"

Ingrid ellerini bıraktı, aşağıdaki güverteye düştü, en alt basamağa oturup büzüldü. "Makine dairesine git de Ole'ye söyle, yukarı gelsin."

Ingrid makine dairesi nerede diye sormak istiyordu ama kaptan köprüsünün kapısı çarparak kapanmıştı bile. Dizlerinin üzerinde doğruldu, kenara, oradan da yeniden kaptan köprüsüne doğru savruldu, bir kapı kolu yakaladı, çevirdi. Kapı açıldığında yüzüne sıcak bir buhar çarptı. Karanlığa seslendi. Bir yüz belirli, genç bir oğlandı bu, kocaman bir gülümsemesi vardı.

"Nasıl gidiyor?"

Ingrid bir dizi düzensiz vuruş duydu, dikkatini bir sonraki vuruşa yoğunlaştırdı. Uzun, sarsıntılı bir darbe çarptı gövdeye, güverte yükseldi, sallandı, inişe geçti. Ingrid oğlana kaptan köprüsüne gitmesini söyledi, kapıyı bıraktı, geri geri süründü; güvertede yarı ayakta, yarı yere uzanmış, sopalarla buz kıran altı gölgenin arasından arkaya doğru kaydı.

Barınağa geri döndü, kapıyı açtığında Anja'nın korku dolu yüzünü görünce içinden, "O adam deli" demek geçti ama söyleye-

medi, çocukların arasına girdi, iki kıza sarılıp yattı. Anja oğlanlara sarılmıştı.

Gövde yeni bir darbeyle boydan boya sarsıldı, düzensiz vuruşlar kesildi. Salthammer yeni bir dalganın sırtındaydı, tekne neredeyse tümüyle yan yatmıştı, sonra yavaş yavaş düzeldi, iç çeken, tanıdık, ağır bir uyku yayıldı teknenin üzerine. Anja soran gözlerle Ingrid'ye baktı.

“Ne olacak şimdi?”

Ingrid başını salladı. Kapı açıldı, Magnus kafasını içeri uzattı.

“Yerine ulaşabildin demek.”

Ingrid ne olduğunu sordu. “Geri çevirdik rotayı, böylece Arnøy'e ulaşacağız, orası korunaklı.”

İyice içeri girdi, sanki saymak istermiş gibi çocuklara bir göz attı, Ingrid'ye baktı, yeniden dışarı çıktı. Anja Ingrid'ye baktı. Ingrid her şey iyi gidecek, dedi, gözlerini yumdu, Mikkel'in saçlarını kokladı. Kuzgun karası saçlarda tatlı ve sert bir koku vardı. Çocuğa daha sıkı sarıldı, Anja'nın onun sözlerini yinelediğini, her şey iyi gidecek dediğini duydu. Ardından geriye yalnızca makinenin, uzaklardan gelen vuruşların ve rüzgârın uğultusunun sesi kaldı.

Arnøy'deki okulun iki sınıfı, öğretmen odası ve dolap kadar küçük bir mutfağı vardı. İbadethane ve beş balıkhanenin bulunduğu kuytu liman boyunca dizilmiş kayıkhanelerin arkasını küçük çiftlikler çevreliyordu. Limanda kıyıya çekilmiş sıra sıra teknelerin güverte-leri, kaptan köşklerinin çatıları tepeleme karla kaplıydı, çevrelerini de yeşil buzdan sakallar sarmıştı.

Ingrid, Anja ve çocuklarla birlikte öğretmen odasında yatıyordu. İlk gece yerde, ertesi gece kurutulmuş ren geyiği postlarında yattılar; geceleri üzerleri örtülüydü, üşümediler, uzun uzun uyudular.

Salthammer'in buraya ilk gelişi değildi, yerel halk yakacak ve yemek getirmişti, yıkandılar, hava yatışmadığı için en büyük balıkhanenin dibindeki birahane de giysilerini de yıkayabildiler. Yaşlıca iki kadın iki el arabası dolusu eski giysi, şapka, örtü, bebek bezi, yirmi tane gri yün yumağı getirip hiç karşılık almadan onlara verdi. Ayrıca Ante'ye de pudra getirmişlerdi. Ve örgü şişleri. Ingrid Saraya örgü örmeyi öğretirken Ellen de onları izliyordu. Anja'nın ağlamaları daha çok düzenli iç çekişlere dönüşmüştü, kocası tekneden ayrılırken bakmak istemediğini söyledi, Ingrid'ye sen gördün mü, diye sordu.

"Evet" dedi Ingrid. "Şimdi durumu iyidir."

İlmekleri sayarken Anja bitlerden, üzerlerine spreylenmesinden, Risøyhamn'da onlara ne kadar katı davranıldığından yakınıyordu mırıldanarak. Anja Laestadien mezhebini, bitlerden utanırlardı onlar. Ingrid Laestadienleri tanıımıyordu, bitlerden kurtulmalarının iyi olduğunu söyledi.

Anja karşı çıktı:

"Ama biz bitli falan değildik kesinlikle."

Ingrid Sara'yla örgüsünü konuştu, onu övdü, giyindi; Mikkel'e onunla birlikte rüzgârlı temiz havaya çıkmak ister mi diye sordu.

Duvarının dibine huş kütükleri yığılmış bir kayıkhaneye yürüdüler, orada Magnus'la karşılaştılar. Uykusunu almış, yarı sarhoş görünüyordu, iki kezdir yinelediği şeyi söyledi bir daha.

“Sen aslında benimle uyumalıydın, o kendini beğenmiş cadıyla değil.”

Ingrid adımlarını hızlandırdı.

Magnus arkasından bir şey seslendi. Kurtarma işlerine girmeden önce karaborsacılık yapan, kuponsuz margarin satmakla, Trondheim'daki toptancılara kâğıtlarda yazanın on katı balık taşımakla övünen, savaştan hiç etkilenmemiş, hatta para kazanmışa benzeyen bu adamı dinlemedi Ingrid. Durdu, buz gibi soğuk köyde çevresine bakındı. Dışarıda kimseler yoktu ama yaşayan bir adaydı burası, bacalardan duman çıkıyordu, kıyıya tekneler demir atmıştı, gün yüksek ve ısırıcı bir kubbe gibiydi tepelerinde. Mikkel de durdu, soru sorar gibi baktı Ingrid'ye kocaman, kara gözleriyle; fiyortta çektikleri zorluklardan onun da kardeşlerinin de her yanında çürükler vardı. Ingrid yükün ağır mı, diye sordu. Mikkel başıyla onayladı.

“Güçlüsün sen.”

Mikkel'in yüklendiği kütükleri düzeltip dengeledikten sonra babasını özlüyor mu diye sordu.

İlkin Ingrid'nin ne demek istediğini anlamamış gibi yaptı Mikkel. Sonra evet, dedi. Ingrid çok yakında ona yeniden kavuşacaklarını söyledi. Mikkel buna da evet, dedi. Ingrid onun bir şeyler söylemesine sevinmişti. Alnındaki morarmış şişlik acıyor mu diye sordu. Mikkel hayır, dedi. Ingrid çok yakında geçeceğini söyledi.

Ingrid bir ren geyiği postuna oturup sırtını duvara dayadı, kumlu zeminde yumurtadan yeni çıkmış civcivler gibi yuvarlanan Ellen ve Ante'ye baktı. Anja tuzlanmış domuz pişiriyordu. Malmberget'deki yaşlı rahibinin gizemli bir borç karşılığı olduğunu söyleyerek ona iletmesi için Eric Falc'a verdiği paralarla demirciden satın almıştı eti Ingrid.

Anja eti dilimlemişti. Ardından patates ve havuç doğramış, uzun süre haşlamıştı. Yemeğin suyuna peksimet batırdı, tadına baktı, çocuklarına döndüğünde Ingrid çökmüş yüzünde ilk kez gülümsemeyi andıran bir ifade belirmediğini gördü. Savaştan yıpranmış, yaşı yirmi beşle altmış arasında bir yerlerde, yalnızca erkeğinin ve yaşamının değil, mevsimlerin de terk ettiği bir kadın. Yine de onda olan bir şey vardı ki, Ingrid'de yoktu bu. Yalın ve acımasız bir berraklık, dokunulabilir, hissedilebilir, gözle görülür bir yazgı.

Eric Falc in sözlerini duyar gibi oldu; o aşkı keşfetmişti, ortaya çıktığı anda yakalamıştı ama gerçekte hiçbir şey yakalamamıştı, yalnızca kendisi gibi davranmıştı ve artık kendisi değildi –iki aydır kanaması olmamıştı. Eva Sofie'ye asıl sorması gereken buydu. Perdesiz pencerenin yanındaki panoda birbirini izleyen günlere hastaneyken biraz dikkat edebilseydi Eva Sofie'yle birlikte saat saat üzerlerinden geçerdi, hastaneye gelişinin ardından yalnızca Barroy'e değil, kendi bedenine de kafa yorardı.

Ayağa kalktı, parmaklarıyla kürsüye dayandı, yıpranmış jaluzilerdeki tüm dünya haritaları kafasının çevresinde dans ediyordu. Anja soran gözlerle ona baktı.

Ingrid çaresiz bakışlarla yanıt verdi.

“Eve dönemem ben.”

Anja da ayağa kalkmıştı, koluna girdi. Ingrid sözlerini yineledi. Anja onu elinden tuttu. Ingrid silkinip kurtuldu, mutfığa gitti, ne yapacağını bilemeden durdu, çekmecedен altı büyük kaşık çıkardı, geri döndü, çocukların ortasına oturdu, tencereye bir kaşık soktu, amaçsızca karıştırdı, bir et parçası çıkardı, kucağında oturduğunun yeni farkına vardığı Ante'nin ağzına götüreceк kadar soğuyana dek üflledi. Ante ağzını açtı, şapırdattı, daha istedi. Çürükleri olmayan bir tek oydu, tertemizdi, gülümsedi. Ingrid kaşığı yeniden tencereye soktu, elinin titremediğini gördü, Anja'nın da bunu, artık titremediğini fark ettiğı duygusuna kapıldı, rahatlamış bir şekilde içini çekti. Ona gülümsedi. Anja yere baktı, kaşıkları dağıtmaya girişti, Ingrid'nin anlamadığı dilden bir şey söyledi, çocuklar yemeye başladılar.

Güney yönünde yollarına devam edecekleri sabah hava açık ve rüzgârsızdı. Görünmez bir güneş içerilerdeki dağların üzerini bakır ve pirinçle kaplıyordu. Teknede ağırbaşlı bir kutlama, sessiz, yitik ama umutlu bir düzen havası vardı.

Ingrid'ye çok yüksek paraya et satan demirci güverteye gelmiş, barınağın çatlaklarını tamir etmeye, yerlere ren geyiği postu sermeye yardım ediyordu. Onlara üç saman şilte verdi, bunlar yeni değildi ama eskilerden daha kalındı. Anja onun elini sıkıp teşekkür etti, eğilip selam verdi, Ingrid parasını ödediklerini söyledi.

Magnus geldi, mırıldanarak kendi kamarasının çok daha rahat olduğunu, hava iyi giderse şimdiye dek makine dairesinde kalan ortanca çocuklara da orada yer olacağını söyledi, demirciye başka şiltesi var mı diye sordu.

Adam yere baktı, yanıt vermeden gitti.

Magnus başını salladı, Ingrid'ye kahve istiyor mu diye sordu.

“Kahvemiz var!”

İkisinin de kahve istediğini söyleyen Ingrid mavi bavul, gri yün yumağı dolu torba, içine demirciden satın aldığı peksimetleri doldurduğu kurabiye kutusuyla barınağın önüne bir set yapmaya girişti. Demirci kısa bir süre sonra sırtında eski ama kuru ve katran kokulu bir ringa ağıyla geri geldi.

Ingrid bunu ne yapacağını sordu.

“Bu, çok iyi türden” diyen demirci şimdiye kadar yerleştirdiklerini kaldırdı, ağı üç kat yapıp yere serdi, postları, şilteleri, Ingrid'nin bavulunu ve kurabiye kutusunu eski yerlerine koydu.

Ingrid teşekkür etti, şiltelere ve posta ihtiyaçları olduğunu söyledi.

Magnus iki kirli fincan kahveyle geri geldi, birini Anja'ya birini Ingrid'ye verdi, içeriye göz gezdirdi, buranın tam bir kamaraya döndüğünü söylemeye niyetliymiş gibi görünüyordu, vazgeçti, başını salladı, güverteye koştu, makine dairesine seslendi.

Yeğeni Ole ve üç çocuk koşarak yukarı çıktılar, rahibin karşı-

sındaymış gibi yan yana dizildiler. Demirci bu kadar isli ve yağlı çocuklar görünce gülmeden edemedi, buradan sonra yolculuklarının iyi geçeceğini söyleyip karaya çıktı.

Ingrid çocuklardan en büyüğünün, yaklaşık on altı yaşlarında bir oğlanın denize dönük sol gözünün kızarmış olduğunu fark etti. Bu gözün kör olduğunu anlamıştı, nasıl olduğunu sordu. Sağ gözünü yere çeviren oğlan soruya yanıt verir gibi Hammerfest'ten geldiklerini ama aslında Skarsvåglu olduklarını söyledi, öteki ikisi de kardeşleri Sverre ve Helmer'di. Ingrid sorusunu yineledi, çocuk kent alev aldığında parlayan bir şeyden söz etti, anne babaları ölmüştü.

Ingrid ona adını sordu.

“Arne.”

Arne uzun ve biçimsizdi, geniş, kemikli omuzları iki yanda askılık gibi uzanıyordu; katran rengi saçları yağlı ve kız gibi uzundu, sol burun deliğinden yeşil bir akıntı geliyordu. Ingrid bunun da aynı yangınla ilgili olabileceğini düşündü, hiç doktora gittin mi, diye sordu. Arne hayır, dedi, yaşayan gözüyle güverteye, ölü gözüyle Ingrid'ye bakarak. Ingrid Arne'ye kendini fark ettirmeye çalışır gibi istemeden yerini değiştirdi, aralarında duran bir gemi çuvalıyla yağ lekeli çarşaf yığınının gösterdi. Onların mıydı bunlar?

“Evet.”

Ingrid barınağın en dibine koyabileceklerini söyledi, kahve fincanını çabucak korkuluğun üzerine bırakan, sahip çıkmaları için çocuklarını geyik postlarının üzerine dağıtmaya girişen Anja'yla bakıştı.

Ingrid bakışlarını orada durmayı sürdüren Ole'ye çevirdi, örtüleri var mı, diye sordu. Ole omuz silkti. Ingrid kardeşlerden beklemelerini istedi, ön güvertede durmuş birkaç tayfayla konuşan Magnus'e gitti, örtü var mı, diye sordu. Magnus sert sert hayır, dedi ama sonra omuz silkti, yüzünde beliren cansız ifadeden kafasının bir şeylere takıldığı anlaşılıyordu, sonra aradığını bulmuştu belli ki.

“Demirci haydudunu dene bir daha, biz bekleriz.”

Ingrid karaya çıktı, iskelede koşup adamı yakaladı, satacak başka örtüsü, şiltesi, koyun postu var mı diye sordu.

“Satmak mı?” diyen adam uzun süre Ingrid'ye baktı.

“Evet, satmak... Bize gerekiyor.”

“Pek zenginsin anlaşılan.”

“Hayır” dedi Ingrid.

“Kaça alırsın?”

Ingrid daha önce örtü ve post başına ödediği parayı söyledi. Demirci bekledi. Ingrid post başına yarım kron daha ekledi. Adam gülümsedi, arkasını dönüp hızla yukarı çıkmaya başladı. Ingrid ağır adımlarla geri döndü, tekneye çıktı, örtünün arkasında duran kardeşlerin yanına gitti. İki büyük oğlanın babalarıyla birlikte marangozluk yaptıklarından başka bir şey öğrenemedi. Kaç yaşında olduklarını sordu. Sverre on iki, Helmer on yaşındaydı. Ingrid’nin soracak başka sorusu kalmamıştı. Yok, bir de makine dairesi sıcak mıydı diye merak ediyordu.

“Öyleydi.”

“Gürültülü değil miydi peki?”

Çocuklar bu soruyu yanıtlamaya değer mi diye aralarında sessizce oylama yapar gibi birbirlerine baktılar, kesin bir hayır, yanıtı geldi. Ingrid kahvenin telvesini denize döktü, suya batışına, yeşil dip kumlarının arasında karınca gibi yayılışına baktı, fincanların içini yokladı ama söyleyecek başka bir şey bulamadığı için fincanları alıp mutfığa götürdü. Daha önce gördüğü gençler orada oturmuş, uyusun mu uyansın mı karar veremiyormuş gibi görünen ihtiyar Jadviga’ya göz kulak oluyorlardı. Ingrid biraz daha su var mı, diye sordu.

“Evet, istediğin kadar.”

Ingrid fincanları musluğun altında çalkaladı, havlu bulmak için çevresine bakındı, yoktu; fincanları lavaboya koydu, çocuklara nereden geldiklerini sordu.

“Mehamn.”

“Orası da yandı mı?”

“Evet.”

Ingrid onlar da kardeş mi, anne babaları nerede, ne iş yaparlardı diye sordu. Sanki kendi topraklarından kaçmak zorunda kalan insanların kayıtlarını tutmak için gelmişti dünyaya, çünkü kendi içinde her şey kopuk kopuktu ama kardeş olmamalarına karşın birbirlerine akrabadan da yakınmış gibi görünen çocuklardan sorularının yanıtlarını almadan önce mutfak penceresinden demircinin iskeleye döndüğünü görmüştü. Koşup güverteye çıktı.

“Onları güverteye at yeter” dedi çevresinde aynı adamlarla durmayı sürdüren Magnus. Hepsi bakışlarını yeni gelene çevirmişlerdi,

yarı içilmiş sigaraların duman bulutları soğuk ve berrak havaya yayılıyordu.

“Ya para?” diye bağırdı demirci.

“Geliyor.”

Adam duraksadı, güve delikli üç koyun postunu güverteye attı, tozlar yükseldi, iki şilte yeniye benziyordu, ardından üç gri yün örtü yelkenler gibi ağır ağır indi. Magnus en sonuncusu inene kadar bekledi, hep Ole'nin yanında dolaşan ve şimdi de güvertede en önde duran oğlana işaret etti. Oğlan halatı var gücüyle çekti, halka iskeledeki tonozdan çözöldü. Kamaranın tepesinde başka bir oğlan aynı ustalikle arka halatı çözdü. Magnus dümeni tutan kancayı gevşetti, kaptan köprüsündeki Ole'ye baktı. Ingrid farkına varmadan bir şeyler planlandığını anlamıştı. Ole motoru çalıştırdı, tam gaz verdi, Salthammer öyle bir dönüş yaptı ki Ingrid denge-sini kaybeder gibi oldu. Tekne ayna gibi parlayan liman sularında köpükler saçarak ilerledi, iskeleyi ikiye ayırdı, arkasında kaynayan sular bırakarak ilerledi.

Magnus hiç kımıldamayan demirciye el salladı. Adamlar güldüler. Ingrid eğildi, postları ve örtüleri toplamak istiyordu.

“Sana yardım edeyim mi küçük kız?” diye bağırdı Magnus kulağına. Adamlar daha da yüksek sesle güldüler, küçük dumanlar yükseldi ağızlarından, bakışlarını utanarak kaçırdılar. Magnus bir elini havaya kaldırdı, kara parmağını ağzı en açık duran adama uzattı, postları toplayıp Ingrid'ye yardım etmesini söyledi.

“Hemen.”

Kıyıya yanaştıklarında gece olmuştu. Anja ve çocuklar uyuyordu, Skarsvåg kardeşlerin küçükleri de öyle. Ama Ingrid ve Arne makinelerin durmasıyla uyanmıştı. Çelik mavisini karanlıkta güverteye çıktılar, rüzgâr yoktu, hafiften kar yağıyordu. Güvertede Magnus ve adamlardan biri durmuş sigara içiyordu, biraz uzakta Ole ve arkadaşı arka güverteye oturmuş, sessizlikte alçak sesle konuşuyorlardı.

Magnus elinde tuttuğu fincanı Ingrid'e uzattı. Ingrid fincanı çevirip ılık kahveden içti. Magnus gülümsedi.

“Senin memleketin mi?”

Ingrid cam bir duvarın arkasından başını salladı. İskelenin altındaki platform, alışveriş yapacağı ya da balıkhanede çalışacağı zamanlar yanaştığı alçak iskele, oradan asıl iskeleye çıkan, bir deliğin içine açılan merdiven; saçlarına, omuzlarına, çıplak ellerine, giysilerine, kahve fincanının kenarına yağan kar. Kahveyi içip bitirmeden önce kenarına biriken damlaları yaladı, çünkü Magnus durmuş, kaçamayacağı bakışlarla onu izliyordu.

“Evine gitmek istemiyor musun?”

Ingrid silkindi, fincanı geri verdi, saçlarındaki ve omuzlarındaki karları silkeledi. Üzerinde ne yelek ne hırka vardı. Örgülü saçlarını ensesindeki yara izlerini gizlemek için Eva Sofie'den öğrendiği gibi başının arkasında toplamıştı, kirpiklerinden sular damlıyordu, hem üşüyor hem yanıyordu sanki. Bakışlarını aşağı çevirdiğinde Magnus'un elinde rulo yapılmış kâğıtlar gördü, ne olduğunu sordu. Magnus tahmin etmesini istedi.

“Hiç uyumaz mısın sen?” diye sordu Ingrid.

Magnus kâğıtları ona verdi.

Mürettebat listesine benziyordu; kurtarılanların adları, köyde hangi evlere, hangi çiftliklere, kayıkhanelere yerleştirilecekleri belirtilmişti. Tarım ve Hayvancılık Kurulu nun belirlediği bu yerlerde kalabilmeleri güvence altına alınmıştı.

Ingrid'nin gözleri iki satıra takıldı, çünkü birinciye arıyordu, ikinciye şaşırmıştı. Anja ve çocuklar rahibin artık boş duran çift-

ligine gideceklerdi, yanlarında başka iki bebek annesi daha vardı, onlar da barınakta kalıyordu, ayrıca adları ona tanıdık gelmeyen iki de adam vardı. Şaşkınlığı imzadan kaynaklanıyordu, burada Komiser Henriksen'in adı yazıyordu ama komiser olarak değil, Tarım ve Hayvancılık Kurulu Başkanı olarak. Ingrid bunun bir terfi olamayacağını anlamıştı. Magnus ilgiyle ona bakıyordu.

Ingrid adamın Almanlarla işbirliği yaptığını söyledi.

“Belki de zeki bir adamdır.”

“Nasıl?”

“Almanların sonunun yaklaştığını anlamıştır.”

Ingrid bir an düşündü.

“Peki sence de öyle mi?”

Magnus kafasını arkaya atıp güldü.

“Ben komünistim. Ruslar kazanıyor!”

Ingrid de onunla gülmek istiyordu ama beceremedi çünkü ağzı açık kalmıştı. Ağzını kapadı, geçmesi gereken saniyeleri beklerken yere baktı, Arne'ye döndü ama ölü gözdeki sönüklüğün sağlam göze de bulaşmak üzere olduğunu hissetti; yapılacak tek şey Magnus'e dönmektir. Arne ve kardeşlerinin nereye gideceklerini sordu.

Magnus soyadlarını sordu.

Arne, Isaksen diye mırıldandı, Skarsvåg'luydular ama bir süre Hammerfest'te yaşamışlardı. Magnus kâğıdı gösterdi, Ingrid Skarsvåg'u üç Isaksen'in en büyük adanın güneyinde, Molandsvika'da bir çiftliğe gideceklerini okudu.

“İyi insanlardır.”

Arne onları yeterince rahatsız ettiği için bir an önce uzaklaşmak ister gibi görünüyordu. Ingrid onu durdurdu, mırıldandı.

“Sanırım iyi insanlar, ihtiyaçlar.”

Sağ göz soru sorar gibi bakıyordu. Ingrid'nin içinde umutsuz bir pişmanlık belirir gibi olmuştu, yeniden Magnus'e bakması gerekiyordu. Gecenin üçünde bile dimdik duran adama baktı, derin bir soluk aldı, kâğıtları geri verdi, Henriksen'in nerede yaşadığını bildiğini, Magnus'e yolu gösterebileceğini söyledi.

Magnus hayır dedi, insanların uykularını almalarını bekleyeceklerdi. Mutfağa gitti, iki yeni kahveyle geri geldi, birini Ingrid'ye, birini Arne'ye verdi. Oğlan başını eğerek teşekkür etti, kaynar kahveden bir yudum aldı, fincanı kocaman elleriyle sarmaladı, çabucak kaptan köprüsünün arkasına gitti.

Ingrid de onu izlemek istiyordu ama onun yerine bir adamla birlikte giderek artan bir sessizliğin içinde buldu kendini. Beklediler. Ingrid çocukların yanına dönmesi gerektiğini söyledi. Adam omuz silkti. Ingrid, biraz daha güneyde asker taşıyan bir geminin battığını duymuş muydu, diye sordu.

Magnus hayır, dedi.

Ingrid bunu garip bulmuştu, radyosu yok muydu?

Magnus şaşırarak baktı.

“Olmaz olur mu, var elbette.”

“Öyle mi?” dedi Ingrid.

Magnus bunun Ingrid’yi niye ilgilendirdiğini sordu, askeri bir sır olmalıydı herhalde.

Ingrid’ye kalırsa başka bir şeydi.

Magnus, ne olabilir ki başka, deyip arka güvertede arkadaşıyla konuşmayı sürdüren Ole’ye döndü, seslenip Ingrid’nin duyamadığı bir şey söyledi. Ole’nin verdiği yanıtı da duyamamıştı, üçü birden bir şeylere güldüler, bu da Ingrid’de gözünden kaçan bir şey olduğu duygusu uyandırdı.

İlk balıkçı tekneleri denizden döndüklerinde açıktan dolaşmak zorunda kaldılar, çünkü Magnus Salthammer’i yerinden kımıldatmak istemiyordu. Sonunda Henriksen ortaya çıktığında gerginliğin farkına vardı, geciktiği için özür diledi. Tutuk ve çekingendi. Magnus ona sonunda uykusunu alabildi mi diye sordu, kimliğini göstermesini istedi, sonra balıkçıların gelebilmesi için teknesinin yerini değiştirmesi isteğini geri çevirdi.

“Bizim alçak iskeleye ihtiyacımız var.”

Henriksen ve adamları merdivenden inip güverteye çıktılar, gösterdikleri listedeki adlar Magnus’ünkilere uyuyordu. Ingrid’nin farkına vardığında başkanın bakışları ürkekleşti.

“Sen misin?”

Ingrid hiçbir şey söylemedi. Henriksen başını salladı, Magnus’le işini görmeyi sürdürdü. Magnus bütün mültecilerden eşyalarını da alıp güverteye çıkmalarını istedi. Yağan karların altında sessiz bir ayine benziyordu bu. Henriksen hecelemede zorlandığı adları sırayla okudu, yapmaları ve yapmamaları gereken şeyleri söyledi, kimilerine birer anahtar verdi, imzalarını istedi, imzalar atıldıktan

sonra her birine neşeli bir şeyler söylemeye çalıştı ama sevincin karşılıklı olmadığına farkına varınca bir süre sonra bundan vazgeçti.

Birbirleriyle vedalaşan kadınların iç çekişleri duyuluyordu. Çocukları, şilteleri, sandıkları, bavullarıyla iskeleye çıkmalarına yardım edildi. Burada iki araba ve beş at arabası onları yeni evlerine götürmek üzere toplanmıştı.

Erkekler içlerini çekmiyorlardı, çok temel bir şeyden, örneğin yaşamlarından dolayı minnettar olmaları gereken birinin karşısında takınılan o ciddi, yorucu, utandırıcı sessizlikle birer birer Magnus'le el sıkıştılar.

Ingrid de teşekkür etmek istiyordu, buraya gelmesini olanaklı kılan Anja ve çocuklar için, ama birden paniğe kapıldı, Henriksen'in elinden anahtarları kaptı, Anja'ya seslendi, yanında duran iki adama hafifçe başını eğdi. Henriksen niye işine karıştığını sordu, sonra ilk aileyi incelemeye girişti, iki listeyi karşılaştırdı, çünkü burada pek çok şey birbirine uymuyordu, Finliler ve Samiler Norveçlilerle karıştırılmayacaklardı. Anja bağırarak bir çiftçi karısı olduğunu söyledi. Henriksen bir kez daha güldü, destek almak için çevresine bakındı. Magnus de gülüyordu.

"Artık o kadar çok şey birbirine karıştı ki" dedi. "Bu yolculuktan sonra."

Ingrid, Anja ve çocuklar öteki adamlar, bebekli anneler ve tek bir çuvalı arkalarından sürükleyen soyları temiz iki öksüz küçük kızla birlikte yukarı çıktı; bakkalın önünden geçerlerken Margot ve yanındaki iki kişi kış soğuğunda dışarıda durmuş onların arkasından bakıyordu. Margot Ingrid'yi tanıdı, el salladı. Ingrid de ona el salladı. Çevrede hiç asker ya da askeri araç görünmüyordu, kışla da rahibin çiftliği gibi terk edilmişti.

Telaşlı bir sesle, "Artık içinde yaşayacağınız bir eviniz olacak" dedi, yükleri boşalttı, iki adama odun, kömür getirmelerini, bütün sobaları yakmalarını söyledi, karla kaplı izleyicileriyle birlikte oda oda dolaştı, açıklamalar yaptı, hatırladığında canını acıtmayan ayrıntıları gösterdi.

Ayrıca ilk kez yeni doğmuş bebek görüyordu; yolculukta kadınlar yalnızca gebeymiş gibi görünüyorlardı ama şimdi içerisi ısınmaya başlayınca, biçimsiz giysilerini üzerlerinden çıkardıklarında parlak bakışlar, pembe, saçsız kafalar çıkmıştı ortaya.

İki anne ikinci katta birer odaya yerleştiler. Bunlar, adalardan konfirmasyon için gelen kızların ikişer kişi uyuduğu odalardı. Ingrid tavan arasında bir de beşik durduğunu biliyordu. Anja'ya rahibin yatak odasını gosterdi. Rahip genç karısıyla aynı yatakta yatmazdı ama yine de en geniş yatak onunkiydi. Rahibin karısının odasına oksüz iki küçük kıızı yerleştirdi, burada da yatak genişti; kızlara yorganları, dolap ve çekmeceleri gosterdi, birlikte taşımayı sürdürdükleri çuvaldan başka eşyaları var mı diye sordu.

Hayır, dediler.

Kardeşler mi, diye sordu Ingrid.

Kızlardan biri hayır dedi, teki kararsızdı.

Mikkel Ingrid'nin konfirmasyona geldiğinde yattığı odayı aldı. Adamlardan biri rahibin kütüphane dediği çalışma odasına el koydu, burada bir İngiliz deri kanepeler vardı. teki adam eskiden konukların ağırlandığı yan odaya yerleşti. Ingrid biraz düşündü, Sara'yla Ellen'i çağırdı, her birinin kendi odası olabileceğini soyledi. Birbirlerine baktılar.

Sara, "Biz birlikte kalmak istiyoruz" dedi.

Ingrid başıyla onayladı, hepsine seslenip odalardan birine topladı, yatakların üzerine oturmalarını istedi; biraz nce dağıtılan ve kendisinin de birazdan dağıtacağı kuponlar ve paralarla bakkala gittiklerinde, Margot'un elinde margarin olmadıkça kuponlarının ve paralarının bir işe yaramadığını soyleyeceğini anlattı onlara. Ama Margot'un margarinini vardı, ona inanmamaları gerekiyordu, Margot yalnızca daha yüksek bir fiyata ve kuponsuz satmak istiyordu, şayet hepsini satıp bitirmediyse. Ama yle yaptıysa bile, elindekileri kupon değil para karşılığı satınıştı ya da gereğinden çok para almıştı kesinlikle.

Anja soylenenlerden hiçbir şey anlamamıştı.

Bebekli annelerden biri anlamıştı ama.

Ingrid sozlerini yineledi, satın alacakları ister şeker, un, ister gazyadı olsun, geri adım atmamalarını, kuponlu ya da kuponsuz almak için pazarlık yapmalarını, zellikle para vereceklerse her şeyi denemelerini soyledi. Kooperatiften balık alacaklarında başkanın istediğinden biraz daha fazla para demeleri iyi olurdu, soylenmesini beklemeden ve kuponsuz. O zaman bir sonraki sefere daha çok balık olurdu ya da doğrudan balıkçılardan satın alabilirlerdi ve ringanın her zaman ucuz, neredeyse bedava olduğunu akıllarından çıkar-mamalıydılar. Fakat ne yazık ki şimdilerde pek ringa bulunmazdı...

Ingrid vurgulu ve ateşli konuşuyordu, endişeli bir yüzle Sara'ya baktı, hemen okula başlaması gerektiğini söyledi. Sara başıyla onayladı. Ingrid, Anja'ya baktı, aynısını yineledi. Anja niye endişelendiğini sordu, ona güvenmiyor muydu?

Ingrid sesteki sertliği duymuştu, iki küçük kıza kaç yaşında olduklarını sordu. Biri altı dedi, öteki yanıt vermedi ama daha büyük görünüyordu.

“Senin de okula gitmen gerek.”

Kız tepki göstermedi. Ingrid ona adını sormak istiyordu ama bebekli annelerden biri araya girdi, onları tanıdığını, adı Nelvy olan büyük kızın günü geldiğinde okula başlamasını sağlayacağını söyledi. Öteki kızın adı Gunvor'du, ikisi de Bjørnevatn kıyısında bir köyden geliyorlardı ama madene gitmemişlerdi.

Ingrid bunun ne anlama geldiğini sordu.

Bebekli anne Kirkenes halkının kent yakıldığında madende saklandığını söyledi ama aralarında Nelvy ve Gunvor'un ailelerinin de bulunduğu pek çoğu tekneye bindirilip batıya gönderilmişti. Herkes ulaşamamıştı, nedenini bilmiyordu; ne Nelvy ne de Gunvor bu konuda tek söz söylemişti.

“Ve şimdi onun şapkasını çıkarmak sana düşüyor” diye bağırdı birden Ingrid'ye. “Çünkü benim gücüm yetmiyor!”

Ingrid soran gözlerle bir kadına, bir de Nelvy'nin iki eliyle yakaladığı şapkasına baktı.

“Sorun nedir?”

Adamlardan birine bu kadarı yetmişti. Altmışlı yaşlarda, çökük yanaklı, beyaz sakalları uzamaya başlamış, o kadar az diş için aşırı büyük ağızlı adam giysilerinin içinde titriyordu. Hafifçe öksürdü, kolunu uzattı, “Deli saçması bunlar” deyip küçük kızın şapkasını çekip aldı, bir köşeye fırlattı. Kız bir çığlık attı, uyuzu vardı ve köşeli kafasında saç kalmamıştı. Ingrid kızın koşarak yatağın çevresini dolaşıp şapkasını kapmasına baktı, yeniden kafasına geçirmesini bekledi ve onunla gelmesini istedi.

“Çalışacak mıyız artık?” diye bağırdı ihtiyar. “Bize iş gerekiyor.”

Ingrid ona baktı.

“Yoksa aklımızı kaçıırız.”

Madeni anlatan anne sırtını döndü, bebeğini emzirmeye başladı. Çocuklar koşarak dışarı çıktılar. Anja Ante'yi soydu. Ingrid Nelvy'yi bileğinden sımsıkı yakaladı, titreyen yaşlı adama hasta mısın, diye

sordu. Adam omuz silkti. Ingrid kooperatife gidip sormasını istedi, orada her zaman yapılacak bir şey olurdu ya da konserve fabrikasında.

Adam marangoz olduğunu söyledi.

Ingrid marangozlara da ihtiyaçları vardır kesinlikle, dedi, ayağa kalktı, Nelvy'yi de arkasından çekerek birahaneye gitti. Burada musluk, bir duvara çivilenmiş iki taş kurna ve bir de soba vardı. Ingrid bir leğeni doldurdu, sobanın üzerine koydu, Nelvy'ye şapkasıyla mı yoksa şapkasız mı yıkanacağına kendisinin karar vermesini söyledi. Nelvy ağladı, biraz baskının ardından şapkasıyla yıkanmaya karar verdi.

Su ısındığında Ingrid onun kafasını leğene eğdi, şapkanın üzerine iki tas su döktü, şapkayı çekip çıkardı, küçük kızı sımsıkı yakaladı, bol bol su dökerek kafasını yeşil sabunla ovaladı.

Nelvy çırpınıyor, bağıırıyordu ama Ingrid tepesinden aşağı sular dökmeyi sürdürdükçe duruldu. Ingrid onu yeniden ovaladı, üçüncü bir kez daha duruladı. Bit yoktu, uyuza da benzemiyordu, yalnızca kafatasında o tuhaf çökükler vardı.

Bir bulaşık kurulama bezini kızın kafasına doladı, leğende duran şapkayı aldı, bulaşık kabında onu da yeşil sabunla yıkadı, bu sırada Nelvy öteki kurnanın üzerinde oturmuş Ingrid'ye bakarken iki eli de kafasına bir türban gibi sarılmış kurulama bezini tutuyordu. İnce, uzun parmaklıydı.

Ingrid şapkayı mutfaktaki sobanın üzerinde kurutacaklarını söyledi, çabucak kururdu, bu arada ona başka bir şapka verecekti. Kızı alıp çocuk odalarından birine götürdü, giysi dolu bir komodinden mavi bir şapka buldular. Nelvy'nin şapkası kırmızıydı. Yeni bir kırmızı şapka istiyordu. Ingrid çekmeceyi karıştırdı, gri bir tane buldu. Nelvy isteksizce onayladı, şapkayı kafasındaki bezin üzerine geçirmek istedi. Ingrid, güzel oldu, dedi. Kapıda duran Gunvor ise ona tuhaf görüldüğünü söyledi. Nelvy buna pek aldırıyormuşa benzemiyordu. Ingrid onun ince parmaklarını yakaladı, oturup hayran gözlerle seyretti. Nelvy bir süre sonra utangaç bir gülümsemeyle elini çekti, ona adını sordu.

Ingrid adını ve Barrøy'de yaşadığını söyledi, Nelvy'ye adının devamını sordu. Nelvy Arvola, diye yanıtladı.

Ingrid niye daha önce söylemediğini sordu, kâğıtlarda onunla ilgili hiçbir şey yazmıyordu. Nelvy niye söylemediğini bilmiyordu. Barrøy'ün nerede olduğunu sordu.

Ingrid, “Şurada” deyip kurnaların arasındaki duvara asılı bir resmi gösterdi. Nelvy oturup uzun süre resimdeki asalı, abalı çobana ve üç keçiye baktı.

Ingrid kilere bakması gerektiğini söyledi. Reçel ve konserve raflarının arasında dolaştı, rahibin karısının bakır tencereleri, arpa ve buğday çuvallarını koyduğu en alçak rafa oturdu. Ertelemek için tüm gerekçelerini tüketmişti, yorgundu, ağlamaklıydı. Görmeyen gözlerle ekmek kutusuna, her boydan eleklere baktı; Nelly’nin parmaklarını, mavi bavulu, kurabiye kutusunu, Salthammer’in güvertesinde kalan yün yumaklarıyla dolu torbayı düşündü.

Silkindi, dışarı çıktı, kapıyı kilitledi, anahtarı karaborsanın ne demek olduğunu bilen bebekli anneye verdi, adını sordu.

“Johanna...”

Tverrelvdalen’in çam ormanlarından gelen on dokuz yaşındaki Johanna Mattea Haetta, böylece deniz kıyısında varsıl bir rahibin çiftliğinin anahtarlarının ve kilerinin yöneticisi oldu; bir kordon buldu, anahtarı boynuna astı, tek bir söz söylemeden gözlerini hem ondan hem de bebekten kaçırarak Ingrid’nin karşısında emzirmeyi sürdürdü.

Ingrid Ellen’le Sarayı kucaklar gibi yaptı, Nelvy ve Gunvor’la oynamalarını söyledi, Nelvy’ye bir kez daha okula başlayacağını anımsattı, Anja’nın ona senin derdin ne, diye sorduğunu duydu, sabrının taşıdığını hissederek öfkeyle karlara çıktı. Öfke bir titreme biçiminde dizlerine yerleşmişti.

Margot ona istediği kadar margarin ve şeker verdi, şaşırtıcı ölçüde sağlıklı görüldüğünü söyledi. Kupon ve parayla ödedi Ingrid. Ama nasıl olduğu sorusuna yanıt vermeden telaşla dışarı çıktı, giderek artan bir hızla el arabasını yoldan aşağı itmeye başladı, ancak kooperatifin çatısının üzerinden Salthammer’in gözcü direğini görünce durdu, buzlar ve oldukça sertleşmiş karlar üzerinde küçük adımlarla ilerlerken el arabasının bütün ağırlığı sırtına binmişti.

Gemiyi iskelenin kenarına çekmişlerdi; kooperatifin önünde yerli bir balıkçı durmuş teslimat yapıyor, iki tanesi de açıkta bekliyordu. Iskeleden ona çevrilen, onu tanıyan bakışlar, sallanan eller, birilerinin seslenişi. Ingrid el sallayarak yanıt verdi, tükenmiş adımlarla on iki basamaktan alçak iskeleye indi, Salthammer’in boş güvertesine seslenip vedalaşmaya geldiğini söyledi.

Hiç yanıt gelmedi.

Yeniden seslendi, kahkahalar duydu, kaptan köşkü penceresinde Magnus'ü gördü kahverengi sakalı, saçları, havayı yoklayan gözleriyle. Güverte yeni yıkanmıştı, kaygandı; topun üzerindeki çadır kaldırılmış, çadır direği ortadan kaybolmuştu, motorlar çalışıyordu.

Ingrid seslenip iyi yolculuklar diledi.

Magnus'un verdiği yanıtı anlamamıştı. Bağırdı: "Ne?"

Gürültünün arasından Magnus duygusuz bir sesle bağırdı.

"Şu eşyalar..."

Bavul ve kurabiye kutusu. Ingrid yemek dolu sandığa baktı, çabucak kaldırıp tekneye koydu, arkasından kendisi atladı, Ole ön tarafta halatları çözerken arkaya doğru koştu. Magnus motora gaz verince tekne ileri doğru atıldı. Ole önünden geçip öteki halatı çözerken Ingrid anlaşılmaz bakışlarla onu izliyordu. Her şey yineliyordu ama Ingrid'nin kendi kararıydı ve bu da hiçbir şeyi kolaylaştırmıyordu aslında. Sonunda artık geri dönmek olanaksızlaşmıştı.

Kaptan köprüsüne çıkan iki basamağı atladı, Magnus'a çıkışta yol göstereceğini söyledi.

"Sorun mu var?"

"Yok."

Sözlerini düzeltti: "Biraz."

"Evine gitmek istemiyor musun?"

"Hayır."

Ardından gözlerini tanıdık sulara dikerek Magnus'e bu gece adaya gelip onunla yatmasını söyledi ama önce adamın yıkanması gerekiyordu. Magnus uzun süre sustu, sonra sordu:

"Nerede?"

"Leğende!"

Magnus sessizce güldü, başka bir şey söylemedi.

Gemiyi Oterholmen'in kuzeybatısına çevirdi, kuzey burnuyla liman arasında bir puf kazı ordusunun arasından geçerken Ingrid'nin çocukluğunda yabancı ellerin dağdan yonttukları pembe taşlarla inşa ettikleri iskeleyi beğendiğini yönünde bir şeyler mırıldandı. Ingrid evet, dedi, iyi bir iskeleydi.

Gemiyi Ole'ye ve mülteci bürosunun hesaplarını bozup Salthammer'de kalmaya karar veren arkadaşına bıraktılar. Yukarının karanlığında kalmış evlere doğru yürüdüler. Ingrid bavulu ve

kurabiye kutusuyla önde giderken gözlerini derin karlara dikmişti. Magnus yükleri ve yün yumaklarını soğuk, cansız mutfağa taşıdığına da Ingrid görmez gözlerle bakmayı sürdürdü.

Işıkları yaktı. Magnus sobayı yakarken Ingrid gözlerini kırıştırdı, korktuğu hiçbir şey yoktu. Magnus'un elinde başka iş kalmadığında Ingrid ikisi de utanmaya başlayana kadar onun karşısında dikildi, ardından onu soymaya girişti, oysa mutfak daha ısınmamıştı. Nesiller boyu Barrøy halkına hizmet vermiş çinko leğenle ilgili zorlama şakaları duymazdan geldi, tek bir söz söylemeden onu yıkarken Nelvy'yi, akıp giden, temizleyen, yatıştıran suyu düşünüyordu. Soğuk, sıcak, yumuşak, ıslak, tuzlu... Sabunun köpürmediğini düşündü, yoklar gibi çekinerek ortalığı kokladı, tek bir insan izi hissetmedi.

Magnus sordu: "Niye yapıyorsun bunu?"

Ingrid üstündekileri çıkardı, sırtını gösterdi, yara izleri için ne düşündüğünü sordu. Magnus iyileşmiş gibi göründüklerini söyledi. Ingrid suyu değiştirdi, Nelvy'yi ve parmaklarını anlattı. Sonra suyun insanı nasıl temizlediğinden, bunun hiç durmadan yinelenmesi gerektiğinden konuşmaya başladı neredeyse dinsel bir heyecanla. Magnus bu sırada bir örtüye sarınmış, salıncaklı koltuğa oturmuştu. Sorusunu bir kez daha yineledi.

"Yapmak zorundayım" diyen Ingrid onu tutup merdivenlerden güney odasına çıkardı, bir kez daha yinelediği soruya yine, "Yapmak zorundayım" yanıtını verdikten sonra başka hiçbir şey söylemeden onunla yattı.

Tam üç kere aynı şeyi sormanın Magnus'ü iyi bir insan yaptığını düşünüyordu.

Magnus uyuduğunda yataktan kalktı, mutfağa indi, bir kez daha yıkandı, bu kez hiçbir şey düşünmüyordu. Kuzey odasına çıktı, yatağın yapılı olduğunu gördü, hiç düşünmedi, yattı, uyudu; gece bitip de yeni bir kış günü beyaz pervazlara tüm sertliğiyle yerleşene kadar da uyanmadı. Bu sırada *Salthammer* Barrøy'den ayrılmıştı. Ingrid kedi Koshka'nın nerede olduğunu düşündü, kesinlikle kartallara yakalandığını kabul etmesi gerekiyordu, katlanabileceği tek düşünce buydu. Ardından yine uyudu.

Ingrid'nin on yaşını doldurduğu yaz sonu babası bütün ailesini saman almak için Nesholmen'e götürmüştü. Nesholmen karaya Barrøy'den daha yakındı, o kadar yakındı ki aslını bilmeyen biri onun ada olduğunu bile anlamazdı. Tatile çıkmış gibi yapıyorlardı, anneleri piknik demiş, bunun ne anlama geldiğini açıklamıştı, yalnızca siyah günlerle dolu takvimde kırmızı bir gün olmuştu o gün.

"Ama samanları nereye sığdıracağız?"

"İki tekneyle gideriz."

Hatırlayabildikleri en ıslak yaz olmuştu. Ama Ağustos sonunda karaya ve denize korkunç bir sıcak bastırmış, düşünceler yumuşamış, bakışlar bulanıklaşmıştı. Küften kararmış çayırın üzerinde nem asılı kalmış, kuşlar susmuştu, toprak derin derin içini çekiyor, deniz yeni cilalanmış yer tahtaları gibi dümdüz uzanıyordu.

Anneleri heyecanlı ve telaşlıydı, babalarının Lofot sandığına yemek, süt, giymeleri gerekmeyecek diye umdukları giysiler doldurmuştu. Sandala bindiler, salı arkasına bağladılar. Sırayla kürek çekerken ayakta duruyor, iki yana sallanıp gülüyorlardı Nesholmen'e ulaşana kadar geçen saatler boyunca. Hans Barrøy, Nesholmen'de artık hayvancılık yapmasalar da ot kesmeyi sürdüren yaşlı bir çiftten geçen yılın samanlarını satın aldı.

Çiftçi kahve istiyorlar mı diye soruyor.

Çimenlerin üzerinde kahve içiyorlar. Onlar yiyip içerken Ingrid ve Lars çiftliğin köpeğiyle oynuyor. Samanları sala yükleyip suya itiyorlar.

Ama işleri bitince çocuklara seslenmek yerine dirseklerini kuma dayayıp yatıyorlar, Barrøy'e bakıp şakalaşıyorlar. Hans Barrøy'ün aklına yanında bir şişe olduğu geliyor; önce erkekler, sonra kadınlar şişeden içiyor. Suya girmek için soyunuyorlar. Çıplaklık çocuklar için daha kolay. Büyükbaba Martin zorlanıyor, aralarında bir tek o yüzme bilmiyor, karaya vurmuş beyaz bir balık gibi oturuyor bir süre, sonra ayağa kalkıyor, yosunların yalayan dilleri arasından yavaş adımlarla yürüyor, biraz suyla oynuyor, kocaman, bakır rengi

ellerinin ulaşamadığı sırtına konan böceklerle söverek ötekilerin sudan çıkmasını bekliyor, onlarla birlikte giyiniyor, oturmayı sürdürüyorlar. Çiftliğin sahipleri onların ne yaptığına bakıyor, aşağı geliyor, onlara katılıyor. Onların da bir şişesi var.

Bu bir çocuk çizimi, yeşiller yeşil, maviler mavi, tek bir kırmızı karga yuvası var ama bellekte en derin iz bırakan renk sarı, bir de beyaz kumlar. Nesholmen Barrøy'den belki biraz daha büyük. İki-üç aile barındırıyor olabilir ama doğrusunu söylemek gerekirse, bir ada ötekine ne kadar benzeyebilirse o kadar aynı. Barröylülerin kendileri gibilerin arasında geçirdikleri diriltici bir gün de olsa onun da sonu geliyor, eve dönmeleri gerekiyor.

Kürekleri Hans, doygun bir adamın tembel hareketleriyle çekiyor. Üzerindeki siyah yeleğin saat zinciri saatsiz, kafasında Lofoten'de ağabeyinin takmasına izin vermediği şapka var. Ardından Barbro ve Maria kürek çekiyor bir süre. Güzel giysilerini giymişler, birininki sarı, ötekininki mavi. Örgü hırkalarını omuzlarına atmışlar. Kürekler koyu bir sosun içindeki sessiz kaşıklar, sandalların uzun gölgeleri dağlarınkilere karışıyor, aralarından sular sessizce akıyor; öylesine sessiz ki sandaldaki sesler arkadan gelen salda, samanların üzerinde uyuyan ihtiyar Martin e ve çocuklara ulaşıyor: Hans Barrøy Maria'ya bir oğulları olsa ne iyi olurdu, diyor; güzel bir kadına coşkulu bir erkekten şakacı bir davet bu. Maria, bizim Lars'ımız var, diyor ve Ingrid Barbro'nun dalgalara bakıp gülümsediğini fark ediyor. Ayrıca büyükbabasının koluna yatmış uyuyan Lars'ın bunu duymadığının da farkında ve Lars'ı öldürmesi gerektiğini düşünüyor.

Birden doğruluyor, sandaldaki sesler alçalıyor, annesi ona dönüp üşüyor mu diye soruyor, Ingrid, hayır, diyor. Giderek daha da mavileşen ışıktaki birbirlerine gülümsüyorlar.

Denizdeki fenerin ışıkları parlıyor, net ve bulanık tablolar uykulu girdaplara benziyor, Ingrid hissettiği ilk korkuyu kendi içinde yaratmış, kendine özgü bu yeteneği saklamayı başarıyor. Şimdi güney odasında annesiyle babasının yatağında yatıyor, iki eliyle yüzünü örtmüş, yanında yüklüğün kapısı sonuna kadar açık, yatak ve şilte yana itilmiş ve resim defteri yok orada.

Doğruluyor, açıklığa bakıyor, yeniden yatıyor.

Kör bir baltayla yakacak odun kesmişti, çünkü baltayı bilemek için taşı sürmeyi tek başına beceremiyor. Ekmek yaptı ama sütü yoktu. Kimsenin yaşamadığı odayı silip temizledi, bodrumdaki patateslerin donu atlattıklarını gördü. Bakacak hayvanı olmasa da evle ahır arasındaki kar yığınlarını küredir. Saatin kolları gibi bütün adayı dolaştı, ne bir değişiklik buldu ne de yitenleri.

Yüklüğün kapısını kapatıyor, odada dimdik duruyor. Sonra yan odaya geçiyor, eşyaları kaldırıyor, elleriyle tartıyor; komodin, tepsi, resim. İşlemeli bir örtüyü yokluyor, bir çekmeceyi çekip açıyor, sonra öyle yavaşça kapatıyor ki hiç ses çıkmıyor; her şey suya dönüşene kadar pencereden dışarı bakıyor, aşağıya, kilere iniyor, buzdan patlamış üç reçel kavanozunu alıyor, camları ve böğürtlenleri ayırıyor, böğürtlenleri atıyor, cam kırıklarını dışarı götürüyor, ilkbahar gelene kadar nereye gömeceğini biliyor, samanlığa giriyor, merdivene, bir zamanlar suyu gördüğü ve ne olduğunu anlamadığı yere oturuyor.

Bir sandalda iki adam, kahkahalar.

Küt burunlu bir balıkçı sandalıydı bu, adamlar da Komiser Henriksen ve Teğmen Hargel: Henriksen sallanarak ayağa kalktı, halatı attı ama ulaştıramadı, Hargel kabaca kahkaha attı; Ingrid suya atladı, onları kuytuya doğru çekti, Henriksen'in gürültüsü öne devrildiğini gördü; düşüşünü gördü, küfürler savurduğunu duydu, sandalın önüne çarpan bir beden, kahkahalar, delik, uzak, içerisi...

Bir şeyi incelemek için geri dönmüşlerdi, Ingrid'i sorguya çekmeye gelmişlerdi, bir şeyden kuşkulanıyorlardı, gerçeği döve döve söyleteceklerdi, daha fazlasını hatırlamıyordu.

Ingrid samanlık merdiveninden kalkıyor, içeri giriyor, üstüne bir şeyler daha giyiyor, salı denize indiriyor, Moltholmen'in dışına götürüyor, bir şeylerle uğraşmaya çalışıyor ama hiçbir şey olmamayı sürdürüyor, bu sırada Suzanne'ye yazdığı kızgın mektup etkisini göstermeye başlıyor. Bu mektubu aslında Lars'a göndermeliydi, çünkü yalnız kalamaz, başka zamanlardan da daha zor şimdi. Misina makaradan kayıyor, denizde gözden kayboluyor, yeniden yukarı çıktığında yelpaze gibi çevreye saçtığı damlalar eldivenleri, güverteyi, tahtaları ıslatıyor ve donmuyor.

Ingrid sıcaklamasının nedeninin çalışmak olmadığını farkına varıyor, rüzgâr dineli çok olmuş. Daha kayıkhaneye giderken karların yumuşamış olduğunu hatırlıyor. Güneyde gökyüzüne doğru bir kule yükseliyor.

Fırtına gibi kürek çekerek salı güvenli bir yere getiriyor, girişleri kapatıyor, avladıklarını eve taşıyıp mutfığa götürmek için hazırlıyor, karaciğer ve havyarı ayırıyor, pişiriyor, fırtınanın gürültüsü dayanılmaz olduğu sırada yemeğini yiyor. Mutfakta kafasını yorganın altına sokup yatıyor, evin titrediğini hissediyor, şakağına kara bir yılanı andıran bir cop yiyor, cop yeniden yükseliyor, kulağının ve öteki yanağının üzerine iniyor, gözleri kararıyor, sessizliğin içinde uzaklardan bir su sesi duyuyor ama su temiz değil, idrar, kendi idrarı, kendisinin sıcak, pis kokusu, burun delikleri kanla doluyor...

Resim defterini bulmuşlar.

Yağmur duvarları ve çatıyı dövüyordu. Ingrid kalktı, öğürdü, yeniden mutfakta yattı, ada kahverengi buzdan parlak bir kaportaya dönüşene kadar uyudu. Kalktı, dinmek üzere olan rüzgârda dışarı çıktığında doğudaki dağların üzerinde gökyüzünün açıldığını, güney ufkunda güneşin küflü bir ışıkla parladığını gördü. Aklını kaçırmak üzereydi, Suzanne gelecekse şimdi gelmeliydi. Ama günler ve geceler geçti, iz bırakmadan kaybolup gitti ve gelen Barbro oldu.

Barbro'yu getirenler Malvikalı Adolf ve oğlu Daniel'di. Yanlarında ayrıca bir torba un, bir damacana süt, bir de koyun vardı. Ingrid onları görelî bir saat olmuştu ama hiçbir şey düşünmemişti, bir şey beklemiyordu.

Şimdi halasının sandaldan indiğini, suların içinde tökezleyerek karaya yürüdüğünü, diz çöküp yankılı bir çığlık atarak adayı öptüğünü gördü. Daniel'in kahkahasını duydu, Adolf'ün koyunu sandalın kenarından denize indirişine baktı. Koyun suların içinde çırpınarak yürüyüp kendini karaya attı, orada durup bir köpek gibi silkelendi. Ingrid farkına varmadan güldü, sırtını doğrulttu, dos-doğru gelenlere baktı; onlar da sanki Ingrid'yi görmüş, tanımışlardı. Onları gördüğüne sevindiğini söyledi, tarihi sordu.

Şubatın ikinci haftası olduğunu söylediler.

“Çarşamba.”

Ingrid Barbro'nun koyunu, sütü ve unu parayla satın aldığını öğrendi ama damacanayı geri istiyorlardı.

Damacanayı birlikte yukarı taşıdılar, Barrøy'ün süt kovalarına doldururken Barbro şarkı söylüyor, kollarını iki yana açıyor, ağlıyor, gökyüzünün ışığına bakıyor ve öylesine budalaca davranıyordu ki, Ingrid ona bakmamaya çalıştı.

Kahve istiyorlar mı, diye sordu.

Baba oğul teşekkür edip hayır dediler, yollukları vardı ama Adolf Ingrid'yle bir-iki şey konuşmak istiyordu ve görünüşe bakılırsa Ingrid'nin sandalının kendi kayıkhanelerinde olduğunu söyleyebilmek için bütün gücünü toplaması gerekmişti. Ingrid sandalı geri istiyor mu ya da daha doğrusu ne zaman geri istiyor, onu öğrenmek istiyordu.

Ingrid gözlerini kıstı, o da bilmiyordu. Adolf ne düşünüyordu.

“Ben belki tam şu sıralar istemezsin diye düşünmüştüm” dedi Adolf.

Ingrid kımıldamıyordu.

Malvikalı Adolf yıllardır adaların karayla bağlantısı olmuştu, şimdi düşünceli bir şekilde birkaç kez başını salladıktan sonra yal-

nızca bunu söylemek istediğini söyleyecekti ama hayır; gömleğinin cebinden katlanmış bir kâğıt çıkarıp Ingrid'ye uzattı. Ingrid kendi el yazısını okudu, tüm iyi insanlara bu vazgeçilmez adama yardım etmeleri için yalvarıyordu... böyle söze dökmüştü.

Saç örgüsünü arkasına attı, şimdi tek bir örgüsü vardı. İhtiyara adasına izinsiz gelmiş gibi baktı. Adam huzursuzlanarak oğluna doğru yöneldi, yalnızca bilmesini istediğini söyledi.

“Neyi?”

“Artık her şeyin yoluna girdiğini.”

Konuşmasının bittiğini anlatır gibi başını eğerek selam verdi, teknesine yürüdü, oğluna yelkenle ilgili bir şeyler mırıldandı. Ingrid onları arkalarından itti, yelkenlerini açana kadar durup bekledi. Yelken rüzgârla doldu, Adolf kolunun altına sıkıştırdığı dümen koluyla teknenin arkasına yerleşti. Daniel el salladı.

Barbro koyunu samanlığa götürdü, Ingrid buğday çuvalını taşıdı. Süt kovaşını kilere koydular, Barbro ağlamayı sürdürdü, hastane-nin ne korkunç bir yer olduğunu, yemekleri, bakıcıları, doktorları anlattı. Bu sırada Ingrid salıncaklı koltukta oturmuş bir başka insan-
nın çıkardığı sesleri dinliyor, kedi Koshka'yı özlediğini hissediyor, kâğıdı elinde tutuyor ve Alexander'ın bu kâğıdı neden karşısına çıkan ilk kişiye verdiğini merak ediyordu.

Okuyamadığı için mi? Ingrid'ye güvenmediğinden mi? Başka ne olabilirdi ki?

Barbro sobanın halkalarıyla uğraştı, su pompasıyla su çekti, kilerde bir kovada duran balık ağlarını ıslatıp gevşetti. Ingrid onları öylece bırakacak kadar tembelleşmiş miydi?

Yemek pişirmeye girişti. Ingrid kâğıdı katladı, bir şey söylemesi gerekiyordu, koyuna verecek saman olmadığını söyledi.

Barbro şimdi kar yerden kalktığına göre eski otları biçebileceklerini söyledi, sonuçta yazın biçilmemişlerdi, ayrıca balık kafaları ve sakatatını pişirebilir, koyuna yosun verebilir ya da saman satın alabilirlerdi.

Ayrıca Kaz Adası'nda da biraz saman vardır, dedi Ingrid. Barbro evle uğraşmasına bir ara verdi, kaşlarının arasında endişeli bir çizgiyle Ingrid'ye baktı.

“Ne kadar değişmişsin sen.”

“Ne gibi?”

“Güzelleşmişsin sanki.”

Ingrid her zaman öyle olduğunu söylemek istedi ama halası yumruğunu kalçasına dayamış dikiliyor, şaşırtıcı bir şey görmüş gibi bakıyordu. İyice yanına sokuldu, saç örgüsünü yakalayıp inceledi, elinden bıraktı, kızgın bir şeyler mırıldanarak tencerelerin başına döndü ve Ingrid birden resim defterini nerede unuttuğunu hatırladı. Sandalla gelen adamları görünce yüklüğe koşmuş, defteri oradan almış, korku içinde evin içinde koşuşturup durmuş, sonunda tam bir budala gibi daha az güvenli bir yer bulmuştu: Büyükbabasının yatağındaki şiltenin altı. Ama Barbro bir duvar gibi önünde dikiliyordu, bir parmağına taktığı patates kovasını sallarken yüzünde o sinir bozucu gülümseme vardı yine.

Ingrid kovayı kaptı, yağmurda dışarı çıktı, bodrum kapısını açtı, eşiğe uzandı ki arkasından ışık gelsin. Bir kümeden yumurta toplar gibi patates topladı, üst üste yığıldı, saydı ve yeniden içeri girip kovayı tezgâhın üzerine koyarken artık emindi. Büyükbabasının odasına gitti, yatak örtülerini yana itti, resim defterinin gerçekten durması gereken yerde durduğunu gördü.

Defteri kapıp göğsüne bastırdı, açtı, okul günlerinin kozalaklarına, deniz kabuklarına, birbirinin aynı üç satırdaki üç okunmaz sözcükten oluşan Rusça şiire baktı, hiç kımıldamadan durdu, ileri geri biraz yürüdü, defteri elinde tuttuğuna dair en ufak bir kuşkusu kalmayınca tavan arasına çıktı, yüklükteki yatak örtülerinin arasına, kuzey odasında ait olduğu yere koydu.

Barbro merdivenin dibinde kenara ilişmiş Ingrid'nin aşağı inmesini bekliyordu.

“Babası kim?” diye sordu.

Ingrid aşağı indi, Barbro'yu kenara itti, mutfığa doğru yürürken birkaç kez, kekelemeyi andıran bir sesle babasının kim olduğunu Barbro'yu hiç ilgilendirmediğini söyledi, ardından ona dönüp isteksizce Reineli bir balina avcısı, diye itiraf etti. Barbro kımıldamıyor, söylenenlerden kuşkulanmak için bir neden ararmış gibi görünüyordu.

Adını sordu.

Ingrid yanıt vermedi. Barbro sudan bir parça balık çıkardı, Ingrid yanına gelene kadar bekledi ki beyaz balık etindeki gökkuşağını birlikte görebilsinler, pişmiş balıkla bozuk balık arasındaki o gö-

r nmez denge noktasını bulmak için i  birliği yapabilsinler. Barbro balığı nereden çektiğini sordu. Ingrid Skogsholmen'den, dedi, hatırlayabildiği kadarıyla, tam hatırlamıyordu...

“ apariyle mi?”

“Evet.”

Ingrid  imdi Barbro eve döndüğü ve iki kat daha fazla kuponları olduğuna göre bunu kutlamak için ciğeri boş verip tereyağı eritemezler mi diye sordu.

Barbro ciğer istediğini söyledi, yemeyeli aylar, yıllar olmuştu. Ayrıca porselen tabaklarda yiyecek ve yanında kuşburnu  urubu içeceklerdi.

Ingrid kuşburnu  uruplarının kalmadığını söyledi.

Barbro bunun imk nsız olduğunu söyledi, yazın bir sürü  urup ve reçel yapmışlardı.

Ingrid şişelerin o adada yokken donup kırıldığını söyledi.

Barbro nereye gittiğini sordu.

Ingrid kooperatifte çalıştığını anlattı.

Barbro ona döndü, bütün sonbahar adada hiç kimse yok muydu, diye sordu. Ingrid hayır, diye yanıtladı, resim defterini bulmasına yalnızca müthiş bir rahatlamanın değil, yeni bir karanlığın başlangıcının da eşlik ettiğini hissetti.

Dışarı  ıktı, uzun süre yağmura baktı.

İçeri döndüğünde halası masayı kurmuştu.

Barbro'nun yemeği övmesi, ba lamadan ve bitirince  arkı söylemesi dışında başka bir şey konuşmadan yemeklerini yediler. Ingrid Barbro'nun  arkısına hiçbir şey demedi. Sonra giyinip dışarı çıktılar, bir demir çubuk ve ucunda demir halkası olan bir boyunduruk buldular, koyunu en yakındaki bahçeye götürdüler, demir çubuğu toprağa saplayıp halkayı geçirdiler, hayvan kahverengi otları yemeye başlayınca kadar beklediler. Sonra eve döndüler. Ev i leri yaptılar, aşağı inip demir çubuğun yerini deği tirdiler. Barbro koyunu boyunduruğa bağlamanın gerekmediğini söyledi, burada hiçbir yere gidemezdi. Ingrid  imdi en azından denize ko madığını söyledi. Güldüler. Hava kararınca gidip koyunu yeniden samanlığa getirdiler, bir tomar kuru saman verdiler. Şimdiye kadar hiçbir koyun onlar için bu denli önem ta ımamı tı, bir koyun olmasaydı evin içinde beslerlerdi onu.

Şubat'ta deniz camgöbeği, adalar dağlar gibi beyaz ama üzerlerinde kara kesikler var. Gökyüzü buz gibi sert, Ingrid kürek çekip köye gitmek yerine Stangholmen'e gidiyor, ihtiyacı olan samanı ihtiyar Thomas'tan satın alıyor. Thomas'ın eli ayağı tutmaz olmuş karısı Inga'nın yatağının kenarına oturuyor, adalı dilinden konuşuyor, kahve niyetine kaynattıkları otları içiyor.

Inga da görüyor Ingrid'deki değişiklikleri ama çocuğun babası var mı diye sormuyor. Ingrid nasıl görebildiğini soruyor, sonuçta görünecek kadar büyük değil. Inga gülümsüyor. Stangholmen de de cesetlerin karaya vurduğunu, Almanların bunları alıp götürdüğünü anlatıyor. Ama o da felaket konusunda bir şey bilmiyor, Thomas'ın arada sırada eve getirdiği gazetede de bir şey yazmamış.

Ingrid samanı sala yüklüyor, evine dönüyor. Bir hafta sonra yine gidiyor oraya. Şimdi Inga biraz iyileşmiş, Ingrid'ye bu kez de çok iyi görüldüğünü söylüyor. Ingrid'nin samanları yüklemesine yardım ediyorlar, çocuğun babası var mı diye sormuyorlar yine. Ama Thomas eve döndükten sonra Ingrid, Inga'ya bir bebeğin ne kadar erken doğabileceğini soruyor. Inga kendi çocuklarından ikisinin erken doğduğunu söylüyor. Bir tanesi tam iki ay erken doğmuş hesaplarına göre.

“Üstelik de yaşadı.”

Şubat böyle geçiyor. Ingrid kooperatife gitmiyor, onun yerine Barbro gidiyor.

O gün Ingrid koyunun yanında uzun süre oturuyor, halasının bir şeylere niyetlendiğinden kuşkuluyor, bir yandan da altından iyi bir şey çıkmasını umuyor. Barbro akşama doğru geri döndüğünde Ingrid onun yüzünü dikkatle inceliyor, halasının asla değişmeyen Margot'la ne kadar uğraşmak zorunda kaldığından başka bir şey göremiyor. Margot'un anlatacağı bir şeyler var mıydı, diye soruyor.

“Ne olsun ki?” diyor Barbro.

Ingrid başka hiç kimseyle konuştu mu, diye soruyor. Barbro evet, diyor; komiserle konuşmuş.

“Henriksen’le mi?”

Barbro gizemli davranıyor, saklayacağı bir şeyler olduğu zaman her zamankinden de aptal görünüyor. Ingrid onun artık komiser olmadığını söylüyor.

Barbro ona hak veriyor.

Ingrid hiç asker ya da asker taşıtı gördü mü, diye soruyor.

Barbro artık aptal görünmüyor.

“Almanlar Kale’de” diyor, Finnmark’tan gelen mültecilerin birazını onların alacağını haber veriyor; Henriksen söylemiş, bu günlerde adaya gelip Ingrid’in imzasını alacakmış, sonuçta burası Ingrid’nin adası.

Ingrid, o öyle sansın, diyor, Barbro’ya Jenny ve Hanna’dan bir kedi getirdi mi, diye soruyor. Barbro unuttuğunu söylüyor.

Ingrid artık çok fazla şey unuttuğunu söylüyor, yaşlandı elbette. Kendine bir iş bulmak için dışarı çıkıyor. Örneğin İsveç iskelesini düzenleyebilir. Artık yitip gitmiş pek çok yaşamdan geri kalan bir yığın öteberiyi karların arasından eski Lofot kayıkhanesine taşımak zor bir iş. Kayıkthane de çoktandır kapalı tutulduğundan burada da yalnızca ölümlerden kalanlar var. Gün içerisinde daha da artıyor bunlar. Ama İsveç iskelesi yeniden düzene giriyor.

Ingrid eve dönüyor, mutfakta oturup Barbro’nun yemek hazırlamasını izliyor. Yemeklerini yedikten sonra Barbro oturup ağ örüyor. Ingrid salıncaklı koltukta uyuyor, halasının sobayı kurcalamasıyla uyanıyor. Çenesine salyalar akmış. Barbro bu durumdayken uyumasının daha iyi olduğunu söylüyor. Ingrid halasının kaç kulaç ağ ördüğünü sayıyor, yukarı çıkıyor, yatıyor, uyuyamıyor.

Henriksen, son seferde yaptığı gibi Almanların el koyduğu koope-ratif mavnası ve bir bölük askerle gelmedi. Eski ve döküntü motoruyla yalnız başına geldi, yeni iskeleye yanaştı, karaya çıkmakta çok zorlandı.

Ingrid ve Barbro mutfak penceresinde durmuş onun kar yığınla- rıyla boğuşmasını izliyorlardı. Barbro dışarı çıkıp ona yardım etmek istedi ama Ingrid durdurdu, avludan içeri girip kapıya vurunca- ya kadar bekledi, olabildiğince alçak bir sesle girmesini söyledi.

Henriksen içeri girdi, deri şapkasını, eldivenlerini çıkardı, kapıyı kapadı, şişmiş yüzünde kanlı, akıntılı iki yara gibi duran gözleriyle boş boş baktı, Ingrid onu son gördüğünden bu yana iyice çökmüştü, neredeyse oturmasını söyleyecekti Ingrid.

Barbro oturmasını söyledi, kahve istiyor mu diye sordu.

Henriksen en yakındaki iskemleye oturdu, inler gibi evet dedi, Ingrid'ye bakmıyordu.

Ingrid niye yalnız geldiğini sordu, mülteci komitesinde tam üç kişi vardı.

Henriksen bu soruda bir art niyet bulmuşa benziyordu, pencere pervazındaki karlara baktı, sessizlik dayanılmaz olana kadar hiçbir şey söylemedi, tutulmuş bedeni hafifçe kıvrandı; duyulur duyulmaz bir sesle rahibin çiftliğine yerleşen Fin aileyi, soyadları Haetta olan anneye dört çocuğunu Barröylülerin üstlenmesine karar verildiğini mırıldandı. Oradaki mobilyalara zarar vermişlerdi, bunun sorumluluğunu alamazdı komite. Gelecek hafta gemi yeni mülteciler getirecekti, bu lanet olası savaş hiç bitmiyordu.

Ingrid huzursuzca güldü, Haetta ailesinin olduğu yerde kalacağını söyledi. Barbro elinde kahve cezvesiyle durdu, döndü, şaşkın gözlerle Ingrid'ye baktı.

“Burada kalamazlar mı?”

“Burada kalamazlar” diye bağırdı Ingrid.

“Niye kalamasınlar?”

“Paramız yok. Yemeğimiz de yok.”

Barbro başını salladı, fincanları masaya koydu, kahve doldurdu, geri dönüp cezveyi sobanın üzerine gürültüyle koyarken anlaşılabilir bir şeyler mırıldanıyordu.

“Kız okula gidecek” dedi Ingrid.

Henriksen kahvesini üfledi, çevresine bakınıp şeker arandı, bulamayınca çaresizce kahvesini fincan tabağına döküp yudumladı, elinin tersiyle ağzını sildi, kararı mülteci komitesinin verdiğini söyledi, Ingrid onları dinlemek zorundaydı.

“Hayır” dedi Ingrid.

Henriksen ilk kez ona baktı ama öfkelenmek yerine düşüncele-re daldı. Ingrid suçlu bir adamın yaşadığı utanç mı, yoksa yalnızca yaşlılık ya da savaş mı onu böyle yıktı diye düşündü, Henriksen de savaştan bir zarar görebilirmiş gibi.

“Hammerfest’ten gelen üç oğlanı alabiliriz” dedi Ingrid. “Ya da Skarsvåg’lıları... Onları Molandsvika’da görmüştüm.”

Şimdi Henriksen daha da şaşırmışa benziyordu. “Denize çıkabilirler” diye sözlerini sürdürdü Ingrid. “Ve balık tutabilirler, çalışabilir onlar.”

“Onlar da okula gidecekler.”

Ingrid sustu. Henriksen kahvesini içti, büyük bir savaş kazanmış gibiydi, zafer dolu, rahatlamış bir tavırla öne eğildi, önemli bir adam gibi içini çekti, buruşuk bir belge çıkardı, masaya, aralarına koydu. Ingrid belgeyi tanımıştı, komitenin Barrøy’ü, kurtarılanlardan beş ya da sekiz kişinin geçici olarak kalmasına uygun bulduğu yazıyordu... Bir yandan da Henriksen’den, Noel’den önce Hargel’le birlikte buraya geldiklerinde neler olduğunu soru sormadan nasıl öğrenebileceğini düşünüyordu.

Henriksen üç oğlanın aslında Molandsvika’da pek de iyi durumda olmadıklarını itiraf etti. Böyle bir zamanda kim iyi durumdaydı ki?

Ingrid, zamanda ne terslik olduğunu sordu.

Henriksen bağırarak onu asla anlamadığını söyledi, şişko karının tekiydi.

Ingrid Teğmen Hargel’in nerede olduğunu sordu.

Henriksen önce soruyu yanıtladı. Nordøya’daki kaledeydi. Sonra bu saçma sorunun nereden çıktığını merak etti.

Ingrid hemen defolup gitmesini istedi.

Barbro sobanın üzerine gürültüyle bir tencere koydu. Henriksen ayağa kalktı, kafasını öyle hızlı salladı ki kopmasını ister gibiydi. Eldivenlerini, şapkasını kaptı, sövgüler savurarak kapıdan çıktı. Ingrid durdu, pencerenin altından geçerken ona bağırdı. Adamın kara sırtının karların arasında gözden kaybolduğunu gördüler. Çok uzun bir sürenin ardından uzaklardan bir motor sesi geldi, sert yürek vuruşları gibiydi, sonra o da silindi.

Barbro Ingrid’yi salıncaklı koltuğa oturttu, iyiden iyiye delirdiğini söyledi. Ingrid koluna dokunulduğunu hisseder hissetmez bir anda çözüldü, kışın olanları anlatmaya başladı; her sözcükle anlatıklarının şimdiye kadar olduğundan da daha dayanılmaz olduğunu hissediyordu ama aynı zamanda tümüyle farklıydı. Sessizliğin içine yayılan seslerini duyunca kendilerini daha iyi hisseden, yıkılmamak için yüksek sesle konuşan adalılar gibi kendi kendine konuşmaya

da o olaylardan sonra başladığını anladı. Gelenler ortadan kaybolmadan önceki o iki ya da üç gün de vardı. Aleksander'ın onu terk ettiği ya da Ingrid'nin onu gönderdiği, aslında buna birlikte karar verdikleri gecenin ardından, ötekiler Ingrid'yi buluncaya kadar. Karanlığın ne zaman çöktüğünü, onu neyin yarattığını bilmiyordu. Kendisi mi, Aleksander mı yoksa birlikte mi yaratmışlardı?

Sonunda mutfağa sessizlik çöktüğünde Barbro'nun yüzünde bir şeyler oldu, Ingrid'nin daha önce görmediği ama yine de şaşırtıcıydığına bakılırsa her şeye karşın olması gerektiğini düşündüğü bir şeydi bu. Barbro'nun da sırları vardı ve onları saklayabiliyordu. Elini Barbro'nun kolunun üzerine koydu. Barbro silkinip uzaklaştı. O akşam da Ingrid samanlığa gidip uzun süre koyunla birlikte oturdu.

Ertesi gün Barbro hoşça kal bile demeden sandalla köye gitti, akşama doğru satın aldıklarıyla geri geldi. Hiçbir şey değişmemiş gibi davranmaya çalışıyordu. Heyecanla iki gün sonra Margot'un oğluyla Kale'ye gideceklerini söyledi. Margot'un oğlu teraziyi getirecekti oradan.

Ingrid şaşırmıştı.

“Terazi mi?”

Evet, Barbro pek fazla şey bilmiyordu, Margot hayvan kesimine başlayacaktı, Alman'a ödünç verdiği koca teraziyi geri almak istiyordu...

“Şimdi hayvan mı kesecek?” diye bağırdı Ingrid.

“Evet, yemi kalmamış” diye bağırdı Barbro kafasını yukarı kaldırıp. Ingrid bugün de hiçbir şey yapmadan oturacak mıydı? Hani hamur işi yapacaklardı?

Ingrid dışarı çıktı, yeniden Stangholmen'e gidip Inga'yla konuşmayı ya da ağ atmayı düşündü ama onun yerine kustu, kusmuğuna bakıp ne yediğini merak etti, yanıtı bulmak için parmağıyla karıştırdı. Sonunda kendini aptal gibi hissetti, yıkandı, kusursuz yuvarlaklıkta yufkalar açmaya başladı, bir yandan da gözlerinden yaşlar akıyordu. İkisi de hiçbir şey söylemedi.

“Yapabilecek misin gerisini?” diye sordu Barbro yatmaya gitmeden önce.

“Elbette” dedi Ingrid.

Ortalık aydınlanmadan kalktılar, koyuna bir sürü yem verdiler, sandalla köye gittiler. Margot'un oğlu Markus'un kamyonet sürmeye yaşı tutmuyordu ama yine de yapıyordu. Ringa fıçıları, un çuvalları, her türden erzak taşıyordu.

Ingrid ve Barbro, yanlarında Jenny ve üç başka kadınla birlikte kamyon kasasına oturdular. Kadınlar şikâyetlerini bildirmeye gidiyorlardı. Bir tanesinin Henriksen'in komitesiyle çözülecek bir işi vardı, ötekinin kocasının teknesine Almanlar el koymuştu, onu

geri almak istiyordu, en azından ilkbahar boyunca kocasına ödünç olarak vermelerini söyleyecekti. Jenny'nin ne istediğini anlamamıştı Ingrid. Dilsiz gibi oturuyordu ve her şeyi Barbro'nun eline bırakmıştı.

Kale'ye ulaştıkları sırada kışla kapısından boş bakışlı, kahverengi giysili bir gölgeler ordusu boşaldı. Yol işçiliği yapacak Rus savaş tutsaklarıydı bunlar. Eriyip çatı pervazlarından akan bembeyaz karların altındaki çamurlu topraklarda devasa çapan izleri gibi uzanan beş dalgalı yarım silindir vardı. Telgrafhanenin önünde kaportasında ve kapılarında Kızılhaç işareti olan yeşil bir cip durmuş soğuğa egzoz tükürüyordu.

Markus konvoyun geçmesini bekledi, kamyonundan indi, hemen karşısına çıkan üniformalı askerle konuşmaya başladı. Bir şeyler tartıştılar, bir şeyleri işaret ettiler ve belli ki sonunda anlaştılar. Markus geri döndü, kadınlara inip peşinden gelebileceklerini seslendi.

Sıraya girip devasa bir buz yığınının yürüdüler. Buz yığınının beton bir sığınak olduğu ortaya çıktı. Markus boyasız kapının önünde durdu, iki kez vurdu, bir er kafasını uzatıp bozuk bir Norveççeyle ne istediklerini sordu. Markus teraziyi ilgili bir şeyler söyledi, bugün için söz vermişlerdi ona ama kadınlar konusunda bir şey söylemedi.

Jenny seslenip Hargel'le konuşmak istediklerini söyledi, iyi bir adamdı o.

Asker biraz düşündü, kapıyı açtı.

İçeride homurdanan bir dizel elektrik motoru vardı ama o kadar karanlıktı ki gözlerin karlardan sonra yapay, sarı kahverengi sıcağa alışması zaman alıyordu. İki uç duvarda açık birer kapı vardı, bir dizi tutsak iki büküm eğilmiş olarak birinden içeri girdi; üzerinde bir daktilo, üç tabanca, miğferler, telefon ve düzensiz kâğıt yığınları bulunan bir masanın önünden geçtiler. Masanın yanında, adalardaki en büyük kancalı terazi, Teğmen Albert Emil Hargel ve bir Kızılhaç askeri duruyordu. Terazide çenelerini kemikli dizlerine dayamış dört tutsak iyice birbirlerine sokulmuş, oturuyordu. Hargel terazi çubuğundaki ağırlıkları kaydırdı, dengeyi buldu, seslendi.

"Zweihundertvierzig Kilo!"

Kızılhaç askeri bunu yazdı, duyulur bir sesle dörde böldü, teğmenden "Ja, ungefähr" yanıtını aldı. Teğmen o sırada Markus'ü gördü, yaklaşmasını işaret etti.

“Rus, yağlı” dedi sırtarak. Ağırlıkları sola itince terazinin kefesi yere indi. Tutsaklar ayağa kalktılar, ağır adımlarla öteki kapıya gidip gözden yittiler. Seslenip çağırılan dört yeni tutsak terazinin kefesine sığıştı. Hargel ağırlıklarla aynı işleme girişti.

“Zweihundertzweiundzwanzig.”

Öne eğilip ere bir şey söyledi, er başıyla onaylayıp kuyruğun en önünde duran Jenny'ye döndü, hanımların ne istediğini sordu.

Kocasının sandalını geri isteyen kadın derdini anlatırken öyle çılgık atıyordu ki Ingrid başını çevirmek zorunda kaldı. Asker belli belirsiz gülümseyerek söylenenleri Almancaya çevirdi.

Hargel sırtı onlara dönük yanıtladı:

“Ja ja, nehmen Sie ruhig das Boot.” Sonra aklına onu kızdıran bir şey gelmiş gibi hızla döndü ama Ingrid'yi görünce gülümsedi.

“Ah, die Inselbewohnerin, geht es Ihnen besser?”

Çevirmen Ingrid'ye daha iyi mi diye sordu, Ingrid iki kez iyi olduğunu söyledi, Hargel'e hiç bakmadan çevirmene samanlığındaki ceset konusunda başka bir şey buldular mı diye sordu.

Çevirmen anlamamıştı, Ingrid soruyu yineledi, Hargel ilgiyle izlerken sözcükleri tane tane söyledi. Çevirmen nasıl çevireceğine karar vermişti. Bunu yapması biraz zaman aldı. Hargel hayır der gibi başını sallayarak konuştu:

“Ne ne, auch Russe.”

Ayrıca bir şey daha mırıldandı; çevirmen cesedin Alman bir subay değil, bir savaş tutsağı olduğunu söyledi. Ingrid'ye gerçeğe biraz daha yaklaşmış gibi geliyordu ama tam değildi. Gemide Alman da var mıydı, diye sordu mırıldanır gibi.

“An bord - wo?”

“Rigel'de?”

“Ja sicher, viele.”

“Vi file?” diye sordu Ingrid.

“Woher soll ich das wissen? Viele! - reicht das Ihnen nicht?”

Ingrid dikildi, niye onu dövdüklerini sordu. Çevirmen bunu kendisi yanıtladı; Rigel'den sağ kalanları saklamanın cezasının ölüm olduğunu söyledi öfkeyle. Asker kaçakları, Ruslar ve Norveçlilerdi onlar.

“Asker kaçakları mı?”

Barbro bir adım öne çıkıp haykırdı.

“Onu kimin becerdiğini öğrenmek istiyor.”

Toplananlar içlerini çektiler, çevirmen kızardı, Barbro'ya çenesini kapamamasını söyledi. Barbro kımıldamıyordu. Sözlerini yineledi, çevirmen öfkeyle aynı şeyi söyledi. Bu sırada Hargel soru sorar gibi bir ona bir ötekine bakıyordu. Çevirmen Hargel'e döndü, bir şeyler fısıldadı, sanki bir sır veriyordu. Hargel'in yüzü aydınlandı, Ingrid'ye döndü.

"Ah, Sie sind schwanger? Mein herzlichsten Glückwunsch."

Ingrid durduğu yerde sallanıyordu. Sonra gülmeye başladı. Hargel'in gülümsemesi endişeye dönüşmeye başlamıştı, ellerini göğsünde kavuşturup başka bir şey var mı, diye sordu. Ingrid, hayır, dedi.

Hargel başını salladı, çaresiz bir sesle konuştu.

"Hübsche Frau, warum immer in den verdammten Lumpen?"

Çevirmen mırıldandı.

"Önemli bir şey değil."

Sonra içeridekilere baktı. "Kısa kesin, burası kışla, mahkeme salonu değil. Sen, oradaki?"

Hermansen'den yakınmaya gelen kadın bağıarak mülteci komitesinin evini mültecilerle doldurduğunu söyledi, onlara verecek yeri de yoktu yemeği de, bakması gereken üç küçük çocuğu ve bir annesi vardı, kocası ise Lofoten'deydi.

Hargel uzak, genizden gelen bir sesle konuştu:

"Du meine Güte."

Ingrid sessiz, sıska tutsakların, ölmediklerinin belgelenmesi için dörder dörder et terazisine sığıştıklarını gördü, Almanca sayılarla söylenen kiloların dörde bölünüşünü dinledi; ıslak çuval, ter, dizel, ahır, çürük ringa kokuları aldı... kış bir kapıdan ötekine bir giriş gibi uzanıyordu içeride. Markus'le çevirmen arasında bir para değiş tokuşu oldu, terazi en son tutsaklar tarafından karların arasına taşındı, kamyonu yüklendi. Ingrid yukarı tırmandı, Barbro'nun yanına, sırtı şoför koltuğuna dönük oturdu, eldivenlerini henüz görünmeyen karnına koydu, gözlerini yumdu.

Gökyüzünde mavi bir açıklıktan iki uçak geçti, bir çığlık duyuldu, sirenler ulumaya başladı, gökyüzü yeniden kapandı, sirenler duyulmaz oldu.

Ingrid hakışlarını çevresinde gezdirdiğinde burası gözüne tanıdık geldi. Daha önce bir kez babasıyla gelmişti. Ödünç bir at arabasıyla gelmişlerdi, Ingrid atta, babası at arabasında oturuyordu. Babasının sesi bir sonraki kavşakta bir şey görüyor mu, yol düzgün mü diye soruyordu.

Ingrid babasının gözcüsüydü; parmaklarıyla beyaz, sert yeleleri yakalamıştı, arabanın yayları gıcırıyor, yular atın ıslak sırtına çarpıyordu. Barbro, Ingrid'nin kulağına bağırarak soğuktan donduğunu söyleyince beyaz bir bulutun içinde çözülen bir yaz günü.

Ingrid odada, kuru karlardan bir perdenin arkasından kendisinin düz burunlu sandala indiğini görüyordu. Hargel'le Henriksen'in arasındaydı, hıçkırıyor, titriyordu; omuzlarına bir yün battaniye örtülmüştü. O Aralık günü kooperatife götürülecekti, orada Jenny ona buharlı gemiye binmesini söyleyecekti, başka bir kadın onunla ilgilenecekti, sigara dumanı dolu salonun ıslak sıcaklığını hissetti, Ingrid üzerindeki üç kat giysiyi çıkardıktan sonra konuşmayı reddedene kadar ona hiç ilgi göstermeyen, kafasını ilginç bir biçimde yana eğen Doktor Eric Falc Johannesen'le ilk karşılaşmalarını gördü.

Ingrid'ye niye konuşmak istemediğini sormuştu.

Ama bunlar onun giysileri miydi?

O zaman onu izleyen kadının Eva Sofie olduğunu gördü, iki başka hastayı getirmek için güneye inmişti. Eva Sofie buharlı gemide onun elini tutmuş, kamarada onun yanında yatmış, körili beyaz sosta balık köfteleri, kırmızı kabuklu haşlanmış patatesler yedirmişti; kızarmış soğan kokan o kalın ekmek dilimleri, güvertenin her sarsıntısında uğuldayan makineler... Eva Sofie Ingrid'yle beş hafta birlikte olmuştu, Ingrid onu yalnızca üç hafta tanımıştı.

Kamyonun kasasında ayağa kalkmak istedi ama Barbro onu durdurdu. Ingrid Hargel'le Henriksen'in konuşmak istemediğine göre onunla uğraşmaya değer mi, diye konuştuklarını duydu. Ingrid'yi doktora götürmek isteyen, daha o zaman ona *hübsche Frau* diyen komiser, sözünü dinlemek istemediğinde siyah copu öfkeyle Henriksen'in şakağına indiren Hargel'di, Ingrid'yi kurtaran Hargel olmuştu.

Ingrid Jenny'ye onu buharlı gemiye bindirmeden önce niye doğru dürüst giysiler giydirmediklerini sordu. Jenny gülümsedi:

“Üzerindeki giysileri çıkarttırmıyordun ki... Hatırlamıyor musun?”

Ingrid hatırlamıştı.

“Benim giysilerim miydi?”

“Evet...”

“Nasıl görünüyordum?”

“Kötüydün, seni dövmüş olmalılar...”

Eva Sofie o yabancı kentte onu buzlu merdivenlerden indir-miş, bir arabaya bindirmiş, henüz karşılaşmadığı öteki iki hastayla birlikte hastaneye götürmüştü. Hepsinin adlarını söyleyip doğru yazılınlarını sağlamış, ilk kez sıcak duşa sokmuş, ardından beyaz çarşaflara sarmıştı. Ötekiler Ada ve Signy’ydi, ak saçları birbirine benzeyen bu iki ihtiyar da savaştan etkilenmişti.

Bakkalın önünde durdular. Markus ve bir çırak teraziyi içeri taşıdı. Öteki kadınlar vedalaşıp kendi yollarına gitti. Ingrid bir an düşündü.

“Mektup yazmam gerek.”

Rahibin çiftliğine çıkan yokuşu tırmandılar, antrede durup üzerlerindeki kolları silkelediler, mutfak kapısı açıldı, Sara kafasını dışarı uzattı, Ingrid’yi tanıyınca çığlık atarak yeniden içeri koştu.

Mutfak darmadağınktı, Ingrid “Aman Tanrım” dedi, Barbro donduğunu söyledi, Anja onları gördüğüne çok sevindi, Ingrid’i sımsıkı kucakladı, bir yandan da her şeyin yolunda olduğundan emin olmak için yan gözle onu inceliyordu.

Ingrid utandı, Anja’nın kollarından sıyrıldı, masanın altına kaçan, çıkmayı reddeden Mikkel’i, aralık salon kapısından ağzında yarım bir porselen bardakla yerde oturduğunu gördüğü Ante’yi sordu. Nelvyyle Gunvor birer sandalyede oturmuş yemek artıklarını elleriyle yiyorlardı. Nelvy eski, kırmızı şapkasını kulaklarına kadar çekmişti; iki delikten kısa, kahverengi saç öbekleri çıkıyordu.

Ingrid niye okulda olmadıklarını sordu, öğretmenin hasta olduğunu öğrendi. Gözlerini Anja’ya dikti. Anja omuz silkti. Barbro eğildi, Mikkel’e baktı, masanın altında ne yaptığını sordu. Mikkel elleriyle yüzünü kapadı. O sırada Ellen koşarak geldi, odun sandığının üzerine oturan Ingrid’nin kucağına çıkmak istedi, kurabiye getirdi mi diye sordu.

“Yemeğiniz var ya sizin” dedi Ingrid masadaki tabakları göstererek. Ellen’i kucağından yere indirdi, onunla birlikte mektup yazacağını söyledi, çalışma odasına gitti. Buradaki iki deri kanepenin yatakları toplanmıştı. Burada kimin uyuduğunu sordu. Arkalarından gelen Sara onların uyuduğunu söyledi, öteki oda çok soğuktu.

Ingrid kahve pişirebilirler mi, diye sordu. Birbirlerine baktılar. Ingrid gidip annelerinden kahve pişirmesini istemelerini söyledi. Dışarı koştular. Ingrid rahibin yazı masasının arkasındaki sandalyesine oturdu; kâğıt, kalem, mürekkep buldu, Sevgili Eva Sofie, diye

yazmaya başladı. Evine sağ salım ulaştığını, artık ona hatırladığı her şey için teşekkür edebilecek duruma geldiğini anlattı, buharlı gemideki yemeklerden, duvardaki yazıdan, Eva Sofie'nin disiplinli sabrından söz etti. Ada ve Signy'yle yapmışlardı bu yolculuğu, öyle değil mi?

Onlara selam gönderdi.

Ayrıca Doktor Erik Falc'a da.

Ingrid hiçbirini unutmuyacaktı, artık unutmuyordu, ayrıca başka her şey gibi kafasında karanlıkta kalmış olan ama şimdi yeniden aydınlanma izleri gösteren Barrøy'le ilgili planlarını da anlattı. Evet, dünden beri karanlık kalkıyordu ama yine de giysileri sorusu kalmıştı geriye; her şeyden önce bunlar onun giysileri miydi, ayrıca paramparça bir durumda mıydılar, bu belki yüzeysel bir konuydu ama en azından söze dökabiliyordu.

Mektubu bir zarfa koydu, pul buldu, mutfığa gitti, kahvesini ayakta içerken Barbro'yla havadan, koyuna ne kadar yem verdiklerinden konuştu.

Barbro ortalığı toplayıp bulaşıkları yıkamıştı.

Ingrid gece burada kalacaklarını söyledi, mektubu göndermek için Margot'a gitti.

Yemek pişirdiler, Anja, Johanna Matea ve öteki bebekli anneyle birlikte odaları birer birer temizlediler. Ingrid Johanna Matea ya niye kızların odasında soba yakmadığını sordu. Johanna Matea, Henriksen'den yakıt harcamamaları emri aldığını söyledi. Ingrid odunluğun odun dolu olduğunu, kömürlüğe bütün kış dokunulmadığını söyledi, bütün odaların sobalarını yakmalıydı.

Johanna Matea kararsız görünüyordu.

Ingrid korkunç bir öfkeye kapıldı, Johanna'ya dediklerini yapmazsa anahtarları elinden alıp onu kapıdan kovacağını söyledi. Johanna Matea, pekala, dedi ama kızlara yalnızca kömür verecekti, kendileri yakabilirlerdi, bir de bebeğinin bir döküntüsü vardı, Ingrid ona bakabilir miydi?

Ingrid iyi beslenmiş, tombul kırmızı yanaklı, yaklaşık altı aylık küçük oğlana baktı, nabzını yokladı, ateşinin olmadığını anladı, bebeği Barbro'nun kucağına verdi. Barbro yanağına bir çimdik atınca oğlan gözlerini açıp bağırdı. Barbro bu bebeğin bir hastalığı varsa o da çok şişko olması, dedi.

Çocuklar güldü.

Johanna Matea gülmedi. Ingrid'nin aklına Henriksen sık sık buraya geliyor mu diye sormak geldi. Johanna Matea soruyu yanıtızsız bırakarak çok sık geldiğini anlatmaya çalıştı. Ingrid onu rahatsız ediyor mu diye sordu. Johanne Matea çevresine bakındı, bulanık bir şeyler söyledi. Ingrid buna kesinlikle izin vermemesi gerektiğini söyledi. Johanna Matea, "Senin için konuşması kolay" dedi. Hayır, dedi Ingrid, Johanna Matea o ihtiyar domuza hiçbir şey borçlu değildi, geceleri dış kapıları kilitlemeliydi. Johanna Matea kapıları kilitlemenin yasak olduğunu söyledi. Ingrid söylediğini yapmazsa onu kapıdan kovacağı tehdidini yineledi. Johanne Matea ağlamaya başlayacakmış gibi görünüyordu ama vazgeçti, onun yerine sırtını Ingrid'ye dönüp bir şeyler yapmaya başladı.

Ingrid yüzünü ellerinin arasına koydu, derin bir soluk aldı, sakinleşti.

Ardından Nelvy'yi alıp salona götürdü, kafasına bakmak için izin istedi. Nelvy kendi kendine şapkasını çıkardı. Ingrid yeni gür saçların altındaki belirsizleşmeye başlamış tuhaf çoküntülere baktı, Nelvy'nin güzel bir kafası olduğunu, şapkaıyla dolaşması gerekmediğini söyledi, en azından içeride. Nelvy niye onun kafasının öteki çocukları gibi yuvarlak olmadığını sordu. Ingrid bilmediğini söyledi ama insanın kafasında saç büyüyorsa ve pis bir şapkanın altında çürüyüp dökülmeye bırakmak yerine saçlarını temiz tutuyorsa bir kafanın girintili çıkıntılı olmasının bir önemi yoktu zaten.

Nelvy dediklerini düşündü.

Ingrid bir yeri ağrıyor mu, diye sordu.

Nelvy hayır, dedi.

Ingrid bir yün iplik buldu, bir saç tutamını bağladı, Nelvy'den gidip antredeki büyük aynaya bakmasını istedi. Nelvy gidip aynada kendisine baktı, geri geldi. Ingrid nasıl bulduğunu sordu. Nelvy güzel bulduğunu söyledi.

Mutfağa geri döndüler, Ingrid Barbro'dan şarkı söylemesini istedi. Barbro utandı, başka zamanlar ondan hiç şarkı söylemesini istemediğini söyledi, Ingrid şaşırarak baktı. Barbro, hayır, diye mırıldandı, şarkı söylemek istemiyordu. Ama Sara, evet, evet, dedi, ötekiler de başlarıyla onayladılar. Barbro onlara sırtını döndü, öyle bir şarkı söyledi ki şarkı bittiğinde hiçbiri ne yapacağını bilmiyordu. Johanna Matea heyecanlı gözlerle çevresine bakındı, onu alkışlamaları gerektiğini söyledi. Barbro arkasını döndü, bir peçete

kaptı, böyle bir şey yapmamalarını söyledi. Ama yine de alkışladılar, Barbro kızardı, Nelvy şapkasını yeniden başına takmadı.

Çalışma odasındaki yatak takımlarını topladılar, erkeklerin uyuduğu iki odayı da temizlediler ve rahibin evine gece çöktü.

Ertesi sabah Ingrid çocuklarla birlikte okula gitti, öğretmenin gerçekten hasta olduğunu öğrendi, neşeyle geri döndü, Johanna Matea'ya her hafta gelip onlara bakacağını söyledi ama daha bunu söylerken bir terslik olduğunu anlamıştı, göremediği ama hissettiği, geçen kış onu daha da çok huzursuz eden bir şey vardı. Nelvy'ye onunla birlikte Barrøy'e gelmek ister mi diye sordu.

Anja ve Johanna Matea bu soruyu garip bulmuşlardı, komite Ingrid'ye izin verir miydi?

Nelvy, evet, dedi.

Gunvor'la birlikte kullandıkları çuvalın içindekileri paylaşırken biraz anlaşmazlık çıktı ama Ingrid adada yeterince giysi olduğunu, hem de güzel giysiler olduklarını, yalnızca yolda üşümeyecek bir şeylerin yeteceğini söyledi. Nelvy, Gunvor da gelemiz mi, diye sordu. Ingrid gelebilir elbette, dedi. Ama Gunvor Sara'yla kalmak istiyordu, Nelvy buna çok üzölmüşe benzemiyordu.

Ingrid alışverişe giderken Nelvy'nin elini tutması gerekir mi diye düşünüyordu. Nelvy onun elini tutup Margot'un tezgâhının başında bile bırakmayarak bu sorunu çözdü. Alışveriş bittikten sonra Margot'un fısıldaması, canını sıkan birtakım kaş göz işaretleri yapması üzerine Ingrid ondan daha yüksek sesle konuşmasını istedi.

Margot biraz daha kaş göz etti, Ingrid'den onunla depoya gelmesini istedi. Ingrid Nelvy'nin elini Barbro'ya bırakıp Margot'un peşinden rafların arasına girdi, Malmberget rahibinin Ingrid'ye bıraktığını Margot'un her nasılsa bildiği paraları bir an önce harcaması gerektiğini öğrendi, çünkü yakında bir şeyler olacaktı, oğlundan duymuştu bunu. Oğlu yalnızca Kale'ye mal teslim etmekle kalmıyordu, radyosu da vardı ve her şey yıkılırsa paraların değeri sifıra inerdi.

Ingrid kararsızdı.

Margot ellerini iri göğüslerine bastırdı, Ingrid'nin başına çok iş açtığını söyledi yıllar içinde, ama kesinlikle budala değildi.

Ingrid duyduklarını düşündü. Ya kandırılıyordu ya da belirsiz bir nedenle hak etmediği iyi bir öğüt veriliyordu ona ama

bunu anlamamanın acelesi yoktu. Arkasını döndü, dükkâna girerken Margot'un sesi onu izliyordu.

“Bütün bunlar için teşekkür edeceksin ve unutma, sana bunu ben söyledim!”

Sala gittiler, sessizce yağan karda açığa kürek çektiler, bir kez daha kediyi unuttukları geldi akıllarına. Güldüler, şimdi Nelvy'leri vardı. Karaya çıktıklarında koyuna yem verdiler, Nelvy'yi Ingrid'nin çocuk odasına yerleştirdiler, yeni giysilerini ve eşyalarını gösterdiler, bütün gün bunlarla geçti, akşam saatlerinde iki kulaç ağ ördüler.

Mart, yılın en az işe yarayan ayı. İnsanlar güneşin yükseldiğini görür, ışığa aldanırlar ama yalnızca irili ufaklı dozlarda daha çok kış gelir. Nisan da bir o kadar sinsidir ve daha da aldatıcıdır. Ama en azından göçmen kuşlar gelirler, ortalığı birbirine katarlar, gökyüzü, kayalar seslerle dolar, bir kat palto ve çorap çıkarılabilir, görkemli koyun kahverengi bahçelerde gezinir, eski otları kemirirken tam da umut bir-iki gülümsemeye ikna etmeyi başarmışken kar yağmaya başlar yeniden, insanlar Ocak ayındakinden daha çok sövüp sayar ve üşürler ama yine de bir hırkayı daha çıkarırlar, bir anlamda baharı çağırırlar.

Ayrıca kışın tutsak giysilerinin asılı durduğu askılara balık da gelmiştir. Balıkları Skarsvåg'u üç kardeş asıyor oraya ve Ingrid yeni, alışıldık görünümün hiç zorlamadan eskinin üzerine yerleştiğinin farkına varıyor. Bir saat gibi, gördüklerine güvenmeye bir cesaret edebilse zaman onun istediği yolda ilerleyebilecek.

Kardeşler Mart başlarında geliyorlar, İsveç iskelesine yerleştiriyorlar. Orada kendi sobalarını yakıyor, bütün yemekleri herkesle birlikte evde yiyor, artık adada olmayan erkeklerin giysilerini giyorlar. Ama denizde, üstelik Ingrid ve Barbro'nun kürek çektiğinden daha vahşi bir denizde büyümüş olmalarına karşın marangozla çocuk karışımı oğlanlar; teknelerden anlamaları ve Barrøy'ü kendi evlerinden ayıran her şeyi öğrenmeleri için zamana ihtiyaçları var. Denize dayanıklılar, çabuk öğreniyorlar ve asla üşümüyorlar.

Ingrid başlangıçta onlarla denize açılıyor, ağların ve oltaların nereye atılacağını gösteriyor, Barbro da ağları toplamayı, yem takmayı öğretiyor. En büyükleri, tek gözü görmeyen Arne, kardeşlerini güçleri kalmayana kadar zorlamayı biliyor, dayanırlarsa onları bir gün yanında Hammerfest'e geri götüreceğini söylüyor.

Sverre de Helmer de evlerinin Skarsvåg olduğunu sanıyor, Hammerfest yalnızca anne babalarının mezarı.

Evet ama Skarsvåg'u hiç hatırlıyorlar mı?

Elbette.

Yeterince mi?

Arne anılarını tazeliyor; komşuları, akrabaları, yazları eteği yeşeren dik ve kara dağı anımsatıyor ama sözlerine kulak vermediklerini düşünüyor sürekli, o zaman istedikleri kadar Barrøy'de kalabileceklerini söyleyen Ingrid'ye dönüyor. Ingrid şimdi Margot'un öğüdünü dinleyecek, paranın kalanını yıllardır konserve fabrikasını büyütme umuduyla kooperatifin bir köşesinde yığılı bekleyen tahtalar için kullanacak. Başkanı yeterince tanıyorsa bu iş asla gerçekleşmeyecek. Ingrid'nin isteğine iki kez hayır demişti ama Ingrid bir gün evet diyeceğini biliyor ve o gün yaklaşıyor. Karvika'daki evleri yeniden yapacak, yıkıntıları eve dönüştürecek, endişeleri ve boş inançları kovalayacak, sonra da Lofoten'deki kuzeni Lars'a mektup yazıp ondan geri dönmesini isteyecek. Bu mektubun o kadar uzun zaman önce yazılmış olması gerekiyordu ki, Ingrid aksiliğinin neden kaynaklandığını bile hatırlamıyordu; Eric Falc'ın bile begeneceği türden bir unutkanlık bu. Ingrid'nin cesareti uyanmaya başlıyordu.

Havanın güzel olduğu bir gün Arne'yle birlikte Malvikalı Adolf'den kayığı almaya gidiyorlar. Yolda Arne Barrøy'de yaptıkları iş için para alacaklar mı, diye soruyor; Molandsvika'da onlara beş para ödenmemiş, doğru dürüst yemek bile vermemişler.

Ingrid bu soruyu sormasının neredeyse bir ay aldığını söylüyor ona. Gülüyor, hepimize bir gün ödeme yapılacak diyor, balığı bu yıl olabildiğince erken satacaklar ve bunun en doğru zaman olacağını umuyor, çünkü Margot'un deposuna indiğinde içerinin tıklım tıklım mal dolu olduğunu görmüş. Büyük olasılıkla bu günlerde paradan çok daha değerli bunlar. Arne ve kardeşleri hak ettiklerini alacaklar; ayrıca yumurta ve kuştüyü toplayıp satacaklar. Ama kuştüyünün satılması bir yılı da alabilir, on yılı da. En iyisi değerinin tam karşılığını alacakları zaman satmak. Ingrid'nin babası bitmiş bir yorganın parasını bilirdi, şimdi Ingrid de biliyor ve yeryüzünde bir malın fiyatıyla onu yaratanlara ödenen hiç bu denli uyumsuz olmamıştır.

Arne bunu anlıyor.

Ingrid ne düşündüğünü soruyor.

Arne hızla kürek çekiyor, ayrıntılara girmek istemiyor, yalnızca Finnmark'a geri döneceklerini söylüyor, bu konuda hiç kuşkusu

yok, gözü artık kırmızı bir fener gibi değil, Ingrid'nin okumaya alıştığı donuk camdan bir benek. Ingrid Finnmark'da hiçbir şey olmadığını söylüyor. Arne, paraların durumu Ingrid'nin dediği gibiyse bunun savaşın yakında biteceği anlamına gelebileceğini söylüyor; o zaman, şimdi hiçbir şey olmayan yerler yeniden yapılabilir.

Ingrid savaşın bitmesini şimdilik yalnızca umabileceklerini söylüyor.

“Pekala” diyor Arne, güçlü kollarıyla eve doğru kürek çekmeyi sürdürüyor. Ingrid'nin aklına onun ve kardeşlerinin doğum günlerini sormak geliyor. Arne niye bilmek istediğini soruyor. Bir nedeni yok, diyor Ingrid. Barrøy'e ulaşmadan önce Arne'ye Karvika'daki evlerin yeniden yapılması işini üstlenirler mi diye sormaya da zaman buluyor. Arne marangoz sonuçta ve bunun karşılığını da alacaklar.

Arne soruyor: “Hiçbir değeri olmayan paralarla mı?”

Ingrid gülüyor.

Ingrid o ilkbahar çok ender gülüyor, o da alçak sesle... Çünkü evlerinde sessiz ve gizemli bir insan var: Nelvy. İlk haftayı geçirdikten sonra orada kalmayı sürdürüyor ama Ingrid'nin elini tutmasına, Gunvor u özlüyor mu diye sorulduğunda hayır yanıtı vermesine karşın sessiz ve aksi. Küçük kızı yanında Barrøy'e getirmesine neden olan aynı açıklanamaz duygu yüzünden, okul açıldığında da rahibin evine geri göndermek gelmiyor Ingrid'nin elinden.

Nelvy'nin saçları uzuyor, gür ve güzel. Ingrid onları yıkıyor, tanyor, küçük örgülere ayırıyor. Nelvy artık şapkayla değil, bir başörtüyle dolaşıyor. Dudakları ince, düzgün sıralı dişleri beyaz ve güzel, burun kanatlarının çevresinde her geçen gün daha da belirginleşen iki mavi çıkıntı var. Ingrid onları görmezden gelmek için elinden geleni yapıyor.

Barbro küçük kızda bir tuhafılık olduğunu söylüyor.

Ingrid, Nelvy'nin nasıl olması gerekiyorsa öyle olduğunu söylüyor; içinden Nelvy tıpkı benim gibi, diyor.

Saatın kollarını akıllarına nasıl eserse öyle ayarlıyorlar, örneğin saat üç diyorlar, saat dörde kadar Ingrid'nin eski okul kitaplarını okuyorlar; saat beşe kadar harfleri yazıyorlar, deniz kabuğu çiziyorlar. Ingrid adada bulunabilecek en güzel şeyin deniz kabuğu olduğunu söylüyor, onları topluyorlar, nedense hiç para etmiyor

olsalar bile. Nelvy bunun bir gizem olduğu konusunda Ingrid'ye hak veriyor.

Nelvy, beklediklerinden daha az yemek yiyor ama Barbro'nun yemeklerini sevdiğini söylüyor, Ingrid'yle birlikte tamirat yapıyor, ağırları temizlemeye, Finnmarklıların karaya getirdiğı balıkları temizleyip askılara asmaya katılıyor ama biri ona yardım ediyorsa her şeyi daha iyi yapıyor. Sayılar, harfler ve sözcüklerde ilerleme gösteriyor olsa da Ingrid onun çok fazla soruya, o sırada gün ortası bile olsa, yatmak istediğı yanıtını verdiğini düşünüyor. Örneğin, anne babası ya da Kirkenes'den Hammerfest'e yolculuk konusunda hiçbir şey hatırlıyor mu? Ingrid bunun onu kızdırmaktan çok çaresiz bırakan türden bir tembellik olduğunu fark ediyor. Oysa çaresizliğe yer olmayan bir zamandalar, çünkü Ingrid giderek daha fazlasını hatırladığı şeylere daha dayanıklı olsa da Eva Sofie'den bir mektup almış. Mektupta Eva Sofie, hatırladığı kadarıyla geldiğinde Ingrid'nin üzerindeki giysilerin sağlam olduğunu yazıyor. Kim hatırlayabilir böyle bir şeyi? Bu, Ingrid'nin beklediğı kesin, yatıştırıcı yanıt değil. İlkbahar geciktikçe Nelvy'nin burun kanatlarının çevresindeki mavi halkalar giderek daha da belirginleşiyor.

Ingrid bütün gün gözkuşak olabilmek için Nelvy'yi Kuzey odasında yanına mı yatırsın, yoksa doktora mı götürsün diye karar vermeye çalışıyor. Şu sıralar doktorun kim olduğunu bilmiyor, bunu erteliyor.

Pufla kazı paytak adımlarıyla dolaşıyor, koca martı ilk yumurtalarını yapıyor. Yumurtaları su dolu kovalarla topluyorlar, kovaları içini kumdan halkalarla çevreledikleri kesik fiçilerin içine koyuyorlar, ardından küçük martıları izliyorlar. Nelvy bu işi yapmayı, sıcak yumurtayı elinde tutmayı seviyor. Ingrid sürekli onun kafasına dokunuyor, yumruları yokluyor, incecekler mi diye inceliyor.

Nelvy bir gün anne babasının öldüğünü söylüyor.

Ingrid ne yanıt vereceğini bilmiyor, bunu nereden bildiğini soruyor, Nelvy belirsizce gülümsüyor. Batıdaki kumsaldan topladıkları enkaz tahtalarını fırçalayıp temizliyorlar, iki tahtayı duvar, birini de üzerlerine tavan olarak yerleştirip üç yeni kulübecik yapıyorlar. Üzerlerini çamurla örtüp geçen yılın kuru otlarıyla kaplıyorlar ve ertesi sabah Nelvy'yi yatağında ölü buluyorlar.

Ingrid Nelvy'nin yanına yatıyor, bedeni soğuyana kadar yattığı yerden kımıldamıyor; gelip onu kaldırmaya çalışan, kötü kokuyor, diye bağırın Barbro'ya aldırıyor. Ingrid bunu daha önce de yaşamıştı, biri öldüğünde yaşamak olanaksız. Akşama doğru kalıyor, ötekileri kapıdan kovalıyor, Nelvy'yi aşağı taşıyor, mutfakta yıkıyor, kıvrımsız, beyaz çocuk bedenine kendi çocukluğundan kalma güzel giysileri giydiriyor. Arne ve kardeşleri geceleyin bir tabut yapıyorlar, Nelvy deniz kıyısındaki mezarlığa gömülene kadar kayıkhanede iki kalasın üzerinde kalıyor. Köyde rahip yok ama cenaze törenini Finnmarklı yaşlı bir kaptan yapıyor. Kaptanın adı Lukas Wara. Her nedense o gün parlamaya başlayan keskin güneş ışığında bağışlamanın güzelliğini, yaşamın acılarını anlatıyor arada sırada öksüre öksüre.

Mezardaki haçın üzerine "Nelvy Barrøy" yazmayı düşünüyorlar çünkü Arvola'nın Nelvy'nin değil, Gunvor'un soyadı olduğu çıkıyor ortaya. Henriksen'in kâğıtlarında Nelvy'nin soyadı yok. Doğum günü de olmadığı için ölüm gününü yazmıyorlar, böylece yalnızca "Nelvy bu yabancı topraklarda yatıyor" yazıyor, bir de öldüğü yıl. Ayrıca Nelvy'nin savaş nedeniyle öldüğü. Tabutun çevresinde sessizce duranların derin acısı gözyaşlarından daha ciddi. Yalnızca Helmer insan gibi ağlıyor, oysa balık temizleyemediği için hep Nelvy'le alay ederdi ama bu, biraz da neredeyse aynı yaşta olmalarından ve aynı yerden, artık varolmayan bir kentten geldikleri içindi. Kaptan Wara burasıyla ilgili de birkaç şey söylüyor. Kendisi Varanger fiyordundaki Vadsø kentinden, Finlandiyalıların ve Norveçlilerin yüz yıldır yanyana yaşadıkları yerden geliyor, soyunda iki halk da var ve tek bir Yunanca sözcük bildiğini söylüyor. Ötekiler irkiliyorlar, Fince bir söz bekliyorlardı. Tek bir sözcük biliyor ama en önemlisini, *angelos*, melek anlamına geliyor bu sözcük ve şimdi Nelvy'ye mezarda ve gökyüzünde eşlik edecek olan yitirilmiş ülkenin acı anısıyla sözlerini bitiriyor. Ağabeylerinin arkasına gizlenen Helmer'i avutmaya çalışıyorlar ama Helmer onları duymak bile istemiyor. Arne onu rahat bırakmalarını söylüyor, iki ayrı tekneyle evlerine dönüyorlar.

Bu ölüm, yaşayanların yaşamlarına geri döndüklerini sanmalarına karşın aslında geri dönemedikleri türden bir ölüm, derin ve kişisel bir ölüm; karşılaştırdıkları hiçbir şeye benzemiyor. Yataklarından geç kalkıyorlar, pek bir iş yapmadan ortalıkta dolaşıp duruyorlar. Yemekler de şöyle böyle çünkü Barbro da etkilenmiş. Kırıntıları, yemek artıklarını yiyorlar; ilkbahardan da barıştan da umutlarını kesmişler.

Ingrid'nin uykuyu keşfetmesi de bu döneme denk düşüyor. Bedeni içindeki yeni yaşamla çarşafların arasında yatarken dayanabileceği bir şeylerin düşünüyör, gözünün önünde resimler, anılar uçuşuyor, uykusunda neredeyse onu gülümsetebilen tuhaflıklar beliriyor. Sonra uyanıyor, üzölüyor, lazımlığa oturuyor, aynı dayanılır düşleri görmek için yeniden yatıyor; öyle ki, uykuyla ölüm arasında bir aşk doğabiliyor.

Barbro yeniden kendini toplayıp burada herkesin adayı batırmayı mı düşündüğünü sorunca Ingrid küçümseyerek sırtını dönüp uyumayı sürdürüyor; bir sabah Sverre kıpkırmızı, heyecanlı bir suratla odasına dalıp koyunun üç kuzusu olduğunu, hepsinin yaşadığını ve hiçbirinin koç olmadığını söyleyene kadar yerinden kımıldamıyor.

Ingrid gözlerini açmadan Sverre'ye iyi bir çocuk olduğunu ama şimdi dışarı çıkması gerektiğini söylüyor, çünkü yataktan kalkacak ve çıplak. Sverre girdiği zamanki gibi kıpkırmızı bir suratla dışarı çıkıyor. Ingrid kalkıyor, ağır ağır giyiniyor, peşinde Sverre'yle aşağı iniyor. Sverre ağabeylerine benzemiyor; konuşkan, neşeli, küçüğünü de büyüğünü de aydınlatmak için ve daha büyük bir bağlamda onlar adına konuşmak için yaratılmış. Dış görünüşü de farklı. Ağabeyleri esmer, o sarışın.

Ingrid kuzuları inceliyor, Barbroyla koyunun sağılmasını konuşuyor, sonra ısıtmayan güneş ışığında kulakları cınlayarak adanın güneyine gidiyor, üç Nelvy kulübesinden birinde bir kuş yuvası görüyor, ötekilerde de kuş yuvaları var, zengin bir ilkbahar. Geri

dönüyor, Barbro'ya daha önce hiç bütün kulübelerde kuş yuvası var mıydı, diye soruyor. Barbro hatırlamıyor, kafasını yormaya da çalışmıyor, Ingrid en azından kendisinin hiç hatırlamadığını söylüyor.

Ingrid son yediğinden biraz daha fazla yemek yiyor, Sverre'den bugün ağabeyleriyle denize çıkmak yerine kayıkla onu Stangholmen'e götürmesini istiyor. Artık işe girişme zamanının geldiğini söylüyor. Sverre'nin yüzü aydınlanıyor ama Ingrid kayıkta onun yanında oturmuyor, elleri karnının üzerinde arkada duruyor, sürekli kulakları çınlıyor, onca zamandır bekledikten sonra neredeyse unuttur gibi oldukları güneş ışığından ve denizin parıltısından gözleri kamaşmış.

Sverre'ye Finnmark'a, evine dönmeyi o da istiyor mu diye soruyor.

Sverre on bir yaşında ve evet, diyor.

Stangholmen'de Thomas ve Inga'nın elinde kalan iki koyunu satın alıyor, ayrıca yeni doğan dört kuzularının yanı sıra neredeyse yepyeni pulluğu ve iki makara da askı ipi satın alıyor. Paralarını hemen kullanmaları gerektiğini söylüyor. Thomas bunu bildiğini söylüyor, ayrıca Margot'un deposunu da görmüş; birazdan oğulları Atle gelip onları alacak, yaşamlarının geri kalanını karada, Ingrid'nin daha önce adını hiç duymadığı bir yerde geçirecekler ama yola çıkmadan önce Ingrid'yle el sıkışma fırsatı bulmaları güzel.

Ingrid Inga'yla da el sıkışıyor.

Sverre eve doğru kürek çekerken Ingrid çınlayan kulaklarıyla oturuyor, kımıltısız parlak denizde cırılçıplak soyunup kayıkta ayakta dursa ne olur, diye düşünüyor, yumruk gibi bir düşünce; çünkü ihtiyar çifte son kez el sallarken kendi Rus'unun, Alexander'ın, Leningradlı genç mühendisin vurularak öldüğünü ve onu bir daha asla göremeyeceğini anlıyor.

Koyunlardan biri onun çığlığıyla irkiliyor, denize atlamak istiyor ama Ingrid onu perçeminden yakalıyor, kafasını kucağında tutuyor, utandığı sözcükleri söylemekten çekinmiyor. Sverre onu dinlemiyor, kürek çekmekte de usta; eve vardıklarında Ingrid nasıl olup da bu günü de atlattığını düşünüyor.

Sverre'nin ağabeyleri denizden döndüklerinde avlarına bakıyor, dört yeni ağa ihtiyacı olan Arne'yi dinliyor, Barbro'dan onları hazırlamasını isteyeceklerini söylüyor. Barbro'nun elinde bol bol ağ var. Kardeşlerden ağları temizlemeyi bitirince Stangholmen'e gitmelerini, Sverre'yle ikisinin kayıkta yer olmadığı için getireme-

dikleri pulluğu almalarını istiyor. Ardından tükeniyor, aynı kulak çınlamasıyla yatıyor, dayanabildiği şeylerin düşlerini görüyor, şaşkın bir gülümsemeyle bakan bir yüz beliriyor, bir an için tanır gibi oluyor ama hep aynı yüz değil, siliniyor, geri dönüyor ve uyku artık saklanabileceği bir yer olmaktan çıkıyor.

Yine de kalkmıyor. Yatıyor, uyanık yatıp çürümeye bırakıyor kendini, ta ki bir sabah yatağın kenarında tanıyamadığı bir yüz belirene kadar. Suzanne bu. Güneş kuzeye bakan pencere pervazlarında öylesine sarı parlıyor ki akşam olmalı, şayet sabah değilse ve Ingrid evin ters ucunda yatmıyorsa. Doğrulup çevresine bakınıyor.

Suzanne genç ve gözalıcı güzellikte ama bu güzelliğin nereden kaynaklandığını söylemek zor ya da niye bu kadar gözalıcı olduğunu. Hep böyleydi o. Şimdi yorgun ve endişeli görünüyor, saman sarısı, parlak saçlarında yapay bukleler, dudaklarında ve ön dişlerinden ötekilerden biraz önde duranında dudak boyası var. Sarı çiçekler, küçük, yeşil çam dalları işlenmiş beyaz bir elbise giymiş.

“Geldin mi?”

Evet, Suzanne gelmiş.

“Hitler öldü” diyor.

Odada bir yabancı daha var; yedi, belki sekiz yaşında, güzel yolculuk giysileri, konfirmasyonda giyilen türden kısa konçlu, parlak ayakkabılar giymiş bir oğlan. Sarı saçları taralı ve yüzünde annesi gibi endişeli bir anlatım var. “Bu Fredrik” diyor Suzanne. Ingrid konuşurken gülümsüyor.

“Nereden çıktı bu oğlan?” diyor ada lehçesiyle.

Fredrik soran gözlerle annesine bakıyor ama Suzanne söylenenleri çevirmekle uğraşmıyor. Ingrid uzaklardan çekiç sesleri duyuyor, gözlerini kısıp pencereye bakıyor, bu seslerin ne olduğunu soruyor.

“Oğlanlar ev yapıyor” diyen Suzanne içinde büyüdüğü, Ingrid’yle yıllarca anne kız olmayı öğrendikleri odaya bakıyor.

“Malzemeler geldi mi?” diyor Ingrid.

“Gelmiş olmalı, en azından marangozluk yaptıkları kesin, üstelik de başka yer kalmamış gibi Karvika’da.”

Suzanne gözlerini deviriyor, Ingrid yataktan kalkıyor. Şimdi Sverre’nin onu uyandırdığı zamanki gibi çıplak değil. O zaman çıplak olması gerekiyordu. Üzerine bir elbise geçiriyor, Barbro’nun

var gücüyle çalıştığı mutfağa inerlerken Suzanne'nin yanında aşırı solgun görünüyor. Barbro'nun yüzü aydınlanıyor, Ingrid'ye Suzanne'nin ona sarılıp durduğunu, çimdikler attığını anlatıyor.

Ingrid'yi kimse kucaklamıyor.

Suzanne telefon santralinde çalışmış; lehçeleri, konuşma bozukluklarını ve sesleri taklit edebiliyor.

"Ingrid'nin yatağa çekilmek zorunda kalması anlaşılır bir şey, hele de genel durum bu kadar endişe vericiyken."

Büyüleyici, afiyet, peksimet gibi sözcükler kullanarak, uzun cümlelerle konuşuyor ama çevresinden esinlenerek doğal konuşmasına dönebiliyor Suzanne. Barbro'nun kahve verdiği Polonya porseleni bardakları hatırlayıp içini çekiyor, güzel alnında bir endişe çizgisi daha beliriyor, anlamadıkları bir şeyler mırıldanıyor.

Ingrid, bu takımı annesi Zezenie'den, Suzanne'yle ağabeyi Felix adaya geldikleri zaman aldıklarını söylüyor. Ama Suzanne hatırlayamıyor, bardağı masaya koyuyor, ayağa kalkıyor, yanında birtakım armağanlar getirdiğini söylüyor, Ingrid'nin daha önce farkına varmadığı bir bavulu açıyor. Dört kilo kahve ve iki ütü koyuluyor masaya; ütülerden biri elektrikli ve Suzanne'nin hatırlayabildiği kadarıyla Barrøy'de elektrik yok, oysa burada yalnızca hatunlar var, ha ha.

Ingrid gönülsüzca gülüyor, henüz büyük adada bile elektrik olmadığını söylüyor ama kordon güzel, yelken ipine benziyor. Suzanne bunu bir makasla kesip ütüyü eski zaman ütülerini gibi sobanın üzerine koyabileceklerini söylüyor. "İkinizin de birer ütüsü olur böylece Barbro ve Ingrid."

Hepsini sevindiren bu neşeli hava sürerken Suzanne bütün tırnakları kırmızı cilalı bir elle saçlarını arkaya atıp yüzünü yukarı kaldırıyor, Ingrid'ye bu güzel havada adayı görmek istediğini söylüyor, çok özlemiş. Fredrik bu sırada Barbro teyzesinin yanında kalabilir, değil mi?

Ingrid'yle Barbro bakışıyorlar, küçük oğlan tereyağlı kurabiye yiyor. Daha çimenliğe bile ulaşmadan Suzanne korkunç bir iç çekişle patlıyor: "Burası ne kadar berbat durumda!"

Ingrid dili tutulmuş gibi bakıyor ona.

"Çok korkunç" diyor Suzanne bütün içtenliğiyle. "Böyle korkunç olduğunu hiç hatırlamıyordum" diye sürdürüyor adalı lehçesiyle konuşarak.

Ingrid adayı olduğundan daha büyük görmemişti hiç. Şimdi ya bu şaşkın sözler yüzünden ya da içinde birden doğan korkunç bir duyguyla açılan gözlerinde dehşet okunuyor. Suzanne'ye de cilalı tırnaklarına da sırtını dönüyor, tepenin arkasındaki Karvika'ya gidiyor; Arne, Helmer ve Sverre'nin büyük evin temelini son taşlarını yerleştirdiklerini görüyor. Hepsinin de üzerinde tulumlar var, babasıyla kuzeninin küçültülmüş, yeniden dikilmiş tulumları. Temel taşlarının aralarına koyulmuş eski tahtaları kullanmak için önce hepsini sökmüş, sonra yeniden yerleştirmişler ki her şey doğru ve sağlam olsun. Ayrıca yeni perçinler kullanmışlar. Ingrid yaklaşırken Arne soran gözlerle ona bakıyor, kardeşleri de öyle. Ingrid yeni yapılan evin çevresindeki otların ezilip patikalara dönüştürüldüğünü, arazinin düzeltildiğini, insanlar tarafından kullanılacak duruma getirildiğini görüyor, eğiliyor; iki eliyle bir kalası kavırıyor, tüm gücüyle asılıyor, yerinden bile kımıldatamıyor.

Barrøy'ün korkunçluğu uzun sürmüyor, ilk gece Güney odasında uyur uyumaz Suzanne yeniden eski Suzanne oluyor. Fredrik Ingrid'nin çocukluk odasında, çok yakınlarda içinde birinin öldüğü yatakta uyuyor ama hiç kimse bundan söz etmiyor.

Suzanne'nin Amerikan bavulunda Barrøy'e, denize ve yüzündeki endişeye daha uygun giysiler de olduğu çıkıyor ortaya ama yüzündeki endişenin nedeni henüz belirsiz. Ölülerin arasında yaşayan bir ruh Suzanne; bir an şık, güzel konuşan, bulunduğu yeri hiç beğenmeyen kentli bir hanımefendiyken bir an sonra marangozluk terimleri kullanarak Karvika'daki inşaatları teftiş eden ikili bir kişilik. Balık temizleyebiliyor, yün eğirebiliyor, koyun kırkabiliyor ve aslında bunu çoktan yapmış olmaları gerektiğini söylüyor; şimdi yünleri çuvallara doldururken alçak sesle ve önemsemezmiş gibi bir tavırla yünlerden ellerine ne kadar geçebileceğinden, paranın ne tür bir para olacağından, belki de en iyisinin yünleri kendilerine saklamak olduğundan konuşuyorlar.

Suzanne oturduğu yerde parmaklarını koklarken yünün çok değerli olduğunu söylüyor, gözlerinden dökülen yaşları ötekiler görmezden geliyorlar. İşe yaramaz oğlu, kent çocuğu Fredrik'in hiçbir şeyden anlamadığını; balık nedir, tekne nedir, deniz nedir, puflla kazı nedir birer birer açıklamak gerektiğini ve üstelik bunların onun hiç de ilgisini çekmediğini söylediğinde de sessizce gülümseyiyorlar. Fredrik, hep ötekilerin ne olduğunu bilmediği bir şeyler yapmak istiyor, annesi onu Skarsvåg kardeşlerin biraz önce getirdiği balıkların iç organlarına dokunmaya zorladığında korkmaktan hiç utanmıyor. Suzanne bir yandan da denize açılmaktan başka hiçbir şeyle ilgilenmedikleri için ötekileri azarladığında yüzlerinde daha da kocaman bir gülümsemeyle duymazdan geliyorlar onu.

Balıkları sepete doldurup vinçle iskeleye çıkarıyorlar, av hiç de az sayılmaz. Tahta merdiveni çekiyorlar; Fredrik'in, annesinin çaresiz yol gösterme çabalarının yardımıyla ortaya koyduğu berbat bıçak becerisine hayran kalıyorlar. Ingrid Suzanne'ye Fredrik'in tıpkı

ağabeyi Felix'in adaya ilk geldiği zamanki gibi beceriksiz olduğunu söylüyor ama Suzanne bunu hatırlamıyordur herhalde, değil mi?

Hayır, hatırlamıyor Suzanne.

"Yok, nasıl hatırlayabilirsin ki" diye gülüyor Ingrid, "Üç yaşındaydın ve daha yürümeyi bile beceremiyordun."

"Onu da hatırlamıyorum" diyen Suzanne parmağını Helmer'in göğsüne dayıyor, bundan böyle onun görevinin oğluna her şeyi öğretmek olduğunu söylüyor.

Helmer başını kaldırıp Arne'ye bakıyor, Arne başıyla onaylıyor, Helmer bıçağı ve yaklaşık beş kiloluk bir morina balığını kavlıyor, sol işaret parmağını balığın gözüne sokuyor, baş parmağıyla çene kemiğini yakalıyor, balığı çevirip bembeyaz karnını ortaya çıkarıyor, Fredrik'e yumuşak yeri gösteriyor; kan buradan akabilir, denizde yapılacak olan da bu iş, balığı temizlemek değil; bıçağın ucunu boğazın yaklaşık bir parmak altına saplayıp doğruca aşağı çekmek ki iç organlar ince bir şeritten dışarı sarksın. Sonra solungaç kemiğini kesiyor, balığın boynunu kesme tahtasının kenarında kırıyor, iki kesik daha atıyor, kafayı koparıyor, yana atıyor, balığı bir bayrak gibi havaya kaldırıyor, iki parmağını yukarıdaki açıklıktan içeri sokuyor, tek bir hareketle iç organları koparıyor, Ingrid'ye ciğeri ister mi diye soruyor, Ingrid hayır diyor, çünkü ilkbaharda ciğer ağır oluyor. Helmer Fredrik'e böyle balıkların kurutulacakları için boylu boyunca açılmamaları gerektiğini açıklıyor, kesme tahtasının üzerinde önceden temizlenmiş aynı büyüklükte başka bir balığın yanına koyuyor, ağ ipi yumağını alıyor, iki balığın da kuyruklarından üçer kez doluyor, havaya kaldırıyor. Ingrid kurutmayı çok daha önce bitirmiş olmaları gerektiğini söylüyor, hava çok sıcak artık ama bunları tuzlayamazlar da...

"Balığı yıkamayı unuttun" diyor Suzanne tam bir adalı lehçeyle.

Helmer kızarıyor, balığı yıkama leğenine atıyor, kırmızı suyun içinde birkaç kez dolaştırıyor, kahkahalar arasında yeniden yukarı kaldırıyor. Şimdi Fredrik de gülüyor ve soru dolu gözlerle annesine bakıyor.

Suzanne, "Şimdi sıra sende" diyor. "Ayrıca dili kesmeyi de öğren ondan, bugün kızarmış dil yiyeceğiz."

Ama bunu oğlanların hiçbiri bilmiyor. Ingrid kıştan beri ilk kez yeni iskeleye gidiyor, boyaları dökülen tavan tahtalarının arasından

beyaz gökyüzüne bakıyor, taş zeminde temiz, ıslak sudan başka hiçbir iz olmadığını görüyor; çivili sandığı buluyor, dışarı çıkarıyor ki Suzanne dört genç adama dilin nasıl kesildiğini gösterebilsin.

Ingrid gülüyor.

“Kesmekte çok ustadır o.”

Sırayla deniyorlar, morina kafalarını çiviye geçiriyorlar, ağzını açıp kafayı buruyorlar, Suzanne’nin gösterdiği yuvarlak biçimde kesmeye uğraşıyorlar ki diller çivinin üzerine sırayla dizilsin. Hepsi kendi çapında bir şeyler beceriyor, parmaklarını morina gözüne sokmaktan çekindiği için kafalar elinden kayıp gittiğinden annesinden fazladan yardım alan Fredrik bile yapabiliyor ve bunun üzerine hak ettiğinden daha fazla övgü alıyor, çünkü çabuk yapmaktan çok, iyi yapmaya özen gösteriyor ve Finmarklılar gibi hem çabuk hem iyi yapmaya uğraşmıyor.

Ingrid durup onların işlerini tamamlamalarına bakıyor, ardından balıkları asmaya girişiyorlar. Ingrid yeni iskeleyi dolaşırken patlamamış bir bombanın karşısındaymış gibiydi; şimdi artık içeri girip orada durmuş, içerideyken balık, deniz, katran ve çürük yosun kokusundan başka bir koku alınamıştı ve çürük yosun kokusu da buraya özgüydü. Boş, beyaz ve ilgisiz bakışlarla bakmıştı hepsine.

Arne’ye tavanı onarabilir mi diye soruyor, yeterince kalas ve çita var ellerinde, çimenlerin üzerinde duruyor hepsi; bu arada aslında orada durmaması gerekiyor bunların ama herhalde takıldıkları yerden rüzgâr düşürmüş. Ingrid ağır sandığı kaldırdığı sırada Barbro askıların oradan sesleniyor:

“Altı üstü as!”

Ada lehçesiyle söylenenleri anlaması için Fredrik’e açıklama yapmak gerekiyor. Ingrid eve doğru yürürken halasının sesi kulaklarında çınlıyor: “Kancalayın kuyruğu!”

Elbette durumu daha iyiye götürmüyor bu ama en azından kahkahalar yükseliyor, Ingrid onu asla terk etmek istemeyen Nelvy’yi yanında görür gibi oluyor. Hiç kimse ne Nelvy gibi yaşadı ne de onun gibi öldü. Mutfakta durmuş, neredeyse dayanılmaz sıcak günde patates ve morina diliyle yemek hazırlamaya girişmişken birden aslında Nelvy’nin yaşamını hiç bilmediğinin farkına varıyor, yalnızca ölümünü biliyor; tam bu yüzden asla yitirilmeyecek, her zaman sarsıcı, acımasız bir öfke gibi ve kendi karanlık iç dünya-sıyla ilgili daha da önemli bir şey gibi geri dönecek. Ama burada,

mutfakta yalnız ve görünmez, Barbro bile dışarıda. Duman dışarı çıksın, bahar içeri girsın diye açtığı pencereden halasının sesini duyuyor; dilleri beyaz una buluyor, tereyağda kızartıyor, tepsinin üzerine birbirlerini yarı yarıya örtecek biçimde öyle bir diziyor ki merkeze doğru kusursuz bir sarmal oluşturuyorlar, bu sırada patatesler de pişmiş.

Barrøy bir suskunluk ülkesi. Yetişkinler çocuklara ne yapacaklarını açıklamıyorlar, gösteriyorlar, çocuklar da onları taklit ediyor. Finnmarklılar neredeyse Barrøylüler kadar iyi bu bakımdan. Sözcükleri az, elleri ve ayakları çok bilge bir halk. Oysa Fredrik kayaya oyulmuş delikteki demir çubuğa niye çekiçle vuracağını soruyor; yanıtı olmayan bir soru bu, yalnızca yapılması gerekiyor –öyle işte, harflerle hiçbir şeyin düzeltilemeyeşi gibi.

Fredrik'in piyano dersi aldığı ortaya çıkıyor, uyumsuzluğunun bir açıklaması daha, ama Barbro piyanonun güzel olduğunu söylüyor, hastanede duymuş piyanoyu, kilisede de bir org var ve insanın elleriyle bir şeyler başarmasının yaşamda hak ettiğinden daha çok kolaylık sağladığı bir gerçek. Ama daha ikinci gün Fredrik sıırılsıklam mutfağa dalıyor, kendini annesinin kucağına atıyor.

“Ne oluyorsun böyle?” diyor Suzanne.

“Bana vurdu” diye hıçkırıyor oğlu.

“Kim vurdu?”

“Şu, şu işte!”

Fredrik kollarını körlemesine onun arkasından içeri girip suçlu suçlu dikilen Finnmarklılara sallıyor. Vuran Helmer, Fredrik'in yetiştirilmesinden o sorumlu ama denize atma konusunda hepsi suçlu, bundan kaçış yok.

Suzanne onların üzerine atlamak istiyor ama Ingrid niye yaptıklarını soruyor.

Bunun yanıtını Fredrik bile vermek istemiyor, ağlamaktan şişmiş gözlerinden biri morarmaya başlamış. Suzanne vazgeçmiyor ve gönülsüzce itiraf ediyor: Fredrik aletini denize atmış, çünkü tembel, çalışmak istemiyor.

Fredrik atmadığını, düşürdüğünü söylüyor bağırarak, hem çekici hem de iki demir çubuğu. Yoksa üç müydü? Finnmarklılar yargılanan üç asker gibi sessizliklerini koruyorlar, Suzanne sonunda hıçkırıkları kesilen oğluna baktığında heyecanla kararı bekliyorlar.

“Ama sen yüzebilirsin” diyor Suzanne.

Barbro bulaşık leğenine eğilip yavaşça gülüyor, ötekilerin yüzlerinde hiç kıpırtı yok.

“Ama dalamam ki!”

“Hadi canım, dalabilirsin elbet.”

“Su çok soğuk!”

“Boş sözler bunlar, aletini denize attıysan bulup çıkarman gerekir, gel buraya.”

Oğlunu çekiştirerek dışarı çıkarıyor. Tepeyi tırmanıp Karvika'ya inerlerken ötekiler de peşlerinde, gülmesi bir türlü kesilmeyen Barbro bile. Helmer yeni kayıkhanenin ayaklarından birini oluşturacak çıkıntılı kayanın önündeki denizi işaret ediyor. Fredrik yalvaran gözlerle annesine bakıyor. Ama güneş parlıyor ve Suzanne acımasız. Fredrik yosunlu kıyı şeridinden suya giriyor, daha su bileklerine gelmeden soğuk, soğuk diye çığlıklar atmaya başlıyor.

Arne derin bir soluk alıyor, Ingrid'ye bakıyor. Ingrid başıyla onaylıyor. Arne botlarını ayağından fırlatıyor, beline kadar soyunuyor, Fredrik'i yana itiyor, suya atıyor, gözden yitiyor, uzun süre.

Derinlerdeki yeşilliğin içinde beyaz, kanat çırpın bir kuş gibi görünüyor, sonra tümünden siliniyor. Yeniden yukarı çıktığında demir çubukları göremiyorlar ama çekici çıkarmış. Kayanın kenarına tutunup tırmanıyor, yosun yığınlarının arasında morarmış dudaklarıyla konuşamayacak kadar titreyerek dururken yalnızca kasları ve kirişleri gösteren bir anatomi çizimine benziyor. Ingrid yanında bir örtü getirmiş, Arne'nin üzerine atıyor, altındakileri de çıkarmasını söylüyor, ayrıca kardeşleri onu bir güzel ovalayıp yumruklayacaklar.

İrili ufaklı yumruklar oyun oynar gibi inip kalkıyor, sonunda Arne'nin sesi geri dönüyor, hepsine cehenneme gitmelerini söylüyor. Durup Arne'nin kurulanmasını seyrediyorlar, örtünün altında çıplak olduğunu biliyorlar. Onun arkasına takılıp yeniden yukarı çıkıyorlar, Finnmarklıların Karvika'da gide gele oluşturdukları patikadan. Ötekiler buraya giderek daha az geliyorlar, düşünceye alışmaya çalışıyorlar ama lanetin altından bir kere de olsa iyi bir şey çıkacağı düşüncesi henüz yeterince sağlamlaşmamış kafalarında. Bu arada Suzanne'nin oğluna budala dediği kimsenin dikkatinden kaçmıyor.

Ingrid durup ona bakıyor. Suzanne yere bakıyor.

“Pekala” diyor.

Oğlunu arkasından çekerek yürümeyi sürdürüyor. Sonra herkes, “Sümsük şey” dediğini duyuyor.

Ama bunun ne anlama geldiğini bilmiyorlar.

Aynı akşam Arne, güneydeki bahçede koyunlarla ilgilenen Ingrid'ye geliyor, Karvika'da suyun dibinde bir tekne olduğunu söylüyor.

Ingrid ona bakıyor. Sonra niye ötekilere duyurmadan söylediğini soruyor. Arne omuz silkiyor.

“Gözünden bir şey kaçmıyor” diyor Ingrid.

Arne, evet, diyor, sağlam gözünde hiç sorun yok, çekici buldu ama demir çubukları bulamadı. Ingrid sorun olmadığını söylüyor, otların üzerine oturmasını istiyor, evden bakan birileri varsa diye kendisi ayakta duruyor; bunun ne tür bir tekne olduğunu, nereden geldiğini, beraberinde neler getirdiğini anlatıyor ve bunları anlatırken hastanedeki o unutulmaz anda olduğu gibi ya da Barbro'ya anlattığı zamanki gibi buğulanmıyor gözleri, yine de önemli şeyler arasında sevgiden söz etmiyor –ama zaten onun sözü değildi sevgi– ve bir de bebekten. Sonunda Arne'den bunları başka kimseye anlatmamasını istiyor, kimseyi ilgilendirmiyor.

Arne başını sallıyor, Ingrid'nin anlatmadığı başka konular da olduğunu anlamış gibi görünüyor ama bir sırrın yarısının onunla paylaşılmasıyla da yetinebilir pekala. Yine de tek gözündeki bakışlar, artık karnı oldukça büyümüş olan Ingrid'ye hiç evlendi mi ya da erkeğinin Karvika'da denizin dibindeki gemiyle bir bağlantısı var mıydı diye sorma zamanı geldi diye düşündüğu duygusu uyandırıyor Ingrid'de; bu yüzden arkasını dönüyor, evlere doğru yürüyor.

Arne'nin buz gibi soğuk sudan bir deniz cini gibi yükselmesiyle adada bir şeyler olmuş, evin duvarında kafasına göre çalışan saatten çok ama çok daha büyük bir saat tıklamaya başlamıştı. En son kar tanesinin yeşil filizlerin üzerine düşmesi, birkaç dakika içinde yok olması; yeni katranlanmış, güneşten korunmaları için muşambalar örtülmüş yüzükoyun yatan tekneler; yavaşça, sezdirmeden gelirken birdenbire gözüpek bir atılıma geçen ilkbahar.

Bir duvarın destek tahtaları tamam, patates tarlasının yeni sabanla sürülmesi gerekiyor. Sabanı Arne'yle Barbro sürüyor; bu sırada ötekiler kahverengi, buharlı toprağa iki büküm eğilmiş, sonbahardan kalma çimlenmiş patatesleri dikeyyorlar. Kahve ve yemek dışarı çıkarılmış. Fredrik elinden geleni yapıyor, yine de henüz yeterli değil. Ingrid pufla kazları ve koyunlarla ilgileniyor, kurutulmuş balıklarda endişeyle solucan ve tırtıl izleri arıyor, Suzanne, Arne'yle flört etmekten hiç çekinmiyor. Niye yalnızca bir gözün var, beni daha iyi görmek için mi diye soruyor, yakında onun saçlarını kesmesi gerektiğini, giderek kıza benzediğini söylüyor.

Artık kendisini daha iyi denetleyen Ingrid biraz uzaklaşıyor yanlarından ama körfeze bakan tepede, konuşmanın devamını dinleyebileceği yerden uzağa gitmiyor. Arne bir duvara dayanmış merdivende, Suzanne aşağıda, güzel havaya doğru sesleniyor ve Ingrid ilk kez Skarsvåglu büyük ağabeyin yüzünde bir gülümseme görüyor. Doğum gününü soran Ingrid'ye sonunda yanıt veren Arne'ye kalırsa önümüzdeki hafta on yedisini dolduracakmış. Ingrid böyle günlerin önemli olduğunu düşünüyor, herkesin yaşgününe hakkı vardır. Takvime hepsini yazıyor. Suzanne yirmi ikisini yeni doldurdu, Fredrik yakında yedi olacak ve annesine kalırsa şimdiden okuyabiliyor.

Her biri ilkbaharın tadını kendince çıkarırken gökyüzünde korkunç bir uğultu yankılanıyor, İsrail'in borusu gibi öten sis borazanı bu. Siyahlı beyazlı bir dağ anakaradan ayrılıyor, ayna gibi parlak fiyordda sessizce açığa süzülüyor, kooperatiften geli-

yormuş gibi görünüyor ama aslında iyi zamanda da kötü zamanda da büyük adanın arkasına demir atan buharlı körfez gemisi bu. Yolunu şaşırmışa benzeyen buharlı geminin yalnızca bayrak direğine değil bacalarına, güvertesine, korkuluklarına da Norveç bayrakları asılmış. Rüzgârda uçuşan bayraklarıyla bir yılbaşı süsü gibi ilerlerken borazanın uğultusu kesilmeden sürüyor. Koyunlar da kuşlar da sessizleşiyor, kayaların üzerinde insanların yanına gelip duruyorlar; kayarak Barrøy'e şimdiye dek bu türden başka hiçbir yaratığın cesaret etmediği ölçüde yaklaşmayı sürdüren canavara benzer gemiye bakıyorlar. Geminin kenarlarına yığılmış insanlar şapkalarını, kasketlerini, kollarını, bacaklarını sallayarak sanki adalılarla alay ediyorlar. Teknede bir çılgınlık, coşku sürüp gidiyor. Aklını kaçırmış insanların sarhoş curcunaları yüzerek uzaklaşıyor. Günlerden 10 Mayıs.

Barrøy yerlileri kımıltısız, ses çıkarmadan duruyorlar; gemi gözden yittiğinde ne gördüklerini bilmemelerine, teknedekilere el sallayarak yanıt vermemelerine karşın içlerini dayanılmaz bir özlem kaplıyor ve bu özlem onlara kendilerini aptal hissettirene dek sürüyor. Yine de bir uyanışa tanık oldukları konusunda kimse-
nin kuşkusu yok, bu da bütün adanın neşesini yerine getiriyor, onları telaşlı ve konuşkan yapıyor. Ingrid koşarak gidip şimdiye dek pek çok gözü kandırmış dürbünü getiriyor, dev gibi gemi ufukta giderek alçalıp solgun bir ayın altında kara bir nokta olana dek peşinden bakıyor.

Artık Barrøy ne sessiz ne içine kapanık, anlamadıkları bir şey hakkında sözü birbirlerinin ağzından alarak konuşuyorlar; Barbro artık bir kuzu kesip et yemenin zamanı geldi, diye bağıyor.

Ingrid kafasını toplamaya fırsat bulamadan herkes sevinç çığ-
lıkları atmaya başlayınca o da karşı çıkmıyor, kuzu kesiliyor, par-
çalanıyor; büyük masada yemek yerlerken de sanki hem kış hem de savaş bitmiş gibi sözü birbirlerinin ağzından alarak konuşmayı sürdürüyorlar, bunun yerle gök arasında akla gelebilecek her şeyde ne tür olanaklar ve değişiklikler anlamına gelebileceği konusunda kafa yoruyorlar. Karınları tıka basa doyunca oturup Suzanne'nin tatlı, ötekilerin çorba dediği şeyi getirmesini bekliyorlar. Gerçekten de kırmızı bir çorbaya benziyor; içinde yulaflar ve kuru üzümler yüzüyor. Bu sırada Ingrid'nin gözleri duvara kayıyor, babasının yolculuklarından birinden dönerken getirdiği yelkenli gemi resmine

bakıyor, ne hıçkırık ne de başka tür bir ses çıkaran, gözyaşlarının sessizce sel gibi aktığı tuhaf bir ağlama tutturuyor. Kimse bir şey anlamıyor, Ingrid kendisi de anlamıyor. Arne, Ingrid'nin Nelvy'yi düşündüğünü söylüyor.

Suzanne çorba kâsesini masaya koyuyor, Nelvy'nin kim olduğunu soruyor, kimseden yanıt yok. Yeniden soruyor, çorbayı karıştırıyor, masaya tabakları yerleştiriyor. Ingrid ayağa kalkıyor, Arne sanki kendi oğluymuş gibi bir elini onun omzuna koyuyor, birden başlayan sağnak yağmurda dışarı çıkıyor; bahçede, İncil'deki bir kadının, ablasının gölgesinde kalmasına karşın ondan çok daha fazlasını başaran Lea'nın adını verdiği ilk koyunun yanına gidip oturuyor, yüzünü onun ıslak postuna gömüyor; sonra yeniden içeri giriyor, kurulanıyor, birbirleriyle geminin getirdiği haberlerin ne anlama geldiğini konuşmayı sürdüren, içten kahkahalar atan ötekilerin yanına oturmaya hazır. Ama Arne'nin Nelvy'yi düşündüğünü söylemesi aklından çıkmıyor. Gerçekten de onu düşünmüştü, yine de hepsinden önce aklına gelen Leningradlı mühendisti ve Ingrid onun yaşadığı duygusuna kapılmıştı, asıl bundan sarsılmıştı, bir de içindeki yaşamdan. Artık tekimleri hissediyor ve bundan böyle tek bir gözyaşı dökmeyecek.

Ingrid, Arne'nin kararsızca kürek çekerek onu ana karaya, çiftliğe götürmesine ses çıkarmadan omuzlarında bir örtüyle kayığın arkasında oturuyor, karnını tutuyor. Alışılmadık bir yolculuk, çünkü Barroylüler asla ne yapacaklarını bilmeden bir yere gitmezler kayıkla ve şimdi ne adada kalanlar ne de kürekleri çeken bu yolculuğun amacını biliyor; ayrıca Arne kadeşleriyle yalnız bırakmak istemediği için yanlarına aldıkları Fredrik'i deniz tutmuş, üstelik kürek çekmek de istemiyor.

Çiftlikte, savaşın bittiğini, bekledikleri gibi paraların yenileneceğini, dünyanın küllerinden bir kez daha doğacağını duyuyorlar. Kooperatifin başkanı da yeni; ülkenin içlerinden gelme, sivri, gür saçlı, aşırı büyük gözlü ya da aşırı ufak yüzlü bir adam. Yumurta, balık, kuştüyü demeden ellerinde ne tür ürün varsa getirmelerini söylüyor, çarkları döndürmek şimdi her zamankinden önemli.

Ya fiyatlar?

Kimi şeyler asla değişmiyor.

Almanlar bavullarını toplamışlar, kurtarıcı İngilizler topları, ağır malzemeleri denize atmışlar ki Norveçliler akılları başlarına geldiği zaman bunları İngiltere'den yeniden satın alabilsinler. Bu arada İngilizler de ortalarda görünmüyorlar. Oysa kadın erkek, çocuk çocuk, tüm Norveçliler evlerinden sel gibi dışarı dökülüyorlar ve hepsi güneş ışığında bembeyaz, yeni yıkanmış gibi görünüyor. Eski kışlada Almanların arkalarında bıraktıkları açık arttırmayla satılıyor. Pis kokulu gardroplar, yıpranmış, çekmeceleri naftalin dolu ofis mobilyaları, kalem açacakları, Alman kartalı damgaları, abajurlar, koltuklar, hiçbir işe yaramayan giysiler; Kale'deki top arabalarının kauçuk tekerlekleriyle de ilgileniyorlar, uygun parçalara kesilip ayakkabı tabanı yapıyor onlardan. Ve elbette bütün o atlar, Almanların geldiklerinde el koydukları o aynı atlar şimdi beş yıl yaşlanmış, savaşın korkularıyla yıpranmış, gözleri yere çevrili bekliyorlar eğerleriyle. Ama onları tanıyan eski sahipleri hem gerektiğinden hem duygusal nedenlerle sırayla seslenip çağırdıklarında

ağır ağır uyuşukluklarını üzerlerinden atmalarından, Norveççe adlarını hatırladıkları ortaya çıkıyor.

Ingrid'nin üzerinde Suzanne'nin verdiği bir elbise var, onu kendisinin ya da başkalarının gözünde yabancılaştırmadan üzerine uyan türden bir elbise. Sivil halkın gürültüleriyle eğlenen Ingrid, bir at alsa mı acaba diye düşünüyor ama parası yok. Burası barışçı bir panayır; tanıdığı yüzlerde çekingen, yeni, heyecanlı bir anlatım var. Anja dört çocuğunu ve Gunvor'u alıp rahibin evinden taşınmış, köyün balıkçılarından birinin geniş evine yerleşmiş. Balıkçıyı Ingrid öğrencilik günlerinden tanıyor. Adam şimdiye dek evlenmeyi başaramamış ama artık başarabilecekmiş gibi görünüyor. Kafasında geniş kenarlı bir şapka var, Ante'nin elini tutmuş, tüm çocuklara kesekâgıdında şekerleme dağıtıyor. Anja Ingrid'ye fısıldayarak kocasının belli ki artık iyileşmeyeceğini söylüyor, ona yazılı olarak bildirilmiş, işte burada.

Ingrid eline tutuşturulan mektupta Erik Falc'ın yazısını tanıyınca aklına bir şey geliyor ama hemen unutuyor çünkü çocuklar artık eskisi gibi çekingen değiller, Ingrid'nin elini tutuyorlar, iyi giyimli, iyi beslenmiş barışçocukları gibi görünüyorlar, yerlerinde duramıyorlar. Ingrid Gunvor'a Nelvy'yle ilgili bir şey sormak üzereyken Arne doğruca ona bakıyor hep yaptığı gibi. Ingrid'nin neredeyse koruyucusu olmuş artık. Fredrik gözlerini atlardan ayıramıyor. Tam o anda Ingrid, mühendisin yaşadığı duygusuna kapıldığından bu yana ona huzursuzluk veren bir konuyu kafasında karara bağlıyor.

Kargaşayı arkasında bırakıyor, rahibin evine giden upuzun, beyaz yoldan ilerlemeye başlıyor, iki oğlan da onu izliyorlar. Bir zamanlar köyün şefi olan iri, ürkütücü adamın kırmızı boyalı evine gidiyor.

Kapıyı çaldığında kimse yanıt vermiyor ama belleğinin gerilerinden gelen bir öksürük sesi ona kapıyı açtırıyor. İçeri giriyor, karmakarışık bir yer, kadınsız bir ev; mutfak masasındaki bir zamanlar belli ki çok gösterişli, şimdi pislikten görünmez olmuş tabak çanağın arasına uzanmış bir adam görüyor. Adam gömülmek istermiş gibi görünüyor, Ingrid'nin kışın Salthammer'le geldiği zamanki gibi çaresiz bir sesle mırıldanıyor.

“Sen misin?”

Adamın tükenmiş durumunu görmek Ingrid'yi bir yere oturacak kadar sakinleştiriyor ama Arne ve Fredrik nereye bakacaklarını bi-

lemeden ayakta durmayı sürdürüyorlar. Ingrid, Henriksen'e Tarım ve Hayvancılık Kurulu Başkanı olduğu zamanki kâğıtların nerede olduğunu soruyor.

Henriksen aksi bir şekilde onda olmadığını söylüyor ama Ingrid'nin ona inanmasından umudu kesince sendeleyerek doğrulmayı deniyor, fanila ve tulum yığınları altına gömülmüş bir komodine doğru sallıyor kollarını. Ingrid ayağa kalkıyor, giysileri yana itiyor, önce bir çekmeceyi çekiyor, kızgın bir hayır duyunca bir sonrakini açıyor, beş düzenli sıraya sokulmuş bir kartotek görüyor, en son düzenleme olmalı.

Henriksen Ingrid'ye canı ne isterse aramasını söylüyor, umurunda değil.

Ingrid kartları birer birer çevirerek alfabece aşağılara doğru iniyor ve pulsuz bir kartpostalı andıran bir şey buluyor. Titrek bir el "Mehamnli Jadviga" yazmış üzerine. Soyadı, doğum tarihi, doğum yeri, eskiden yaşadığı yer ya da yaşıyla ilgili hiçbir bilgi yok; yalnızca Finnvika'da Abelsen ailesinin yanına yerleştirildiği yazıyor, ayrıca Ingrid'nin *Salthammer*'in güvertesinden hatırladığı iki oğlan ve Nelvy'nin cenaze törenini yapan kaptan Lukas Wara var: Hepsi aynı kartta yazıyor, oğlanların doğum tarihleri de yazılı, ikisi de on yaşını geçmişler ve kardeş değiller.

Ingrid Abelsenlerin büyük adanın güneyinde yaşadığını biliyor ama yine de soruyor, çünkü artık onun için hiçbir anlamı kalmayan sesi son bir kez duymak istiyor. Henriksen, "Sana ne?" diyor ve daha altı ay önce onun ölmesini dileyen Ingrid, adamın şimdiden ölmüş olduğuna karar veriyor ya da o kadar acı çekiyor olmalı ki, kendine acındırmayı deniyor. Kartı giysisinin altına sokan Ingrid aceleyle dışarı çıkıyor.

Henriksen arkasından sesleniyor, onun yaşamını kurtardığını, Ingrid'nin ona tanıklık yapması gerektiğini söylüyor.

Ingrid yeniden köye iniyor, açık arttırma yapılan yeri geçiyor, bakkala giriyor. Margot yok ama tezgâha bıraktığı yeni yetmelerden biri arabalı Markus'ün –son yıl içerisinde çocuğa bu ad takılmış- uzağa gönderildiğini söylüyor, belli ki bir daha geri dönmeyecek, bu yüzden Ingrid arabaya binmek istiyorsa süt arabasına beklemeli. Bu, büyük olasılıkla bir traktör ve Ingrid neyin peşinde olduğunu Arne'ye söylememeyi sürdürüyor, Arne de sormuyor, Fredrik'se umursamıyor, onun yerine şekerleme alamazlar

mı diye soruyor; tezgâhın altındaki cam kutularda şekerleme ve çikolatalar yok mu?

Ingrid hayır, diyor.

Sonra duruyor, hiç çikolata yedi mi diye soruyor Fredrik'e.

Fredrik pek çok kez yediğini söylüyor.

Ingrid, ne zaman, diye soruyor.

Fredrik Ingrid'yi tatmin edecek bir yanıt ararmış gibi görünüyor, Ingrid üstelemiyor.

Finnvikalı Jakob Abelsen yaşlı, yalnız bir adam. Ingrid'nin babasıyla da dedesiyle de balığa çıkmış; onları, yakaladıkları avları o kadar iyi hatırlıyor ki Ingrid'yi görür görmez bunları anlatmaya başlama-dan edemiyor. Tam altı mültecinin barındırıldığı, çok iyi işletilen çiftlikte Abelsen'le birlikte evin hanımı olmayı planlıyormuş ya da şimdiden öyleymiş gibi görünen orta yaşlı, sessiz bir kadın yaşıyor. Finnmarklı iki oğlan yeni sürülmüş toprağa patates dikeyor, Jadviga misafir odasında bir salıncaklı sandalyede, büyük bir pencereden giren güneş ışığında uyukluyor. Ağzı açık, huzurlu uykusundan sessiz kadının elini dizine koyup ona ziyaretçi geldiğini söyleme-siyle uyanıyor, kahve istiyorlar mı diye soruyor.

Ingrid evet, diyor.

Jadviga giysilerini düzenlemeye uzun zaman harcıyor, kahve masaya geliyor, ancak bunlar yapıldıktan sonra Ingrid kâğıdını çıkarıyor, katlarını açıyor, Jadviga'nın kucağına koyuyor. Resim defterinden koparılmış, üzerinde birbirinin aynı üç mısranın yazılı olduğu kâğıt bu. Jadviga uzağa tutuyor, gözlerini kısıyor, gülüm-seyince bir yığın beyaz kırışık belirliyor yüzünde.

“Seni seviyorum yazıyor burada.”

Küt parmağının tırnağını satırlarda gezdiriyor. “Dokuz kez.”

“Aynısı mı?” diye soruyor Ingrid. “Dokuz kez?”

Jadviga sayıyor, evet, diyor, dokuz kez. Fincanını kavriyor, ya-vaşça dudaklarına götürüyor.

Ingrid soruyor: “Başka hiçbir şey yok mu? Ad, adres?”

“Yok.”

Cam yeni silinmiş, su gibi berrak, çok uzakları görebiliyor Ing-rid. Beyaz bir perde iniyor gözlerinin önüne, yaz rüzgârıyla salınan otlar yeşil ve gür, arkalarında aynı deniz açıklara uzanıyor; mühen-

dis Ingrid'ye bilmek istediği şeyi söylemeksizin, üstelik de yüzünde kurnaz bir gülümsemeyle aynı şeyleri dokuz kez yazarken gözden yitiliyor. Yeni bir perde iniyor gözlerinin önüne, kâğıdı katlayıp dışarıda biri varmış gibi pencereye doğru sallarken parmakları karıncalanıyor. Jadviga kahvesini içerken sakın gözlerle ona bakıyor.

Ingrid bir elini onun dizine koyuyor, teşekkür ediyor, ilkbahar sıcağında dışarı çıkıyor, evin çevresini dolanıyor; bir bilek taşının, bir odunluğun, bir tezek yığınının, yere batırılmış bir küreğin önünden geçiyor. Küreğin sapında bir çatlak var. Çayırdaki Arne'yle Fredrik'in yanında iki oğlan duruyor, bir şeylere gülüyorlar, ayrıca ağzında piposuyla yaşlı Abelsen de var, kuzeye doğru yola çıkacağını anlatan kaptan Lukas Wara'yı dinliyor. Kaptan evine dönmek istiyor.

Ingrid yeni yetkililerin de onların geri dönmesine izin vermediğini söylüyor, bakkalda asılı bildiriye görmüş. Wara yüzünü buruşturuyor, urnurunda bile olmadığını söylüyor, evine dönmek istiyor; gerekirse yürür bile, sonuçta birkaç yüz milden fazla değildir.

Ötekiler gülüşmeyi sürdürüyorlar. Ama kaptan güvendiği bir mektup almış, belli ki kentinin en az üçte biri ayakta ve bunların arasında küçük samanlık da var. Ahırını yeniden inşa ederken orada uyuyabilir, şimdi yaz nasılsa, bütün gün aydınlık.

Jakob mırıldanıyor, piposunu ağzından çıkarıyor.

"Haydi canım, sen bir yere gidemezsin, çok yaşlısın."

"O yol benim için çocuk oyuncağı."

"Öyle mi? Peki parayı nereden buluyorsun?"

"Ne gevezelik ediyorsunuz öyle?" diye bağılıyor merdivenlere çıkan sessiz kadın.

"Yemeklerin bu adama yetmiyormuş" diye bağılıyor Jakob. Kadının seslenip ötekilerin anlamadığı bir şey söylüyor, içeri girip kapıyı arkasından çarpıyor. Jakob'un gülümsemesi siliniyor, kaptana yanlarına dönecek kimsesinin kalmadığını söylüyor.

Wara patlayacakmış gibi görünüyor ama gücünü topluyor, insanın kendi toprağı varken yabancıların evinde kalıp onların toprağını çapalamasının utanç verici olduğunu yineliyor.

"Canın cehenneme, git o zaman" diyor Jakob oğlanlara dönüyor. "Patates dikmeyecek miydiniz siz?"

Ingrid yola çıkma zamanlarının geldiğini söylüyor. Jakob onları yola kadar uğurlarken denizden, Lofoten yıllarından konuşmayı sürdürüyor. Ingrid'nin kafasında bu anılara ayıracak yer yok. Batan

gemiye de sormak gelmiyor elinden, sanki onun için de kafasında yer kalmamış. Traktör kasasına oturduklarında bu kez de Fredrik'in çenesi düşüyor, barıştan o da etkilenmişe benziyor; Finnmark nerede, Skarsvåg nerede diye soruyor. Arne yanıtıyor, Fredrik savaş yangın mı demek, diye soruyor. Hayır, yangında geriye yalnızca kül kalır. Fredrik giderek coşarken Arne zorlukla verebildiği her yanıttan sonra biraz daha tutuklaşıyor. Kooperatife doğru yürürlerken henüz alışveriş yapmadıkları akıllarına geliyor, Ingrid alışverişi unutmuş. Yeniden yukarı çıkıp kaleden alışveriş yapıyorlar, ikinci kez aşağı yürümeye başladıklarında Arne çok yakında yeni inşaatın malzemelerinin biteceğini söylüyor.

Ingrid başka bir şey bekliyordu, bunu bildiğini söylüyor.

Üç duvar, diyor Arne, yalnızca birinin kaplaması ve kirişleri var; Ingrid ne düşünüyor bu konuda?

Ingrid bilmediğini söylüyor yine, Arne'ye bağlı.

Arne ne demek istediğini soruyor.

Evlerine dönmek istemiyorlar mı?

Arne kendisinin elbette istediğini söylüyor ama sanki kararları hep Ingrid veriyormuş gibi görünüyor. Ve Ingrid susuyor.

Yolda Fredrik konuşmayı sürdürüyor, şimdi babasını anlatıyor. Daha önce ne Fredrik ne de Suzanne sözünü etmişti onun. Belli ki yaşıyor, bir şirkette çalışıyor, Fredrik'in ne olduğunu pek anlatamadığı bir şeyler satıyor ama bir zaman sonra neredeyse hiç ortalarda görünmez oluyor.

Arne, niye diye soruyor.

Fredrik babasının çok işi olduğunu söylüyor.

"Neymiş peki bu iş?" diye soruyor Arne.

Fredrik önemli bir iş olduğunu söylüyor. Arne daha fazlasını öğrenemiyor ama Fredrik yanlarında olmayan babasını savunmaya girişiyor. Fredrik'in anladığı kadarıyla ona acımasız davranılmış, sonra bir de üvey baba çıkıyor ortaya; Alman, adı Armin ama o da pek ortalarda görünmüyor.

"Armin mi?" diyor Arne.

Fredrik oturduğu yerde kıpırdanıyor, sığınacak bir yeri kalmadığını görüyor, oysa Ingrid Armin iyi bir insandır eminim, diyor. Fredrik yalvaran gözlerle Arne'ye bakıyor, Arne küreklere öyle bir asılıyor ki sırtı çatırdıyor. Fredrik'e piyanist de artık kürek çekmeyi öğrenmeyecek mi, diye soruyor.

Öğrenmez mi, diyor Fredrik. O da kürek çekebilir.

Arne'nin yanına oturuyor; ikisi birlikte, çırpıntılı denize inen yağmur damlalarının altında birbirleriyle hiç konuşmadan, denge-sizce kürek çekerlerken Ingrid bir yandan onların arasının nasıl ol-duğunu gözlüyor, bir yandan paraları sayıyor, üstüne yığılmak üzere olan anıların ağırlığını hafifletmek için sınıflandırmaya girişiyor.

Kayığı karaya çektiklerinde Arne Fredrik'e, işte böyle, bir gün daha yaşamayı başardın, diyor; yükleri balık sandığına doldurup omzuna yükleniyor, yukarı yürüyor.

Ingrid Fredrik'in elini tutuyor, Barrøy'de günlerinin güzel geç-eceğini söylüyor ama artık şu babalarını daha fazla düşünmemesini ve onlardan hiç söz etmemesini istiyor. Fredrik, evet, diyor, burası güzel bir ada. Ingrid yüksek sesle barışın da savaşa benzediğini söylüyor, bunu o aptal kafasına sokması gerekiyor. Sonra doğruca kuzey odasına gidiyor, üzerinde dokuz kez aynı şey yazan kâğıdı çıkarıyor, çünkü onu yakmak istiyor.

Ama öyleyse kuzey odasında ne işi var, burada soba yok ki?

Kuzey odasına çıktı, çünkü yeniden okurken yalnız olmak isti-yor ve o gün bir daha aşağı inmiyor, yorganın altına giriyor, sevdiği adamın öldüğünü bildiğini hissediyor yeniden, bedeninde hissedebi-liyor bunu; kocaman bir uyuşma, yanında da daha küçüğü var. İçeride titreşen gergin, çelik bir tel.

Ama sonra yine kalkıyor, pencereye gidiyor, kuzeydeki çayırlara, Oterholmen tarafındaki denize bakıyor, birden her şeye karşın sev-diğinin yaşadığı duygusuna kapılıyor yine, ölü de olsa canlı da olsa asla ölemez o. Her şey odanın neresinde durduğuna bağlı ve Ingrid akşamın ilerleyen saatlerine kadar ileri geri yürümeyi sürdürüyor. Bu odadan asla çıkmayacağını anlıyor, kışın don ne kadar sert olursa olsun kararını değiştirmeyecek. Suzanne güney odasında kalacak.

Barişla birlikte Rahip Johannes Malmberget de geri geldi. Kimse o zamana kadar nerede olduğunu bilmiyordu ama öylesine buralara ait ki hiç kimse sormuyor da. O denli yaşlanmış ki geriye yalnızca sesi kalmış.

Ama iki küçük oğlu onu kürsüye taşıyıp eski püskü bir Alman hoparlörüne bağlı mikrofonun karşısına oturttuklarında sesi kulakları çınlatmaya yetiyor. Köyün ihtiyarları, kralın yasak bir radyodan yayınlanan Londra konuşmalarından birini dinledikleri duygusuna kapılıyorlar ve neredeyse alkışlayacaklar. Rahip yeniden dikkatleri onu yıllarca uğraştırmış ve yazdığı her vaazın değişmez bir parçası olmuş soruya yöneliyor: İnsan büyük müdür yoksa küçük mü?

İlk kez rahibin ne demek istediğini anlıyorlar, sonunda bir karara varmış: İnsan büyüktür.

Bir an için adamın bütün bu savaşlar yüzünden sıradan birine dönüştüğünü düşünüyorlar ama rahip yanıtını temellendirirken dayanıklı, sarsılmaz, kum taneleri, yaşamdan koparılamaz, asla yıkılmaz türünden sözcükler kullanıyor, neredeyse İsa'nın dirilip göğe yükselmesinden bile söz edecek; gerçi o gün ne paskalya ne de pentakost ama en azından en uzun günden, St. Hans gününden sonraki ilk pazar, Kutsal Yohan günü. Tuz, kayalar ve adalar hakkındaki bayat benzetmeleri kayalara oyulmuş gibi birden tazelenmiş, parlamaya başlamış.

Görkemli bir kapanış yapar gibi yükseliyor sesi:

“Çoğunuz dünyanın çeşitli cephelerindeki gelişmeleri duymuşsunuzdur eminim: Buradan bakınca dünyanın gri kabuğu üzerindeki insan kutsal olamayacak kadar önemsiz görünüyor, bu pek aydınlatıcı olmayabilir ama lütfen bir süre üzerine kafa yorun ve bakın bakalım bir insanın sözleriyle uyanabilecek misiniz? Benimkilerle değil, Efendimizinkilerle.”

Kilisede coşkulu bir uğultu yükseliyor, çok fazla insan toplanmış, sağ kalanların neredeyse tümü geri gelmiş. Ingrid kışı açıklarda, Havstein'de geçiren Nelly'yle ailesini; okul günlerinden

tanıdığı, kedi besleyen Jenny'yle Hanna'yı; tüm çocuklarını yanına alıp gemiciyi terk etmiş, elinde kuzeye giden buharlı gemiye bir bilet tutan Anja'yı görüyor. Anja evine dönmüyor, bir toplama kampına gidiyor, orada her şeye karşın sağlığını kazanmayı başaran kocasıyla buluşacak. Biraz yaralı bir duruşu var ama artık yirmiyle altmış arasında belirsiz bir yaştaymış gibi görünmüyor, daha çok Henriksen'in kâğıtlarında yazdığı gibi yirmi dokuz yaşında bir kadına benziyor. Ingrid onları unutmayacağını söylüyor, evet, onları da unutmayacak, mektup yazmalarını istiyor. Anja Ingrid'ye nasıl olduğunu soruyor.

Ingrid Anja'ya bakıyor, bilmediğini söylüyor, elini Sara'nın başına koyuyor.

Ingrid rahiple biraz konuşmak istemişti, bu yüzden oğulları onu sıraların arasından taşıyıp açık arttırmada satın aldıkları bir Alman motosikletinin yan kasasına yerleştiriyorlar, motosikleti iterek mezarların arasına götürüyorlar ki Ingrid'nin istediği gibi başbaşa konuşabilsinler.

Ingrid, Johannes Malmberget'ye çocuğu olacağını itiraf ediyor; ince, yazlık giysileriyle bunu rahibin görmemesi olasıymış gibi. Çocuğun hiçbir konuda sıkıntı çekmemesi gerek, rahip bunu güvenceye alabilecek en önemli insan.

Öyle de yapıyor, küçük bir el hareketiyle ve çocuğun babasının kim olduğunu hiç sormadan. Ingrid yine de çocuğunun babasının direnme güçlerinden olduğunu söylüyor ve gözlerini utançla yere çeviriyor.

“Yaşıyor mu?” diye soruyor Johannes Malmberget.

Ingrid başını sallıyor. Rahip kararsız, burada o kadar çok babasız çocuk var ki. Erkeklerin tarlalarında, karıları ve çocuklarıyla yıl boyunca güven içinde yaşadıkları köyler değil buralar. Ingrid ona yeni bir yaşam armağan edildiği için mutlu olmalı. Çocuğun adını ne koyacağına karar vermiş mi?

“Alexander.”

Rahip buralarda çok rastlanmayan bir ad olduğunu söylüyor. Ingrid ona hak veriyor.

“Peki kız olursa adı ne olacak?”

“Kaja.”

“Çok iyi, büyükannenin adı bu.”

Ingrid’ye bebeği vaftiz edene kadar yaşayacağına söz veriyor.

Rahibin de bir işi var onunla. Titrek elini yeleğinin içine sokuyor, bir para tomarı çıkarıp Ingrid’ye uzatıyor. Ingrid geri adım atıyor. Rahip Ingrid’den parayı almasını istiyor yüksek sesle. Ama Ingrid on dokuz yaşında değil artık; hastaneye paralarla birlikte gönderdiği mektuptan söz ediyor rahibe ve artık babasıyla aralarındaki tuhaf alışverişi açıklaması gerektiğini söylüyor, sonra konuşma kesiliyor.

Johannes Malmberget yardım istemek için kimseyi çağırabilecek durumda değil; böylece birlikte mezarlara, haçlara ve kayalara yazılmış tanıdık, tanımadık adlara, kır çiçeklerine, denize inen bitek çayırlara bakıyorlar. Otlar şimdiden uzamış. Ingrid’nin yanakları kızarıyor ama sorusunu yineliyor.

Rahip ona hiç bakmadan eski yaşamında kasabanın bankasından, o ufak, eski püskü bankadan borç para aldığını söylüyor; bunu, sayısız oğlu arasından kâğıt işlerinden pek anlamayan bir tanesine yardım etmek için yaptığını ve bankaya teminat olarak Barrøy’ü gösterdiğini itiraf ediyor. Oğlu ölmüş artık. Ingrid’nin babasına bunun için azıcık para vermiş, adanın başka belgesi yokmuş zaten.

“Borç güvencesi mi?”

“Evet, bir anlamda.”

Rahibin kendi toprakları yok mu peki, diye soruyor Ingrid.

Evet, var, ama... onları göstererek de borç almış. Hastanedeyken Ingrid’ye paranın yarısını göndermiş, şimdi de öteki yarısını veriyor. Ingrid anlıyor mu neden söz ettiğini?

Ingrid hayır, diyor ama parayı alırsa ancak borç olarak alabilir.

“Borç mu?”

“Evet.”

“Bu senin paran.”

“Eski paralar mı, yoksa yeniler mi?”

Rahip acı acı gülüyor, Ingrid’ye onun bir an önce ölmesini mi beklediğini soruyor.

Ingrid, rahip babasının bir an önce ölmesini mi beklemişti, diye yanıtlayınca rahip hem mutsuz hem öfkelenmiş gibi görünüyor; paraların en azından Margot’un dükkânından bir şeyler almaya yeteceğini mırıldanıyor. Margot’un oğlu geri gelmiş, direnişçilerden biri olduğu için kahramanlar gibi karşılanmış.

Ingrid paraları hırkasının altına sokuyor, rahibe en azından tam zamanında geldiğini söyleyecek gibi oluyor ama aslında hiç de öyle yapmadığının farkına varıyor. O zaman da, şimdi de çok geç kaldı rahip.

Johannes Malmberget kilisenin önünde kara giysili öbekler oluşturmuş insanlara bakıyor. Tanrı'nın evi yakınlarındaki alçak sesli konuşmaları oradan ayrılıp yeterince uzaklaştıklarında yükselecek, giderek kahkahalara dönüşecek. Oğullarını çağırmak için kolunu kaldırıyor ama oğulları onu görmüyorlar. Ingrid'nin seslenmesi gerekiyor. Koşar adımlarla gelirlerken ihtiyar bugün Barbro'yu dinlemenin çok hoşuna gittiğini söylüyor, o ne güzel ses öyle.

"Ama ilahilerin sözlerini hiç öğrenmedi, değil mi?"

"Yok."

"Yok yok."

Ingrid ötekilerin yanına dönmekte acele ediyor. Rahiple ne işi olduğunu merak ediyor hepsi. Ingrid de henüz tam bilmiyor, vaf-tizle ilgili bir şeyler olduğunu söylüyor. Barrøy'e döndükleri akşam Barbro'yu yanına alıp bahçelerin güneyine götürüyor, paraları anlatıyor, şimdi onları saymış, hastanede aldığı miktarın aynısı. Hastanede aldıklarını Karvika'nın gereçlerine, koyunlara, yemeğe, sabana ve başka pek çok şeye kullanmıştı ama paranın miktarını söylemiyor; onun yerine halasına Suzanne'nin saklanmak için mi buraya geldiğini soruyor.

Barbro bu soruyu hiç beklemiyordu.

Ingrid, Fredrik ona da babasından söz etti mi, diye soruyor, sonuçta çocuk Barbro'nun eteğinden ayrılmıyor. Ya da üvey babasından veya bir amcadan?

Barbro, hayır, diyor, Suzanne de hiçbir şey söylememiş.

Ingrid Alman olduğunu söylüyor.

Barbro kimin Alman olduğunu soruyor.

Üvey baba.

Barbro'nun kafası iyice karışıyor.

"Buradan gittiğinde on dört yaşındaydı" diyor dalgınca.

"Al sana barış" diyor Ingrid yüksek sesle.

"Sen öyle san" diyor birden öfkelenen Barbro. Ingrid'ye barış derken ne demek istediğini soruyor; belki de adanın ucundaki şu aptalca şeyi, feneri, yeniden dikmeleri gerekeceği anlamına geliyordu.

Ingrid gözlerini deviriyor, Barbroyu yatıştırmak için belki de artık mektubu yazma zamanı gelmiştir, diyor.

Hangi mektup?

Lars'ın mektubu. Kışın yalnız kalacağız, üç kadın ve okula başlayacak bir oğlan.

Barbro Finnmarklıların da burada olduklarını söylüyor ama bir an sonra yüzünde Ingrid'yi tedirgin eden korkulu çizgiler beliriyor. Belki, şanslıysak Finnmarklıları burada tutmayı başarabiliriz, diyor. Nedir o Barbro'nun kafasını kurcalayan şey?

Barbro, o önemli mektubun çoktan yazıldığını itiraf etmek zorunda kalıyor.

“Ne?”

Evet, Suzanne yazmış, Barbro'nun gözetiminde. Hatta birkaç sözü doğrudan Barbro yazdırmış ve gönderilmiş ama Lars'a değil, Felix'e. Sonuçta yıllarca ikisi birlikte dolaştılar denizde. Lars'ı güneye geri dönmeye ikna edebilecek biri varsa o da Felix. Mektubu Arne üç-dört hafta önce göndermiş.

“Ne yaptı dedin Arne?”

Barbro ellerini iki yana açıyor, önündeki ıslak yoncalara, çayırlara bakarak Ingrid'nin bitmez tükenmez yakınmalarından bıktığını haykırıyor, yumrukları bacaklarının yanında sarkaç sopaları gibi sallanırken hiç arkasını dönmeden yürüyor, dizlerine kadar yükselen otların arasında yukarı çıkıyor.

Barbro kilerin kapısında gözden yitene kadar bekleyen Ingrid derin bir soluk alıyor, batıdaki kayalara doğru ağır ağır yürüyor, kayaların üzerinden kuzeye yöneliyor, artık kaldırılmış ağların, dubanın önünden geçiyor, İsveç iskelesine geliyor. Skarsvåg kardeşler burada bir keresteye demir bir çengel takmışlar, Fredrik'e ağ atarken taşları yerleştirmeyi öğretiyorlar.

Ingrid bir şeylerin tam ortasına düştüğü duygusuna kapılıyor. Fredrik'in tombul çocuk yüzü, buralara ait olmayan saf bakışları, ipleri bağlayan Helmer ve Sverre. Üçü de kendi ağlarının başına oturmuşlar, dirseklerini dizlerine dayamışlar, bir şeyler ararmış gibi parmaklarını oynatıyorlar. Fredrik bu küçük ellerin arasında bir taşla duruyor, ağ iplerinin arasında nereye bırakacağını bulmaya çalışıyor ve o da soran gözlerle Ingrid'ye bakıyor.

Ingrid Arne'yi kayıkhanenin arkasına götürüyor, yeni yıkanmış gömleğinin göğüs cebine iki parmağını sokup çekiyor yanına yak-

laştırmak ister gibi, sonra geri itiyor, otlar kesilene kadar Barrøy'de kalabilirler mi, diye soruyor.

Arne tek gözüyle Ingrid'ye bakıyor, o da kolunu uzatıyor, parmak uçlarını Ingrid'nin kolunda gezdiriyor; akşam serinliği çıkmış, teninde ve tüylerinde nemli bir parlaklık var. Kardeşlerinin ne istediğini bilmediğini söylüyor, uzun süredir hiç Finnmark'tan söz etmemişler, artık unutmak üzereler, yaşları küçük sonuçta.

Ingrid onun ne istediğini soruyor, kesin bir yanıt almak zorunda.

Arne elini çekiyor, kendisinin de bilmediğini söylüyor.

Ingrid karşı çıkıyor, pekala bildiğini söylüyor.

Arne kabul ediyor.

Ingrid ona sırtını dönüyor, birkaç adım atıyor, tekrar dönüyor, bu gece yanına, kuzey odasına gelebileceğini söylüyor, sonra anlayıp anlamadığına hiç aldırmadan yürüyüp gidiyor. Fredrik'e sesleniyor, onunla birlikte eve giriyor; Barbro'ya Felix'e mektup yazmakla iyi ettiğini söylüyor, ah bir de Lars'ı ikna etmeyi başarırsa çok iyi olacak. Ardından Suzanne'ye bir tokat atıyor. Suzanne bunun ne anlama geldiğini soruyor ama tokadı hak ettiğini düşünüyormuş gibi görünüyor. Ingrid yanına su alıyor, yemek yemeden yukarı çıkıyor, temizleniyor, geçen kıştan kalma ürpermelerle yatıyor, buzlar aynı ama sıcaklık aynı değil.

Arne merdivenleri yalınayak, sessizce tırmanıyor, ışığın en az olduğu, herkesin uyuduğu saatlerde Ingrid'nin yanına geliyor. Ingrid dikkatli olmasını, bebeğe zarar vermemek için arkasına geçmesini söylüyor. Arne hevesli, davranışları haşin. Çok uzun sürmüyor. Ingrid orada, o odada uyuyamayacağını söylüyor, adada kalacaklarını umduğunu ekliyor, en azından küçük adalardaki otların kesimini bitirene dek. Arne bir şey söylüyor, Ingrid duymuyor ama sanki Arne burnunu çekiyor. Ne olduğunu sormuyor. Arne ellerini onun karnına koyuyor; elleri sıcak, sert, devasa bir yumurtanın çevresindeki çatlak kabuk gibi. Geldiği gibi sessizce gözden yittiğinde Ingrid onun ellerini özlüyor ama hemen ardından uykuya dalıyor, hiçbir şeyin düşünüyormuş gibi görünüyor.

O yaz ot kesimi eskisi gibi olmuyor, toprak iki yıl önce Barbro ve Ingrid otları biçtiğinden beri kendi haline bırakılmış. İki yıl önce de eski yıllarla karşılaştırıldığında çok yüzeysel çalışmışlardı, çünkü o zaman da yalnızdılar, erkeklerin olduğu dönemlerin geleneğini sürdürmeye çalışıp Havstein'den adam tutmuşlardı. Çalıştırdıkları adamlar adalılar gibi çaba göstermemiştir.

Şimdi biçme makinesi işe yaramaz bir şekilde taşların arasında durmuş paslanıyor, orak eski otlara, yosunlara takılıp duruyor, ot kesmekten çok sövüp sayıyorlar, otları yarı uzunlukta kesmek zorunda kalıyorlar. Ingrid buna bakmaya dayanamıyor, satılamaması gereken ayda kuştüyü satmak gibi bir adım atıyor. Bu, geleneği bozmak demek ama rahibin parasına dokunamaz, bu paranın ne anlama geldiğini bilmiyor.

Yalnızca o yılın kuşlarının iki kilo tüyünü değil, samanlıktaki eski tüy dolu çuvalları da satıyor. Sonra vazgeçilmez Adolf'ü buluyor; yükleri bir değil, iki atla taşıtıyor. Adolf'ün kendisi gelmiyor, yerine oğlu Daniel geçmiş. Daniel, Barrøylülere adalarının batan bir gemi olduğunu, böylesi bir sefillik görmediğini söylemeyi görev biliyor. Askılara asılı, halat gibi kupkuru, en küçük bir rüzgârda uçuşan, yeniden tırmıklarla toplanıp asılması gereken giyotinden geçmiş otları gördüğünde bütün bahçeleri sabanlayamayacaklarını söylüyor ama bir tür hasat makinesi bulabilir; demir dişleriyle birikmiş pislikleri söküp çıkaracak bir tür silindir de verebilir. Ardından taşlarla birlikte çöplerin en kabalarını elleriyle toplayabilir, bütün çerçöpü şu ileriye yığabilirler, diyor ve ekliyor: Sonra da bir gün burada bir ağaç büyüyeceğini umabilirsiniz, ha ha.

Samanlar içeri alınıp kazıklar ve teller ortadan kaldırılır kaldırılmaz hemen bu işe girişiyorlar. Şimdi yaptıkları bu işler de daha önce hiç yapılmamış Barrøy'de. Daniel yalnızca olanları değil olabilecekleri de görüyor; güler yüzlü, becerikli, ileri görüşlü bir adam, yirmi beş yaşında, Ingrid'nin ona gizlice söz verdiği iyi para karşılığında neredeyse bütün gün çalışıyor. Ama Havstein'den tanıdığı üç genci

de çağırmak istediğinde Ingrid onlar yerine Finnvikalı Abelsen'in yanındaki iki çocuğu denemesini söylüyor. Abelsen ürününü toplamayı bitirdiği için onlardan kurtulduğuna sevinecektir eminim, diyor. Bunları söylerken babasının Jakob'dan iyi ama cimri bir adam diye söz ettiğini hatırlıyor.

Daniel yelkenliyle karaya gidiyor, geri döndüğünde çocukların Jadviga'sız gelmek istemediklerini söylüyor. Ingrid o zaman üçünün de gelmesini istiyor. Daniel yaşlı kaptanı, Lukas Wara'yı ne yapacaklarını soruyor. Ingrid gülüyor, o Jakob'un yanında rahattır şimdi, diyor ama şayet istiyorsa o da gelebilir.

Daniel yelken açıp yeniden fiyordu geçiyor, iki oğlan ve Jadviga'yla geri geliyor. Çocuklar Jadviga'yı genç dallardan yapılmış bir tür sedyeyle eve taşıyorlar, salıncaklı sandalyeyi mutfığa yerleştiriyorlar. Jadviga oturduğu yerde çevresine bakınıyor, güzel bir ev olduğunu söylüyor, kahve var mı diye soruyor.

Lukas Wara gerçekten de Abelsenlere yerleşmiş artık, çünkü bir ayağını sakatlamış ve bakılması gerekiyor, bu da onu daha az aksi yapmamış. İki oğlanın adları Benjamin ve Jørgen, on altı ve on yedi yaşındalar; Barrøy'de çok kalamayacaklarını söylüyorlar, çünkü anne babalarının ve kardeşlerinin kurtarıldığını, Harstad yakınında bir kampta yetkililerin evlerine dönmeleri için izin vermesini beklediklerini söylüyorlar. Kampa, onların yanına gidecekler.

Daniel, Ingrid'nin onlara kuzeye gidecek taşıt bulacağını, yaptıkları işler için de para ödeyeceğini söylüyor, şayet yolculuklarını bir ay ertelerlerse.

Biraz düşünüyorlar. Arne soruyor:

“Peki ya biz?”

“Siz de öyle” diyen Ingrid, *Barrøy II* gemisinin birkaç haftaya kadar Lofoten'den geleceğini, onları en yakındaki gemi iskelesine taşıyabileceğini söylüyor ama aslında kendisi de bilmiyor.

Önce birbirlerine, ardından Daniel'e bakıyorlar, başlarıyla onaylıyorlar ama hiçbiri duyulabilecek bir sesle evet demiyor.

Benjamin'le Jørgen'in yanlarında birtakım giysiler ve alet edevat var. Bunları Jakob vermiş onlara. Jadviga eski giysileri Barbro'ya uyduruyor, ihtiyar Martin'in salona bağlı yüklükte duran yatağını da kendine. Buraya kadar kendi başına yürüyebiliyor. Günlerini mutfaktaki koltuğunda, Barbro'yla birlikte geçiriyor, uyuklamadığı

zamanlarda kimsenin duymadığı bir dünyadan birtakım saçma anılarla onu şaşırtıyor. Barbro'nun kaç çocuğu olduğunu soruyor.

“Bir.”

Jadviga'nın beş çocuğu varmış. Elini havaya kaldırıp beş parmağını gösteriyor. Barbro nerede olduklarını soruyor.

Jadviga gözlerini kapatıyor.

Eylül başlarında, dokuz bahçeden üçü yalnızca yeni sürülmüş çayır-
lıklar gibi görünmekle kalmıyorlar, sanki sevgiden yapılmış gibiler.
Koyunları Kazadası'na götürüyorlar, Barbro herkese yemekler hazır-
larken bir bahçeye daha giriyorlar, Ingrid sorumluluğu yavaş yavaş
Daniel ve Arne'ye bırakıyor; böğürtlen toplayıp reçeller, şerbetler
yapıyor, bitek çayır-
lıklara nasıl bakılacağını, kaç koyuna yeteceğini
hesaplıyor; saman yığınlarını, hayvanları sayıyor, bir inek için he-
saplar yapıyor, belki de bu kadarının yeteceği sonucuna varıyor; bu
belki, her balıkçı çiftçinin inanç yaşamının değişmez sözü.

Dördüncü bahçe de bittiğinde ufukta hiçbir gemi gözükmeyince
Daniel'in biraz daha toprak açmaları önerisine evet, diyor Ingrid.
Daniel, Barrøy'de yaşamayı seviyor, Ingrid bunun Suzanne'yle il-
gisi olduğunu düşünüyor. İki büküm, güçlü adımlarıyla çayır-
lıkları dolaşarak çocuklarla birlikte. Hiç yakınmadan yaban otları, taşlar
topluyor ki ağılın arkasındaki çöpleri de toplayabilsinler. Orada
çok çöp var, diyor Daniel.

Suzanne'den yaşamındaki iki erkeğin kim olduklarını da öğreni-
yor sonunda. İlki Norveçli bir Nazi, ikincisi Armin; sorumlu olduğu
depodan Suzanne ve Fredrik için kupon ve yiyecek çaldığından
kendi adamları tarafından vurulan düşük rütbeli bir Alman subayı.
Suzanne hiçbirisiyle evlenmemiş.

Ingrid mektuplarında niye Fredrik'ten hiç söz etmediğini so-
ruyor. Suzanne sözü edilecek bir şey olmadığını düşündüğünü
söylüyor, babası Fredrik'i tanımak istememiş. Bunun üzerine Ingrid
başka bir şey söylemiyor. Yok, bir de Suzanne'nin bütün o yıllar bo-
yunca Tommesen'e mi yoksa Barrøy'e mi kayıtlı olduğunu soruyor.

“Tommesen” diyor Suzanne.

Ingrid belki de artık bunu bırakıp Barrøy'ü kullansa daha iyi
olur, diyor, en azından Fredrik'i okula yazdırırken Barrøy'e kay-
detmiş.

“Okul, evet...”

Suzanne ağır ağır başını sallıyor.

Ingrid okulun ilk haftasında Havstein’de Fredrik’le birlikte kalması gerektiğini de söylüyor, Nelly’nin yanında kalabilirler. Nelly’yi hatırlıyordur herhalde. Ingrid bunu da halletmiş.

“Kekeme olan mı?”

“Evet, kekeliyor biraz.”

Ama Suzanne’nin söylemek istediğı aslında bu değildi, öylesine aklına gelmişti yalnızca, soracağı bambaşka bir şeydi, niye Havstein’de Fredrik’le kalması gerekiyordu?

Ama Ingrid’nin buna yanıt vermesi gerekmiyor, çünkü Fredrik, toprak işlerinde neredeyse yarım adamlık iş çıkarmasına, denize aletler atmayı çoktan bırakmış olmasına karşın yine de kendine özgü bir çocuk. Böylece görünmez bir sisin uzaklardaki adaları titreştirdiğı, kristal gibi berrak, güneşli bir sabah anneyle oğlu sala binip uzaklaşıyorlar. Yalnızca iki hafta geç kalmışlar ve bu da Barrøy’de bir gelenek.

Suzanneyle Fredrik Havstein’deyken Ingrid dizlerinin üzerine yığılıyor; zamanı gelmiş, hesaplar, gün saymalar eksik çıkmış, yaptığı hesaplara bakılırsa daha çok erken. Diğerleri de onu görüyor ama elinden bir şey gelmiyor; yarı dolu böğürtlen kovasını dikkatle çimenlerin üzerine bırakıyor, sendeleyerek kayıkhaneye gidiyor, kayığın ipini çözüyor, tırmanıp içine girmeyi başarıyor, kürekleri yakalayıp çekmeye çalışıyor ama daha karadan on-on iki kürek uzaklaşmışken kayığın dibine çökmek zorunda kalıyor, çığlıkları ötekileri çağırıyor.

Hepsi koşarak geliyor; yeni boyanmış kayığın kenarından birer birer kayıkhanenin önüne geldiklerini, ağızları açık ona ve kayığa baktıklarını görebiliyor. Barrøy’de adalı olmayan bu kadar çok çocuk olmamıştı hiç. Tam yedi tane. Ingrid çeşitli büyüklükteki kafaları, farklı renklerde ve boylarda saçları yeşil bir sisin arkasından görüyor, bu sırada soluğu bir damga gibi içinde boylu boyunca bir yukarı bir aşağı hareket ediyor. Tam ortalarında ağzı açık, bir elini çaresiz bir selamlama için havaya kaldırmış Barbro duruyor. O gün gökyüzü gri, deniz karla kaplı bir ova gibi beyaz.

Müthiş, acımasız bir doğum ama kısa sürüyor. Ingrid Barbro’nun dediğı gibi yapıyor; kayığın dibinde dizlerinin üzerinde duruyor. Giysilerini çıkarıp yüzmeye girişen yine Arne oluyor. Kayığa tırma-

nıyor ama binlerce balık temizlediği yerde insan kanına bakamıyor, Ingrid'nin bembeyaz yüzüne de. Gözünü yumup sandalı karaya çekiyor, aşağı atlayıp güneye doğru koşarken peşine takılan kardeşleri şaşkın gözlerle ona bakıyorlar. Sonra arkasından koşuyorlar, Benjamin'le Jørgen de onları izliyor.

Barbro'yla Daniel Ingrid'yi ve bebeği kayıktan çıkarıp eve götürüyorlar. Barbro göbek bağını kesip kanamayı durdurmayı da başarıyor. Ingrid bütün bu süre boyunca her şeyin farkında, bebeğin yaşadığını biliyor ama bunu bir de gözlerinde görmesi gerek. Barbro onun neyle uğraştığını anlıyor, yeni doğmuş bebeklerin gözlerinin renginin doğru olmadığını, kendi renklerini sonradan aldıklarını söylüyor. Neden söz ettiğini çok iyi biliyor. Ingrid onun ağlama nöbetine de yakalanmadığını görüyor, ağlamak bekleyebilir çünkü bu bir kız, adı Kaja olacak. Ingrid başka kimseyle karıştırılmayacak yüz çizgilerini de görebiliyor, Rus'un çizgileri bunlar. Renksiz gözleri artık herkesin unuttuğu köle gemisi Rigel'de öldürülen binlerce suçsuz insanın gözleri. Ve bu gözler, öldürülen babasının gözleri. Ingrid kendine söyleyebiliyor artık: Kaja, Rigel'in çocuğu.

Tanrı kıyıda yaşayan insanları içerilerde, kentlerde yaşayan insanlar kadar sevmez; uzun dönemler boyunca tümünden unuttuğu bile olur ve onlar da Tanrı'yı unuturlar; belki yemekten önce birkaç satır dua okurlar, kahvelerini içerken içlerini çekerler ama arada sırada Tanrı'nın cömertliği tuttu muydu minnet dualarını kime yönelteceklerinden de hiç kuşkuları yoktur.

Ingrid parmaklarını şaklatıp gökyüzüne seslenmiyor belki ama kör karanlıkta düşen bir çığ gibi sonunda anlıyor ki, arkasında bıraktığı korkunç yıl belki baştan sona anlamsızdı ama şimdi mas-mavi gökte bir umut yıldırımıyla belirivermiş bu anlam. Bebeğini gözünün önünden ayırmıyor, ister uyusun ister uyanık olsun, günün hangi saati olursa olsun, çıkardığı en küçük bir ses, tek bir hareket kaçınıyor gözünden; sonbahar tüm hızıyla yaklaşmasına karşın ışık var gücüyle aydınlatıyor en kuytu yerleri bile.

Barbro doğum anı geldiğinde sandalda ne işi olduğunu merak ediyor. Ingrid de merak ediyor bunu. Barbro ona emzirmeyi, daha iyi bez bağlamayı gösteriyor. Ingrid bütün bunları yapmasına izin veriyor, Jadviga başıyla onaylıyor. Barbro kocaman. Üstelik artık her gün şarkı söylemeye de başlamış, Jadviga'nın yüreklendirmesiyle. Bunun nedeni hem bebek, hem kapkara beş bahçede gelecek yıllarda boy atacak olan otlar, hem de yakında eve dönecek olan oğlu ama Ingrid'nin artık eskisi gibi davranmıyor oluşuyla da ilgili bu. Bebek bütün gece ağlasa da önemli değil, bunlar yarının haykırıları.

Daniel hesaplaşıyor, aldığı parayı ötekilerle bölüşürken kendini payını onlarınkinden oldukça yüksek tutuyor; atlarını, aletlerini yeni taşıma teknesine doldurup adadan ayrılıyor. Ingrid kuştüyü parasının kalanını tekneyi adaya getirmekte kullanmış. Ayrılanlar ve kalanlar birbirlerine el sallıyorlar, hüznün kısa sürüyor, adaya yeniden huzur çökebilir artık. Huzuru yalnızca Finnmarklıların, daha doğrusu Arne'nin tükenmez sıla özlemi, hızla geçen birkaç

yağmur bulutu, koyunların yakınlarında bir kayaya konan bir kartal bozuyor arada sırada.

Artık her tür hesaplaşmayı bitirme zamanı gelmiş.

Anahtarı buluyorlar. Ingrid bebeğini annesinden kalma kocaman bir şalla bedenine bağlamış, Barbro önemli günlerde üzerine geçirdiği kilise elbisesini giymiş. Lofot kayıkhanesini açıyorlar, üç sandığı gün ışığına çıkarıyorlar, eleştiren gözlerle inceliyorlar. O kadar eskimiş ve yıpranmışlar ki, bir zamanlar üzerlerine sürülen boyalar şimdi toz olup bütün kıyıya dağılmış.

Sandıklardan biri Ingrid'nin babasının, biri dedesinin, biri de büyük dedesinin. Büyük dedesininkinde babasınınki gibi *HB* yazıyor. Hans Barroy, yıl 1831. Ayrıca aralarında en büyük, en sağlam olanı da bu; adam o kadar genç yaşta denizde kaybolmuş ki öldüğünde oğlu daha kendi başına çalışmayı bile bilmiyormuş. Arne ve kardeşlerinden sandığı eve, misafir odasına taşımalarını istiyorlar. Benjaminle Jørgen de üzerinde *Martin Barroy, 1864* yazan sandığı taşıyorlar. Arne bunların neye yaradığını soruyor. Yemek masasının durduğu yerde iki Lofot sandığı. Onları bölme duvarına kadar itmeleri söyleniyor, sandıkları çevreleyen sandalyeler sessiz izleyicilerden bir duvar oluşturuyor. Eylül ayının sonu.

Ama sonra ringa balıkları geliyor ve her şey bir anda ayağa kalkıyor. Ingrid bu kez kooperatifte zincire bağlı işçiler gibi ağzı açık bekleyeceklerine balıkları kendilerinin tuzlamasına karar veriyor. Arne ve Benjamin de ona hak veriyor.

İki sandalla kooperatife gidiyorlar, fıçı ve tuz satın alıyorlar; kooperatifin yeni müdürüne, Ingrid'nin kuştüyü sattığı tuhaf görünümlü adama yazdırıyorlar, ellerinden geldiğince pazarlık ediyorlar. Yarı büyüklükte fıçılar almaları gerek, Barroy'deki vinç daha fazlasını kaldıramaz.

Aynı gün öğleden sonra Ingrid'nin yol göstermesiyle Moltholmen ve Lunde kayalıklarından biri arasına ağ geriyorlar, öteki kayadan da batıya doğru ağ atıyorlar, böylece bir çeşit yol ya da yarım daire oluşturuyorlar, burada hep yapıldığı gibi.

Ama batıda ve kuzeyde denizin üzerinde duman yığınları gibi dolaşan, kayalıkların üzerinde toplaşan kuşlar görmelerine karşın bir hafta boyunca ellerinden bir şey gelmiyor. Buna karşılık yeni ayla birlikte ağlar neredeyse taşarcasına doluyor, sandallarla sürüklemeleri gerekiyor, balıkların yarısını yolda yitiriyorlar. Yine de on üç fıçıyı

doldurmayı başarıyorlar. Bunlar büyük ringalar, bu yüzden Ingrid kafalarını kesmeye karar veriyor. Fredrik Barrøy okuldan eve geliyor; su getirmek, fıçılardan üzerine dökülecek tuzlu suları hazırlamak onun işi. Arne sopalardan birinin tam göbeğine bir delik açmış. Ingrid iskelede bir pompaya ihtiyaçları olduğunu düşünüyor, şimdi balık yıkama kovalarına deniz suyunu da taşıyıp çıkarmaları gerekiyor. Hep böyle olmuş Barrøy'de, her zaman önemli bir şey eksik kalmış.

Çalışırken Kaja göğsüne bağlı henüz ama yakında sırtına bağlayacak. Şimdilerde yalnızca yatırılınca bağırıyor. Kaja hareketi seviyor.

Daha fazla fıçı, daha fazla tuz satın alıyorlar, daha çok ağ atıyorlar ve bir öğleden sonra, önlüklerini bağlamış Suzanne ve Ingrid iskelede ringaları kesip fıçılardaki tuzlu suya yatırırken başka hiçbir sesle karıştırılamayacak sesler geliyor kulaklarına kuzeyden, tanıdık siyah çemberiyle bir fıçının Oterholmen'e doğru yüzdüğünü görüyorlar, ardından gemi de ortaya çıkıyor. *Salthammer*'e o önemli mektubu gönderdiklerinden beri bekledikleri *Barrøy II* gemisi değil ama bunu yalnızca Ingrid görüyor.

Yıkıyorlar, iskelede yan yana duruyorlar; Ingrid mırıldanarak ona Rigel gözleriyle bakan bebeğini ısıtmak için ellerini örtünün içine sokuyor.

Suzanne geminin burnunda, halat atmaya hazır bekleyen tanıdık bir silüet görünce hoplamaya başlıyor, ellerini ağzına götürüp sesleniyor. Lars halatı iskeleye attığında, Helmer halatı dubaya geçirdiğinde, Jørgen kış halatını yakaladığında Ingrid parmağını bile oynatmadan durmayı sürdürüyor.

"Siz misiniz?" diye soruyor Ingrid aşağıdaki gemide duranlara.

Lars yanıt vermeden güverteye iniyor. En iyi çağında bir erkek ama saçları belirgin biçimde kırışmış, bedeni Ingrid'nin aklında kaldığından daha tıknaz ve bir ağacı andırıyor, yine de esnek ve çevik. Kaptan köprüsünün karşısına gidiyor, orada bir pencere aşağı çekilip açılıyor, Magnus Mannvik kafasını dışarı uzatıyor, Ingrid'ye bir bakış fırlatıyor, Ingrid başıyla selama yanıt veriyor. Magnus Lars'ın söylediği bir şeyleri dinliyor, yeniden içeride gözden yitiyor, motor durduruluyor.

Lars burundaki kapağı kaldırıyor, aşağıdaki kamaraya sesleniyor. Bir örnek giysili iki küçük kız çıkıyor; Lars'ın işaretiyle dönüp onlara el sallayan Ingrid'yle Suzanne'ye bakarkenki hareketleri tıpkı saçlarıyla boyları gibi bir örnek. Onları siyahlar giyinmiş, Lars'tan biraz daha uzun boylu, siyah saçlı bir kadın izliyor. Kadının sonbahar ışığında

ipeği andıran sarılı beyazlı bir şalı var. Makine dairesinden iki genç oğlan çıkıyor, Ingrid birini tanıyor, Ole bu, onlarla birlikte bir de sekiz on yaşlarında oğlan var. Ingrid bunun Lars'ın oğlu Hans olduğunu tahmin ediyor, elini örtüden çıkarıp el sallıyor ama oğlan karşılık vermiyor. Suzanne sesleniyor:

“Peki Felix nerede?”

“Denizde” diyor Lars. “Oltaların başında.”

Ambar kapaklarından birini kaldırıyor, güverteye inen Magnus ötekini kaldırmasına yardım ediyor. Ingrid hangi vinci kullanacaklarını konuştuklarını, ardından kısa kakhahalar attıklarını duyuyor. Magnus yeniden motoru çalıştırıyor ve kamaradan bir başka kadın ve bir küçük oğlan daha çıkıyor. Kırmızı bir elbise, daha da kırmızı bir hırka giymiş, kalın bir tiftik ceket atkısı gibi boynuna sarmış. Onun da şalı var. İki kadın durup çevrelerine bakınıyorlar. Siyahlısı Magnus'un uğraştığı işe karışıyor, bir komodinin zarar görmeden ambar kapağından çıkarılmasına yardım ediyor. Komodin ipin ucunda asılı sallanıyor, Lars vincin ipini sonuna kadar yukarı çekiyor, sonra iskeleye döndürüyor. Suzanne ığlık atıyor:

“Ne bu böyle?”

Lars, Tor Iversen bankası, diyor; gözünü hiç ayırmadığı komodini yavaşça Ingrid'nin ayaklarının önüne indiriyor. Ingrid babasının aklını kaçırdığı bir gün satın aldığı komodinin görkemiyle karşı karşıya kaldığında buraya kalmak üzere geldiklerini anlıyor.

Halatları özüyor, mobilyanın altından çekip çıkartıyor ki Lars'ın yeniden ambara çevirdiği kancanın ucunda kalsınlar. Ambardan sandıklar, çuvallar, şilteler, sandalyeler, masalar sessiz ve etkileyici bir düzenle saygı içinde çıkarılıyor; iki misafir odası, altı yatak odası ve iki mutfağın tüm gereçleri iskele taşlarının üzerine yerleştirildiğinde iskeleye bir mutluluk yayılıyor. şimdi iskeleye ıkımış olan siyahlı kadın komodinin üzerine bir yağmurluk takımı bırakıyor, kendini Hanna olarak tanıtıyor, eğilip selam veriyor ve Felix'in karısı olduğunu söylüyor.

Ingrid kadının, Finnmarklı kadınlar gibi hırkasının altında görünmez bir bebek taşıdığının farkına varıyor, birkaç aylık bir oğlan bu, Felix'le ikisinin üçüncü çocukları. Suzanne parmağıyla bebeğin ağzını yokluyor, ikiz kızların da Felix'in kızları olduğunu anlıyor; demek onların teyzesi oluyor. Diz öküyor, iskelenin kenarından çıkmalarına yardım ediyor; güzel giysilerini, başkent tarzı taranmış

güzel buklelerini övüyor, birer birer tokalaşıp adlarını soruyor, kendi adını söylüyor, olan bitene aldırmadan iki kova daha deniz suyu getirmek için aşağı inen Fredrik'e sesleniyor. En az üç fıçı için daha tuzlu su gerekiyor.

Hanna, bir zamanlar, zor durumda kaldıklarında yanlarına gelen, aşırı ciddi, aşırı dindar bir halasına benziyor Ingrid'nin. Hanna'nın gücü her işi kendi başına yapmaya kalkışacak denli büyük ama erkekleri aynı şeyi yapmaya başladığında geri çekiliyor. Ingrid bunu görebiliyor ve rahatlıyor.

Felix'in Noel'den çok önce *Barrøy II*'yle geleceğini, yeni yıla girer girmez hep birlikte Lofoten'e döneceklerini, yeni balık sezonunu karşılayacaklarını öğreniyorlar.

Ingrid iskeleye çıkan Magnus'e dönüyor, bebeğine bakması-na izin veriyor, böylece Magnus'ün bu konuda söyleyecek başka sözü kalmıyor. Magnus kibar davranıyor, tatlı bir sesle konuşuyor, Ingrid'nin yanaklarını kızartan sözler söylüyor. Adının Selma olduğunu söyleyen öteki kadına dönüyor Ingrid. Lars'ın karısı, onun gibi ufak tefek ama narin, neşeli ve altın sarısı, gür, dalga dalga saçlarıyla aydınlık bir kadın. Selma elini uzatıyor, iki küçük oğlana da aynısını yapmalarını söylüyor. Hans dokuz, Martin beş yaşında. Ingrid evet, evet, sonunda Barrøy'de bir Hans'ımız, bir Martin'imiz oldu, diyebiliyor. Sözlerini bitirdiğinde gözleri dolmuş; göz yaşlarının damlamasına kıl payı kala kendini tutuyor.

Oysa Barbro'nun ağlaması hiç kesilmemişti. Salthammer'den gelen sesler mutfığa, keskin kulaklarına erişir erişmez hamur işlerini bırakıp çıkmıştı. Komodin indirilirken saçları, yüzü unla kaplı, sü-rahi biçimli kolları iki yana sarkmış duruyor, vinci yöneten, henüz onu görmemiş olan oğluna bakıyordu. Gözyaşları içinde oğlunun adını seslendi. Pas rengi bir sandalye Barbro'nun kafasının üzerinden sallanıp kedi gibi yumuşacık bir şekilde yemek masalarından birinin yanına indirildiğinde Lars yanıt veriyor.

"Hiç değişmez misin sen anne?"

Barbro oğlunu dokuz yıldır görmemişti, şimdi teknenin boşal-masını bekliyor sabırsızlıkla. Bir yığın ilginç yük getirmişler yan-larında. Un, şeker, üç torba havuç, iki güğüm dolusu sucuk. Ingrid savaş çıktığından beri sucuk görmemişti. Üstelik bir de parçalanıp fıçıda tuza yatırılmış domuz vardı.

Lars sonunda iskeleye çıkıyor, böylece Barbro onun yanında du-

rabiliyor, Ingrid'yle kızgın kızgın bir şeyler konuştuğunu duyuyor. Aslında sözünü etmeyi düşünmediği bir şey söyleyecek. Mektupta evlerinin hazır olacağı yazılıydı ama görebildiği kadarıyla uzakta, Karvika'da yalnızca üzerine çatı örtülmüş bir inşaat var; yarısı yapılmış bir kayıkthane mi bu?

Ingrid gülüyor, parasının yetmediğini söylüyor.

“Gerisini kendin yaparsın.”

Lars koltuğa yıkılıyor, Barbro'nun kucaklamasının arkasında kayboluyor, yeniden yerinden fırlıyor. Onun yerine Magnus oturuyor, buraya daha çok yakışıyor. Mobilyaları limana taşıyıp evleri yapana dek orada tutmaktan başka çare olmadığını söylüyor. Aslında şaka yapıyor ama Hanna'yla Selma bakışıyorlar, ikizlerden biri annesine nerede yaşayacaklarını soruyor.

“Bizim evde” diyen Ingrid Arne'ye dönüyor, oğlanları alıp onunla birlikte gelmesini söylüyor. Eve vardıklarında fırından üç yanık ekmek çıkarıyor, kömürleşen yerlerini kazıyor, sırt üstü masaya koyuyor, pencereyi açıyor, Jørgen'den el arabasını getirmesini istiyor. İki sandığı dışarı taşıyorlar, el arabasıyla iskeleye indiriyorlar. Skarsvåg kardeşlerin sandığında giysiler, çatal kaşık, ev eşyaları ve Ingrid'nin vermeyi başarabildiği aletler var. Benjamin ve Jørgen'le gönderdiği sandık yalnızca giysi dolu. Ayrıca her birinin kendi şiltesi, samanlıkta kalan sekiz eski koyun postu, kimi örtüler, yatak çarşafı, üzerlerindeki giysilerin yanı sıra Alman top arabalarının kauçuk tekerlerinden taban yapılmış yeni çizimleri var.

Ole'ye seslenen Ingrid vincin sepetini yukarı kaldırmasını istiyor.

Magnus oturduğu koltuktan Ingrid'ye ne yaptığını soruyor. Yemek masalarından birinde sert bir içkinin çevresine küçük bardaklar dizilmiş, ötekiler servis yapılmasını bekler gibi oturmuşlar. Ingrid yanlarında kuzeye altı yolcu götüreceklerini söylüyor.

“Kim?” diye soran Magnus ayağa kalkıyor.

“Tanıyorsun onları” diyor Ingrid.

Magnus dostça bir kuşkuyla genç yolcuları gözden geçiriyor, Jørgen'i fark edince gülümsüyor, onunla tokalaşıyor, Benjamin'e başıyla selam veriyor, üç kardeşi toptan selamlıyor.

“Ben güneye gidiyorum” diyor.

“O zaman onları kente kadar götürürsün” diyor Ingrid. “Kuzeye gidecekler.”

Magnus ellerini kalçasına dayıyor, uzaklara bakıyor, alt dudağını

ısıyor, soru dolu gözlerini ona çevirmiş Ole'ye bakıyor, başını sallıyor. Ole vincin başına geçiyor, sepeti bir kez daha iskeleye çıkarıyor.

“Son görüşmemizde bana şişko karı demiştin” diyor Ingrid. Birlikte büyük dede Barrøy'un Lofot sandığının havada sallanışını izliyorlar.

“Evet, öyle düşünüyordum” diyor Magnus.

Gülümsüyorlar.

Lars, oğullarıyla birlikte kıyıda, yıkama leğenini yerleştirdikleri taşların arasında bir ateş yakmış, hava güzel. Arne'nin ringa fiçılarında kullandığı balyozu kapıyor, sucuk güğümlerinden birinin dibine vuruyor, güğümü ateşin üzerine yerleştiriyor. Ingrid, Lars'ın gençliğinde hava çalışmak için çok soğuduğunda bile çalışmayı bırakamadığından burada ateş yaktığını hatırlıyor. Şimdi oğullarını Barbro'nun önüne itiyor, babaannelerine selam vermelerini söylüyor, çabucak dönüp şişeyi alıyor, mantarını çevirip çıkarıyor, bardaklardan birini doldurup Ingrid'ye veriyor. Ingrid uzatılan bardağı alıyor, tepesine diyor. Lars bir tane daha doldurup annesine veriyor. Barbro'nun elleri titriyor, içkiyi döküyor, elinden bırakıyor, iki elini torunlarının başına koyup oğluna o korkunç koltuğun kimin olduğunu soruyor.

“Onu sana getirdik anne” diyor Lars arkası dönük, içki doldurmayı sürdürürken.

Ingrid yeni gelen iki kadınla birlikte eve çıkıyor, nerede uyuyacaklarını gösteriyor. Hanna, bebeği ve küçük kızlar güney odasında, Selma büyükbabanın bölmesinde, oğulları ve Lars artık boşalan İsveç iskelesinde. Suzanne Fredrik'le birlikte Ingrid'nin eski çocuk odasına yerleştiriliyor. Barbro'nun yaptığı altı ekmeği kesiyorlar, tereyağ, reçel ve çökekle birlikte tahta bir sandığa koyuyorlar. Selma, salıncaklı sandalyede oturmuş uyuyan ihtiyarın kim olduğunu soruyor.

“O bizim Jadviga” diyor Ingrid.

Hava kararmış, yağmur dimdik iniyor, yeni rıhtım kulübesinin kapıları açık; yakılan ateşten yükselen kocaman alevlerin kıpırtılı ışığı mobilyaların, üzeri örtülü iki masanın çevresinde bir lokantadaymış gibi oturan, yemek yiyen, içki içen, konuşan küçük topluluğun üzerine düşüyor. Burası dört yatak odası, birleştirilmiş iki misafir odası, iki mutfağıyla bir toplantı yerini andırıyor. Barbro uzun masanın bir ucunda, kollarının altında birer torunuyla ayakta duruyor, onlara

ne diyeceğini bilemeden sucukları tabaklarına koyuyor. Çocuklar tereyağlı ekmek dilimlerini ve sucuklarını elle yiyorlar; Barbro'nun onlara çökelek de isterler mi diye sormasını bekliyorlar. Magnus'la Lars, Ole ve arkadaşıyla birlikte öteki uca oturmuş balina avından konuşuyorlar; Lars ona göre de bir iş var mıdır acaba, diye düşünüyor. Vest fiyordunda ve Berint Boğazı'nda, geceyarısı güneşinde mink balinası avcılığı. Böylece yazları ne yapacağını bilmeden yatıp durmaktan kurtulur. Magnus onun ilgilenmesi gereken toprağı olduğunu söylüyor, Lars kadınların buna yeteceğini söyleyerek yanıt veriyor.

Salthammer'in kamaralarına ranzalar kurmayı biraz önce bitiren Finnmarklılar masanın uzun kenarlarından biri boyunca oturmuşlar, kuzeye ulaştıklarında birlikte mi kalsalar acaba diye düşünüyorlar, bunu ilk kez konuşmuyorlar; Mehamn Skarsvåg'dan çok uzak sayılmaz ama bir de Jørgen'le Benjamin'in onları bekleyen aileleri var, ayrıca Jadviga'nın yitik akrabalarını da bulmayı deneyecekler. Konuşmalar kurtulması güç bir sessizliğin içinde eriyip yitiyor.

Tam ortada Suzanne yeğenlerinin arasında oturuyor, yemeklerini veriyor, babalarını soruyor. Onların iki yanında Selmayla Hanna oturmuş, çatal bıçakla yemek yiyorlar. Hanna süt, Selma içki içiyor. Fredrik hiçbir yerde duramıyor, huzursuzca masanın çevresinde dolanıyor, sandalyelerin arkasında duruyor, söylenenleri dinliyor, yoluna devam ediyor, dinliyor. Lars birden patlayınca irkiliyor.

“Bu ne böyle?”

Bardağına su damlıyor. “Tavan akıyor mu?”

Başlarını kaldırıp bakıyorlar. Arne masanın üzerine eğiliyor, tavanı tamir ettiğini ama işin bitmediğini söylüyor, bir kiremit eksik.

Kara bir ayakkabı tabanı gibi görünen açıklığa ve düşen damlalara bakıyorlar. Lars ayağa kalkıyor, elini kolunu sallıyor, herkes kalkıyor, masaları bir metre kuzeye taşıyıp yeniden oturuyorlar, Lars boş sucuk güğümünü yere koyuyor; önce çinkoya, sonra suyun üzerine düşen damlaların sesini duyuyorlar, giderek sakinleşiyorlar, bir süre sonra sesleri de kesiliyor. Fredrik yeni öğrendiği adalı lehçesiyle soruyor:

“Ingrid nereye gitti?”

Orada olmayan yalnızca Ingrid. Kuzey tavanarası odasında yatmış, bebeğini emziriyor. Kaja uykuya daldığında yatağın öteki yanına uzanıyor, ıslak camlardan içeri giren zayıf gece ışığının bebeğinin yüzünde parlamasına bakıyor, zamanın durmasını, her şeyin böylece kalmasını istiyor ve Nelvy'yi unutmaya çalışıyor.

Barbro'yla Hanna Finnmarklıların yola çıkacağı gün de ekmek yapmışlardı. *Salthammer*'i ringa fıçılılarıyla iki kez kooperatife gönderdiler, Lars'ın Reine'deki evler için aldığı nakit parayla ödediği malzemeleri ve ayrıca bir çeki de kömür getirttiler, çünkü Ingrid yazın tezek hazırlamaya zaman bulamamıştı. Magnus Mannvik Barrøy'ü gezip dolaştı, özellikle Karvika'daki inşaatları çok övdü ama Ingrid'yle dolaşmamıştı. Ingrid kendi yolunda gidiyordu.

Yolculuk anı geldiğinde Ingrid onun elini tuttu, pek çok şey için teşekkür etti. Magnus yine şişko karı diyerek onu gülümsetmeyi düşünüyormuş gibi görünüyordu ama bunun yeri olmadığına karar verdi. Ingrid Arne'yle de tokalaştı, Sverre'yi kucakladı, kucaklanmak istemeyen Helmer'i de kucakladı, onu özleyeceğini söyledi. Jadviga görkemli salıncaklı koltuğuyla yukarı kaldırıldı, ambar kapağından içeri sokuldu. Barbro koltuğu istememişti. Magnus kaptan köşkünün camını aşağı indirdi, kafasını dışarı çıkarıp seslendi:

“Haydi bakalım, bol bol güzel hava size.”

Motoru çalıştırdı, *Salthammer* açıklara süzüldü. Güvertede hiç kimse el sallamadı, yalnızca Jadviga bir elini havaya kaldırdı. Ağlayan Fredrik dışında, iskelede duranların hepsi el sallıyordu. Fredrik de hem Selma'dan hem Suzanne'den azar işiten, destek almak ister gibi babasına bakan yeni Hans Barrøy'ü görünce ağlamasını unuttu. Lars onun Fredrik'le arkadaş olacağını görür görmez anladığını söylüyordu; okula birlikte gidecek, birlikte evler yapacaklardı. Oğlu kabaca güldü, ötekilerin duymazdan geldiği bir şey söyledi, can acıtıcı bir tokat yedi, o da ağlamaya başladı. Fredrik gözyaşları arasında gülümsedi. Sonra yukarı yürüdüler.

Lars Ingrid'nin yanında yürürken bunun sonunun pek iyi olmayacağını söyledi.

Ingrid sonunda arkadaş olacaklarını düşünüyordu, Fredrik yeni yaşama alışmaya başlamıştı.

Lars Fredrik'i değil, Finnmarklıları kastettiğini söyledi.

Ingrid biraz düşündü, bir şeyleri gözden kaçırdığı duygusuna kapılmıştı yine, Lars hiç yapmazdı bunu. Gözüne çarpan bir şey onu rahatlatmış mıydı yoksa kızdırmış mıydı, karar veremiyordu. Lars'a bahçelerde yapılan işler için ne düşündüğünü sordu, henüz bu konuda hiçbir şey söylememişti. Lars işlerin çok etkileyici olduğunu söyleyip gelecek yıl bir inek almaları gerektiğini ekledi. Ingrid, iki olsa daha iyi olmaz mı diye sordu. Lars duruma bakarız, diye yanıtladı.

Lars'ın Barroy'e dönmesiyle süt dağıtan tekne yeniden adaya uğramaya başlamıştı, oysa sütleri yoktu. Tekne mal ve gereç getiriyor, dolu ringa fıçılarını karaya, boşları adaya taşıyordu. Artık büyük fıçılara geçmişlerdi ve balık akını bütün ay boyunca sürdü. Tekne ayrıca Felix'ten telgraflar getiriyordu. Kasım ayı sonunda Ingrid ye üç de mektup geldi.

O gün berbat bir hava vardı; Ingrid de, Kaja da, mektuplar da ıslanmıştı eve girip misafir odasına sığınana dek.

Eva Sofie hastanenin şoförlerinden biriyle nişanlandığını yazıyordu; belki Ingrid hatırlıyordur, Ingrid onun arabasına binmişti, iki kez. Eva Sofie ayrıca mutlu bir yük taşıyordu kendi deyişiyle ve mutlu olay ilkbahar günlerine denk düşüyordu, yine onun deyişiy-le. Şoför evi tepeden tırnağa onarmaya girişmişti. Düşünsene, bir gün benim de böyle sözler yazacağım aklına gelir miydi, diyordu ama Ingrid de hiç aklından çıkmıyormuş...

Ingrid gülümsedi, mektubu kuruması için sobanın üzerine astı.

Erik Falc Johannesen de Ingrid'yi düşünüyordu, yine de mektubu genelde barış zamanı hastane işleyişinin savaş günleriyle karşılaştırıldığı raporlardan oluşuyordu. Ama Ingrid'ye iki kez "benim doğa çocuğum" diyor ve onu evcilleştirmeyi başaramadığı için üzgün olduğunu yazıyordu. Bu imalı, her anlama çekilebilecek sözler Ingrid'nin bütün huzurunu kaçırmıştı. Mektubu yeniden okudu, aynı huzursuzluğu duyunca mektubu sobaya attı.

Ama mektupla birlikte gelen fotoğrafa baktı uzun uzun. Ingridyle Erik Falc çiçekli bir elma bahçesinde, bir rokoko koltuğun iki yanında, gözleri Ingrid'nin saç diplerinin hemen üzerinde, görünmez bir noktaya dikilmiş duruyorlardı. Kendilerine hiç ben-zemeseler de kim olduklarını anlamak hiç zor değildi.

Fotoğraflı alıp mutfağa gitti, ötekilere gösterdi. Suzanne üzerindeki su damlalarını eliyle silip dikkatle inceledi; yakışıklı bir adam olduğunu söyledi, kimdi o? Selma Ingrid'nin çok genç görüldüğünü söyledi. Hanna Ingrid'nin ürkek görüldüğünü düşünüyordu. Barbro ise fotoğraftaki hanımın kim olduğunu sordu, adamı da tanımamıştı.

Ingrid geri döndü, fotoğrafı yaktı, bir gün Kaja'yı alıp fotoğraf çekirtmeyi düşündü. Bir anne kız portresi. Belki bir kopyasını da birine gönderirdi ama acelesi yoktu, çünkü bebek her geçen gün daha güzelleşiyordu. Hanna'ya bunun için ne kadar para gerekeceğini sordu.

“Pahalıdır” dedi Hanna.

Üçüncü mektup Arne'den geliyordu.

Ingrid sahanlıkta, tuhaf bir akşam aydınlığında duruyor. Tuhaf olan aslında akşam değil gün ortası olması. Sut teknesinin kıyıya yanaştığını, okuldan dönen Fredrik'le Hans'ı indirdiğini görüyor, çünkü bugün cumartesi ama hep yaptığı gibi aşağı inip onları karşılamıyor; eve kim daha önce varacak diye yarışmalarını izlemekle yetiniyor. Ayrıca kayıkhanenin orada bir gölge görüyor, Lars bu. Çocuklara okul nasıldı, diye soruyor ama yanıtı dinlemiyor; onun yerine aşağı yürüyor, Lars'ın koyunları kayıkhaneye sokmasına bakıyor. Bunu neden yaptığını soruyor.

Lars Ingrid'ye ve bebeğe bakıyor, sanki onunla ilgili bir konuymuş gibi Kaja'nın yanağını okşuyor. Ingrid elini bebeğin arkasına sokuyor, Arne'den gelen mektubu çıkarıp uzatıyor. Lars okuyor.

“Onlara para mı verdin?” diye soruyor.

Ingrid evet, diyor; rahip Malmberget'nin deri para kesesini kuzeye götürdükleri sandığa, üzerinde *Hans Barrøy anno 1831* yazan sandığın içine koymuş. Arne bunun için ona gerekenden çok daha fazla sözle bol bol teşekkür ediyor.

“Ben ne demiştim?” diye soruyor Lars.

Ingrid omuz silkiyor, hiçbir şey söylemiyor.

Mektupta kardeşlerin evlerine döndüklerinde her şeyi yıkılmış buldukları, bekledikleri gibi zifiri karanlık olduğu, bunun üzerine önce Honningsvåg'da bir barakada, ardından Hammerfest'te başka bir barakada kaldıkları, şimdi de Tromsø'de oldukları, iyi kalpli

rahibeler ve Ingrid'nin verdiği paralar sayesinde rahibelerin işlettiği bir pansiyonda kaldıkları, ilkbaharı ve ışığı beklerken ne yapacaklarını bilmedikleri yazıyor.

Lars mektubu havada sallıyor.

“Ne düşünüyorsun?” diyor.

Ingrid günlerce düşünmüş.

“Kışın sana yemleme yapacak adam gerekiyor mu?”

Lars Ingrid'ye, her zaman ona boyun eğdiren bakışlarıyla bakıyor.

“Kendimiz yapabiliriz.”

“Onları kullanabilirsin.”

“O tek gözlü oğlanı mı?”

Ingrid yine yanıt vermeyeceğini anlıyor. Lars, “Yemleme yapabilirler mi?” diye soruyor.

“Denizde her şeyi yapabilir onlar” diyor Ingrid.

“Küçük oğlanlar peki?”

“Arne denizle başa çıkabilir, küçükler de yemlemeyle ilgilenirler.”

“Biz çok açılıyoruz.”

Ingrid başka bir şey söylemiyor. Lars düşünüyor, düşünmeyi bitiriyor, yüzünde tek bir değişiklik olmadan Ingrid'ye kardeşlere Lofoten'e gelebileceklerini yazmasını söylüyor. Reine'deki Conrad Hartvigsen kooperatifine gidip kayıt yaptıracaklar; Noel süresince, Felix'le Lars Ocak ayı başında kuzeye gelene dek Lars Barrøy'ün balıkçı kulübesinde kalabileceklerini söyleyecekler.

Ingrid gözlerini aşağı çeviriyor, uzun, siyah kirpikleriyle göz kırpan Kaja'ya bakıyor, teşekkür etmek elinden gelmiyor, bakışlarını kayıkhanede dolaştırıyor, koyunları niye içeri soktuğunu soruyor tekrar.

“Kör mü oldun sen?” diyor Lars.

Sırtını Ingrid'ye dönüyor, karanlık güne çıkıyor, güneye dönüp Karvika'ya giden yeni patıkaya giriyor. Burası neredeyse yol olmuş. Lars'ın acelesi varmış gibi görünüyor. Ingrid arkasından koşuyor, duruyor, çevresine bakıyor, bir bakışta bütün adayı gözden geçiriyor. Yukarıda, evde sonuna dek açılan kapı, yeniden dışarı çıkan oğlanlar, şimdi üç taneler, her birinin elinde bir dilim ekmek var. Lars'ı görüyorlar, onu yakalamak için tepenin üzerinden kestirmeden koşuyorlar. Bacadan küçük, tembel yün yığınları gibi duman

yükseliyor, Barbro dışarı çıkıyor, kuzeye ve güneye kuşkulu bakışlar fırlatıyor, çamaşır askısına gidiyor, kara sessizlikte asılı çamaşırları toplamaya başlıyor; mutfak penceresi açılıyor, Hanna'nın yüzü, Barbro'ya bir şeyler seslenen açık ağzı, ona dönüp yanıt veren Barbro. Bir soru sorulmuş gibi, belki de iki soru. Ingrid bunların hepsini görüyor, yarı uykulu, yarı huzursuz, bedeni bir şeyle savaşıyor, belki de asla kaybolmayacak bir körlükle. İlk kış fırtınası yolda.